Bundel - Commissie Welzijn van 10 oktober 2022

1 Opening

2 Vaststellen agenda

3 Spreekrecht inwoners

De voorzitter van Adest Musica spreekt in.
De voorzitter van SVV spreekt in.

Memo SVV Gemeente Teyl. subsidie aanvraag - overleg Commissie Welzijn.docx

4 Mededelingen

5 H A M E R S T U K K E N

6 B E S P R E E K P U N T E N

7 Aanpassing Afstemmingsverordening participatiewet, IOAW en IOAZ

[Doel: besluitvormend]
De afstemmingsverordening is één van de handhavingsdocumenten van ISD Bollenstreek t.a.v. de Participatiewet (Pw), Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) en Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ). In de afstemmingsverordening wordt beschreven wat de consequenties zijn van het niet nakomen van verplichtingen door mensen die een uitkering ontvangen ingevolge de Pw, IOAW en IOAZ. Er zijn twee redenen waarom de afstemmingsverordening aanpassing vereist: een nieuw artikel in de participatiewet en jurisprudentie t.a.v. de participatiewet. Daarnaast is van de gelegenheid gebruik gemaakt de afstemmingsverordening te evalueren, maar daar zijn geen voorgestelde aanpassingen uit voortgekomen.

1. Concept ‘Afstemmingsverordening Participatiewet, IOAW en IOAZ ISD Bollenstreek 2022’ met wijzig.pdf

RV besluitvormend Aanpassing Afstemmingsverordening PW IOAW IOAZ.docx

2. Concept ‘Afstemmingsverordening Participatiewet, IOAW en IOAZ ISD Bollenstreek 2022’ met wijzig.pdf

3. Advies cliëntenraad.pdf

4. Notitie afstemmingsverordening Pw IOAW IOAZ 2022..pdf

8 Monitor sociaal domein: Sturen op jeugdhulp

[Doel: opiniërend]
Op verzoek van PvdA en GroenLinks geagendeerd.
De monitor is op verzoek van de raad opgezet als instrument om te kunnen sturen op het jeugdhulpbeleid. De huidige monitor is goede eerste stap hierin. Bij de voortzetting willen we voorkomen dat de monitor een ‘verplicht nummertje’ wordt. Anders gezegd de monitor moet voor de raad een hulpmiddel worden om knelpunten snel te kunnen signaleren en eventueel bij te sturen.
Dit vraagt een monitor waarbij de indicatoren worden getoond die van belang zijn en waarbij duiding wordt gegeven vanuit het college en ambtenaren. Alleen een waarde, bijvoorbeeld een percentage alleen, zegt niet zoveel. In de huidige monitor gebeurt dit niet altijd.
In de commissie willen we graag in gesprek gaan over de doorontwikkeling van deze monitor. Hierbij moeten we vragen beantwoorden als waarop willen we sturen. Kunnen we bijvoorbeeld komen tot een top 5 van indicatoren die voor ons van belang zijn? Of is misschien alleen een oplegnota waarbij de knelpunten worden genoemd voldoende?
Concrete voor de commissieleden en het college:
Voldoet de huidige monitor om goed te kunnen sturen op het jeugdhulpbeleid?
Geven alle genoemd indicatoren een goed beeld van het huidige beleid? Wordt er voldoende duiding geven aan de indicatoren?
Zijn er verbeteringen die we willen doorvoeren? Wat wordt er gemist of welke informatie kan gemist worden?

Monitor Sociaal Domein - Sturen op jeugdhulp

Raadsbrief Monitor Sociaal Domein - Sturen op jeugdhulp

9 Opiniërende bespreking Armoedebeleid

[Doel: opiniërend]
Op verzoek van Trilokaal en GroenLinks. Armoede is een actueel thema in deze tijd. Het armoedebeleid is vorig jaar met een jaar verlengd tot december 2022. Dat betekent dat er nieuw beleid moet komen. De voorzitter had dit ook reeds geconstateerd en wilde het daarom ook graag op de agenda zetten.
Vraag aan de commissie is of dit onderwerp een thema is waar de commissie welzijn de komende tijd prioriteit aan wil geven? Bijvoorbeeld door oriënterend in gesprek te gaan met de maatschappelijke organisaties/partners op dit onderwerp.
Ter informatie is het huidige beleid uit 2018 bijgevoegd en de tussenrapportage uit 2021.

10 - 2018-04-26 Beleidsnota armoedebeleid Teylingen.pdf

Tussenrapportage Armoedebeleid Teylingen 2018-2021.docx.pdf

Raadsbrief Tussenrapportage Armoedebeleid Teylingen 2018-2021.docx.pdf

10 Lijst van ingekomen stukken

Op de lijst van ingekomen stukken staan brieven en e-mails gericht aan de gemeenteraad.

10.A Voor pre-advies naar college

10.B Ter afhandeling naar college

10.C Ter kennisname aannemen

10.D Van het college

11 Actielijst en raadsagendaplanning (RAP)

Op de actielijst staan de lopende actiepunten weergegeven met de stand van zaken vanuit het college.
Voor de actielijst en stand van zaken openstaande moties verwijzen we u naar de overzichten:
Acties en toezeggingen: https://teylingen.bestuurlijkeinformatie.nl/Reports/Details/6420e995-4efd-4afa-80ed-f392758461dd
Moties: https://teylingen.bestuurlijkeinformatie.nl/Reports/Details/c0630b5a-4fdd-4a08-bfb3-787b58e2c543
Op de raadsagenda planning (RAP) is de planning van de raadsstukken te zien.

RAP_Teylingen_27_september_2022.pdf

12 Regionale zaken

Terugkoppeling door de AB -en DB leden van de diverse gemeenschappelijke regelingen (zoals o.a. Holland Rijnland, ISD, Omgevingsdienst, HLT-Samen) over de in de afgelopen periode gehouden AB en DB vergaderingen of bijzonderheden voor aankomende vergaderingen.

13 Rondvraag

14 Sluiting

Spreektekst SV Voorhout bij Commissie Welzijn op 10 oktober 2022

Aanvragen subsidie Gemeente Teylingen

In aanmerking nemende dat wij 735 leden hebben, nu een wachtlijst voor nieuwe leden hebben ingesteld en er binnen enkele jaren 1.100 woningen in Nieuw Boekhorst gebouwd gaan worden. Tevens heeft Tennispark Oosthout haar deuren gesloten waardoor de tenniscapaciteit met 8 banen is afgenomen.

Prioriteit 1:

Vervanging banen 6-8.

I.v.m. met de noodzaak om in de wintermaanden door te kunnen tennissen, dienen de gravelbanen te worden vervangen door Allweather banen. Dit betreft een investering, welke gebaseerd op de offertes van 2021, bijna € 160.000 zal bedragen. Daar zal ongetwijfeld nog een inflatiecorrectie bij komen. Wij hebben becijferd, dat we uit eigen middelen hier € 50.000 aan kunnen bijdragen.

Prioriteit 2:

Het clubhuis.

Het clubhuis vertoont tal van mankementen. Van lekkages tot storing in de elektrische installatie. Hierdoor moeten we vaak een beroep doen op installateurs en/of elektriciens om storingen te komen verhelpen. Dit lijk op dweilen met de kraan open. Tevens is het clubhuis te klein om binnen-activiteiten met groepen groter dan 75 personen te organiseren. Daarnaast hebben we geen vergaderfaciliteit. Ivm verduurzaming zouden wij ook daar graag ons steentje bij willen dragen.

Aanleg nieuwe banen.

Om het tekort aan tennisbanen in Voorhout op te vangen, zien wij geen andere mogelijkheid dan het herschikken van de sportfaciliteiten in Sportpark Elsgeest. Wij zijn nimmer betrokken geweest bij een herschikking. Aangezien tennis een basissport is, willen wij aandacht vragen voor dit tekort. De optie voor Foreholte met veld 7 en de Speelweide zouden hier een belangrijke rol in kunnen spelen.

P.J. Mens, Voorzitter SV Voorhout en I.C.E. Anemaet, Secretaris SVVoorhout

Afstemmingsverordening Participatiewet, IOAW en IOAZ ISD Bollenstreek 2022

De raad van de gemeente .....;

Gelezen het voorstel van het dagelijks bestuur van de Intergemeentelijke Sociale Dienst Bollenstreek van .....;

Gelet op de Gemeenschappelijke Regeling van de Intergemeentelijke Sociale Dienst Bollenstreek;

Gelet op artikel 8, eerste lid, aanhef en onderdeel a en d, van de Participatiewet (PW), artikel 35 van de Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) en artikel 35 van de Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ);

BESLUIT

vast te stellen de:

Afstemmingsverordening Participatiewet, IOAW en IOAZ ISD Bollenstreek 2022

Hoofdstuk 1. Algemene bepalingen

Artikel 1. Begrippen

1. De begrippen die in deze verordening worden gebruikt en niet nader worden omschreven, hebben dezelfde betekenis als in de Participatiewet (PW), het Besluit bijstandsverlening zelfstandigen (Bbz), de Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW), de Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) en de Algemene wet bestuursrecht (Awb), tenzij anders is aangegeven.
2. In deze verordening wordt verstaan onder:

a. bijstandsnorm:
1° van toepassing zijnde bijstandsnorm als bedoeld in artikel 5, onderdeel c, van de PW, of
2° grondslag van de uitkering als bedoeld in artikel 5 van de IOAW of artikel 5 van de IOAZ voor zover sprake is van een uitkering op grond van de IOAW of de IOAZ;
3° voor zelfstandigen die een Bbz-uitkering ontvangen of hebben ontvangen, wordt onder bijstandsnorm verstaan de norm die op grond van artikel 78f van de PW op hen van toepassing is;
b. uitkering: algemene bijstand op grond van de PW of een uitkering op grond van de IOAW of de IOAZ;
c. het dagelijks bestuur: het dagelijks bestuur van de Intergemeentelijke Sociale Dienst Bollenstreek;
d. PW: de Participatiewet;
e. IOAW: de Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers;
f. IOAZ: de Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen;
g. Bbz: het Besluit bijstandsverlening zelfstandigen 2004.

Artikel 2. Het verlagen van de uitkering

1. De verlaging van de uitkering wordt afgestemd op de ernst van de gedraging, de mate waarin de belanghebbende de gedraging kan worden verweten en de omstandigheden waarin hij verkeert.
2. Is sprake van een verlaging van de uitkering wegens een of meer gedragingen als bedoeld in artikel 18, vierde lid van de Participatie, dan wordt die verlaging – in afwijking van het eerste lid – afgestemd op basis van artikel 18, negende en tiende lid, van de Participatiewet.

Artikel 3. Horen van belanghebbende

1. Voordat een verlaging van de uitkering wordt opgelegd, wordt een belanghebbende in de

gelegenheid gesteld zijn zienswijze naar voren te brengen.
2. Het horen van een belanghebbende kan achterwege blijven als:
a. vereiste spoed zich daartegen verzet;
b. belanghebbende al eerder in de gelegenheid is gesteld zijn zienswijze naar voren te brengen en zich sindsdien geen nieuwe feiten of omstandigheden hebben voorgedaan;
c. het dagelijks bestuur het horen niet nodig acht voor het vaststellen van de ernst van de gedraging of de mate van verwijtbaarheid, of
d. belanghebbende aangeeft hiervan geen gebruik te willen maken.

Artikel 4. Afzien van verlaging
1. Het dagelijks bestuur ziet af van een verlaging als:
a. elke vorm van verwijtbaarheid ontbreekt, of
b. de gedraging meer dan één jaar voor constatering daarvan door het dagelijks bestuur heeft plaatsgevonden.
2. Het dagelijks bestuur kan afzien van een verlaging als het daarvoor dringende redenen aanwezig acht.
3. Als het dagelijks bestuur afziet van een verlaging op grond van dringende redenen, wordt een belanghebbende hiervan schriftelijk op de hoogte gesteld.

Artikel 5. Het besluit tot opleggen van een verlaging
In het besluit tot het opleggen van een verlaging van de uitkering wordt in ieder geval vermeld:
a. de reden van de verlaging;
b. de duur van de verlaging;
c. het bedrag of percentage waarmee de uitkering wordt verlaagd, en
d. indien van toepassing, de reden om af te wijken van de standaardverlaging.

Artikel 6. Ingangsdatum en tijdvak van een verlaging
1. Een verlaging wordt toegepast op de uitkering en/of bijzondere bijstand die is verleend met toepassing van artikel 12 van de PW over de kalendermaand volgend op de maand waarin het besluit tot het opleggen van de verlaging aan een belanghebbende is bekendgemaakt. Daarbij wordt uitgegaan van de op dat tijdstip voor die belanghebbende geldende bijstandsnorm.
2. In afwijking van het eerste lid kan een verlaging met terugwerkende kracht worden toegepast, voor zover de uitkering of bijzondere bijstand nog niet is uitbetaald.
3. Als een verlaging niet of niet geheel ten uitvoer kan worden gelegd als gevolg van de beëindiging of intrekking van de uitkering, wordt de verlaging of dat deel van de verlaging dat nog niet is uitgevoerd, alsnog opgelegd als belanghebbende binnen de termijn, bedoeld in artikel 5, eerste lid, onderdeel b, opnieuw een uitkering ontvangt.
4. In afwijking van het eerste lid kan, voor zover het zelfstandigen betreft die een uitkering voor levensonderhoud in de vorm van een geldlening op grond van het Bbz hebben ontvangen, de verlaging worden betrokken bij de definitieve vaststelling van die uitkering.

Artikel 7. Berekeningsgrondslag
1. Een verlaging wordt berekend over de bijstandsnorm.
2. In afwijking van het eerste lid kan een verlaging worden toegepast op **de bijzondere bijstand** als:
   a. aan belanghebbende bijzondere bijstand wordt verleend met toepassing van artikel 12 van de PW, of
   b. de verwijtbare gedraging van belanghebbende in relatie met zijn recht op bijzondere bijstand daartoe aanleiding geeft.
3. Bij toepassing van het tweede lid, onderdeel a, moet in de hoofdstukken 2, 3 en 4 'bijstandsnorm' worden gelezen als 'bijstandsnorm inclusief de op grond van artikel 12 van de PW verleende bijzondere bijstand'.
4. Bij toepassing van het tweede lid, onderdeel b, moet in de hoofdstukken 2, 3 en 4 'bijstandsnorm' worden gelezen als 'de verleende bijzondere bijstand'.
5. In afwijking van het eerste lid kan de verlaging ook worden toegepast op de bijzondere bijstand voor premie arbeidsongeschiktheidsverzekering aan zelfstandigen die bijstand voor levensonderhoud krachtens het Bbz ontvangen of hebben ontvangen. Bij toepassing van deze verlaging moet in de hoofdstukken 2, 3 en 4 'bijstandsnorm' worden gelezen als 'de verleende bijzondere bijstand voor premie arbeidsongeschiktheidsverzekering'.

Hoofdstuk 2. Niet nakomen van de niet geüniformeerde verplichtingen met betrekking tot de arbeidsinschakeling

Artikel 8. Gedragingen PW

Gedragingen van een belanghebbende waardoor algemeen geaccepteerde arbeid niet wordt verkregen of een verplichting op grond van de artikelen 9, 9a en 55 van de PW niet of onvoldoende wordt nagekomen, worden onderscheiden in de volgende categorieën:

eerste categorie: het zich niet tijdig laten registreren als werkzoekende bij het Uitvoerings-instituut werknemersverzekeringen of het niet tijdig laten verlengen van de registratie;

tweede categorie:

1° het niet of onvoldoende verrichten van een door het dagelijks bestuur opgedragen tegenprestatie naar vermogen als bedoeld in artikel 9, eerste lid, onderdeel c, van de PW;

2° het niet of onvoldoende meewerken aan het opstellen, uitvoeren en evalueren van een plan van aanpak als bedoeld in artikel 44a van de PW;

3° het onvoldoende nakomen van verplichtingen als bedoeld in de artikelen 9, eerste lid, of 55 van de PW, voor zover het gaat om een belanghebbende jonger dan 27 jaar, gedurende vier weken na een melding als bedoeld in artikel 43, vierde en vijfde lid, van de PW, voor zover deze verplichtingen niet worden genoemd in artikel 18, vierde lid, van de PW;

4° het uit houding en gedrag ondubbelzinnig laten blijken verplichtingen als bedoeld in artikel 9, eerste lid, onderdeel b, van de PW niet te willen nakomen, wat heeft geleid tot het intrekken van de ontheffing van de arbeidsplicht voor een alleenstaande ouder, bedoeld in artikel 9a, eerste lid, van de PW;

derde categorie: het niet naar vermogen proberen algemeen geaccepteerde arbeid te verkrijgen voor zover dit niet voortvloeit uit een gedraging als bedoeld in artikel 18, vierde lid, van de PW;

vierde categorie: het door houding of gedrag belemmeren van het aanvaarden of behouden van algemeen geaccepteerde arbeid, voor zover dit niet voortvloeit uit een gedraging als bedoeld in artikel 18, vierde lid van de PW.

Artikel 9. Gedragingen IOAW en IOAZ

Gedragingen van een belanghebbende waardoor algemeen geaccepteerde arbeid niet wordt verkregen of een verplichting op grond van de artikelen 37 en 38 van de IOAW of de artikelen 37 en 38 van de IOAZ niet of onvoldoende wordt nagekomen, worden onderscheiden in de volgende categorieën:

eerste categorie: het zich niet tijdig laten registreren als werkzoekende bij het Uitvoerings-instituut werknemersverzekeringen of het niet tijdig laten verlengen van de registratie;

tweede categorie:

1° het niet of onvoldoende verrichten van een door het dagelijks bestuur opgedragen tegenprestatie naar vermogen als bedoeld in artikel 37, eerste lid, onderdeel f, van de IOAW of artikel 37, eerste lid, onderdeel f, van de IOAZ;

2° het uit houding en gedrag ondubbelzinnig laten blijken de verplichtingen als bedoeld in artikel 37, eerste lid, onderdeel e, van de IOAW of artikel 37, eerste lid, onderdeel e, van de IOAZ niet te willen nakomen, wat heeft geleid tot het intrekken van de ontheffing van de arbeidsplicht voor een alleenstaande ouder als bedoeld in artikel 38, eerste lid, van de IOAW of artikel 38, eerste lid, van de IOAZ.

derde categorie:

1° het niet of onvoldoende gebruik maken van een door het dagelijks bestuur aangeboden voorziening gericht op arbeidsinschakeling als bedoeld in de artikelen 36, eerste lid, en 37, eerste lid, onderdeel e, van de IOAW en de artikelen 36, eerste lid, en 37, eerste lid, onderdeel e, van de IOAZ, voor zover dit heeft geleid tot het geen doorgang vinden of tot voortijdige beëindiging van die voorziening;

2° het niet of in onvoldoende mate meewerken aan een onderzoek naar zijn of haar mogelijkheden tot arbeidsinschakeling.

vierde categorie: het door eigen toedoen niet behouden van algemeen geaccepteerde arbeid als bedoeld in artikel 20, eerste lid, onder a of b, van de IOAW of artikel 20, tweede lid, onder a of b, van de IOAZ.

Artikel 10. Hoogte en duur van de verlaging
De verlaging, bij gedragingen als bedoeld in de artikelen 8 en 9, wordt vastgesteld op:
a. **15 %** van de bijstandsnorm gedurende **één maand** bij gedragingen van de eerste categorie;
b. **50 %** van de bijstandsnorm gedurende **één maand** bij gedragingen van de tweede categorie;
c. **100 %** van de bijstandsnorm gedurende **één maand** bij gedragingen van de derde categorie;
d. **100 %** van de bijstandsnorm gedurende **twee maanden** bij gedragingen van de vierde categorie.

Hoofdstuk 3. Niet nakomen van de geüniformeerde verplichtingen met betrekking tot de arbeidsinschakeling

Artikel 11. Hoogte en duur verlaging bij schending geüniformeerde arbeidsverplichting
Als een belanghebbende een verplichting als bedoeld in artikel 18, vierde lid, van de Participatiewet niet of onvoldoende nakomt, bedraagt de verlaging **100 %** van de bijstandsnorm gedurende **één maand**.

Artikel 12. Verrekenen verlaging
1. Het bedrag van de verlaging, bedoeld in artikel 11, wordt toegepast over de maand van oplegging van de maatregel en de volgende één of twee maanden als bijzondere omstandigheden dit rechtvaardigen.
   a. Bij een verlaging als bedoeld in artikel 11 kan de verlaging worden toegepast over twee maanden als de bijzondere omstandigheden ertoe leiden dat de maatregel niet in één maand kan worden gedragen, waarbij zowel aan de maand van oplegging als aan de daaropvolgende maand de helft van de verlaging wordt toebedeeld.
   b. Bij een verlaging als bedoeld in artikel 11 kan de verlaging worden toegepast over drie maanden, als de bijzondere omstandigheden ertoe leiden dat de maatregel niet in twee maanden kan worden gedragen, waarbij zowel aan de maand van oplegging als aan de twee daaropvolgende maanden een derde van de verlaging wordt toebedeeld.

Hoofdstuk 4. Overige gedragingen die leiden tot een verlaging

Artikel 13. Niet nakomen medewerkingsverplichting
1. Indien een belanghebbende niet of onvoldoende de medewerking verleent die redelijkerwijs nodig is voor de uitvoering van de wet als bedoeld in artikel 17, tweede lid, van de PW, artikel 13, tweede lid, van de IOAW of artikel 13, tweede lid, van de IOAZ, dan wordt de verlaging vastgesteld op 50 % van de bijstandsnorm gedurende één maand.
2. Van het niet of onvoldoende verlenen van medewerking als bedoeld in het eerste lid is in ieder geval sprake indien:
a. niet of niet tijdig is voldaan aan een oproep om op een bepaalde plaats en tijd te verschijnen in verband met arbeidsinschakeling;
b. niet of niet tijdig is voldaan aan een oproep om op een bepaalde plaats en tijd te verschijnen in verband met het maken van een taaltoets als bedoeld in artikel 18b van de PW.

Artikel 14. Niet nakomen medewerkingsverplichting financiële ontzorging
1. Indien een belanghebbende, na te zijn geïnformeerd over het belang, de verplichting en de consequenties die samenhangen met de ontzorging, niet of onvoldoende medewerking verleent die redelijkerwijs nodig is voor de uitvoering van de wet als bedoeld in artikel 56a Pw, dan wordt de verlaging vastgesteld op 15% van de bijstandsnorm gedurende één maand.
2. Van het niet of onvoldoende medewerken als bedoeld in het eerste lid is in elk geval sprake indien:
a. belanghebbende geen machtiging ondertekent tot het inhouden van de vaste lasten zoals benoemd in artikel 56a Pw.
b. belanghebbende anderszins weigert mee te werken of informatie te verstrekken, waardoor het ontzorgen wordt bemoeilijkt danwel onmogelijk wordt gemaakt.

Artikel 15. Tekortschietend besef van verantwoordelijkheid
1. Een verlaging wegens tekortschietend besef van verantwoordelijkheid voor de voorziening in het

bestaan als bedoeld in artikel 18, tweede lid, van de PW wordt afgestemd op de periode dat de belanghebbende als gevolg van zijn gedraging eerder of langer recht heeft op een uitkering en/of tot een hoger bedrag recht heeft op bijzondere bijstand.

2. Als tekort schietend besef van verantwoordelijkheid voor de voorziening in het bestaan, bedoeld in het eerste lid, wordt mede gerekend het in de periode voorafgaande aan de bijstandsverlening:
   a. door eigen toedoen niet behouden van algemeen geaccepteerde arbeid;
   b. het onvoldoende trachten algemeen geaccepteerde arbeid te verkrijgen.
3. De verlaging, bedoeld in het eerste lid, wordt vastgesteld op:
   a. **100 %** van de bijstandsnorm gedurende **één maand** bij een periode van korter dan 6 maanden;
   b. **100 %** van de bijstandsnorm gedurende **twee maanden** bij een periode van langer dan 6 maanden.
4. In afwijking van het derde lid wordt de verlaging – bij toepassing van artikel 7, tweede lid, onder b. – vastgesteld op **100 %** van de verleende bijzondere bijstand voor die kosten die een gevolg zijn van tekortschietend besef van verantwoordelijkheid.
5. a. De verlaging wordt bij een gedraging, bedoeld in het tweede lid onder a., overeenkomstig het gestelde in het derde lid sub a. en b. vastgesteld;
   b. De verlaging wordt bij een gedraging, bedoeld in het tweede lid onder b., overeenkomstig het gestelde in het derde lid sub a. vastgesteld.
6. De afstemming op grond van een tekortschietend besef van verantwoordelijkheid voor de voorziening in het bestaan als bedoeld in dit artikel laat onverlet de mogelijkheid de bijstand te verstrekken in de vorm van een geldlening, zoals bedoeld in artikel 48, tweede lid, van de PW.

Artikel 16. Zeer ernstige misdragingen

Als een belanghebbende zich zeer ernstig misdraagt tegenover personen en instanties die zijn belast met de uitvoering van de PW als bedoeld in artikel 9, zesde lid, van de PW, tegenover personen en instanties die zijn belast met de uitvoering van de IOAW als bedoeld in artikel 37, eerste lid, onder g IOAW of tegenover personen en instanties die zijn belast met de uitvoering van de IOAZ als bedoeld in artikel 37, eerste lid, onder g, van de IOAZ, wordt een verlaging opgelegd van:
60 % van de bijstandsnorm gedurende **één maand** bij verbaal geweld gericht tegen de in de aanhef genoemde personen en/of instanties, bij intimidatie en/of discriminatie van de in de aanhef genoemde personen;
100 % van de bijstandsnorm gedurende **één maand** bij (dreigend) fysiek geweld gericht tegen de in de aanhef genoemde personen en/of instanties en/of materiële zaken.

Artikel 17. Niet nakomen van overige verplichtingen

Als een belanghebbende een door het dagelijks bestuur opgelegde verplichting als bedoeld in artikel 55 van de PW en artikel 38, eerste lid, van het Bbz niet of onvoldoende nakomt, wordt een verlaging toegepast. De verlaging wordt vastgesteld op: **60 %** van de bijstandsnorm gedurende **één maand**.

Hoofdstuk 5. Samenloop en recidive

Artikel 18. Samenloop van gedragingen

1. Als sprake is van één gedraging die schending oplevert van meerdere in deze verordening of artikel 18, vierde lid, van de PW genoemde verplichtingen, wordt één verlaging opgelegd. Voor het bepalen van de hoogte en duur van de verlaging wordt uitgegaan van de gedraging waarop de hoogste verlaging is gesteld.
2. Als sprake is van meerdere gedragingen die schending opleveren van één of meerdere in deze verordening of artikel 18, vierde lid, van de PW genoemde verplichtingen, wordt voor iedere gedraging een afzonderlijke verlaging opgelegd. Deze verlagingen worden gelijktijdig opgelegd, tenzij dit gelet op de ernst van de gedraging, de mate van verwijtbaarheid en de omstandigheden van de belanghebbende niet verantwoord is. Bedragen de verlagingen tezamen meer dan 100% van de bijstandsnorm, dan is gelijktijdige oplegging van de verlagingen niet mogelijk. In dat geval bedraagt de verlaging de eerste maand in beginsel 100% van de bijstandsnorm en de resterende verlaging(en) worden in beginsel telkens tot maximaal 100% van de bijstandsnorm geëffectueerd in de daarop volgende maand(en).
3. Als sprake is van één gedraging die schending oplevert van zowel een in deze verordening of

artikel 18, vierde lid, van de PW genoemde verplichting als een in artikel 17, eerste lid, van de PW genoemde verplichting, wordt geen verlaging opgelegd, voor zover voor die schending een bestuurlijke boete wordt opgelegd.

4. Als sprake is van meerdere gedragingen die schending opleveren van zowel een in deze verordening of artikel 18, vierde lid, van de PW genoemde verplichting als een in artikel 17, eerste lid, van de PW genoemde verplichting, waarvoor een bestuurlijke boete kan worden opgelegd, wordt voor iedere gedraging een afzonderlijke verlaging opgelegd, tenzij dit gelet op de ernst van de gedraging, de mate van verwijtbaarheid en de omstandigheden van de belanghebbende niet verantwoord is.

Artikel 19. Recidive

1. Als een belanghebbende zich binnen twaalf maanden na bekendmaking van een besluit waarmee een verlaging is toegepast vanwege een gedraging als bedoeld in de artikelen 8, 9, 14, 15 eerste lid, 16 of 17 opnieuw schuldig maakt aan eenzelfde verwijtbare gedraging, wordt telkens de duur van de oorspronkelijke verlaging verdubbeld.
2. Als een belanghebbende zich binnen twaalf maanden na bekendmaking van een besluit waarmee een verlaging is toegepast vanwege het schenden van een verplichting als bedoeld in artikel 11 van deze verordening, opnieuw schuldig maakt aan het schenden van een verplichting als bedoeld in artikel 11 (verwijzend naar artikel 18, vierde lid, van de PW), bedraagt de verlaging **100 %** van de bijstandsnorm gedurende **twee maanden**.

Hoofdstuk 6. Blijvende of tijdelijke weigering IOAW/IOAZ

Artikel 20. Samenloop bij weigeren uitkering IOAW/IOAZ

Als het dagelijks bestuur de uitkering op grond van artikel 20, eerste lid, van de IOAW of artikel 20, tweede lid, van de IOAZ blijvend of tijdelijk weigert en de gedraging die tot deze weigering heeft geleid tevens op grond van deze verordening tot een verlaging zou kunnen leiden, blijft een verlaging ter zake van die gedraging achterwege.

Artikel 21. Blijvend en tijdelijk weigeren IOAW- of IOAZ-uitkering

1. Het dagelijks bestuur kan de uitkering tijdelijk weigeren naar de mate waarin de belanghebbende inkomen als bedoeld in of op grond van artikel 8 van de IOAW of de IOAZ zou hebben kunnen verwerven, als:

a. aan de beëindiging van zijn dienstbetrekking een dringende reden ten grondslag ligt in de zin van artikel 678 van Boek 7 van het Burgerlijk Wetboek en de belanghebbende ter zake een verwijt kan worden gemaakt, of

b. de dienstbetrekking is beëindigd door of op verzoek van de belanghebbende zonder dat aan de voortzetting ervan zodanige bezwaren waren verbonden, dat deze voortzetting redelijkerwijs niet van hem zou kunnen worden gevergd.

2. Het dagelijks bestuur kan de uitkering blijvend weigeren naar de mate waarin de belanghebbende inkomen als bedoeld in of op grond van artikel 8 van de IOAW van de IOAZ zou hebben kunnen verwerven, als de belanghebbende:
   a. nalaat algemeen geaccepteerde arbeid te aanvaarden, of
   b. door eigen toedoen geen algemeen geaccepteerde arbeid verkrijgt.

Hoofdstuk 7. Slotbepalingen

Artikel 22. Uitvoering

Het dagelijks bestuur is belast met de uitvoering van het bepaalde in deze verordening.

Artikel 23. Intrekken oude verordening

De Afstemmingsverordening Participatiewet, IOAW en IOAZ ISD Bollenstreek 2017 wordt ingetrokken per datum van inwerkingtreding van de Afstemmingsverordening PW, IOAW en IOAZ ISD Bollenstreek 2022.

Artikel 24. Inwerkingtreding en citeertitel

1. Deze verordening treedt in werking op de dag volgend op publicatie.
2. Deze verordening wordt aangehaald als: Afstemmingsverordening PW, IOAW en IOAZ ISD Bollenstreek 2022.

Aldus vastgesteld in de openbare raadsvergadering van .....

De voorzitter,
De griffier,

Toelichting op de Afstemmingsverordening PW, IOAW en IOAZ ISD Bollenstreek 2017

ALGEMEEN

Rechten en plichten in de Participatiewet (PW)
De gemeente heeft een verantwoordelijkheid met betrekking tot de invulling van de rechten en plichten van bijstandsgerechtigden. Mede gelet op de rechtszekerheid van een bijstandsgerechtigde moet het gemeentelijk beleid vastgelegd worden in een verordening. Rechten en plichten zijn echter twee kanten van één medaille. Het recht op algemene bijstand is altijd verbonden aan de plicht zich in te zetten om weer onafhankelijk te worden van de uitkering.

Artikel 18, eerste lid, van de PW spreekt over het afstemmen van de bijstand en de daaraan verbonden verplichtingen op de omstandigheden, mogelijkheden en middelen van een belanghebbende. In deze bepaling wordt benadrukt dat het vaststellen van de hoogte van de uitkering en de daaraan verbonden verplichtingen voor bijstandsgerechtigden maatwerk is. Daarbij moet recht worden gedaan aan de individuele situatie en de persoonlijke omstandigheden van bijstands-gerechtigden.
Artikel 18, tweede lid, van de PW legt een directe koppeling tussen de rechten en plichten van uitkeringsgerechtigden: het recht op een uitkering is altijd verbonden aan de plicht zich in te zetten om weer onafhankelijk te worden van de uitkering. Dit betekent dat de vaststelling van de hoogte van de uitkering niet alleen afhangt van de toepasselijke uitkeringsnorm en de beschikbare middelen van de bijstandsgerechtigde, maar ook van de mate waarin de verplichtingen worden nagekomen. De inspanningen die van de bijstandsgerechtigde naar vermogen kunnen worden verwacht, spelen ook een rol.

Verlaging van de uitkering
Wanneer het dagelijks bestuur tot het oordeel komt dat een bijstandsgerechtigde zijn verplichtingen niet of in onvoldoende mate nakomt, verlaagt het de uitkering. Er is dus géén sprake van een bevoegdheid, maar van een verplichting. Alleen wanneer iedere vorm van verwijtbaarheid ontbreekt, ziet het dagelijks bestuur af van een dergelijke verlaging. Het dagelijks bestuur moet niettemin bij de vaststelling van de verlaging rekening houden met de persoonlijke omstandigheden en de individueel vastgestelde verplichtingen. Het dagelijks bestuur kan dan ook van een verlaging afzien als het dagelijks bestuur daartoe zeer dringende redenen aanwezig acht.

Geüniformeerde arbeidsverplichtingen
Met ingang van 1 januari 2015 zijn in artikel 18, vierde lid, van de PW geüniformeerde arbeids-verplichtingen opgenomen. Voor schending van deze verplichting geldt dat de bijstand in beginsel moet worden verlaagd met 100 % gedurende een periode van minimaal één en maximaal drie maanden. In de verordening is de duur van de verlaging vastgelegd (artikel 18, vijfde lid, van de PW).

Is afgezien van een verlaging wegens het ontbreken van elke vorm van verwijtbaarheid, dan is het niet mogelijk om bij toepassing van bepalingen ten aanzien van recidive deze gedraging mee te tellen.
Is vanwege de afstemming op grond van artikel 18, eerste lid, van de PW of vanwege dringende redenen afgezien van het opleggen van een verlaging, dan is daarin geen reden gelegen om de betreffende gedraging buiten beschouwing te laten in geval van recidive.

Herbeoordeling
Het dagelijks bestuur beoordeelt uiterlijk drie maanden na de datum van de beschikking of de omstandigheden en het gedrag van belanghebbende aanleiding geven de beslissing te herzien (artikel 18, derde lid, van de PW). Bij een dergelijke herbeoordeling hoeft niet opnieuw een besluit te worden genomen, waarbij alle feiten en omstandigheden opnieuw tegen het licht worden gehouden. Het heeft slechts als doel vast te stellen of belanghebbende tussentijds (binnen de periode waarover de verlaging zich uitstrekt) blijk heeft gegeven van een zodanige gedragsverandering of dat sprake is van een zodanige wijziging van omstandigheden, dat aanleiding bestaat de eerder opgelegde verlaging in zwaarte of duur bij te stellen.[1]
Artikel 18, derde lid, van de PW is naar oordeel van het ministerie van Sociale Zaken en Werk-gelegenheid niet van toepassing als sprake is van schending van een van de geüniformeerde

[1] CRvB 19-04-2011, nr. 10/4882 WWB, ECLI:NL:CRVB:2011:BQ3002.

arbeidsverplichtingen (artikel 18, vierde lid, van de PW). Ten aanzien van geüniformeerde arbeidsverplichtingen is artikel 18, elfde lid, van de PW van toepassing. Verschil tussen artikel 18, derde lid, en artikel 18, elfde lid, van de PW is dat artikel 18, elfde lid, pas kan worden toegepast als belanghebbende daarom vraagt.

Punitieve / reparatoire sanctie
Een verlaging krachtens de afstemmingsverordening is een punitieve sanctie voor zover de verlaging wordt opgelegd omdat belanghebbende zich zeer ernstig heeft misdragen.[2] Als een betreffende gedraging ook een strafbaar feit oplevert, kan belanghebbende hier strafrechtelijk voor worden vervolgd. Deze verlaging en de strafvervolging kunnen alleen naast elkaar bestaan als sprake is van juridisch te onderscheiden feiten. Bijvoorbeeld: belanghebbende beledigt opzettelijk een ambtenaar. Strafrechtelijk bezien kan een geldboete worden opgelegd of een gevangenisstraf van ten hoogste drie maanden. Daarnaast is sprake van zich zeer ernstig misdragen zoals bedoeld in artikel 9, zesde lid, van de PW op grond waarvan de bijstand kan worden verlaagd.

In andere gevallen waarin een verlaging wordt opgelegd krachtens de afstemmingsverordening is sprake van een reparatoire sanctie (bijvoorbeeld bij schending arbeidsverplichting). Als een betreffende gedraging ook een strafbaar feit oplevert, kan belanghebbende hier strafrechtelijk voor worden vervolgd. De verlaging en de strafvervolging kunnen naast elkaar bestaan omdat het hier gaat om een reparatoire maatregel en een punitieve sanctie.

Afstemmen in de IOAW en de IOAZ
Het dagelijks bestuur heeft de mogelijkheid een uitkering op grond van de IOAW of IOAZ te verlagen of te weigeren als een belanghebbende de aan het recht op uitkering verbonden verplichtingen niet of onvoldoende nakomt (artikel 20 van de IOAW en artikel van de 20 IOAZ). Het gemeentelijk beleid moet vastgelegd worden in een verordening (artikel van de 35 IOAW en artikel 35 van de IOAZ).

Het afstemmingsbeleid in de IOAW en IOAZ is zoveel mogelijk analoog aan het afstemmingsbeleid in de PW opgesteld. Hierbij moet wel worden opgemerkt dat de IOAW en de IOAZ – in afwijking van de PW – in een aantal situaties de mogelijkheid creëren om de uitkering (gedeeltelijk) blijvend te weigeren.

Schenden van de inlichtingenplicht
De bestuurlijke boete is per 1 januari 2013 opnieuw ingevoerd in de Wet werk en bijstand (hierna: WWB) (thans: PW), IOAW en IOAZ. Deze moet worden opgelegd bij een schending van de inlichtingenplicht en komt in de plaats van de verlaging van de bijstand.

De relatie met het Bbz
Deze verordening is ook van toepassing op de verlening van bijstand op grond van het Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (Bbz).
Het gaat hierbij primair om de verlening van algemene bijstand voor het levensonderhoud en de in de jaarnorm opgenomen bijzondere bijstand voor hoge woonkosten en premie arbeidsongeschiktheids-verzekering. Het begrip jaar norm staat in artikel 1, onderdeel g, van het Bbz.
Het gaat ook om uitbreiding van het begrip medewerkingsplicht. Het gaat hierbij om de verplichting, opgenomen in artikel 38, tweede lid van het Bbz:
De zelfstandige aan wie bijstand wordt verleend is verplicht naar behoren een administratie te voeren en deze op eigen initiatief binnen 6 maanden na afloop van het boekjaar waarin bijstand is verleend, aan het college over te leggen. Die plicht geldt ook als de gemeente om de administratie vraagt, bijvoorbeeld om de bedrijfsontwikkeling te beoordelen in het geval verlenging van de uitkeringstermijn aan de orde is.
Een verdere aanpassing is niet nodig. Immers, voor zelfstandigen die een uitkering krachtens het Bbz ontvangen of hebben ontvangen, geldt ook de medewerkingsplicht.

Ten aanzien van het niet leveren van de administratie (jaarcijfers) voor de definitieve vaststelling van de verleende uitkering over het betreffende boekjaar, geldt op grond van artikel 58 van de Pw en de Integrale uitvoeringsregels debiteuren ISD Bollenstreek 2022 dat het dagelijks bestuur de bijstand van

---

[2] CRvB 31-12-2007, nrs. 06/4510 WWB, ECLI:NL:CRVB:2007:BC1811, CRvB 29-07-2008, nrs. 07/2262 WWB e.a., ECLI:NL:CRVB:2008:BD9023, CRvB 19-08-2008, nrs. 07/2416 WWB e.a., ECLI:NL:CRVB:2008:BE8919 en CRvB 19-01-2010, nr. 08/1012 WWB, ECLI:NL:CRVB:2010:BL0052.

de zelfstandige terugvordert voor zover de bijstand ten onrechte of tot een te hoog bedrag is verleend als gevolg van het niet nakomen van de verplichting bedoeld in artikel 38, tweede lid.
Op grond van artikel 58 Pw en de Integrale uitvoeringsregels debiteuren ISD Bollenstreek 2022 vordert het dagelijks bestuur kosten van bijstand in de vorm van een geldlening terug, indien de zelfstandige de uit de geldlening voortvloeiende verplichtingen niet of niet behoorlijk nakomt.
Het dagelijks bestuur vordert dus onder toepassing van beide artikelen de geldlening over het betreffende boekjaar geheel van de zelfstandige terug, in het geval de hier bedoelde verplichting niet wordt nagekomen. Er is in dat geval in principe geen aanleiding om tevens een verlaging op grond van deze verordening op te leggen: de gehele jaaruitkering wordt immers al teruggevorderd.
Het leveren van de jaarcijfers is ook nodig voor vaststelling van het bedrag om niet of de rente-reductie, bedoeld in artikel 21 Bbz (bedrijfskapitaal aan gevestigde zelfstandigen). Als de zelfstandige hiervoor geen jaarcijfers overlegt, kent de gemeente geen bedrag om niet of rentereductie toe. Er is dan ook geen aanleiding voor een verlaging, nog daargelaten dat een verlaging niet op een reeds verstrekte geldlening kan worden geëffectueerd.

Ten aanzien van de in de verordening opgenomen gedragingen en verlagingen met betrekking tot de verplichtingen, gericht op het verkrijgen van algemeen geaccepteerde arbeid, geldt voor zelfstandigen en hun partners het volgende:
De in artikel 9 en 10 van de PW opgenomen verplichtingen gelden alleen voor de zelfstandige die geschikt is voor het verrichten van arbeid, maar die ten minste zes maanden zijn bedrijf of zelfstandig beroep niet kan uitoefenen (artikel 38, derde lid Bbz).
De verplichtingen, bedoeld in artikel 9 en 10 van de PW kunnen aan de partner van de zelfstandige worden opgelegd, voor zover die partner tevens rechthebbende is voor de PW en niet zelf een zelfstandige in de zin van het Bbz is of fulltime meewerkt in het bedrijf of zelfstandig beroep van de zelfstandige. Uiteraard kan ook bij minder uren rekening worden gehouden met de meewerkuren in het bedrijf of zelfstandig beroep van de zelfstandige.

De in de verordening opgenomen gedragingen die leiden tot een verlaging (tekortschietend besef van verantwoordelijkheid, nadere verplichtingen en zeer ernstige misdragingen) zijn ook voor het Bbz gedragingen die leiden tot een verlaging. Artikel 18, tweede lid, van de PW is onverkort van toepassing op het Bbz.

Uit artikel 38, eerste lid Bbz vloeit voort dat de zelfstandige de door het dagelijks bestuur opgelegde verplichtingen, gericht op een doelmatige bedrijfs- of beroepsuitoefening, moet nakomen. Doet hij dat niet of in onvoldoende mate, dan is het dagelijks bestuur bevoegd om een verlaging op te leggen, omdat de zelfstandige door deze verplichting niet of niet voldoende na te komen, blijk heeft gegeven van een tekortschietend besef van verantwoordelijkheid voor de bestaansvoorziening.
Het dagelijks bestuur kan bijvoorbeeld een verplichting opleggen, gericht op beperking van de bedrijfskosten (zoals uitzien naar een goedkopere bedrijfsruimte, inruil dure leaseauto voor een goedkopere, stopzetten niet-noodzakelijke abonnementen etc.), op verbetering van de omzet (effectievere acquisitie, verandering brutowinstmarge, verandering openstelling, ontwikkeling internetverkoop etc.), of op vermindering van de privé-uitgaven.
Als later blijkt dat de zelfstandige niet (volledig) aan de gestelde verplichtingen heeft voldaan, kan dat leiden tot beëindiging van de bijstand, of voortzetting van de bijstand met een verlaging. Uiteraard is het opleggen van een verlaging alleen aan de orde, indien er nog sprake is van een lopende Bbz-uitkering. Als geen benadelingbedrag of –periode kan worden vastgesteld - en dat is bij de bijstandsverlening aan zelfstandigen en de daarbij geldende specifieke verplichtingen vaak het geval - dan geldt de verlaging van artikel 15.

Wegens ziekte of arbeidsongeschiktheid kan een beroep op Bbz worden gedaan. Dan kan eveneens een verlaging aan de orde zijn wegens tekortschietend besef van verantwoordelijkheid voor de bestaansvoorziening. Het Bbz 2004 gaat primair uit van de eigen verantwoordelijkheid van de zelfstandige. In dit kader betekent dit dat de zelfstandige zelf verantwoordelijk is voor het afsluiten van een toereikende particuliere arbeidsongeschiktheidsverzekering. Deze verzekering wordt beschouwd als een voorliggende voorziening op bijstand. Een zelfstandige die verwijtbaar geen arbeids-ongeschiktheidsverzekering of een arbeidsongeschiktheidsverzekering met een te lage dekking of te lange wachttijd heeft afgesloten en die bij ziekte/arbeidsongeschiktheid een beroep doet op bijstand (Bbz), heeft een tekortschietend besef van verantwoordelijkheid voor de bestaansvoorziening betoond. Een afwijzing van de bijstandsaanvraag op grond van artikel 15, eerste lid, van de WWB is echter niet aan de orde, aangezien na het ingaan van de arbeidsongeschiktheid sprake zal zijn van

feitelijke onverzekerbaarheid. Er kan dan geen sprake meer zijn van een beroep kunnen doen op een voorliggende voorziening. Wel kan, als uitkering wordt verleend omdat aan de overige voorwaarden voor het verkrijgen van recht op uitkering is voldaan, een verlaging aan de orde zijn.

Bij beëindigende ondernemers die een beroep op het Bbz doen, moet worden beoordeeld of de noodzakelijke beëindiging wegens niet-levensvatbaarheid van het bedrijf is veroorzaakt door verwijtbaar gedrag van de zelfstandige (bijvoorbeeld door slechte betalingsmoraliteit, of een onverantwoord hoog uitgavenpatroon). Als daarvan sprake is, is een verlaging wegens tekortschietend besef van verantwoordelijkheid voor de bestaansvoorziening aan de orde.

Artikelsgewijze toelichting

Enkel die bepalingen die nadere toelichting behoeven worden hier behandeld.

Artikel 1. Begrippen

Begrippen die al zijn omschreven in de PW, de IOAW, de IOAZ, de Algemene wet bestuursrecht (Awb) of de Gemeentewet worden niet afzonderlijk gedefinieerd in deze verordening. Deze zijn vanzelfsprekend van toepassing op deze verordening.

Bijstandsnorm

Onder de 'bijstandsnorm' wordt in deze verordening verstaan de in de situatie van belanghebbende geldende bijstandsnorm. Dit is de toepasselijke norm, eventueel verminderd met verlagingen, alles inclusief vakantietoeslag.

Voor zover sprake is van een uitkering op grond van de IOAW of de IOAZ wordt onder bijstandsnorm verstaan de toepasselijke grondslag zoals bedoeld in artikel 5 van de IOAW en artikel 5 van de IOAZ.

Artikel 2. Het verlagen van de uitkering

In de afstemmingsverordening zijn voor allerlei gedragingen die een schending van een verplichting betekenen, standaard verlagingen vastgesteld in de vorm van een vaste (procentuele) verlaging van de bijstandsnorm.

In dit artikel is de hoofdregel vastgelegd: het dagelijks bestuur moet een verlaging afstemmen op de ernst van de gedraging, de individuele omstandigheden van de belanghebbende en de mate van verwijtbaarheid.

Deze bepaling staat niet meer in de WWB/PW, de IOAW en de IOAZ; alleen voor de geüniformeerde arbeidsverplichtingen is geregeld hoe de verlaging (de maatregel) moet worden vastgesteld. Maar de Centrale Raad van Beroep heeft uitgesproken dat voor de WWB geldt dat bij het vaststellen van een verlaging altijd rekening moet worden gehouden met de ernst van de gedraging, de individuele omstandigheden van de belanghebbende en de mate van verwijtbaarheid[3]. Opname in de verordening is daarom niet noodzakelijk, maar uit het oogpunt van duidelijkheid is deze belangrijke maatwerkregel toch (weer) opgenomen in deze verordening.

Het dagelijks bestuur moet dus bij het beoordelen of de uitkering wordt verlaagd, en zo ja hoeveel de uitkering wordt verlaagd, telkens de volgende drie stappen doorlopen:
Stap 1: vaststellen van de ernst van de gedraging;
Stap 2: vaststellen van de verwijtbaarheid;
Stap 3: vaststellen van de omstandigheden van de belanghebbende.

De ernst van de gedraging komt tot uitdrukking in het standaardpercentage waarmee de uitkering wordt verlaagd. De beoordeling van de verwijtbaarheid gebeurt op basis van de feiten 'ex tunc', dat wil zeggen naar het moment van de gedraging (die reden vormt voor de verlaging). Ontbreekt iedere verwijtbaarheid, dan wordt afgezien van verlaging van de uitkering (artikel 18 lid 9 PW jo artikel 5 en de toelichting daarop).

En tot slot kunnen omstandigheden van de belanghebbende een rol spelen. Het kan gaan om bijvoorbeeld financiële omstandigheden of sociale omstandigheden. Ook de beoordeling van de omstandigheden van belanghebbende gebeurt op basis van de feiten 'ex tunc', dus naar het moment van de gedraging.

Geüniformeerde arbeidsverplichtingen (tweede lid)

Voor de geüniformeerde arbeidsverplichtingen is in de Participatiewet zelf vastgelegd hoe de verlaging moet worden vastgesteld.

In artikel 18, negende lid, van de Participatiewet is geregeld dat wordt afgezien van het opleggen van een maatregel indien elke vorm van verwijtbaarheid ontbreekt. En in het tiende lid van artikel 18 van de Participatiewet is geregeld dat een maatregel wordt afgestemd op de omstandigheden van belanghebbende en diens mogelijkheden om middelen te verwerven, indien naar het oordeel van het college (het dagelijks bestuur), gelet op bijzondere omstandigheden, dringende redenen daartoe noodzaken.

Bij de geüniformeerde verplichtingen moet daarom worden getoetst aan de PW zelf (en niet aan het eerste lid van deze verordening). Voor de duidelijkheid is dit opgenomen in het tweede lid.

---

[3] CRvB 17-07-208, LJN: BD7679

Artikel 3. Het besluit tot opleggen van een verlaging
Het verlagen van een uitkering (als bedoeld in artikel 18, tweede, vijfde en zesde lid van de PW en de artikelen 20 en 38, twaalfde lid, van de IOAW respectievelijk IOAZ) op grond van deze verordening vindt plaats door middel van een besluit. Tegen dit besluit kan een belanghebbende bezwaar en beroep indienen. In dit artikel is aangegeven wat in het besluit in ieder geval moet worden vermeld. Deze eisen vloeien rechtstreeks voort uit de Awb en dan vooral uit het motiveringsvereiste. Het motiveringsvereiste houdt onder andere in dat een besluit kenbaar is en van een deugdelijke motivering is voorzien.

Artikel 4. Horen van belanghebbende
Op grond van afdeling 4.1.2 van de Awb is in een aantal gevallen het horen van de belanghebbende verplicht bij de voorbereiding van beschikkingen. Deze hoorplicht geldt echter niet bij de voorbereiding van beschikkingen die betrekking hebben op een financiële aanspraak (artikel 4:12 Awb), behalve bij subsidies.
In dit artikel wordt het horen van belanghebbende voordat een verlaging van de uitkering wordt opgelegd in beginsel voorgeschreven. Het tweede lid bevat een aantal uitzonderingen op deze hoorplicht.

Artikel 5. Afzien van verlaging
Afzien van verlagen wegens ontbreken verwijtbaarheid
Het afzien van het opleggen van een verlaging "indien elke vorm van verwijtbaarheid ontbreekt", is overgenomen uit artikel 18, negende lid, van de PW, respectievelijk artikel 20, derde lid, van de IOAW en artikel 20, derde lid, van de IOAZ. Aangenomen moet worden dat hiervan uitsluitend sprake is bij evidente afwezigheid van verwijtbaarheid.[4] Het is aan het dagelijks bestuur te beoordelen of elke vorm van verwijtbaarheid ontbreekt aan het betreffende gedrag (zie ook de toelichting op artikel 2).

Is vanwege de afwezigheid van elke vorm van verwijtbaarheid afgezien van een verlaging, dan is het niet mogelijk om bij toepassing van recidive deze gedraging mee te tellen (zie artikel 17 van deze verordening). Is vanwege de afstemming op grond van artikel 18, eerste lid, van de PW van een verlaging afgezien dan is daarin geen reden gelegen om de betreffende gedraging buiten beschouwing te laten in geval van recidive.

Afzien van verlagen wegens 'verjaring'
Een andere reden om af te zien van het opleggen van een verlaging is dat de gedraging te lang geleden heeft plaatsgevonden (verjaring). Omwille van de effectiviteit ("lik op stuk") is het nodig dat een verlaging spoedig nadat de gedraging heeft plaatsgehad, wordt opgelegd.
Om deze reden regelt artikel 5, eerste lid, onderdeel b, van deze verordening dat het dagelijks bestuur geen verlagingen oplegt voor gedragingen die langer dan één jaar geleden hebben plaatsgevonden. Dit heeft tevens als voordeel dat een uitkeringsgerechtigde niet te lang in onzekerheid wordt gehouden over de vraag of het dagelijks bestuur overgaat tot het opleggen van een verlaging.

Afzien van verlagen in verband met dringende redenen
In het tweede lid is geregeld dat kan worden afgezien van het opleggen van een verlaging als daarvoor dringende redenen aanwezig zijn. De verordening stelt een algemene verplichting tot het opleggen van een verlaging voorop. Uitzonderingen moeten echter mogelijk zijn als voor de belanghebbende onaanvaardbare consequenties zouden optreden. Uit het woord "dringend" blijkt dat er wel iets heel bijzonders en uitzonderlijks aan de hand moet zijn, wil een afwijking van het algemene principe gerechtvaardigd zijn.

Wat dringende redenen zijn, is afhankelijk van de concrete situatie en kan dus niet op voorhand worden vastgelegd. Er kan worden gedacht aan enerzijds een mindere mate van verwijtbaarheid ten aanzien van de gedraging en anderzijds aan de financiële of sociale gevolgen voor belanghebbende en/of diens gezin. Daarbij moet worden opgemerkt dat ernstige financiële gevolgen op zichzelf geen reden zijn om van een verlaging af te zien, omdat dit inherent is aan het verlagen van een uitkering. In jurisprudentie worden dringende redenen gedefinieerd als onaanvaardbare materiële of immateriële gevolgen voor de belanghebbende[5].

---

[4] CRvB 24-07-2001, nr. 99/1857 NABW, ECLI:NL:CRVB:2001:AD4887.
[5] CRvB 06-07-2010, LJN: 0703.

Afzien verlagen ook mogelijk bij geüniformeerde arbeidsverplichtingen
De wet schrijft bij overtreding van een geüniformeerde arbeidsverplichting een afstemming voor van 100 % van de bijstand gedurende tenminste één tot maximaal drie maanden. Op grond van artikel 18, tiende lid, van de PW moet het dagelijks bestuur een op te leggen maatregel (verlaging) of een opgelegde maatregel (verlaging) afstemmen op de omstandigheden van een belanghebbende en diens mogelijkheden om middelen te verwerven. Dit als - volgens het dagelijks bestuur - dringende redenen daartoe noodzaken, gelet op bijzondere omstandigheden. Op grond van bijzondere omstandigheden kan het dagelijks bestuur besluiten de maatregel op een lager niveau, voor een kortere duur of op nul vast te stellen.

Schriftelijke mededeling in verband met recidive
Het doen van een schriftelijke mededeling in een beschikking dat het dagelijks bestuur afziet van het opleggen van een verlaging wegens dringende redenen is van belang in verband met eventuele recidive (artikel 4, derde lid). Het opleggen van een verlaging bij recidive is geregeld in artikel 17.

Artikel 6. Ingangsdatum en tijdvak van een verlaging
Het verlagen van de uitkering die in de nabije toekomst wordt verstrekt, is de gemakkelijkste methode van het opleggen van een verlaging. Dan hoeft niet te worden overgegaan tot herziening van de uitkering en terugvordering van het te veel betaalde bedrag. In de praktijk zal dit meestal inhouden dat een verlaging wordt opgelegd met ingang van de eerste dag van de kalendermaand, die volgt op de kalendermaand waarin het besluit bekend is gemaakt. Voor de berekening van de hoogte van de verlaging moet worden uitgegaan van de voor die maand geldende bijstandsnorm.

Verlagen met terugwerkende kracht (tweede lid)
Het is niet altijd mogelijk om een lopende uitkering af te stemmen. Wanneer een uitkering/bijzondere bijstand nog niet (volledig) aan de belanghebbende is uitbetaald, kan het praktisch zijn om de verlaging van de uitkering/bijzondere bijstand te verrekenen met het bedrag dat nog moet worden uitbetaald. In dat geval moet de uitkering/bijzondere bijstand wel worden herzien en teruggevorderd.

Verlagen op nieuwe uitkering (derde lid)
Een verlaging kan niet los worden gezien van het recht op bijstand. Het opleggen van een verlaging is niet mogelijk als een belanghebbende geen recht op bijstand (meer) heeft.[6] Als een verlaging niet of niet geheel ten uitvoer kan worden gelegd als gevolg van de beëindiging of intrekking van de uitkering, is het ook mogelijk om de verlaging of dat deel van de verlaging dat nog niet is uitgevoerd, alsnog op te leggen als belanghebbende binnen een bepaalde termijn na beëindiging van de uitkering opnieuw een uitkering op grond van de PW/IOAW/IOAZ ontvangt. Het dagelijks bestuur moet wel rekening houden met de vervaltermijn voor het opleggen van een verlaging zoals bedoeld in artikel 4, eerste lid, onderdeel b.

Een dergelijke verlaging kan vanwege de samenhang met het recht op bijstand niet bij voorbaat worden opgelegd. Het dagelijks bestuur moet bij het opnieuw toekennen van het recht op bijstand beoordelen in hoeverre er nog aanleiding bestaat om een verlaging toe te passen. Pas dan is sprake van een afstemmingsbesluit en staat de mogelijkheid van bezwaar tegen de verlaging open.[7]

Verlagen zelfstandigen (vierde lid)
Bijstand aan zelfstandigen wordt in het boekjaar als renteloze lening verstrekt en na afloop van het betreffende boekjaar wordt de bijstand over dat jaar definitief vastgesteld. Dat maakt het mogelijk om een verlaging met terugwerkende kracht toe te passen bij de definitieve vaststelling van de bijstand.

Artikel 7. Berekeningsgrondslag
Bijstandsnorm
In het eerste lid is het uitgangspunt vastgelegd dat een verlaging wordt berekend over de bijstandsnorm. Onder de bijstandsnorm wordt verstaan de wettelijke norm inclusief gemeentelijke verlaging en inclusief vakantietoeslag. Bij een uitkering op grond van de IOAW of de IOAZ wordt gekeken naar de grondslag als bedoeld in artikel 5 van de IOAW respectievelijk van de IOAZ.

---

[6] CRvB 07-08-2012, nr. 10/3435 WWB, ECLI:NL:CRVB:2012:BX3978.
[7] CRvB 08-09-2009, nrs. 07/6337 WWB e.a., ECLI:NL:CRVB:2009:BJ7732 en CRvB 07-12-2010, nr. 09/1094 WWB, ECLI:NL:CRVB:2010:BO6721.

Bijzondere bijstand
In het tweede lid is bepaald dat een verlaging ook kan worden toegepast op de bijzondere bijstand als aan een belanghebbende bijzondere bijstand wordt verleend met toepassing van artikel 12 van de PW. Personen tussen de 18 en 21 jaar ontvangen een lage jongerennorm, die indien noodzakelijk wordt aangevuld door middel van aanvullende bijzondere bijstand in de kosten van levensonderhoud. Als een verlaging uitsluitend op de lage jongerennorm wordt opgelegd, zou dit leiden tot rechtsongelijkheid ten opzichte van de 21-jarigen. Daarom is in het derde lid, onderdeel a, geregeld dat de berekeningsgrondslag in dat geval bestaat uit de bijstandsnorm inclusief de verleende bijzondere bijstand op grond van artikel 12 van de PW.

De PW kent geen grond om bijzondere bijstandsaanvragen die het gevolg zijn van een tekortschietend besef van verantwoordelijkheid af te wijzen. Wel kan op de bijzondere bijstand in dergelijke gevallen een verlaging worden toegepast[8].
Op grond van het tweede lid, onderdeel b, is het mogelijk dat het dagelijks bestuur in incidentele gevallen een verlaging oplegt over de bijzondere bijstand. Er moet dan wel een verband bestaan tussen de gedraging (handelen/nalaten) van een belanghebbende en zijn recht op bijzondere bijstand. Een verlaging kan uitsluitend worden opgelegd als daadwerkelijk bijzondere bijstand is verstrekt.

De verlaging kan maximaal de hoogte hebben van het bedrag waarvoor bijzondere bijstand zou zijn toegekend zonder toepassing van de verlaging, zodat per saldo voor de betreffende aanvraag geen bijzondere bijstand wordt verstrekt. Indien bijvoorbeeld zou worden vastgesteld dat belanghebbende een beroep doet op bijzondere bijstand omdat hij heeft nagelaten een aanvullende ziektekostenverzekering af te sluiten, dan kan dus een verlaging worden opgelegd ter hoogte van het bedrag dat hij anders ontvangen zou hebben via de aanvullende ziektekostenverzekering.

Is bijzondere bijstand toegekend voor de premie arbeidsongeschiktheidsverzekering aan een zelfstandige die bijstand voor levensonderhoud krachtens het Bbz ontvangt of heeft ontvangen, dan kan de verlaging ook worden toegepast op deze bijzondere bijstand.

Artikel 8. Gedragingen PW (de niet-geüniformeerde arbeidsverplichtingen)
De artikelen 8 en 10 moeten in onderlinge samenhang worden gelezen. In artikel 8 worden schendingen van verplichtingen uit de PW geformuleerd. De verwijtbare gedragingen die zijn genoemd in artikel 8 zijn ondergebracht in categorieën. Aan die categorieën wordt in artikel 10 een gewicht toegekend in de vorm van een verlagingspercentage. De categorieën zijn gerangschikt naar toenemende zwaarte. Een gedraging wordt ernstiger geacht naarmate de gedraging meer concrete gevolgen heeft voor het niet verkrijgen van algemeen geaccepteerde arbeid.

Niet of onvoldoende nakomen van verplichtingen
De verwijtbare gedragingen omvatten zowel het niet als het onvoldoende nakomen van diverse verplichtingen. Artikel 18, tweede lid, van de WWB zoals dat luidde vóór 1 januari 2015 bepaalt dat het dagelijks bestuur moest afstemmen als een belanghebbende de verplichtingen "niet of onvoldoende nakomt". Met het huidige artikel 18, tweede lid, van de PW wordt dit gewijzigd in "het niet nakomen van de verplichtingen". Het woord "onvoldoende" valt hiermee weg. Gemeend wordt dat de wetgever hiermee echter geen inhoudelijke wijziging heeft beoogd en dat dit moet worden gelezen als het niet of onvoldoende nakomen van verplichtingen. Om onduidelijkheid hierover te voorkomen is daarom in artikel 8 neergelegd dat sprake is van een verwijtbare gedraging bij het niet of onvoldoende nakomen van de verplichtingen.

Het niet naar vermogen proberen algemeen geaccepteerde arbeid te verkrijgen (onderdeel c)
Deze verwijtbare gedraging is niet aan de orde voor zover het gaat om het niet naar vermogen proberen te verkrijgen van algemeen geaccepteerde arbeid als dit het gevolg is van een gedraging zoals bedoeld in artikel 18, vierde lid, van de PW.
In artikel 18, vierde lid, van de PW staan de geüniformeerde arbeidsverplichtingen. Voor schending van een geüniformeerde arbeidsverplichting geldt een apart afstemmingsregime: verlaging van de bijstand met 100 % gedurende een in de afstemmingsverordening vastgelegde duur van ten minste een maand en ten hoogste drie maanden (artikel 18, vijfde lid, van de PW). In deze verordening is de duur van de geüniformeerde arbeidsverplichtingen vastgelegd in artikel 11, tweede lid.

---

[8] Zie ook: CRvB: LJN: BL 7308, WWB 08/3397)

Er is dus géén sprake van een verwijtbare gedraging zoals bedoeld in artikel 8 als het niet naar vermogen proberen te verkrijgen van algemeen geaccepteerde arbeid voortvloeit uit een gedraging zoals bedoeld in artikel 18, vierde lid, van de PW zoals:
- het niet verkrijgen of niet behouden van kennis en vaardigheden die noodzakelijk zijn voor het verkrijgen van algemeen geaccepteerde arbeid, en
- het belemmeren van het verkrijgen van algemeen geaccepteerde arbeid door kleding, gebrek aan persoonlijke verzorging en gedrag.

Inspanningen in eerste vier weken na de melding
De plicht tot arbeidsinschakeling geldt vanaf datum melding (zie artikel 9, eerste lid, van de PW). Specifiek voor personen jonger dan 27 jaar geldt dat zij worden beoordeeld op hun inspanningen in de eerste vier weken na de melding (artikel 43, vierde en vijfde lid, van de PW). Is geen enkele inspanning verricht, dan bestaat op grond van artikel 13, tweede lid, onderdeel d, van de PW geen recht op bijstand. Zijn er wel inspanningen verricht, maar naar het oordeel van het dagelijks bestuur onvoldoende, dan verlaagt het dagelijks bestuur de uitkering (zie artikel 8, onderdeel b onder 3).

Artikel 9. Gedragingen IOAW en IOAZ
De artikelen 9 en 10 moeten in onderlinge samenhang worden gelezen. In artikel 9 worden schendingen van verplichtingen uit de IOAW en IOAZ geformuleerd. De verwijtbare gedragingen die zijn genoemd in artikel 9, zijn ondergebracht in categorieën. Aan die categorieën wordt in artikel 10 een gewicht toegekend in de vorm van een verlagingspercentage. De categorieën zijn gerangschikt naar toenemende zwaarte. Een gedraging wordt ernstiger geacht naarmate de gedraging meer concrete gevolgen heeft voor het niet aanvaarden, verkrijgen of behouden van betaalde arbeid. In artikel 19 is benoemd in welke gevallen de IOAW- of IOAZ-uitkering tijdelijk of blijven kan worden geweigerd.

Artikel 10. Hoogte en duur van de verlaging
Zie voor de verlagingswaardige gedragingen de toelichting bij de artikelen 8 en 9.
Met de Wet Maatregelen WWB zijn geüniformeerde arbeidsverplichtingen en bijbehorende maatregelen geïntroduceerd. Zie artikel 18, vierde en vijfde lid, van de PW.
Er is voor gekozen bij de zwaarte van de afstemming aan te sluiten bij de forse maatregelen voor het schenden van geüniformeerde arbeidsverplichtingen. Dit omwille van eenvoud en duidelijkheid. Bovendien zijn diverse geüniformeerde arbeidsverplichtingen verwant aan de gedragingen als bedoeld in de artikelen 8 en 9 van deze verordening.

Artikel 11. Duur verlaging bij schending geüniformeerde arbeidsverplichting
De eerste keer dat het dagelijks bestuur een verwijtbaar niet naleven van een geüniformeerde arbeidsverplichting vaststelt, bedraagt de verlaging 100 % van de bijstandsnorm gedurende een bij deze verordening vastgestelde periode van één maand (artikel 18, vijfde lid, eerste volzin, van de PW). Er is geen onderscheid in de geüniformeerde arbeidsverplichtingen, een schending van een geüniformeerde arbeidsverplichtingen wordt in alle gevallen gelijk gesanctioneerd. Dit is naar vaste rechtspraak van de CRvB en naar de bedoeling van de invoering van de geüniformeerde arbeidsverplichtingen[9].

Artikel 12. Verrekenen verlaging
Het dagelijks bestuur heeft de mogelijkheid bij verlaging van de bijstand wegens schending van een geüniformeerde arbeidsverplichting, de verlaging te verrekenen. Dit over de maand van oplegging van de maatregel en ten hoogste over de twee volgende maanden. Over de eerste maand moet minimaal een derde van het bedrag van de verlaging worden verrekend (artikel 18, vijfde lid, tweede volzin, van de PW).

Verrekenen bij bijzondere omstandigheden
Er is voor gekozen gebruik te maken van de mogelijkheid tot het verrekenen van het bedrag van de verlaging bij een eerste schending van een geüniformeerde arbeidsverplichting (of een herhaalde schending buiten de recidivetermijn) als bijzondere omstandigheden dit rechtvaardigen. Hierbij kan worden gedacht aan:
- vergroting schuldenproblematiek;
- (dreigende) huisuitzetting;

---

[9] Zie bijv. ECLI:NL:CRVB:2021:2148 en ECLI:NL:CRVB:2020:3258

- afsluiting van gas en elektriciteit.

De maand van oplegging
In het eerste, tweede en derde lid wordt gesproken over de "maand van oplegging". Deze term is overgenomen uit artikel 18, vijfde lid, van de PW. Met de "maand van oplegging" wordt in deze verordening bedoeld: de maand waarin de bijstand feitelijk wordt verlaagd (dus de maatregel geëffectueerd wordt).

Toedeling over drie maanden bij zware overtredingen
Is sprake van een overtreding van een geüniformeerde arbeidsverplichting, dan kan worden verrekend over twee of drie maanden. Bij een dergelijke overtreding wordt de bijstand verlaagd met 100 % gedurende één maand. Aan de maand van oplegging en aan de twee daaropvolgende maanden wordt een derde van het bedrag van de verlaging toebedeeld. Dit betekent dat in de maand van oplegging van de verlaging en de daaropvolgende maanden de inhouding in beginsel 50% danwel 33,33 % bedraagt (artikel 12, derde lid, van deze verordening). De periode waarvoor gekozen wordt, wordt in het individuele geval beoordeeld, waarbij het uitgangspunt is dat een zo kort mogelijke periode wordt gehanteerd, mits de individuele omstandigheden hier ruimte toe laten. In het uiterste geval wordt de maatregel verrekend over 3 maanden.

Geen verrekening bij niet aanvaarden of behouden algemeen geaccepteerde arbeid
In het vierde lid is bepaald dat als sprake is van een verlaging op grond van artikel 18, vierde lid, onderdeel a, van de PW, geen verrekening plaatsvindt zoals bedoeld in artikel 12, eerste lid.
Het betreft het niet aanvaarden of behouden van algemeen geaccepteerde arbeid. Deze keuze is gebaseerd op de zwaarte van de gedraging.

Geen verrekening bij recidive
Is sprake van een tweede of volgende schending van een geüniformeerde arbeidsverplichting binnen de recidivetermijn, dan is verrekenen van de maatregel niet mogelijk. Artikel 12 bepaalt immers dat verrekenen uitsluitend mogelijk is bij een gedraging zoals bedoeld in artikel 11 van deze verordening én als sprake is van bijzondere omstandigheden. Recidive is niet geregeld in artikel 11, maar in artikel 18 van deze verordening en artikel 18, zesde, zevende en achtste lid, van de PW. Daarom is verrekenen bij recidive niet mogelijk.

Geen verrekening bij maatregel wegens schending andere gedragingen
Verrekening bij maatregelen voor schendingen van andere gedragingen dan de geüniformeerde arbeidsverplichtingen, is niet mogelijk. Dit volgt uit artikel 12 van deze verordening en artikel 18, vijfde lid, van de PW.

Artikel 13. Niet nakomen medewerkingsverplichting
In artikel 17, tweede lid, van de PW en in artikel 13, tweede lid, van de IOAZ/IOAZ is sinds 1 juli 2013 de medewerkingsverplichting opgenomen. De wetgever wilde hiermee gemeenten de mogelijkheid geven om de uitkering op de schorten wanneer een uitkeringsgerechtigde geen medewerking verleent aan oproepen van de gemeente om de mogelijkheden van re-integratie te bespreken en daardoor de arbeidsinschakeling frustreert. Dit zou ook mogelijk maken om de uitkering te beëindigen indien de uitkeringsgerechtigde na opschorting van de uitkering nog niet reageerde op oproepen.

Omdat deze bepaling was opgenomen in de PW/IOAW/IOAZ was het niet nodig om in de Afstemmingsverordening een bepaling op te nemen over het afstemmen van de bijstand bij het niet voldoen aan de medewerkingsverplichting.

De CRvB heeft echter in een aantal uitspraken bepaald dat het niet mogelijk is uitkering op te schorten wanneer de uitkeringsgerechtigde geen medewerking verleent aan een oproep in verband met arbeidsinschakeling. De CRvB stelt dat als een uitkeringsgerechtigde louter niet voldoet aan de medewerkingsverplichting, de gemeente niet bevoegd is om de bijstandsuitkering op te schorten en te beëindigen wanneer het recht op bijstand (ondanks een dergelijk verzuim) wel is vast te stellen.
De uitoefening van de bevoegdheid tot opschorting en de daaropvolgende beëindiging van de uitkering is alleen mogelijk indien het niet nakomen van de medewerkingsverplichting van invloed is op het actuele recht op bijstand.

Heeft belanghebbende verzuimd om de medewerkingsverplichting na te komen, maar is het recht op bijstand wel vast te stellen, dan is de enige mogelijkheid waarop de gemeente kan reageren op het verzuim van belanghebbende om de bijstand te verlagen op grond van artikel 18, tweede lid, van de PW en artikel 20, tweede lid, van de IOAW/IOAZ. De gedraging moet dan wel zijn opgenomen in de door de gemeenteraad vastgestelde Afstemmingsverordening. In de verordening wordt de bijstand verlaagd met 50% van de bijstandsnorm wanneer belanghebbende de medewerkingsverplichting niet (tijdig) nakomt.

In het tweede lid is opgenomen dat de medewerkingsverplichting in ieder geval niet wordt nagekomen wanneer belanghebbende geen gehoor geeft aan een oproep om op een bepaalde plaats en tijd te verschijnen in verband met zijn arbeidsinschakeling. Dit is overgenomen uit artikel 17, tweede lid, van de PW en artikel 13, tweede lid, van de IOAW/IOAZ.

Ook wanneer een belanghebbende geen medewerking verleent aan een oproep om op een bepaalde plaats en tijd te verschijnen in verband met het maken van een taaltoets, schendt belanghebbende de medewerkingsverplichting. De taaltoets is in de PW ingevoerd via de Wet taaleis die op 1 januari 2016 inwerking is getreden. Op grond van de gewijzigde PW moet een uitkeringsgerechtigde met een PW-uitkering een taaltoets afleggen wanneer hij niet (met bijvoorbeeld diploma's) kan aantonen dat hij de Nederlandse taal beheerst. Blijkt uit de taaltoets dat belanghebbende de Nederlandse taal inderdaad onvoldoende beheerst, dan krijgt hij een inspanningsverplichting opgelegd om zich de Nederlandse taal eigen te maken. Het niet nakomen van deze inspanningsverplichting betekent een in de PW zelf bepaalde verlaging van de uitkering.
De gewijzigde PW voorziet echter niet in de situatie dat de uitkeringsgerechtigde niet verschijnt bij de taaltoets. In het tweede lid sub b van de Afstemmingsverordening is daarom expliciet opgenomen dat het niet verschijnen voor de taaltoets een schending betekent van de medewerkingsverplichting. Deze bepaling in de Afstemmingsverordening vormt de grondslag op basis waarvan het niet verschijnen voor de taaltoets kan worden gesanctioneerd.
Uit de bewoordingen 'in ieder geval' in het tweede lid, blijkt dat een niet-limitatieve opsomming is gegeven. Ook andere, niet genoemde situaties waarbij sprake is van een schending van de medewerkingsverplichting kunnen leiden tot een verlaging van de uitkering.

Artikel 14. Niet nakomen medewerkingsverplichting financiële ontzorging
Vanaf 1 januari 2022 is artikel 56a toegevoegd aan de Pw. Dit is een verplichting die gericht is op inburgeringsplichtige uitkeringsgerechtigden en gaat over het financieel ontzorgen. De inburgeringsplichtige moet hieraan medewerking verlenen. Bijvoorbeeld door inzage te geven in (financiële) administratie, op afspraken te komen, een machtiging te ondertekenen, of andere handelingen die nodig zijn om het financieel ontzorgen te kunnen uitvoeren (sub b).
De wet inburgering staat lik op stuk beleid voor, dat wil zeggen dat er, indien nodig, zo snel mogelijk gehandhaafd moet worden. Na voldoende gewaarschuwd te zijn, uitleg gekregen te hebben en de mogelijkheid om de verplichting alsnog na te komen, moet er een consequentie volgen, het afstemmen van de uitkering met toepassing van artikel 18 Pw. Gezien de kwetsbare (financiële) situatie van nieuwe inburgeraars, is het niet wenselijk om de maatregel te hoog vast te stellen. De afstemming (verlaging) voor gedragingen in de eerste categorie is in de verordening vastgesteld op 15% van de bijstandsnorm.
Dit is de laagste categorie. Er is daarom voor gekozen om voor wat betreft het niet meewerken met de financiële ontzorging aan te sluiten bij deze categorie.

Artikel 15. Tekortschietend besef van verantwoordelijkheid
Aan de PW ligt het beginsel ten grondslag dat iedereen in eerste instantie in zijn eigen bestaan(skosten) dient te voorzien. Pas wanneer dat niet mogelijk is, kan men een beroep doen op bijstand. Hoofdregel is dus dat iedereen alles zal moeten doen en nalaten om een beroep op bijstand te voorkomen. Leidt een gedraging ertoe dat belanghebbende eerder, langer of voor een hoger bedrag is aangewezen op bijstand, dan is veelal sprake van een tekortschietend besef van verantwoordelijkheid voor de voorziening in het bestaan. Hiervan is in ieder geval sprake bij de volgende gedragingen (als die er toe leiden dat belanghebbende eerder, langer of voor een hoger bedrag is aangewezen op bijstand):
- het te snel interen van vermogen;
- het door eigen schuld verliezen van het recht op een uitkering;
- het door eigen schuld niet of te laat aanvragen van een voorliggende voorziening.

Het door eigen toedoen niet behouden van algemeen geaccepteerde arbeid
Is sprake van het door eigen toedoen niet behouden van algemeen geaccepteerde arbeid of het onvoldoende trachten algemeen geaccepteerde arbeid te verkrijgen in de periode voorafgaand aan de bijstandsaanvraag dan kan dit volgens de CRvB[10] niet als schending van de arbeidsverplichtingen worden aangemerkt. Deze gedragingen vallen onder het begrip tekortschietend besef van verantwoordelijkheid en zijn opgenomen in artikel 14 lid 2 van de verordening. In het vierde lid wordt wat betreft de duur van de op te leggen verlaging onderscheid gemaakt tussen het door eigen toedoen niet behouden van algemeen geaccepteerde arbeid en het onvoldoende trachten die arbeid te verkrijgen.

Het door eigen toedoen niet behouden van algemeen geaccepteerde arbeid gedurende de bijstandsverlening moet wel worden aangemerkt als een geüniformeerde arbeidsverplichting (zie de artikelen 9, eerste lid, onderdeel a, en 18, vierde lid, onderdeel a, van de PW). Is sprake van het door eigen toedoen niet behouden van algemeen geaccepteerde arbeid, dan moet afstemming plaatsvinden volgens de regels van artikel 18 van de PW en artikel 11 en 18 van deze verordening.

Op grond van artikel 14 van deze verordening kan een verlaging worden opgelegd wegens het betonen van tekortschietend besef van verantwoordelijkheid voor de voorziening in het bestaan. De ernst van de gedraging komt tot uitdrukking in de duur van de verlaging. Dat is in dit geval de periode waarover eerder of langer een beroep wordt gedaan op uitkering. De ernst van de gedraging komt tot uitdrukking in de hoogte van de verlaging als sprake is van bijzondere bijstand.

In het derde lid is sprake van een vast kortingspercentage (100%) en wordt de ernst van de gedraging uitgedrukt in de duur van de verlaging. Bij de vaststelling van de duur van de verlaging moet beoordeeld worden hoe lang belanghebbende onafhankelijk van uitkering zou zijn gebleven, indien hij wel voldoende besef van verantwoordelijkheid had betoond. In het derde lid worden hiervoor richtlijnen gegeven. Dat laat onverlet de mogelijkheid voor het dagelijks bestuur om af te wijken van duur en/of hoogte op basis van de mate van verwijtbaarheid en de individuele omstandigheden van belanghebbende.

Bijzondere bijstand
Zoals in de toelichting op artikel 7 al is aangegeven kent de PW geen grond om bijzondere bijstandsaanvragen die het gevolg zijn van een tekortschietend besef van verantwoordelijkheid af te wijzen. Wel kan op de bijzondere bijstand in dergelijke gevallen een verlaging worden toegepast.
Als het gaat om bijzondere bijstand als bedoeld in artikel 7, tweede lid, onder b, kan de verlaging worden toegepast op die bijzondere bijstand wanneer er een verband bestaat tussen de gedraging (handelen/nalaten) van belanghebbende en zijn recht op bijzondere bijstand.
De bijzondere bijstand wordt verlaagd met het volledige bedrag van de kosten die een gevolg zijn van het tekortschietend besef van verantwoordelijkheid van belanghebbende (verwezen wordt naar de toelichting op artikel 7).

Bijstand in de vorm van een geldlening
Als sprake is van tekortschietend besef van verantwoordelijkheid kan het dagelijks bestuur tevens besluiten de bijstand in de vorm van een geldlening te verstrekken. Dit volgt uit artikel 48, tweede lid, onderdeel b, van de PW. Als het dagelijks bestuur besluit beide instrumenten te gebruiken (leenbijstand én verlaging) moet het wel voldoende acht slaan op het totale effect hiervan voor de bijstandsgerechtigde.[11]

Voor toepassing van het Bbz wordt verwezen naar de algemene toelichting, onder de kop: 'De relatie met het Bbz'.

Artikel 16. Zeer ernstige misdragingen
Onder de term 'zeer ernstige misdraging' dient in elk geval te worden verstaan: elke vorm van ongewenst en agressief fysiek contact met een persoon of het ondernemen van pogingen daartoe. Hieronder valt bijvoorbeeld het (dreigen met) schoppen, slaan of gooien van voorwerpen naar een

---

[10] CRvB 06-10-2010, LJN: BN9720 en LJN: 8720)
[11] CRvB 20-03-2007, nrs. 06/515 NABW e.a., ECLI:NL:CRVB:2007:BA2344.

persoon. Ook het toebrengen van schade aan een gebouw of inventarisonderdeel, evenals het ondernemen van pogingen daartoe in enige vorm wordt als zeer ernstige misdraging gezien. Handelingen die door hun grote en mogelijk blijvende impact op de desbetreffende persoon of personen grote invloed hebben, zoals het opzetten van gerichte lastercampagnes, discriminatie, (seksuele) intimidatie (het uitoefenen van psychische druk), het tonen van steek en/of vuurwapens evenals (pogingen tot) opsluiting in een ruimte zijn eveneens als zeer ernstige misdraging te beschouwen.[12] Ook verbaal geweld (waaronder ook wordt verstaan mondelinge of schriftelijke bedreigingen) valt onder de noemer 'zeer ernstige misdraging'.[13]

Het gaat dus om alle vormen van zeer ernstige misdragingen tegenover de met de uitvoering van de PW, de IOAW en de IOAZ belaste personen en instanties (dagelijks bestuur, SVB en re-integratiebedrijven) tijdens het verrichten van hun werkzaamheden.[14] Met de zinsnede in de wet 'tijdens het verrichten van de werkzaamheden' wordt aangegeven dat de misdraging dient plaats te vinden in het kader van de uitvoering van de PW, de IOAW of de IOAZ. Dat is anders als betrokkenen elkaar buiten werktijd tegen komen: dan is alleen het strafrecht van toepassing.[15]

Met ingang van 1 januari 2015 is de verplichting om zich te onthouden van zeer ernstige misdragingen een zelfstandige verplichting die is opgenomen in artikel 9, zesde lid, van de PW en artikel 37, eerste lid sub g van de IOAW/IOAZ. Deze verplichting staat dus op zichzelf. Vóór 1 januari 2015 was dit een onzelfstandige verplichting. Om een belanghebbende te sanctioneren wegens zeer ernstige misdragingen, moest sprake zijn van een samenhang tussen de zeer ernstige misdragingen met het niet nakomen van een of meer verplichtingen die voortvloeien uit de toenmalige WWB, IOAW of IOAZ.[16]

Artikel 17. Niet nakomen van overige verplichtingen
De PW geeft het dagelijks bestuur de bevoegdheid om personen verplichtingen op te leggen die volledig individueel bepaald zijn. Artikel 55 van de PW biedt daartoe de mogelijkheid en beperkt deze tot een viertal categorieën, te weten:
1. verplichtingen die strekken tot arbeidsinschakeling (voor zover niet direct herleidbaar tot 8, 9 en 11 van deze verordening);
2. verplichtingen die verband houden met de aard en het doel van een bepaalde vorm van bijstand;
3. verplichtingen die strekken tot vermindering van de bijstand;
4. verplichtingen die strekken tot beëindiging van de bijstand.

Omdat de verplichtingen die het dagelijks bestuur op grond van artikel 55 van de PW kan opleggen een zeer individueel karakter hebben, kan het voorkomen dat de in de verordening vastgestelde verlaging niet is afgestemd op de individuele omstandigheden van een belanghebbende. Het dagelijks bestuur zal daarom altijd rekening moeten houden met de individualiseringsbepaling van artikel 18, eerste lid, van de PW. Deze bepaling verplicht het dagelijks bestuur de bijstand af te stemmen op de omstandigheden, mogelijkheden en middelen van een belanghebbende.
In individuele gevallen kan dus worden afgeweken van de in dit artikel vastgestelde verlaging.

Voor de toepassing van het Bbz wordt verwezen naar de algemene toelichting onder de kop: 'De relatie met het Bbz'.

Artikel 18. Samenloop van gedragingen
Samenloop bij één gedraging waardoor meerdere verplichtingen worden geschonden
Het eerste lid regelt samenloop als sprake is van één gedraging die schending oplevert van meerdere verplichtingen, die zijn genoemd in deze verordening, artikel 18, vierde lid, van de PW of in beide regelingen. In dat geval wordt één verlaging opgelegd. Voor het bepalen van de hoogte en de duur van de verlaging wordt uitgegaan van de gedraging waarop de hoogste verlaging is gesteld.

Samenloop bij meerdere gedragingen waardoor één of meerdere verplichtingen worden geschonden
Het tweede regelt samenloop als sprake is van meerdere gedraging die schending opleveren van één

---

[12] Kamerstukken II 2013/14, 33 801, nr. 3, blz. 24.
[13] CRvB 19-08-2008, nrs. 07/2416 WWB e.a., ECLI:NL:CRVB:2008:BE8919.
[14] Kamerstukken II 2013/14, 33 801, nr. 3, blz. 55.
[15] Kamerstukken II 2013/14, 33 801, nr. 3, blz. 25-26.
[16] CRvB 06-07-2010, nr. 08/2025 WWB, ECLI:NL:CRVB:2010:BN0660.

of meerdere verplichtingen, die zijn genoemd in deze verordening, artikel 18, vierde lid, van de PW of in beide regelingen. Dit wordt 'meerdaadse samenloop' genoemd. In dat geval wordt voor iedere gedraging een afzonderlijke verlaging toegepast. Deze verlagingen worden in principe gelijktijdig opgelegd. Dit is anders als dit niet verantwoord is. Hierbij spelen factoren zoals de ernst van de gedraging, de mate van verwijtbaarheid en de omstandigheden van een belanghebbende een rol. Daarvoor moet altijd gekeken worden naar de individuele omstandigheden. De verlaging wordt dan over meerdere maanden uitgesmeerd.

Is er sprake van meerdere gedragingen, waarvoor meerdere verlagingen worden opgelegd, dan kan het zo zijn dat de verlagingen niet gelijktijdig kunnen worden opgelegd. Bedragen de verlagingen tezamen immers meer dan 100% van de bijstandsnorm, dan is gelijktijdige oplegging van de verlagingen niet mogelijk. In beginsel bedraagt de verlaging in dat geval in de eerste maand 100% van de bijstandsnorm en worden de vervolgens nog resterende verlagingen (tot telkens maximaal 100%) opgelegd over de daaropvolgende maand(en) totdat alle verlagingen zijn geëffectueerd. Wanneer dit niet verantwoord is (zie voorgaande alinea), dan kan de verlaging worden uitgesmeerd over meer maanden (maatwerk).

Samenloop met een bestuurlijke boete
Het derde en vierde lid regelen in hoeverre een verlaging kan worden opgelegd als sprake is van een verlagingswaardige gedraging die tevens een boetewaardige gedragingen is.

Als sprake is van één gedraging die zowel schending van een in deze verordening opgenomen verplichting als schending van de inlichtingenplicht oplevert, kan de schending van deze verplichtingen niet gezamenlijk worden afgedaan, omdat schending van de inlichtingenplicht (wettelijk) is geregeld in de vorm van een bestuurlijke boete. In het geval zich de situatie voordoet dat er sprake is van samenloop tussen de bestuurlijke boete en afstemming dient het dagelijks bestuur in het individuele geval te beoordelen welke sanctie wordt opgelegd. Bij eendaadse samenloop ligt het voor de hand één sanctie op te leggen. Het dagelijks bestuur bepaalt of al dan niet een boete wordt opgelegd. Is dit het geval, dan wordt geen verlaging meer opgelegd (derde lid).

Bij meerdaadse samenloop ligt het voor de hand de gedraging te sanctioneren door het opleggen van een bestuurlijke boete voor zover sprake is van een gedraging waarin ook een beboetbare gedraging zit. Daarnaast kan het dagelijks bestuur in dit geval nog een of meer maatregelen opleggen, waarbij bij de hoogte van de afstemming zo nodig rekening kan worden gehouden met de boete en de eventuele andere maatregelen (vierde lid).

Als sprake is van één gedraging die zowel schending van een in artikel 18, vierde lid, van de PW benoemde (geüniformeerde arbeids)verplichting als schending van de inlichtingenplicht oplevert, is het voorgaande ook van toepassing.

Artikel 19. Recidive

Verdubbeling duur verlaging
Als binnen twaalf maanden na een eerste verwijtbare gedraging wederom sprake is van een verwijtbare gedraging waarmee dezelfde verplichting wordt geschonden, wordt de grotere mate van verwijtbaarheid tot uitdrukking gebracht in een verdubbeling van de duur van de verlaging. Een verlaging kan nooit hoger zijn dan 100 %. Daarom kan bij gedragingen waar relatief zware verlagingen voor gelden, alleen gekozen worden voor een verdubbeling van de duur van de maatregel (en niet voor verdubbeling van de hoogte).

Met de eerste verwijtbare gedraging wordt de eerste gedraging bedoeld die aanleiding is geweest tot een verlaging, ook als wegens dringende redenen – op grond van artikel 5, tweede lid, van deze verordening en eventueel 18, tiende lid, van de PW – is afgezien van het opleggen van een verlaging. Dit geldt ook als van afstemming op grond van artikel 18, eerste lid, van de PW is afgezien van het opleggen van een verlaging.

Is vanwege de afwezigheid van elke vorm van verwijtbaarheid afgezien van een verlaging, dan is het niet mogelijk om bij toepassing van recidive deze gedraging mee te tellen.

Voor het bepalen van de aanvang van de termijn van twaalf maanden, geldt het tijdstip waarop het besluit waarmee de verlaging is opgelegd, is verzonden.

Recidive op recidive bij niet geüniformeerde arbeidsverplichtingen
Ook in het geval dat een belanghebbende voor een derde of volgende keer een niet geüniformeerde arbeidsverplichting schendt, is de recidivebepaling van artikel 17, eerste of tweede lid, van deze verordening van toepassing. Dit wordt tot uitdrukking gebracht door het woord "telkens" in de recidivebepaling.

Voor toepassing van de recidivebepaling is vereist dat het opnieuw schenden van dezelfde verplichting plaatsvindt binnen twaalf maanden na bekendmaking van het vorige besluit waarmee een verlaging is toegepast. Is sprake van een derde of volgende schending, dan geldt – evenals bij de eerste keer recidive – dat de duur van de oorspronkelijke verlaging wordt verdubbeld.

Telkens wordt de duur van de oorspronkelijke verlaging verdubbeld. Dit is de verlaging die geldt bij een eerste schending van de verplichting. Er is expliciet niet voor gekozen de duur van de vorige verlaging te verdubbelen. Uitgangspunt is verdubbeling van de hoogte of de duur van de oorspronkelijke verlaging. Hiermee wordt stapeling van verdubbeling van de verlaging voorkomen.

Eenzelfde gedraging vereist voor recidive
Voor recidive als bedoeld in het eerste en tweede lid is vereist dat sprake moet zijn van "eenzelfde verwijtbare gedraging" als de gedraging waarvoor de eerste verlaging is opgelegd. Voorwaarde is dus dat dezelfde verplichting wordt geschonden. Is dit niet het geval, dan moet de verwijtbare gedraging worden aangemerkt als een eerste schending van een verplichting.
Heeft een persoon zich zeer ernstig misdragen (artikel 15) binnen twaalf maanden nadat een verlaging is opgelegd wegens het zich niet tijdig laten registreren als werkzoekende bij Uitvoerings-instituut werknemersverzekeringen (artikel 8, eerste lid), dan is geen sprake van recidive aangezien het niet "eenzelfde gedraging" betreft.
Evenmin is sprake van recidive als een belanghebbende niet meewerkt aan het opstellen van een plan van aanpak (artikel 8 onderdeel b onder 2) en vervolgens een opgedragen tegenprestatie niet verricht (artikel 8 onderdeel 1). Ook dan is geen sprake van eenzelfde gedraging aangezien twee verschillende verplichtingen zijn geschonden.

Recidive schending geüniformeerde arbeidsverplichting
Is sprake van het niet of onvoldoende nakomen van een geüniformeerde arbeidsverplichting binnen twaalf maanden nadat aan een belanghebbende een eerste verlaging is opgelegd wegens schending van een geüniformeerde arbeidsverplichting, dan bedraagt de verlaging 100 % gedurende twee maanden. Dit valt binnen de in artikel 18, zesde lid, van de PW gegeven marges.

Bij een derde, vierde en volgende schending van een geüniformeerde arbeidsverplichting, telkens binnen twaalf maanden na oplegging van de vorige verlaging, bedraagt de verlaging 100 % gedurende drie maanden (artikel 18, zevende en achtste lid, van de PW).

Artikel 20. Samenloop bij weigeren uitkering IOAW/IOAZ
Het dagelijks bestuur is op grond van artikel 20 van de IOAW en artikel 20 van de IOAZ bevoegd de uitkering blijvend of tijdelijk te weigeren als een belanghebbende, kort gezegd, inkomen uit arbeid had kunnen verwerven, maar dit nalaat. Dit is een discretionaire bevoegdheid van het dagelijks bestuur. De vraag of een verlaging moet worden toegepast, zal pas aan de orde komen als het dagelijks bestuur zich een oordeel heeft gevormd over de eventuele weigering van de uitkering. Deze beoordeling gaat in beginsel voor. Pas als het dagelijks bestuur concludeert dat van een weigering geen sprake is, kan op grond van deze verordening een verlaging worden toegepast. Artikel 19 van deze verordening is derhalve bedoeld om samenloop te voorkomen.

Artikel 21. Blijvend en tijdelijk weigeren IOAW- of IOAZ-uitkering
Artikel 20, eerste lid, van de IOAW en artikel 20, tweede lid, van de IOAZ geeft het dagelijks bestuur de bevoegdheid om de uitkering tijdelijk of blijvend te weigeren naar de mate waarin de belanghebbende inkomen als bedoeld in of op grond van artikel 8 van de IOAW of de IOAZ zou hebben kunnen verwerven, indien:

a. aan de beëindiging van zijn dienstbetrekking een dringende reden ten grondslag ligt in de zin van artikel 678 van Boek 7 van het Burgerlijk Wetboek en de belanghebbende ter zake een verwijt kan worden gemaakt;
b. de dienstbetrekking is beëindigd door of op verzoek van de belanghebbende zonder dat aan de voortzetting ervan zodanige bezwaren waren verbonden, dat deze voortzetting redelijkerwijs niet van hem zou kunnen worden gevergd.
c. de belanghebbende nalaat algemeen geaccepteerde arbeid te aanvaarden; of
d. de belanghebbende door eigen toedoen geen algemeen geaccepteerde arbeid verkrijgt.

Als sprake is van een situatie die valt onder a of b dan kan het dagelijks bestuur de uitkering tijdelijk weigeren. Beide situaties spelen zich af voorafgaand aan de aanvraag van de uitkering.
Als sprake is van een situatie die valt onder c of d dan kan het dagelijks bestuur de uitkering blijvend weigeren. Beide situaties spelen zich af tijdens de uitkering.

Artikel 22. Uitvoering
Artikel 7 van de PW schrijft voor dat de uitvoering van de PW berust bij burgemeester en wethouders. Ingevolge de Gemeenschappelijke Regeling ISD Bollenstreek is de uitvoering van de PW, de IOAW en de IOAZ gedelegeerd aan het dagelijks bestuur van de ISD Bollenstreek.

Raadsvoorstel Besluitvormend

Aanpassing Afstemmingsverordening PW, IOAW/IOAZ

aan:	de raad van de gemeente Teylingen
zaaknummer:	Z-22-247759
datum collegevergadering:	20 september 2022
datum raadsvergadering:	3 november 2022
agendapunt:	0
portefeuillehouder:	Mevr. E. Koek
behandelend ambtenaar:	Esther Loos
e-mailadres:	E.Loos@hltsamen.nl
telefoon:	14 0252

Wij stellen voor:

1. De Afstemmingsverordening Participatiewet, IOAW en IOAZ ISD Bollenstreek 2022 vast te stellen.

Inleiding
De afstemmingsverordening is één van de handhavingsdocumenten van ISD Bollenstreek t.a.v. de Participatiewet (Pw), Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) en Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ). In de afstemmingsverordening wordt beschreven wat de consequenties zijn van het niet nakomen van verplichtingen door mensen die een uitkering ontvangen ingevolge de Pw, IOAW en IOAZ. Er zijn twee redenen waarom de afstemmingsverordening aanpassing vereist: een nieuw artikel in de participatiewet en jurisprudentie t.a.v. de participatiewet. Daarnaast is van de gelegenheid gebruik gemaakt de afstemmingsverordening te evalueren, maar daar zijn geen voorgestelde aanpassingen uit voortgekomen.

Bestaand kader en context
Artikel 8, eerste lid, aanhef en onderdeel a en d, van de Participatiewet (PW);
Artikel 35 van de Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW);
Artikel 35 van de Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ).

Beoogd effect
Voldoende inkomen voor onze inwoners voor hun levensonderhoud en om mee te kunnen doen naar vermogen.

Argumenten
1.1. Er is een nieuw artikel toegevoegd aan de Participatiewet, dat gehandhaafd moet kunnen worden.
Op 1 januari 2022 is er een nieuw artikel aan de Participatiewet toegevoegd, artikel 56a, dat ziet op financiële ontzorging van inburgeringsplichtingen. De financiële ontzorging betreft het doorbetalen van de belangrijkste vaste lasten van de uitkering, gedurende 6 maanden. De inburgeringsplichtige moet hieraan verplicht zijn medewerking verlenen. Deze verplichting moet kunnen worden gehandhaafd op grond van artikel 18 Pw. De oude verordening voorziet onvoldoende in deze situatie, daarom is artikel 14 toegevoegd aan de nieuwe verordening.

1.2. Op grond van jurisprudentie is differentiatie van geüniformeerde arbeidsverplichtingen niet langer toegestaan.
De geüniformeerde arbeidsverplichtingen staan beschreven in artikel 18 lid 4 van de Participatiewet. In dit artikel zijn een aantal gedragingen vastgesteld die leiden tot verlaging van de bijstand voor de duur van ten minste één maand voor 100%. Gemeenten hebben beleidsruimte om de duur te verlengen tot ten hoogste drie maanden 100% verlaging. Een aantal gemeenten waaronder de gemeenten van de ISD Bollenstreek, hebben ervoor gekozen een differentiatie aan te brengen tussen lichte gedragingen die bestraft werden met één maand verlaging en zware gedragingen die bestraft werden met 2 maanden verlaging. De centrale raad van beroep heeft besloten dat differentiatie als deze niet is toegestaan, daarom zijn artikelen 11, 12 en 19 van de verordening aangepast.

Kanttekeningen
n.v.t.

Financiële consequenties
Er zijn geen financiële consequenties aan de vaststelling van deze verordening verbonden.

Aanpak, uitvoering en participatie
De verordeningen waar de ISD Bollenstreek uitvoering aan geeft worden door de ISD opgesteld. Voordat de verordeningen ter vaststelling worden aangeboden aan de gemeenteraden worden deze vastgesteld in het DB van de ISD.
De ISD heeft het advies van de cliëntenraad gevraagd op deze verordening. De Cliëntenraad heeft laten weten dat zij geen opmerkingen heeft en kan instemmen met de verordening.

Duurzaamheid
Het participatiebeleid ziet op het vergroten van de zelfredzaamheid van inwoners.

Hillegom-Lisse-Teylingen
Hillegom, Lisse en Teylingen krijgen alle drie dezelfde verordening voorgelegd.

Urgentie
Het nieuwe artikel in de participatiewet is al sinds 1 januari 2022 van kracht.

Evaluatie
De ISD Bollenstreek heeft de oude afstemmingsverordening geëvalueerd over de periode 2018-2021. Er is in deze evaluatie geen aanleiding gevonden om de verordening aan te passen. De volledige evaluatie is na te lezen in de bijgevoegde notitie.
Een nieuwe evaluatie is op dit moment niet voorzien.

Bijlagen en achtergrondinformatie

1. Concept 'Afstemmingsverordening Participatiewet, IOAW en IOAZ ISD Bollenstreek 2022' met wijzigingen zichtbaar
2. Concept 'Afstemmingsverordening Participatiewet, IOAW en IOAZ ISD Bollenstreek 2022' met wijzigingen verwerkt
3. Advies cliëntenraad
4. Notitie afstemmingsverordening Pw IOAW IOAZ 2022.

het college van burgemeester en wethouders,

Jeroen F.A. Tomassen	Carla G.J. Breuer
secretaris	burgemeester

Raadsbesluit

De raad van de gemeente Teylingen,

gelezen het voorstel van het college van 20 september 2022 met als onderwerp Aanpassing Afstemmingsverordening PW, IOAW/IOAZ

gelet op de behandeling in de raadscommissie- en raadsvergadering,

gelet op artikel 8, eerste lid, aanhef en onderdeel a en d, van de Participatiewet (PW), artikel 35 van de Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) en artikel 35 van de Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ),

besluit:

De Afstemmingsverordening Participatiewet, IOAW en IOAZ ISD Bollenstreek 2022 als volgt vast te stellen:

Afstemmingsverordening Participatiewet, IOAW en IOAZ ISD Bollenstreek 2022

De raad van de gemeente Teylingen;

Gelezen het voorstel van het dagelijks bestuur van de Intergemeentelijke Sociale Dienst Bollenstreek van 7 april 2022.;

Gelet op de Gemeenschappelijke Regeling van de Intergemeentelijke Sociale Dienst Bollenstreek;

Gelet op artikel 8, eerste lid, aanhef en onderdeel a en d, van de Participatiewet (PW), artikel 35 van de Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) en artikel 35 van de Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ);

BESLUIT

vast te stellen de:

Afstemmingsverordening Participatiewet, IOAW en IOAZ ISD Bollenstreek 2022

Hoofdstuk 1. Algemene bepalingen

Artikel 1. Begrippen

1. De begrippen die in deze verordening worden gebruikt en niet nader worden omschreven, hebben
dezelfde betekenis als in de Participatiewet (PW), het Besluit bijstandsverlening zelfstandigen
(Bbz), de Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze

werknemers (IOAW), de Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) en de Algemene wet bestuursrecht (Awb), tenzij anders is aangegeven.

2. In deze verordening wordt verstaan onder:

a. bijstandsnorm:

1° van toepassing zijnde bijstandsnorm als bedoeld in artikel 5, onderdeel c, van de PW, of

2° grondslag van de uitkering als bedoeld in artikel 5 van de IOAW of artikel 5 van de IOAZ voor zover sprake is van een uitkering op grond van de IOAW of de IOAZ;

3° voor zelfstandigen die een Bbz-uitkering ontvangen of hebben ontvangen, wordt onder bijstandsnorm verstaan de norm die op grond van artikel 78f van de PW op hen van toepassing is;

b. uitkering: algemene bijstand op grond van de PW of een uitkering op grond van de IOAW of de IOAZ;

c. het dagelijks bestuur: het dagelijks bestuur van de Intergemeentelijke Sociale Dienst Bollenstreek;

d. PW: de Participatiewet;

e. IOAW: de Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers;

f. IOAZ: de Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen;

g. Bbz: het Besluit bijstandsverlening zelfstandigen 2004.

Artikel 2. Het verlagen van de uitkering

1. De verlaging van de uitkering wordt afgestemd op de ernst van de gedraging, de mate waarin de belanghebbende de gedraging kan worden verweten en de omstandigheden waarin hij verkeert.

2. Is sprake van een verlaging van de uitkering wegens een of meer gedragingen als bedoeld in artikel 18, vierde lid van de Participatie, dan wordt die verlaging – in afwijking van het eerste lid – afgestemd op basis van artikel 18, negende en tiende lid, van de Participatiewet.

Artikel 3. Horen van belanghebbende

1. Voordat een verlaging van de uitkering wordt opgelegd, wordt een belanghebbende in de gelegenheid gesteld zijn zienswijze naar voren te brengen.

2. Het horen van een belanghebbende kan achterwege blijven als:

a. vereiste spoed zich daartegen verzet;

b. belanghebbende al eerder in de gelegenheid is gesteld zijn zienswijze naar voren te brengen en zich sindsdien geen nieuwe feiten of omstandigheden hebben voorgedaan;

c. het dagelijks bestuur het horen niet nodig acht voor het vaststellen van de ernst van de gedraging of de mate van verwijtbaarheid, of

d. belanghebbende aangeeft hiervan geen gebruik te willen maken.

Artikel 4. Afzien van verlaging

1. Het dagelijks bestuur ziet af van een verlaging als:

a. elke vorm van verwijtbaarheid ontbreekt, of

b. de gedraging meer dan één jaar voor constatering daarvan door het dagelijks bestuur heeft plaatsgevonden.

2. Het dagelijks bestuur kan afzien van een verlaging als het daarvoor dringende redenen aanwezig acht.

3. Als het dagelijks bestuur afziet van een verlaging op grond van dringende redenen, wordt een belanghebbende hiervan schriftelijk op de hoogte gesteld.

Artikel 5. Het besluit tot opleggen van een verlaging
In het besluit tot het opleggen van een verlaging van de uitkering wordt in ieder geval vermeld:
a. de reden van de verlaging;
b. de duur van de verlaging;
c. het bedrag of percentage waarmee de uitkering wordt verlaagd, en
d. indien van toepassing, de reden om af te wijken van de standaardverlaging.

Artikel 6. Ingangsdatum en tijdvak van een verlaging
1. Een verlaging wordt toegepast op de uitkering en/of bijzondere bijstand die is verleend met
toepassing van artikel 12 van de PW over de kalendermaand volgend op de maand waarin het
besluit tot het opleggen van de verlaging aan een belanghebbende is bekendgemaakt. Daarbij
wordt uitgegaan van de op dat tijdstip voor die belanghebbende geldende bijstandsnorm.
2. In afwijking van het eerste lid kan een verlaging met terugwerkende kracht worden toegepast, voor
zover de uitkering of bijzondere bijstand nog niet is uitbetaald.
3. Als een verlaging niet of niet geheel ten uitvoer kan worden gelegd als gevolg van de beëindiging of
intrekking van de uitkering, wordt de verlaging of dat deel van de verlaging dat nog niet is
uitgevoerd, alsnog opgelegd als belanghebbende binnen de termijn, bedoeld in artikel 5, eerste lid,
onderdeel b, opnieuw een uitkering ontvangt.
4. In afwijking van het eerste lid kan, voor zover het zelfstandigen betreft die een uitkering voor
levensonderhoud in de vorm van een geldlening op grond van het Bbz hebben ontvangen, de
verlaging worden betrokken bij de definitieve vaststelling van die uitkering.

Artikel 7. Berekeningsgrondslag
1. Een verlaging wordt berekend over de bijstandsnorm.
2. In afwijking van het eerste lid kan een verlaging worden toegepast op **de bijzondere bijstand** als:
a. aan belanghebbende bijzondere bijstand wordt verleend met toepassing van artikel 12 van de
PW, of
b. de verwijtbare gedraging van belanghebbende in relatie met zijn recht op bijzondere bijstand
daartoe aanleiding geeft.
3. Bij toepassing van het tweede lid, onderdeel a, moet in de hoofdstukken 2, 3 en 4 ‘bijstandsnorm’
worden gelezen als ‘bijstandsnorm inclusief de op grond van artikel 12 van de PW
verleende bijzondere bijstand’.
4. Bij toepassing van het tweede lid, onderdeel b, moet in de hoofdstukken 2, 3 en 4 ‘bijstandsnorm’
worden gelezen als ‘de verleende bijzondere bijstand’.
5. In afwijking van het eerste lid kan de verlaging ook worden toegepast op de bijzondere bijstand voor
premie arbeidsongeschiktheidsverzekering aan zelfstandigen die bijstand voor levensonderhoud
krachtens het Bbz ontvangen of hebben ontvangen. Bij toepassing van deze verlaging moet in de
hoofdstukken 2, 3 en 4 ‘bijstandsnorm’ worden gelezen als ‘de verleende bijzondere bijstand voor
premie arbeidsongeschiktheidsverzekering’.

Hoofdstuk 2. Niet nakomen van de niet geüniformeerde verplichtingen met betrekking tot de arbeidsinschakeling

Artikel 8. Gedragingen PW

Gedragingen van een belanghebbende waardoor algemeen geaccepteerde arbeid niet wordt verkregen of een verplichting op grond van de artikelen 9, 9a en 55 van de PW niet of onvoldoende wordt nagekomen, worden onderscheiden in de volgende categorieën:

eerste categorie: het zich niet tijdig laten registreren als werkzoekende bij het Uitvoerings-instituut werknemersverzekeringen of het niet tijdig laten verlengen van de registratie;

tweede categorie:

1° het niet of onvoldoende verrichten van een door het dagelijks bestuur opgedragen tegenprestatie naar vermogen als bedoeld in artikel 9, eerste lid, onderdeel c, van de PW;

2° het niet of onvoldoende meewerken aan het opstellen, uitvoeren en evalueren van een plan van aanpak als bedoeld in artikel 44a van de PW;

3° het onvoldoende nakomen van verplichtingen als bedoeld in de artikelen 9, eerste lid, of 55 van de PW, voor zover het gaat om een belanghebbende jonger dan 27 jaar, gedurende vier weken na een melding als bedoeld in artikel 43, vierde en vijfde lid, van de PW, voor zover deze verplichtingen niet worden genoemd in artikel 18, vierde lid, van de PW;

4° het uit houding en gedrag ondubbelzinnig laten blijken verplichtingen als bedoeld in artikel 9, eerste lid, onderdeel b, van de PW niet te willen nakomen, wat heeft geleid tot het intrekken van de ontheffing van de arbeidsplicht voor een alleenstaande ouder, bedoeld in artikel 9a, eerste lid, van de PW;

derde categorie: het niet naar vermogen proberen algemeen geaccepteerde arbeid te verkrijgen voor zover dit niet voortvloeit uit een gedraging als bedoeld in artikel 18, vierde lid, van de PW;

vierde categorie: het door houding of gedrag belemmeren van het aanvaarden of behouden van algemeen geaccepteerde arbeid, voor zover dit niet voortvloeit uit een gedraging als bedoeld in artikel 18, vierde lid van de PW.

Artikel 9. Gedragingen IOAW en IOAZ

Gedragingen van een belanghebbende waardoor algemeen geaccepteerde arbeid niet wordt verkregen of een verplichting op grond van de artikelen 37 en 38 van de IOAW of de artikelen 37 en 38 van de IOAZ niet of onvoldoende wordt nagekomen, worden onderscheiden in de volgende categorieën:

eerste categorie: het zich niet tijdig laten registreren als werkzoekende bij het Uitvoerings-instituut werknemersverzekeringen of het niet tijdig laten verlengen van de registratie;

tweede categorie:

1° het niet of onvoldoende verrichten van een door het dagelijks bestuur opgedragen tegenprestatie naar vermogen als bedoeld in artikel 37, eerste lid, onderdeel f, van de IOAW of artikel 37, eerste lid, onderdeel f, van de IOAZ;

2° het uit houding en gedrag ondubbelzinnig laten blijken de verplichtingen als bedoeld in artikel 37, eerste lid, onderdeel e, van de IOAW of artikel 37, eerste lid, onderdeel e, van de IOAZ niet te willen nakomen, wat heeft geleid tot het intrekken van de ontheffing van de arbeidsplicht voor een alleenstaande ouder als bedoeld in artikel 38, eerste lid, van de IOAW of artikel 38, eerste lid, van de IOAZ.

derde categorie:

1° het niet of onvoldoende gebruik maken van een door het dagelijks bestuur aangeboden voorziening gericht op arbeidsinschakeling als bedoeld in de artikelen 36, eerste lid, en 37, eerste lid, onderdeel e, van de IOAW en de artikelen 36, eerste lid, en 37, eerste lid, onderdeel e, van de IOAZ, voor zover dit heeft geleid tot het geen doorgang vinden of tot voortijdige beëindiging van die voorziening;

2° het niet of in onvoldoende mate meewerken aan een onderzoek naar zijn of haar mogelijkheden tot arbeidsinschakeling.
vierde categorie: het door eigen toedoen niet behouden van algemeen geaccepteerde arbeid als bedoeld in artikel 20, eerste lid, onder a of b, van de IOAW of artikel 20, tweede lid, onder a of b, van de IOAZ.

Artikel 10. Hoogte en duur van de verlaging
De verlaging, bij gedragingen als bedoeld in de artikelen 8 en 9, wordt vastgesteld op:
a. **15 %** van de bijstandsnorm gedurende **één maand** bij gedragingen van de eerste categorie;
b. **50 %** van de bijstandsnorm gedurende **één maand** bij gedragingen van de tweede categorie;
c. **100 %** van de bijstandsnorm gedurende **één maand** bij gedragingen van de derde categorie;
d. **100 %** van de bijstandsnorm gedurende **twee maanden** bij gedragingen van de vierde categorie.

Hoofdstuk 3. Niet nakomen van de geüniformeerde verplichtingen met betrekking tot de arbeidsinschakeling

Artikel 11. Hoogte en duur verlaging bij schending geüniformeerde arbeidsverplichting
Als een belanghebbende een verplichting als bedoeld in artikel 18, vierde lid, van de Participatiewet niet of onvoldoende nakomt, bedraagt de verlaging **100 %** van de bijstandsnorm gedurende **één maand**.

Artikel 12. Verrekenen verlaging
1. Het bedrag van de verlaging, bedoeld in artikel 11, wordt toegepast over de maand van oplegging
van de maatregel en de volgende één of twee maanden als bijzondere omstandigheden dit rechtvaardigen.

a. Bij een verlaging als bedoeld in artikel 11 kan de verlaging worden toegepast over twee maanden als de bijzondere omstandigheden ertoe leiden dat de maatregel niet in één maand kan worden gedragen, waarbij zowel aan de maand van oplegging als aan de daaropvolgende maand de helft van de verlaging wordt toebedeeld.
b. Bij een verlaging als bedoeld in artikel 11 kan de verlaging worden toegepast over drie maanden, als de bijzondere omstandigheden ertoe leiden dat de maatregel niet in twee maanden kan worden gedragen, waarbij zowel aan de maand van oplegging als aan de twee daaropvolgende maanden een derde van de verlaging wordt toebedeeld.

Hoofdstuk 4. Overige gedragingen die leiden tot een verlaging

Artikel 13. Niet nakomen medewerkingsverplichting
1. Indien een belanghebbende niet of onvoldoende de medewerking verleent die redelijkerwijs nodig is
voor de uitvoering van de wet als bedoeld in artikel 17, tweede lid, van de PW, artikel 13, tweede
lid, van de IOAW of artikel 13, tweede lid, van de IOAZ, dan wordt de verlaging vastgesteld op 50 %
van de bijstandsnorm gedurende één maand.
2. Van het niet of onvoldoende verlenen van medewerking als bedoeld in het eerste lid is in ieder
geval sprake indien:

a. niet of niet tijdig is voldaan aan een oproep om op een bepaalde plaats en tijd te verschijnen in
verband met arbeidsinschakeling;
b. niet of niet tijdig is voldaan aan een oproep om op een bepaalde plaats en tijd te verschijnen in
verband met het maken van een taaltoets als bedoeld in artikel 18b van de PW.

Artikel 14. Niet nakomen medewerkingsverplichting financiële ontzorging
1. Indien een belanghebbende, na te zijn geïnformeerd over het belang, de verplichting en de consequenties die samenhangen met de ontzorging, niet of onvoldoende medewerking verleent die redelijkerwijs nodig is voor de uitvoering van de wet als bedoeld in artikel 56a Pw, dan wordt de verlaging vastgesteld op 15% van de bijstandsnorm gedurende één maand.
2. Van het niet of onvoldoende medewerken als bedoeld in het eerste lid is in elk geval sprake indien:
a. belanghebbende geen machtiging ondertekent tot het inhouden van de vaste lasten zoals benoemd in artikel 56a Pw.
b. belanghebbende anderszins weigert mee te werken of informatie te verstrekken, waardoor het ontzorgen wordt bemoeilijkt danwel onmogelijk wordt gemaakt.

Artikel 15. Tekortschietend besef van verantwoordelijkheid
1. Een verlaging wegens tekortschietend besef van verantwoordelijkheid voor de voorziening in het
bestaan als bedoeld in artikel 18, tweede lid, van de PW wordt afgestemd op de periode dat de belanghebbende als gevolg van zijn gedraging eerder of langer recht heeft op een uitkering
en/of tot een hoger bedrag recht heeft op bijzondere bijstand.
2. Als tekort schietend besef van verantwoordelijkheid voor de voorziening in het bestaan, bedoeld in
het eerste lid, wordt mede gerekend het in de periode voorafgaande aan de bijstandsverlening:
a. door eigen toedoen niet behouden van algemeen geaccepteerde arbeid;
b. het onvoldoende trachten algemeen geaccepteerde arbeid te verkrijgen.
3. De verlaging, bedoeld in het eerste lid, wordt vastgesteld op:
a. **100 %** van de bijstandsnorm gedurende **één maand** bij een periode van korter dan 6 maanden;
b. **100 %** van de bijstandsnorm gedurende **twee maanden** bij een periode van langer dan 6 maanden.
4. In afwijking van het derde lid wordt de verlaging – bij toepassing van artikel 7, tweede lid, onder b. –
vastgesteld op **100 %** van de verleende bijzondere bijstand voor die kosten die een gevolg zijn van
tekortschietend besef van verantwoordelijkheid.
5. a. De verlaging wordt bij een gedraging, bedoeld in het tweede lid onder a., overeenkomstig het
gestelde in het derde lid sub a. en b. vastgesteld;
b. De verlaging wordt bij een gedraging, bedoeld in het tweede lid onder b., overeenkomstig het
gestelde in het derde lid sub a. vastgesteld.
6. De afstemming op grond van een tekortschietend besef van verantwoordelijkheid voor de voorziening in het bestaan als bedoeld in dit artikel laat onverlet de mogelijkheid de bijstand te
verstrekken in de vorm van een geldlening, zoals bedoeld in artikel 48, tweede lid, van de PW.

Artikel 16. Zeer ernstige misdragingen
Als een belanghebbende zich zeer ernstig misdraagt tegenover personen en instanties die zijn belast met de uitvoering van de PW als bedoeld in artikel 9, zesde lid, van de PW,

tegenover personen en instanties die zijn belast met de uitvoering van de IOAW als bedoeld in artikel 37, eerste lid, onder g IOAW of tegenover personen en instanties die zijn belast met de uitvoering van de IOAZ als bedoeld in artikel 37, eerste lid, onder g, van de IOAZ, wordt een verlaging opgelegd van:
60 % van de bijstandsnorm gedurende **één maand** bij verbaal geweld gericht tegen de in de aanhef genoemde personen en/of instanties, bij intimidatie en/of discriminatie van de in de aanhef genoemde personen;
100 % van de bijstandsnorm gedurende **één maand** bij (dreigend) fysiek geweld gericht tegen de in de aanhef genoemde personen en/of instanties en/of materiële zaken.

Artikel 17. Niet nakomen van overige verplichtingen
Als een belanghebbende een door het dagelijks bestuur opgelegde verplichting als bedoeld in artikel 55 van de PW en artikel 38, eerste lid, van het Bbz niet of onvoldoende nakomt, wordt een verlaging toegepast. De verlaging wordt vastgesteld op: **60 %** van de bijstandsnorm gedurende **één maand**.

Hoofdstuk 5. Samenloop en recidive

Artikel 18. Samenloop van gedragingen
1. Als sprake is van één gedraging die schending oplevert van meerdere in deze verordening of artikel
18, vierde lid, van de PW genoemde verplichtingen, wordt één verlaging opgelegd. Voor het bepalen van de hoogte en duur van de verlaging wordt uitgegaan van de gedraging waarop de
hoogste verlaging is gesteld.
2. Als sprake is van meerdere gedragingen die schending opleveren van één of meerdere in deze
verordening of artikel 18, vierde lid, van de PW genoemde verplichtingen, wordt voor iedere gedraging een afzonderlijke verlaging opgelegd. Deze verlagingen worden gelijktijdig
opgelegd, tenzij dit gelet op de ernst van de gedraging, de mate van verwijtbaarheid en de omstandigheden van de belanghebbende niet verantwoord is. Bedragen de verlagingen tezamen
meer dan 100% van de bijstandsnorm, dan is gelijktijdige oplegging van de verlagingen niet
mogelijk. In dat geval bedraagt de verlaging de eerste maand in beginsel 100% van de bijstandsnorm en de resterende verlaging(en) worden in beginsel telkens tot maximaal 100% van
de bijstandsnorm geëffectueerd in de daarop volgende maand(en).
3. Als sprake is van één gedraging die schending oplevert van zowel een in deze verordening of
artikel 18, vierde lid, van de PW genoemde verplichting als een in artikel 17, eerste lid, van de PW genoemde verplichting, wordt geen verlaging opgelegd, voor zover voor die schending een bestuurlijke boete wordt opgelegd.
4. Als sprake is van meerdere gedragingen die schending opleveren van zowel een in deze verordening of artikel 18, vierde lid, van de PW genoemde verplichting als een in artikel 17, eerste lid, van de PW genoemde verplichting, waarvoor een bestuurlijke boete kan worden opgelegd, wordt voor iedere gedraging een afzonderlijke verlaging opgelegd, tenzij dit gelet
op de ernst van de gedraging, de mate van verwijtbaarheid en de omstandigheden van de belanghebbende niet verantwoord is.

Artikel 19. Recidive
1. Als een belanghebbende zich binnen twaalf maanden na bekendmaking van een besluit waarmee
een verlaging is toegepast vanwege een gedraging als bedoeld in de artikelen 8, 9, 14, 15 eerste lid, 16 of 17 opnieuw schuldig maakt aan eenzelfde verwijtbare gedraging, wordt telkens de duur van de oorspronkelijke verlaging verdubbeld.

2. Als een belanghebbende zich binnen twaalf maanden na bekendmaking van een besluit waarmee
een verlaging is toegepast vanwege het schenden van een verplichting als bedoeld in artikel 11 van deze verordening, opnieuw schuldig maakt aan het schenden van een verplichting als bedoeld in artikel 11 (verwijzend naar artikel 18, vierde lid, van de PW), bedraagt de verlaging **100 %** van de bijstandsnorm gedurende **twee maanden**.

Hoofdstuk 6. Blijvende of tijdelijke weigering IOAW/IOAZ

Artikel 20. Samenloop bij weigeren uitkering IOAW/IOAZ
Als het dagelijks bestuur de uitkering op grond van artikel 20, eerste lid, van de IOAW of artikel 20, tweede lid, van de IOAZ blijvend of tijdelijk weigert en de gedraging die tot deze weigering heeft geleid tevens op grond van deze verordening tot een verlaging zou kunnen leiden, blijft een verlaging ter zake van die gedraging achterwege.

Artikel 21. Blijvend en tijdelijk weigeren IOAW- of IOAZ-uitkering
1. Het dagelijks bestuur kan de uitkering tijdelijk weigeren naar de mate waarin de belanghebbende
inkomen als bedoeld in of op grond van artikel 8 van de IOAW of de IOAZ zou hebben kunnen
verwerven, als:
a. aan de beëindiging van zijn dienstbetrekking een dringende reden ten grondslag ligt in de zin van artikel 678 van Boek 7 van het Burgerlijk Wetboek en de belanghebbende ter zake een verwijt kan worden gemaakt, of
b. de dienstbetrekking is beëindigd door of op verzoek van de belanghebbende zonder dat aan de voortzetting ervan zodanige bezwaren waren verbonden, dat deze voortzetting redelijkerwijs niet van hem zou kunnen worden gevergd.
2. Het dagelijks bestuur kan de uitkering blijvend weigeren naar de mate waarin de belanghebbende
inkomen als bedoeld in of op grond van artikel 8 van de IOAW van de IOAZ zou hebben kunnen
verwerven, als de belanghebbende:
a. nalaat algemeen geaccepteerde arbeid te aanvaarden, of
b. door eigen toedoen geen algemeen geaccepteerde arbeid verkrijgt.

Hoofdstuk 7. Slotbepalingen

Artikel 22. Uitvoering
Het dagelijks bestuur is belast met de uitvoering van het bepaalde in deze verordening.

Artikel 23. Intrekken oude verordening
De Afstemmingsverordening Participatiewet, IOAW en IOAZ ISD Bollenstreek 2017 wordt ingetrokken per datum van inwerkingtreding van de Afstemmingsverordening PW, IOAW en IOAZ ISD Bollenstreek 2022.

Artikel 24. Inwerkingtreding en citeertitel
1. Deze verordening treedt in werking op de dag volgend op publicatie.
2. Deze verordening wordt aangehaald als: Afstemmingsverordening PW, IOAW en IOAZ ISD Bollenstreek 2022.

Aldus vastgesteld in de openbare raadsvergadering van ……..

De voorzitter,
De griffier,

Toelichting op de Afstemmingsverordening PW, IOAW en IOAZ ISD Bollenstreek 2017

ALGEMEEN

Rechten en plichten in de Participatiewet (PW)
De gemeente heeft een verantwoordelijkheid met betrekking tot de invulling van de rechten en plichten van bijstandsgerechtigden. Mede gelet op de rechtszekerheid van een bijstandsgerechtigde moet het gemeentelijk beleid vastgelegd worden in een verordening. Rechten en plichten zijn echter twee kanten van één medaille. Het recht op algemene bijstand is altijd verbonden aan de plicht zich in te zetten om weer onafhankelijk te worden van de uitkering.

Artikel 18, eerste lid, van de PW spreekt over het afstemmen van de bijstand en de daaraan verbonden verplichtingen op de omstandigheden, mogelijkheden en middelen van een belanghebbende. In deze bepaling wordt benadrukt dat het vaststellen van de hoogte van de uitkering en de daaraan verbonden verplichtingen voor bijstandsgerechtigden maatwerk is. Daarbij moet recht worden gedaan aan de individuele situatie en de persoonlijke omstandigheden van bijstands-gerechtigden.
Artikel 18, tweede lid, van de PW legt een directe koppeling tussen de rechten en plichten van uitkeringsgerechtigden: het recht op een uitkering is altijd verbonden aan de plicht zich in te zetten om weer onafhankelijk te worden van de uitkering. Dit betekent dat de vaststelling van de hoogte van de uitkering niet alleen afhangt van de toepasselijke uitkeringsnorm en de beschikbare middelen van de bijstandsgerechtigde, maar ook van de mate waarin de verplichtingen worden nagekomen. De inspanningen die van de bijstandsgerechtigde naar vermogen kunnen worden verwacht, spelen ook een rol.

Verlaging van de uitkering
Wanneer het dagelijks bestuur tot het oordeel komt dat een bijstandsgerechtigde zijn verplichtingen niet of in onvoldoende mate nakomt, verlaagt het de uitkering. Er is dus géén sprake van een bevoegdheid, maar van een verplichting. Alleen wanneer iedere vorm van verwijtbaarheid ontbreekt, ziet het dagelijks bestuur af van een dergelijke verlaging. Het dagelijks bestuur moet niettemin bij de vaststelling van de verlaging rekening houden met de persoonlijke omstandigheden en de individueel vastgestelde verplichtingen. Het dagelijks bestuur kan dan ook van een verlaging afzien als het dagelijks bestuur daartoe zeer dringende redenen aanwezig acht.

Geüniformeerde arbeidsverplichtingen
Met ingang van 1 januari 2015 zijn in artikel 18, vierde lid, van de PW geüniformeerde arbeids-verplichtingen opgenomen. Voor schending van deze verplichting geldt dat de bijstand in beginsel moet worden verlaagd met 100 % gedurende een periode van minimaal één en maximaal drie maanden. In de verordening is de duur van de verlaging vastgelegd (artikel 18, vijfde lid, van de PW).

Is afgezien van een verlaging wegens het ontbreken van elke vorm van verwijtbaarheid, dan is het niet mogelijk om bij toepassing van bepalingen ten aanzien van recidive deze gedraging mee te tellen.
Is vanwege de afstemming op grond van artikel 18, eerste lid, van de PW of vanwege dringende redenen afgezien van het opleggen van een verlaging, dan is daarin geen reden gelegen om de betreffende gedraging buiten beschouwing te laten in geval van recidive.

Herbeoordeling
Het dagelijks bestuur beoordeelt uiterlijk drie maanden na de datum van de beschikking of de omstandigheden en het gedrag van belanghebbende aanleiding geven de beslissing te herzien (artikel 18, derde lid, van de PW). Bij een dergelijke herbeoordeling hoeft niet opnieuw een besluit te worden genomen, waarbij alle feiten en omstandigheden opnieuw tegen het licht worden gehouden. Het heeft slechts als doel vast te stellen of belanghebbende tussentijds (binnen de periode waarover de verlaging zich uitstrekt) blijk heeft gegeven van een zodanige gedragsverandering of dat sprake is van een zodanige

wijziging van omstandigheden, dat aanleiding bestaat de eerder opgelegde verlaging in zwaarte of duur bij te stellen.[1]
Artikel 18, derde lid, van de PW is naar oordeel van het ministerie van Sociale Zaken en Werk-gelegenheid niet van toepassing als sprake is van schending van een van de geüniformeerde arbeidsverplichtingen (artikel 18, vierde lid, van de PW). Ten aanzien van geüniformeerde arbeidsverplichtingen is artikel 18, elfde lid, van de PW van toepassing. Verschil tussen artikel 18, derde lid, en artikel 18, elfde lid, van de PW is dat artikel 18, elfde lid, pas kan worden toegepast als belanghebbende daarom vraagt.

Punitieve / reparatoire sanctie
Een verlaging krachtens de afstemmingsverordening is een punitieve sanctie voor zover de verlaging wordt opgelegd omdat belanghebbende zich zeer ernstig heeft misdragen.[2] Als een betreffende gedraging ook een strafbaar feit oplevert, kan belanghebbende hier strafrechtelijk voor worden vervolgd. Deze verlaging en de strafvervolging kunnen alleen naast elkaar bestaan als sprake is van juridisch te onderscheiden feiten. Bijvoorbeeld: belanghebbende beledigt opzettelijk een ambtenaar. Strafrechtelijk bezien kan een geldboete worden opgelegd of een gevangenisstraf van ten hoogste drie maanden. Daarnaast is sprake van zich zeer ernstig misdragen zoals bedoeld in artikel 9, zesde lid, van de PW op grond waarvan de bijstand kan worden verlaagd.

In andere gevallen waarin een verlaging wordt opgelegd krachtens de afstemmingsverordening is sprake van een reparatoire sanctie (bijvoorbeeld bij schending arbeidsverplichting). Als een betreffende gedraging ook een strafbaar feit oplevert, kan belanghebbende hier strafrechtelijk voor worden vervolgd. De verlaging en de strafvervolging kunnen naast elkaar bestaan omdat het hier gaat om een reparatoire maatregel en een punitieve sanctie.

Afstemmen in de IOAW en de IOAZ
Het dagelijks bestuur heeft de mogelijkheid een uitkering op grond van de IOAW of IOAZ te verlagen of te weigeren als een belanghebbende de aan het recht op uitkering verbonden verplichtingen niet of onvoldoende nakomt (artikel 20 van de IOAW en artikel van de 20 IOAZ). Het gemeentelijk beleid moet vastgelegd worden in een verordening (artikel van de 35 IOAW en artikel 35 van de IOAZ).

Het afstemmingsbeleid in de IOAW en IOAZ is zoveel mogelijk analoog aan het afstemmingsbeleid in de PW opgesteld. Hierbij moet wel worden opgemerkt dat de IOAW en de IOAZ – in afwijking van de PW – in een aantal situaties de mogelijkheid creëren om de uitkering (gedeeltelijk) blijvend te weigeren.

Schenden van de inlichtingenplicht
De bestuurlijke boete is per 1 januari 2013 opnieuw ingevoerd in de Wet werk en bijstand (hierna: WWB) (thans: PW), IOAW en IOAZ. Deze moet worden opgelegd bij een schending van de inlichtingenplicht en komt in de plaats van de verlaging van de bijstand.

De relatie met het Bbz
Deze verordening is ook van toepassing op de verlening van bijstand op grond van het Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (Bbz).
Het gaat hierbij primair om de verlening van algemene bijstand voor het levensonderhoud en de in de jaarnorm opgenomen bijzondere bijstand voor hoge woonkosten en premie arbeidsongeschiktheids-verzekering. Het begrip jaar norm staat in artikel 1, onderdeel g, van het Bbz.
Het gaat ook om uitbreiding van het begrip medewerkingsplicht. Het gaat hierbij om de verplichting, opgenomen in artikel 38, tweede lid van het Bbz:
De zelfstandige aan wie bijstand wordt verleend is verplicht naar behoren een administratie te voeren en deze op eigen initiatief binnen 6 maanden na afloop van het boekjaar waarin bijstand is verleend, aan het college over te leggen. Die plicht geldt ook als de gemeente om

---

[1] CRvB 19-04-2011, nr. 10/4882 WWB, ECLI:NL:CRVB:2011:BQ3002.

[2] CRvB 31-12-2007, nrs. 06/4510 WWB, ECLI:NL:CRVB:2007:BC1811, CRvB 29-07-2008, nrs. 07/2262 WWB e.a., ECLI:NL:CRVB:2008:BD9023, CRvB 19-08-2008, nrs. 07/2416 WWB e.a., ECLI:NL:CRVB:2008:BE8919 en CRvB 19-01-2010, nr. 08/1012 WWB, ECLI:NL:CRVB:2010:BL0052.

de administratie vraagt, bijvoorbeeld om de bedrijfsontwikkeling te beoordelen in het geval verlenging van de uitkeringstermijn aan de orde is.
Een verdere aanpassing is niet nodig. Immers, voor zelfstandigen die een uitkering krachtens het Bbz ontvangen of hebben ontvangen, geldt ook de medewerkingsplicht.

Ten aanzien van het niet leveren van de administratie (jaarcijfers) voor de definitieve vaststelling van de verleende uitkering over het betreffende boekjaar, geldt op grond van artikel 58 van de Pw en de Integrale uitvoeringsregels debiteuren ISD Bollenstreek 2022 dat het dagelijks bestuur de bijstand van de zelfstandige terugvordert voor zover de bijstand ten onrechte of tot een te hoog bedrag is verleend als gevolg van het niet nakomen van de verplichting bedoeld in artikel 38, tweede lid.
Op grond van artikel 58 Pw en de Integrale uitvoeringsregels debiteuren ISD Bollenstreek 2022 vordert het dagelijks bestuur kosten van bijstand in de vorm van een geldlening terug, indien de zelfstandige de uit de geldlening voortvloeiende verplichtingen niet of niet behoorlijk nakomt.
Het dagelijks bestuur vordert dus onder toepassing van beide artikelen de geldlening over het betreffende boekjaar geheel van de zelfstandige terug, in het geval de hier bedoelde verplichting niet wordt nagekomen. Er is in dat geval in principe geen aanleiding om tevens een verlaging op grond van deze verordening op te leggen: de gehele jaaruitkering wordt immers al teruggevorderd.
Het leveren van de jaarcijfers is ook nodig voor vaststelling van het bedrag om niet of de rente-reductie, bedoeld in artikel 21 Bbz (bedrijfskapitaal aan gevestigde zelfstandigen). Als de zelfstandige hiervoor geen jaarcijfers overlegt, kent de gemeente geen bedrag om niet of rentereductie toe. Er is dan ook geen aanleiding voor een verlaging, nog daargelaten dat een verlaging niet op een reeds verstrekte geldlening kan worden geëffectueerd.

Ten aanzien van de in de verordening opgenomen gedragingen en verlagingen met betrekking tot de verplichtingen, gericht op het verkrijgen van algemeen geaccepteerde arbeid, geldt voor zelfstandigen en hun partners het volgende:
De in artikel 9 en 10 van de PW opgenomen verplichtingen gelden alleen voor de zelfstandige die geschikt is voor het verrichten van arbeid, maar die ten minste zes maanden zijn bedrijf of zelfstandig beroep niet kan uitoefenen (artikel 38, derde lid Bbz).
De verplichtingen, bedoeld in artikel 9 en 10 van de PW kunnen aan de partner van de zelfstandige worden opgelegd, voor zover die partner tevens rechthebbende is voor de PW en niet zelf een zelfstandige in de zin van het Bbz is of fulltime meewerkt in het bedrijf of zelfstandig beroep van de zelfstandige. Uiteraard kan ook bij minder uren rekening worden gehouden met de meewerkuren in het bedrijf of zelfstandig beroep van de zelfstandige.

De in de verordening opgenomen gedragingen die leiden tot een verlaging (tekortschietend besef van verantwoordelijkheid, nadere verplichtingen en zeer ernstige misdragingen) zijn ook voor het Bbz gedragingen die leiden tot een verlaging. Artikel 18, tweede lid, van de PW is onverkort van toepassing op het Bbz.

Uit artikel 38, eerste lid Bbz vloeit voort dat de zelfstandige de door het dagelijks bestuur opgelegde verplichtingen, gericht op een doelmatige bedrijfs- of beroepsuitoefening, moet nakomen. Doet hij dat niet of in onvoldoende mate, dan is het dagelijks bestuur bevoegd om een verlaging op te leggen, omdat de zelfstandige door deze verplichting niet of niet voldoende na te komen, blijk heeft gegeven van een tekortschietend besef van verantwoordelijkheid voor de bestaansvoorziening.
Het dagelijks bestuur kan bijvoorbeeld een verplichting opleggen, gericht op beperking van de bedrijfskosten (zoals uitzien naar een goedkopere bedrijfsruimte, inruil dure leaseauto voor een goedkopere, stopzetten niet-noodzakelijke abonnementen etc.), op verbetering van de omzet (effectievere acquisitie, verandering brutowinstmarge, verandering openstelling, ontwikkeling internetverkoop etc.), of op vermindering van de privé-uitgaven.
Als later blijkt dat de zelfstandige niet (volledig) aan de gestelde verplichtingen heeft voldaan, kan dat leiden tot beëindiging van de bijstand, of voortzetting van de bijstand met een verlaging. Uiteraard is het opleggen van een verlaging alleen aan de orde, indien er nog sprake is van een lopende Bbz-uitkering. Als geen benadelingbedrag of –periode kan worden vastgesteld - en dat is bij de bijstandsverlening aan zelfstandigen en de daarbij geldende specifieke verplichtingen vaak het geval - dan geldt de verlaging van artikel 15.

Wegens ziekte of arbeidsongeschiktheid kan een beroep op Bbz worden gedaan. Dan kan eveneens een verlaging aan de orde zijn wegens tekortschietend besef van verantwoordelijkheid voor de bestaansvoorziening. Het Bbz 2004 gaat primair uit van de eigen verantwoordelijkheid van de zelfstandige. In dit kader betekent dit dat de zelfstandige zelf verantwoordelijk is voor het afsluiten van een toereikende particuliere arbeidsongeschiktheidsverzekering. Deze verzekering wordt beschouwd als een voorliggende voorziening op bijstand. Een zelfstandige die verwijtbaar geen arbeids-ongeschiktheidsverzekering of een arbeidsongeschiktheidsverzekering met een te lage dekking of te lange wachttijd heeft afgesloten en die bij ziekte/arbeidsongeschiktheid een beroep doet op bijstand (Bbz), heeft een tekortschietend besef van verantwoordelijkheid voor de bestaansvoorziening betoond. Een afwijzing van de bijstandsaanvraag op grond van artikel 15, eerste lid, van de WWB is echter niet aan de orde, aangezien na het ingaan van de arbeidsongeschiktheid sprake zal zijn van feitelijke onverzekerbaarheid. Er kan dan geen sprake meer zijn van een beroep kunnen doen op een voorliggende voorziening. Wel kan, als uitkering wordt verleend omdat aan de overige voorwaarden voor het verkrijgen van recht op uitkering is voldaan, een verlaging aan de orde zijn.

Bij beëindigende ondernemers die een beroep op het Bbz doen, moet worden beoordeeld of de noodzakelijke beëindiging wegens niet-levensvatbaarheid van het bedrijf is veroorzaakt door verwijtbaar gedrag van de zelfstandige (bijvoorbeeld door slechte betalingsmoraliteit, of een onverantwoord hoog uitgavenpatroon). Als daarvan sprake is, is een verlaging wegens tekortschietend besef van verantwoordelijkheid voor de bestaansvoorziening aan de orde.

Artikelsgewijze toelichting
Enkel die bepalingen die nadere toelichting behoeven worden hier behandeld.

Artikel 1. Begrippen
Begrippen die al zijn omschreven in de PW, de IOAW, de IOAZ, de Algemene wet bestuursrecht (Awb) of de Gemeentewet worden niet afzonderlijk gedefinieerd in deze verordening. Deze zijn vanzelfsprekend van toepassing op deze verordening.

Bijstandsnorm
Onder de 'bijstandsnorm' wordt in deze verordening verstaan de in de situatie van belanghebbende geldende bijstandsnorm. Dit is de toepasselijke norm, eventueel verminderd met verlagingen, alles inclusief vakantietoeslag.
Voor zover sprake is van een uitkering op grond van de IOAW of de IOAZ wordt onder bijstandsnorm verstaan de toepasselijke grondslag zoals bedoeld in artikel 5 van de IOAW en artikel 5 van de IOAZ.

Artikel 2. Het verlagen van de uitkering
In de afstemmingsverordening zijn voor allerlei gedragingen die een schending van een verplichting betekenen, standaard verlagingen vastgesteld in de vorm van een vaste (procentuele) verlaging van de bijstandsnorm.
In dit artikel is de hoofdregel vastgelegd: het dagelijks bestuur moet een verlaging afstemmen op de ernst van de gedraging, de individuele omstandigheden van de belanghebbende en de mate van verwijtbaarheid.
Deze bepaling staat niet meer in de WWB/PW, de IOAW en de IOAZ; alleen voor de geüniformeerde arbeidsverplichtingen is geregeld hoe de verlaging (de maatregel) moet worden vastgesteld. Maar de Centrale Raad van Beroep heeft uitgesproken dat voor de WWB geldt dat bij het vaststellen van een verlaging altijd rekening moet worden gehouden met de ernst van de gedraging, de individuele omstandigheden van de belanghebbende en de mate van verwijtbaarheid[3]. Opname in de verordening is daarom niet noodzakelijk, maar uit het oogpunt van duidelijkheid is deze belangrijke maatwerkregel toch (weer) opgenomen in deze verordening.

Het dagelijks bestuur moet dus bij het beoordelen of de uitkering wordt verlaagd, en zo ja hoeveel de uitkering wordt verlaagd, telkens de volgende drie stappen doorlopen:
Stap 1: vaststellen van de ernst van de gedraging;
Stap 2: vaststellen van de verwijtbaarheid;
Stap 3: vaststellen van de omstandigheden van de belanghebbende.

De ernst van de gedraging komt tot uitdrukking in het standaardpercentage waarmee de uitkering wordt verlaagd. De beoordeling van de verwijtbaarheid gebeurt op basis van de feiten 'ex tunc', dat wil zeggen naar het moment van de gedraging (die reden vormt voor de verlaging). Ontbreekt iedere verwijtbaarheid, dan wordt afgezien van verlaging van de uitkering (artikel 18 lid 9 PW jo artikel 5 en de toelichting daarop).
En tot slot kunnen omstandigheden van de belanghebbende een rol spelen. Het kan gaan om bijvoorbeeld financiële omstandigheden of sociale omstandigheden. Ook de beoordeling van de omstandigheden van belanghebbende gebeurt op basis van de feiten 'ex tunc', dus naar het moment van de gedraging.

Geüniformeerde arbeidsverplichtingen (tweede lid)
Voor de geüniformeerde arbeidsverplichtingen is in de Participatiewet zelf vastgelegd hoe de verlaging moet worden vastgesteld.
In artikel 18, negende lid, van de Participatiewet is geregeld dat wordt afgezien van het opleggen van een maatregel indien elke vorm van verwijtbaarheid ontbreekt. En in het tiende lid van artikel 18 van de Participatiewet is geregeld dat een maatregel wordt afgestemd op de omstandigheden van belanghebbende en diens mogelijkheden om middelen te verwerven, indien naar het oordeel van het college (het dagelijks bestuur), gelet op bijzondere omstandigheden, dringende redenen daartoe noodzaken.

---
[3] CRvB 17-07-208, LJN: BD7679

Bij de geüniformeerde verplichtingen moet daarom worden getoetst aan de PW zelf (en niet aan het eerste lid van deze verordening). Voor de duidelijkheid is dit opgenomen in het tweede lid.

Artikel 3. Het besluit tot opleggen van een verlaging
Het verlagen van een uitkering (als bedoeld in artikel 18, tweede, vijfde en zesde lid van de PW en de artikelen 20 en 38, twaalfde lid, van de IOAW respectievelijk IOAZ) op grond van deze verordening vindt plaats door middel van een besluit. Tegen dit besluit kan een belanghebbende bezwaar en beroep indienen. In dit artikel is aangegeven wat in het besluit in ieder geval moet worden vermeld. Deze eisen vloeien rechtstreeks voort uit de Awb en dan vooral uit het motiveringsvereiste. Het motiveringsvereiste houdt onder andere in dat een besluit kenbaar is en van een deugdelijke motivering is voorzien.

Artikel 4. Horen van belanghebbende
Op grond van afdeling 4.1.2 van de Awb is in een aantal gevallen het horen van de belanghebbende verplicht bij de voorbereiding van beschikkingen. Deze hoorplicht geldt echter niet bij de voorbereiding van beschikkingen die betrekking hebben op een financiële aanspraak (artikel 4:12 Awb), behalve bij subsidies.
In dit artikel wordt het horen van belanghebbende voordat een verlaging van de uitkering wordt opgelegd in beginsel voorgeschreven. Het tweede lid bevat een aantal uitzonderingen op deze hoorplicht.

Artikel 5. Afzien van verlaging
Afzien van verlagen wegens ontbreken verwijtbaarheid
Het afzien van het opleggen van een verlaging “indien elke vorm van verwijtbaarheid ontbreekt", is overgenomen uit artikel 18, negende lid, van de PW, respectievelijk artikel 20, derde lid, van de IOAW en artikel 20, derde lid, van de IOAZ. Aangenomen moet worden dat hiervan uitsluitend sprake is bij evidente afwezigheid van verwijtbaarheid.[4] Het is aan het dagelijks bestuur te beoordelen of elke vorm van verwijtbaarheid ontbreekt aan het betreffende gedrag (zie ook de toelichting op artikel 2).

Is vanwege de afwezigheid van elke vorm van verwijtbaarheid afgezien van een verlaging, dan is het niet mogelijk om bij toepassing van recidive deze gedraging mee te tellen (zie artikel 17 van deze verordening). Is vanwege de afstemming op grond van artikel 18, eerste lid, van de PW van een verlaging afgezien dan is daarin geen reden gelegen om de betreffende gedraging buiten beschouwing te laten in geval van recidive.

Afzien van verlagen wegens ‘verjaring’
Een andere reden om af te zien van het opleggen van een verlaging is dat de gedraging te lang geleden heeft plaatsgevonden (verjaring). Omwille van de effectiviteit (“lik op stuk”) is het nodig dat een verlaging spoedig nadat de gedraging heeft plaatsgehad, wordt opgelegd. Om deze reden regelt artikel 5, eerste lid, onderdeel b, van deze verordening dat het dagelijks bestuur geen verlagingen oplegt voor gedragingen die langer dan één jaar geleden hebben plaatsgevonden. Dit heeft tevens als voordeel dat een uitkeringsgerechtigde niet te lang in onzekerheid wordt gehouden over de vraag of het dagelijks bestuur overgaat tot het opleggen van een verlaging.

Afzien van verlagen in verband met dringende redenen
In het tweede lid is geregeld dat kan worden afgezien van het opleggen van een verlaging als daarvoor dringende redenen aanwezig zijn. De verordening stelt een algemene verplichting tot het opleggen van een verlaging voorop. Uitzonderingen moeten echter mogelijk zijn als voor de belanghebbende onaanvaardbare consequenties zouden optreden. Uit het woord "dringend" blijkt dat er wel iets heel bijzonders en uitzonderlijks aan de hand moet zijn, wil een afwijking van het algemene principe gerechtvaardigd zijn.

Wat dringende redenen zijn, is afhankelijk van de concrete situatie en kan dus niet op voorhand worden vastgelegd. Er kan worden gedacht aan enerzijds een mindere mate van verwijtbaarheid ten aanzien van de gedraging en anderzijds aan de financiële of sociale

[4] CRvB 24-07-2001, nr. 99/1857 NABW, ECLI:NL:CRVB:2001:AD4887.

gevolgen voor belanghebbende en/of diens gezin. Daarbij moet worden opgemerkt dat ernstige financiële gevolgen op zichzelf geen reden zijn om van een verlaging af te zien, omdat dit inherent is aan het verlagen van een uitkering. In jurisprudentie worden dringende redenen gedefinieerd als onaanvaardbare materiële of immateriële gevolgen voor de belanghebbende[5].

Afzien verlagen ook mogelijk bij geüniformeerde arbeidsverplichtingen
De wet schrijft bij overtreding van een geüniformeerde arbeidsverplichting een afstemming voor van 100 % van de bijstand gedurende tenminste één tot maximaal drie maanden. Op grond van artikel 18, tiende lid, van de PW moet het dagelijks bestuur een op te leggen maatregel (verlaging) of een opgelegde maatregel (verlaging) afstemmen op de omstandigheden van een belanghebbende en diens mogelijkheden om middelen te verwerven. Dit als - volgens het dagelijks bestuur - dringende redenen daartoe noodzaken, gelet op bijzondere omstandigheden. Op grond van bijzondere omstandigheden kan het dagelijks bestuur besluiten de maatregel op een lager niveau, voor een kortere duur of op nul vast te stellen.

Schriftelijke mededeling in verband met recidive
Het doen van een schriftelijke mededeling in een beschikking dat het dagelijks bestuur afziet van het opleggen van een verlaging wegens dringende redenen is van belang in verband met eventuele recidive (artikel 4, derde lid). Het opleggen van een verlaging bij recidive is geregeld in artikel 17.

Artikel 6. Ingangsdatum en tijdvak van een verlaging
Het verlagen van de uitkering die in de nabije toekomst wordt verstrekt, is de gemakkelijkste methode van het opleggen van een verlaging. Dan hoeft niet te worden overgegaan tot herziening van de uitkering en terugvordering van het te veel betaalde bedrag. In de praktijk zal dit meestal inhouden dat een verlaging wordt opgelegd met ingang van de eerste dag van de kalendermaand, die volgt op de kalendermaand waarin het besluit bekend is gemaakt. Voor de berekening van de hoogte van de verlaging moet worden uitgegaan van de voor die maand geldende bijstandsnorm.

Verlagen met terugwerkende kracht (tweede lid)
Het is niet altijd mogelijk om een lopende uitkering af te stemmen. Wanneer een uitkering/bijzondere bijstand nog niet (volledig) aan de belanghebbende is uitbetaald, kan het praktisch zijn om de verlaging van de uitkering/bijzondere bijstand te verrekenen met het bedrag dat nog moet worden uitbetaald. In dat geval moet de uitkering/bijzondere bijstand wel worden herzien en teruggevorderd.

Verlagen op nieuwe uitkering (derde lid)
Een verlaging kan niet los worden gezien van het recht op bijstand. Het opleggen van een verlaging is niet mogelijk als een belanghebbende geen recht op bijstand (meer) heeft.[6] Als een verlaging niet of niet geheel ten uitvoer kan worden gelegd als gevolg van de beëindiging of intrekking van de uitkering, is het ook mogelijk om de verlaging of dat deel van de verlaging dat nog niet is uitgevoerd, alsnog op te leggen als belanghebbende binnen een bepaalde termijn na beëindiging van de uitkering opnieuw een uitkering op grond van de PW/IOAW/IOAZ ontvangt. Het dagelijks bestuur moet wel rekening houden met de vervaltermijn voor het opleggen van een verlaging zoals bedoeld in artikel 4, eerste lid, onderdeel b.

Een dergelijke verlaging kan vanwege de samenhang met het recht op bijstand niet bij voorbaat worden opgelegd. Het dagelijks bestuur moet bij het opnieuw toekennen van het recht op bijstand beoordelen in hoeverre er nog aanleiding bestaat om een verlaging toe te passen. Pas dan is sprake van een afstemmingsbesluit en staat de mogelijkheid van bezwaar tegen de verlaging open.[7]

---

[5] CRvB 06-07-2010, LJN: 0703.

[6] CRvB 07-08-2012, nr. 10/3435 WWB, ECLI:NL:CRVB:2012:BX3978.

[7] CRvB 08-09-2009, nrs. 07/6337 WWB e.a., ECLI:NL:CRVB:2009:BJ7732 en CRvB 07-12-2010, nr. 09/1094 WWB, ECLI:NL:CRVB:2010:BO6721.

Verlagen zelfstandigen (vierde lid)
Bijstand aan zelfstandigen wordt in het boekjaar als renteloze lening verstrekt en na afloop van het betreffende boekjaar wordt de bijstand over dat jaar definitief vastgesteld. Dat maakt het mogelijk om een verlaging met terugwerkende kracht toe te passen bij de definitieve vaststelling van de bijstand.

Artikel 7. Berekeningsgrondslag
Bijstandsnorm
In het eerste lid is het uitgangspunt vastgelegd dat een verlaging wordt berekend over de bijstandsnorm. Onder de bijstandsnorm wordt verstaan de wettelijke norm inclusief gemeentelijke verlaging en inclusief vakantietoeslag. Bij een uitkering op grond van de IOAW of de IOAZ wordt gekeken naar de grondslag als bedoeld in artikel 5 van de IOAW respectievelijk van de IOAZ.

Bijzondere bijstand
In het tweede lid is bepaald dat een verlaging ook kan worden toegepast op de bijzondere bijstand als aan een belanghebbende bijzondere bijstand wordt verleend met toepassing van artikel 12 van de PW. Personen tussen de 18 en 21 jaar ontvangen een lage jongerennorm, die indien noodzakelijk wordt aangevuld door middel van aanvullende bijzondere bijstand in de kosten van levensonderhoud. Als een verlaging uitsluitend op de lage jongerennorm wordt opgelegd, zou dit leiden tot rechtsongelijkheid ten opzichte van de 21-jarigen. Daarom is in het derde lid, onderdeel a, geregeld dat de berekeningsgrondslag in dat geval bestaat uit de bijstandsnorm inclusief de verleende bijzondere bijstand op grond van artikel 12 van de PW.

De PW kent geen grond om bijzondere bijstandsaanvragen die het gevolg zijn van een tekort-schietend besef van verantwoordelijkheid af te wijzen. Wel kan op de bijzondere bijstand in dergelijke gevallen een verlaging worden toegepast[8].
Op grond van het tweede lid, onderdeel b, is het mogelijk dat het dagelijks bestuur in incidentele gevallen een verlaging oplegt over de bijzondere bijstand. Er moet dan wel een verband bestaan tussen de gedraging (handelen/nalaten) van een belanghebbende en zijn recht op bijzondere bijstand. Een verlaging kan uitsluitend worden opgelegd als daadwerkelijk bijzondere bijstand is verstrekt.

De verlaging kan maximaal de hoogte hebben van het bedrag waarvoor bijzondere bijstand zou zijn toegekend zonder toepassing van de verlaging, zodat per saldo voor de betreffende aanvraag geen bijzondere bijstand wordt verstrekt. Indien bijvoorbeeld zou worden vastgesteld dat belanghebbende een beroep doet op bijzondere bijstand omdat hij heeft nagelaten een aanvullende ziektekosten-verzekering af te sluiten, dan kan dus een verlaging worden opgelegd ter hoogte van het bedrag dat hij anders ontvangen zou hebben via de aanvullende ziektekostenverzekering.

Is bijzondere bijstand toegekend voor de premie arbeidsongeschiktheidsverzekering aan een zelfstandige die bijstand voor levensonderhoud krachtens het Bbz ontvangt of heeft ontvangen, dan kan de verlaging ook worden toegepast op deze bijzondere bijstand.

Artikel 8. Gedragingen PW (de niet-geüniformeerde arbeidsverplichtingen)
De artikelen 8 en 10 moeten in onderlinge samenhang worden gelezen. In artikel 8 worden schendingen van verplichtingen uit de PW geformuleerd. De verwijtbare gedragingen die zijn genoemd in artikel 8 zijn ondergebracht in categorieën. Aan die categorieën wordt in artikel 10 een gewicht toegekend in de vorm van een verlagingspercentage. De categorieën zijn gerangschikt naar toenemende zwaarte. Een gedraging wordt ernstiger geacht naarmate de gedraging meer concrete gevolgen heeft voor het niet verkrijgen van algemeen geaccepteerde arbeid.

Niet of onvoldoende nakomen van verplichtingen

[8] Zie ook: CRvB: LJN: BL 7308, WWB 08/3397)

De verwijtbare gedragingen omvatten zowel het niet als het onvoldoende nakomen van diverse verplichtingen. Artikel 18, tweede lid, van de WWB zoals dat luidde vóór 1 januari 2015 bepaalt dat het dagelijks bestuur moest afstemmen als een belanghebbende de verplichtingen "niet of onvoldoende nakomt". Met het huidige artikel 18, tweede lid, van de PW wordt dit gewijzigd in "het niet nakomen van de verplichtingen". Het woord "onvoldoende" valt hiermee weg. Gemeend wordt dat de wetgever hiermee echter geen inhoudelijke wijziging heeft beoogd en dat dit moet worden gelezen als het niet of onvoldoende nakomen van verplichtingen. Om onduidelijkheid hierover te voorkomen is daarom in artikel 8 neergelegd dat sprake is van een verwijtbare gedraging bij het niet of onvoldoende nakomen van de verplichtingen.

Het niet naar vermogen proberen algemeen geaccepteerde arbeid te verkrijgen (onderdeel c)
Deze verwijtbare gedraging is niet aan de orde voor zover het gaat om het niet naar vermogen proberen te verkrijgen van algemeen geaccepteerde arbeid als dit het gevolg is van een gedraging zoals bedoeld in artikel 18, vierde lid, van de PW.
In artikel 18, vierde lid, van de PW staan de geüniformeerde arbeidsverplichtingen. Voor schending van een geüniformeerde arbeidsverplichting geldt een apart afstemmingsregime: verlaging van de bijstand met 100 % gedurende een in de afstemmingsverordening vastgelegde duur van ten minste een maand en ten hoogste drie maanden (artikel 18, vijfde lid, van de PW). In deze verordening is de duur van de geüniformeerde arbeidsverplichtingen vastgelegd in artikel 11, tweede lid.
Er is dus géén sprake van een verwijtbare gedraging zoals bedoeld in artikel 8 als het niet naar vermogen proberen te verkrijgen van algemeen geaccepteerde arbeid voortvloeit uit een gedraging zoals bedoeld in artikel 18, vierde lid, van de PW zoals:
- het niet verkrijgen of niet behouden van kennis en vaardigheden die noodzakelijk zijn voor het verkrijgen van algemeen geaccepteerde arbeid, en
- het belemmeren van het verkrijgen van algemeen geaccepteerde arbeid door kleding, gebrek aan persoonlijke verzorging en gedrag.

Inspanningen in eerste vier weken na de melding
De plicht tot arbeidsinschakeling geldt vanaf datum melding (zie artikel 9, eerste lid, van de PW). Specifiek voor personen jonger dan 27 jaar geldt dat zij worden beoordeeld op hun inspanningen in de eerste vier weken na de melding (artikel 43, vierde en vijfde lid, van de PW). Is geen enkele inspanning verricht, dan bestaat op grond van artikel 13, tweede lid, onderdeel d, van de PW geen recht op bijstand. Zijn er wel inspanningen verricht, maar naar het oordeel van het dagelijks bestuur onvoldoende, dan verlaagt het dagelijks bestuur de uitkering (zie artikel 8, onderdeel b onder 3).

Artikel 9. Gedragingen IOAW en IOAZ
De artikelen 9 en 10 moeten in onderlinge samenhang worden gelezen. In artikel 9 worden schendingen van verplichtingen uit de IOAW en IOAZ geformuleerd. De verwijtbare gedragingen die zijn genoemd in artikel 9, zijn ondergebracht in categorieën. Aan die categorieën wordt in artikel 10 een gewicht toegekend in de vorm van een verlagingspercentage. De categorieën zijn gerangschikt naar toenemende zwaarte. Een gedraging wordt ernstiger geacht naarmate de gedraging meer concrete gevolgen heeft voor het niet aanvaarden, verkrijgen of behouden van betaalde arbeid. In artikel 19 is benoemd in welke gevallen de IOAW- of IOAZ-uitkering tijdelijk of blijven kan worden geweigerd.

Artikel 10. Hoogte en duur van de verlaging
Zie voor de verlagingswaardige gedragingen de toelichting bij de artikelen 8 en 9.
Met de Wet Maatregelen WWB zijn geüniformeerde arbeidsverplichtingen en bijbehorende maatregelen geïntroduceerd. Zie artikel 18, vierde en vijfde lid, van de PW.
Er is voor gekozen bij de zwaarte van de afstemming aan te sluiten bij de forse maatregelen voor het schenden van geüniformeerde arbeidsverplichtingen. Dit omwille van eenvoud en duidelijkheid. Bovendien zijn diverse geüniformeerde arbeidsverplichtingen verwant aan de gedragingen als bedoeld in de artikelen 8 en 9 van deze verordening.

Artikel 11. Duur verlaging bij schending geüniformeerde arbeidsverplichting

De eerste keer dat het dagelijks bestuur een verwijtbaar niet naleven van een geüniformeerde arbeidsverplichting vaststelt, bedraagt de verlaging 100 % van de bijstandsnorm gedurende een bij deze verordening vastgestelde periode van één maand (artikel 18, vijfde lid, eerste volzin, van de PW). Er is geen onderscheid in de geüniformeerde arbeidsverplichtingen, een schending van een geüniformeerde arbeidsverplichtingen wordt in alle gevallen gelijk gesanctioneerd. Dit is naar vaste rechtspraak van de CRvB en naar de bedoeling van de invoering van de geüniformeerde arbeidsverplichtingen[9].

Artikel 12. Verrekenen verlaging
Het dagelijks bestuur heeft de mogelijkheid bij verlaging van de bijstand wegens schending van een geüniformeerde arbeidsverplichting, de verlaging te verrekenen. Dit over de maand van oplegging van de maatregel en ten hoogste over de twee volgende maanden. Over de eerste maand moet minimaal een derde van het bedrag van de verlaging worden verrekend (artikel 18, vijfde lid, tweede volzin, van de PW).

Verrekenen bij bijzondere omstandigheden
Er is voor gekozen gebruik te maken van de mogelijkheid tot het verrekenen van het bedrag van de verlaging bij een eerste schending van een geüniformeerde arbeidsverplichting (of een herhaalde schending buiten de recidivetermijn) als bijzondere omstandigheden dit rechtvaardigen. Hierbij kan worden gedacht aan:
- vergroting schuldenproblematiek;
- (dreigende) huisuitzetting;
- afsluiting van gas en elektriciteit.

De maand van oplegging
In het eerste, tweede en derde lid wordt gesproken over de "maand van oplegging". Deze term is overgenomen uit artikel 18, vijfde lid, van de PW. Met de "maand van oplegging" wordt in deze verordening bedoeld: de maand waarin de bijstand feitelijk wordt verlaagd (dus de maatregel geëffectueerd wordt).

Toedeling over drie maanden bij zware overtredingen
Is sprake van een overtreding van een geüniformeerde arbeidsverplichting, dan kan worden verrekend over twee of drie maanden. Bij een dergelijke overtreding wordt de bijstand verlaagd met 100 % gedurende één maand. Aan de maand van oplegging en aan de twee daaropvolgende maanden wordt een derde van het bedrag van de verlaging toebedeeld. Dit betekent dat in de maand van oplegging van de verlaging en de daaropvolgende maanden de inhouding in beginsel 50% danwel 33,33 % bedraagt (artikel 12, derde lid, van deze verordening). De periode waarvoor gekozen wordt, wordt in het individuele geval beoordeeld, waarbij het uitgangspunt is dat een zo kort mogelijke periode wordt gehanteerd, mits de individuele omstandigheden hier ruimte toe laten. In het uiterste geval wordt de maatregel verrekend over 3 maanden.

Geen verrekening bij niet aanvaarden of behouden algemeen geaccepteerde arbeid
In het vierde lid is bepaald dat als sprake is van een verlaging op grond van artikel 18, vierde lid, onderdeel a, van de PW, geen verrekening plaatsvindt zoals bedoeld in artikel 12, eerste lid.
Het betreft het niet aanvaarden of behouden van algemeen geaccepteerde arbeid. Deze keuze is gebaseerd op de zwaarte van de gedraging.

Geen verrekening bij recidive
Is sprake van een tweede of volgende schending van een geüniformeerde arbeidsverplichting binnen de recidivetermijn, dan is verrekenen van de maatregel niet mogelijk. Artikel 12 bepaalt immers dat verrekenen uitsluitend mogelijk is bij een gedraging zoals bedoeld in artikel 11 van deze verordening én als sprake is van bijzondere omstandigheden. Recidive is niet geregeld in artikel 11, maar in artikel 18 van deze verordening en artikel 18, zesde, zevende en achtste lid, van de PW. Daarom is verrekenen bij recidive niet mogelijk.

[9] Zie bijv. ECLI:NL:CRVB:2021:2148 en ECLI:NL:CRVB:2020:3258

Geen verrekening bij maatregel wegens schending andere gedragingen
Verrekening bij maatregelen voor schendingen van andere gedragingen dan de geüniformeerde arbeidsverplichtingen, is niet mogelijk. Dit volgt uit artikel 12 van deze verordening en artikel 18, vijfde lid, van de PW.

Artikel 13. Niet nakomen medewerkingsverplichting
In artikel 17, tweede lid, van de PW en in artikel 13, tweede lid, van de IOAZ/IOAZ is sinds 1 juli 2013 de medewerkingsverplichting opgenomen. De wetgever wilde hiermee gemeenten de mogelijkheid geven om de uitkering op de schorten wanneer een uitkeringsgerechtigde geen medewerking verleent aan oproepen van de gemeente om de mogelijkheden van re-integratie te bespreken en daardoor de arbeidsinschakeling frustreert. Dit zou ook mogelijk maken om de uitkering te beëindigen indien de uitkeringsgerechtigde na opschorting van de uitkering nog niet reageerde op oproepen.

Omdat deze bepaling was opgenomen in de PW/IOAW/IOAZ was het niet nodig om in de Afstemmingsverordening een bepaling op te nemen over het afstemmen van de bijstand bij het niet voldoen aan de medewerkingsverplichting.

De CRvB heeft echter in een aantal uitspraken bepaald dat het niet mogelijk is uitkering op te schorten wanneer de uitkeringsgerechtigde geen medewerking verleent aan een oproep in verband met arbeidsinschakeling. De CRvB stelt dat als een uitkeringsgerechtigde louter niet voldoet aan de medewerkingsverplichting, de gemeente niet bevoegd is om de bijstandsuitkering op te schorten en te beëindigen wanneer het recht op bijstand (ondanks een dergelijk verzuim) wel is vast te stellen.
De uitoefening van de bevoegdheid tot opschorting en de daaropvolgende beëindiging van de uitkering is alleen mogelijk indien het niet nakomen van de medewerkingsverplichting van invloed is op het actuele recht op bijstand.

Heeft belanghebbende verzuimd om de medewerkingsverplichting na te komen, maar is het recht op bijstand wel vast te stellen, dan is de enige mogelijkheid waarop de gemeente kan reageren op het verzuim van belanghebbende om de bijstand te verlagen op grond van artikel 18, tweede lid, van de PW en artikel 20, tweede lid, van de IOAW/IOAZ. De gedraging moet dan wel zijn opgenomen in de door de gemeenteraad vastgestelde Afstemmingsverordening. In de verordening wordt de bijstand verlaagd met 50% van de bijstandsnorm wanneer belanghebbende de medewerkingsverplichting niet (tijdig) nakomt.

In het tweede lid is opgenomen dat de medewerkingsverplichting in ieder geval niet wordt nagekomen wanneer belanghebbende geen gehoor geeft aan een oproep om op een bepaalde plaats en tijd te verschijnen in verband met zijn arbeidsinschakeling. Dit is overgenomen uit artikel 17, tweede lid, van de PW en artikel 13, tweede lid, van de IOAW/IOAZ.

Ook wanneer een belanghebbende geen medewerking verleent aan een oproep om op een bepaalde plaats en tijd te verschijnen in verband met het maken van een taaltoets, schendt belanghebbende de medewerkingsverplichting. De taaltoets is in de PW ingevoerd via de Wet taaleis die op 1 januari 2016 inwerking is getreden. Op grond van de gewijzigde PW moet een uitkeringsgerechtigde met een PW-uitkering een taaltoets afleggen wanneer hij niet (met bijvoorbeeld diploma's) kan aantonen dat hij de Nederlandse taal beheerst. Blijkt uit de taaltoets dat belanghebbende de Nederlandse taal inderdaad onvoldoende beheerst, dan krijgt hij een inspanningsverplichting opgelegd om zich de Nederlandse taal eigen te maken. Het niet nakomen van deze inspanningsverplichting betekent een in de PW zelf bepaalde verlaging van de uitkering.
De gewijzigde PW voorziet echter niet in de situatie dat de uitkeringsgerechtigde niet verschijnt bij de taaltoets. In het tweede lid sub b van de Afstemmingsverordening is daarom expliciet opgenomen dat het niet verschijnen voor de taaltoets een schending betekent van de medewerkingsverplichting. Deze bepaling in de Afstemmingsverordening vormt de grondslag op basis waarvan het niet verschijnen voor de taaltoets kan worden gesanctioneerd.

Uit de bewoordingen ‘in ieder geval’ in het tweede lid, blijkt dat een niet-limitatieve opsomming is gegeven. Ook andere, niet genoemde situaties waarbij sprake is van een schending van de medewerkingsverplichting kunnen leiden tot een verlaging van de uitkering.

Artikel 14. Niet nakomen medewerkingsverplichting financiële ontzorging
Vanaf 1 januari 2022 is artikel 56a toegevoegd aan de Pw. Dit is een verplichting die gericht is op inburgeringsplichtige uitkeringsgerechtigden en gaat over het financieel ontzorgen. De inburgeringsplichtige moet hieraan medewerking verlenen. Bijvoorbeeld door inzage te geven in (financiële) administratie, op afspraken te komen, een machtiging te ondertekenen, of andere handelingen die nodig zijn om het financieel ontzorgen te kunnen uitvoeren (sub b).
De wet inburgering staat lik op stuk beleid voor, dat wil zeggen dat er, indien nodig, zo snel mogelijk gehandhaafd moet worden. Na voldoende gewaarschuwd te zijn, uitleg gekregen te hebben en de mogelijkheid om de verplichting alsnog na te komen, moet er een consequentie volgen, het afstemmen van de uitkering met toepassing van artikel 18 Pw. Gezien de kwetsbare (financiële) situatie van nieuwe inburgeraars, is het niet wenselijk om de maatregel te hoog vast te stellen. De afstemming (verlaging) voor gedragingen in de eerste categorie is in de verordening vastgesteld op 15% van de bijstandsnorm.
Dit is de laagste categorie. Er is daarom voor gekozen om voor wat betreft het niet meewerken met de financiële ontzorging aan te sluiten bij deze categorie.

Artikel 15. Tekortschietend besef van verantwoordelijkheid
Aan de PW ligt het beginsel ten grondslag dat iedereen in eerste instantie in zijn eigen bestaan(skosten) dient te voorzien. Pas wanneer dat niet mogelijk is, kan men een beroep doen op bijstand. Hoofdregel is dus dat iedereen alles zal moeten doen en nalaten om een beroep op bijstand te voorkomen. Leidt een gedraging ertoe dat belanghebbende eerder, langer of voor een hoger bedrag is aangewezen op bijstand, dan is veelal sprake van een tekortschietend besef van verantwoordelijkheid voor de voorziening in het bestaan. Hiervan is in ieder geval sprake bij de volgende gedragingen (als die er toe leiden dat belanghebbende eerder, langer of voor een hoger bedrag is aangewezen op bijstand):
- het te snel interen van vermogen;
- het door eigen schuld verliezen van het recht op een uitkering;
- het door eigen schuld niet of te laat aanvragen van een voorliggende voorziening.

Het door eigen toedoen niet behouden van algemeen geaccepteerde arbeid
Is sprake van het door eigen toedoen niet behouden van algemeen geaccepteerde arbeid of het onvoldoende trachten algemeen geaccepteerde arbeid te verkrijgen in de periode voorafgaand aan de bijstandsaanvraag dan kan dit volgens de CRvB[10] niet als schending van de arbeidsverplichtingen worden aangemerkt. Deze gedragingen vallen onder het begrip tekortschietend besef van verantwoordelijkheid en zijn opgenomen in artikel 14 lid 2 van de verordening. In het vierde lid wordt wat betreft de duur van de op te leggen verlaging onderscheid gemaakt tussen het door eigen toedoen niet behouden van algemeen geaccepteerde arbeid en het onvoldoende trachten die arbeid te verkrijgen.

Het door eigen toedoen niet behouden van algemeen geaccepteerde arbeid gedurende de bijstandsverlening moet wel worden aangemerkt als een geüniformeerde arbeidsverplichting (zie de artikelen 9, eerste lid, onderdeel a, en 18, vierde lid, onderdeel a, van de PW). Is sprake van het door eigen toedoen niet behouden van algemeen geaccepteerde arbeid, dan moet afstemming plaatsvinden volgens de regels van artikel 18 van de PW en artikel 11 en 18 van deze verordening.

Op grond van artikel 14 van deze verordening kan een verlaging worden opgelegd wegens het betonen van tekortschietend besef van verantwoordelijkheid voor de voorziening in het bestaan. De ernst van de gedraging komt tot uitdrukking in de duur van de verlaging. Dat is in dit geval de periode waarover eerder of langer een beroep wordt gedaan op uitkering. De

[10] CRvB 06-10-2010, LJN: BN9720 en LJN: 8720)

ernst van de gedraging komt tot uitdrukking in de hoogte van de verlaging als sprake is van bijzondere bijstand.

In het derde lid is sprake van een vast kortingspercentage (100%) en wordt de ernst van de gedraging uitgedrukt in de duur van de verlaging. Bij de vaststelling van de duur van de verlaging moet beoordeeld worden hoe lang belanghebbende onafhankelijk van uitkering zou zijn gebleven, indien hij wel voldoende besef van verantwoordelijkheid had betoond. In het derde lid worden hiervoor richtlijnen gegeven. Dat laat onverlet de mogelijkheid voor het dagelijks bestuur om af te wijken van duur en/of hoogte op basis van de mate van verwijtbaarheid en de individuele omstandigheden van belanghebbende.

Bijzondere bijstand
Zoals in de toelichting op artikel 7 al is aangegeven kent de PW geen grond om bijzondere bijstandsaanvragen die het gevolg zijn van een tekortschietend besef van verantwoordelijkheid af te wijzen. Wel kan op de bijzondere bijstand in dergelijke gevallen een verlaging worden toegepast.
Als het gaat om bijzondere bijstand als bedoeld in artikel 7, tweede lid, onder b, kan de verlaging worden toegepast op die bijzondere bijstand wanneer er een verband bestaat tussen de gedraging (handelen/nalaten) van belanghebbende en zijn recht op bijzondere bijstand.
De bijzondere bijstand wordt verlaagd met het volledige bedrag van de kosten die een gevolg zijn van het tekortschietend besef van verantwoordelijkheid van belanghebbende (verwezen wordt naar de toelichting op artikel 7).

Bijstand in de vorm van een geldlening
Als sprake is van tekortschietend besef van verantwoordelijkheid kan het dagelijks bestuur tevens besluiten de bijstand in de vorm van een geldlening te verstrekken. Dit volgt uit artikel 48, tweede lid, onderdeel b, van de PW. Als het dagelijks bestuur besluit beide instrumenten te gebruiken (leenbijstand én verlaging) moet het wel voldoende acht slaan op het totale effect hiervan voor de bijstandsgerechtigde.[11]

Voor toepassing van het Bbz wordt verwezen naar de algemene toelichting, onder de kop: ‘De relatie met het Bbz’.

Artikel 16. Zeer ernstige misdragingen
Onder de term 'zeer ernstige misdraging' dient in elk geval te worden verstaan: elke vorm van ongewenst en agressief fysiek contact met een persoon of het ondernemen van pogingen daartoe. Hieronder valt bijvoorbeeld het (dreigen met) schoppen, slaan of gooien van voorwerpen naar een persoon. Ook het toebrengen van schade aan een gebouw of inventarisonderdeel, evenals het ondernemen van pogingen daartoe in enige vorm wordt als zeer ernstige misdraging gezien. Handelingen die door hun grote en mogelijk blijvende impact op de desbetreffende persoon of personen grote invloed hebben, zoals het opzetten van gerichte lastercampagnes, discriminatie, (seksuele) intimidatie (het uitoefenen van psychische druk), het tonen van steek en/of vuurwapens evenals (pogingen tot) opsluiting in een ruimte zijn eveneens als zeer ernstige misdraging te beschouwen.[12] Ook verbaal geweld (waaronder ook wordt verstaan mondelinge of schriftelijke bedreigingen) valt onder de noemer 'zeer ernstige misdraging'.[13]

Het gaat dus om alle vormen van zeer ernstige misdragingen tegenover de met de uitvoering van de PW, de IOAW en de IOAZ belaste personen en instanties (dagelijks bestuur, SVB en re-integratiebedrijven) tijdens het verrichten van hun werkzaamheden.[14] Met de zinsnede in de wet 'tijdens het verrichten van de werkzaamheden' wordt aangegeven dat de misdraging dient plaats te vinden in het kader van de uitvoering van de PW, de IOAW of de IOAZ. Dat is

[11] CRvB 20-03-2007, nrs. 06/515 NABW e.a., ECLI:NL:CRVB:2007:BA2344.
[12] Kamerstukken II 2013/14, 33 801, nr. 3, blz. 24.
[13] CRvB 19-08-2008, nrs. 07/2416 WWB e.a., ECLI:NL:CRVB:2008:BE8919.
[14] Kamerstukken II 2013/14, 33 801, nr. 3, blz. 55.

anders als betrokkenen elkaar buiten werktijd tegen komen: dan is alleen het strafrecht van toepassing.[15]

Met ingang van 1 januari 2015 is de verplichting om zich te onthouden van zeer ernstige misdragingen een zelfstandige verplichting die is opgenomen in artikel 9, zesde lid, van de PW en artikel 37, eerste lid sub g van de IOAW/IOAZ. Deze verplichting staat dus op zichzelf. Vóór 1 januari 2015 was dit een onzelfstandige verplichting. Om een belanghebbende te sanctioneren wegens zeer ernstige misdragingen, moest sprake zijn van een samenhang tussen de zeer ernstige misdragingen met het niet nakomen van een of meer verplichtingen die voortvloeien uit de toenmalige WWB, IOAW of IOAZ.[16]

Artikel 17. Niet nakomen van overige verplichtingen
De PW geeft het dagelijks bestuur de bevoegdheid om personen verplichtingen op te leggen die volledig individueel bepaald zijn. Artikel 55 van de PW biedt daartoe de mogelijkheid en beperkt deze tot een viertal categorieën, te weten:
1. verplichtingen die strekken tot arbeidsinschakeling (voor zover niet direct herleidbaar tot 8, 9 en 11
   van deze verordening);
2. verplichtingen die verband houden met de aard en het doel van een bepaalde vorm van bijstand;
3. verplichtingen die strekken tot vermindering van de bijstand;
4. verplichtingen die strekken tot beëindiging van de bijstand.

Omdat de verplichtingen die het dagelijks bestuur op grond van artikel 55 van de PW kan opleggen een zeer individueel karakter hebben, kan het voorkomen dat de in de verordening vastgestelde verlaging niet is afgestemd op de individuele omstandigheden van een belanghebbende. Het dagelijks bestuur zal daarom altijd rekening moeten houden met de individualiseringsbepaling van artikel 18, eerste lid, van de PW. Deze bepaling verplicht het dagelijks bestuur de bijstand af te stemmen op de omstandigheden, mogelijkheden en middelen van een belanghebbende.
In individuele gevallen kan dus worden afgeweken van de in dit artikel vastgestelde verlaging.

Voor de toepassing van het Bbz wordt verwezen naar de algemene toelichting onder de kop: ‘De relatie met het Bbz’.

Artikel 18. Samenloop van gedragingen
Samenloop bij één gedraging waardoor meerdere verplichtingen worden geschonden
Het eerste lid regelt samenloop als sprake is van één gedraging die schending oplevert van meerdere verplichtingen, die zijn genoemd in deze verordening, artikel 18, vierde lid, van de PW of in beide regelingen. In dat geval wordt één verlaging opgelegd. Voor het bepalen van de hoogte en de duur van de verlaging wordt uitgegaan van de gedraging waarop de hoogste verlaging is gesteld.

Samenloop bij meerdere gedragingen waardoor één of meerdere verplichtingen worden geschonden
Het tweede regelt samenloop als sprake is van meerdere gedraging die schending opleveren van één of meerdere verplichtingen, die zijn genoemd in deze verordening, artikel 18, vierde lid, van de PW of in beide regelingen. Dit wordt 'meerdaadse samenloop' genoemd. In dat geval wordt voor iedere gedraging een afzonderlijke verlaging toegepast. Deze verlagingen worden in principe gelijktijdig opgelegd. Dit is anders als dit niet verantwoord is. Hierbij spelen factoren zoals de ernst van de gedraging, de mate van verwijtbaarheid en de omstandigheden van een belanghebbende een rol. Daarvoor moet altijd gekeken worden naar de individuele omstandigheden. De verlaging wordt dan over meerdere maanden uitgesmeerd.

---

[15] Kamerstukken II 2013/14, 33 801, nr. 3, blz. 25-26.
[16] CRvB 06-07-2010, nr. 08/2025 WWB, ECLI:NL:CRVB:2010:BN0660.

Is er sprake van meerdere gedragingen, waarvoor meerdere verlagingen worden opgelegd, dan kan het zo zijn dat de verlagingen niet gelijktijdig kunnen worden opgelegd. Bedragen de verlagingen tezamen immers meer dan 100% van de bijstandsnorm, dan is gelijktijdige oplegging van de verlagingen niet mogelijk. In beginsel bedraagt de verlaging in dat geval in de eerste maand 100% van de bijstandsnorm en worden de vervolgens nog resterende verlagingen (tot telkens maximaal 100%) opgelegd over de daaropvolgende maand(en) totdat alle verlagingen zijn geëffectueerd. Wanneer dit niet verantwoord is (zie voorgaande alinea), dan kan de verlaging worden uitgesmeerd over meer maanden (maatwerk).

Samenloop met een bestuurlijke boete
Het derde en vierde lid regelen in hoeverre een verlaging kan worden opgelegd als sprake is van een verlagingswaardige gedraging die tevens een boetewaardige gedragingen is.

Als sprake is van één gedraging die zowel schending van een in deze verordening opgenomen verplichting als schending van de inlichtingenplicht oplevert, kan de schending van deze verplichtingen niet gezamenlijk worden afgedaan, omdat schending van de inlichtingenplicht (wettelijk) is geregeld in de vorm van een bestuurlijke boete. In het geval zich de situatie voordoet dat er sprake is van samenloop tussen de bestuurlijke boete en afstemming dient het dagelijks bestuur in het individuele geval te beoordelen welke sanctie wordt opgelegd. Bij eendaadse samenloop ligt het voor de hand één sanctie op te leggen. Het dagelijks bestuur bepaalt of al dan niet een boete wordt opgelegd. Is dit het geval, dan wordt geen verlaging meer opgelegd (derde lid).

Bij meerdaadse samenloop ligt het voor de hand de gedraging te sanctioneren door het opleggen van een bestuurlijke boete voor zover sprake is van een gedraging waarin ook een beboetbare gedraging zit. Daarnaast kan het dagelijks bestuur in dit geval nog een of meer maatregelen opleggen, waarbij bij de hoogte van de afstemming zo nodig rekening kan worden gehouden met de boete en de eventuele andere maatregelen (vierde lid).

Als sprake is van één gedraging die zowel schending van een in artikel 18, vierde lid, van de PW benoemde (geüniformeerde arbeids)verplichting als schending van de inlichtingenplicht oplevert, is het voorgaande ook van toepassing.

Artikel 19. Recidive

Verdubbeling duur verlaging
Als binnen twaalf maanden na een eerste verwijtbare gedraging wederom sprake is van een verwijtbare gedraging waarmee dezelfde verplichting wordt geschonden, wordt de grotere mate van verwijtbaarheid tot uitdrukking gebracht in een verdubbeling van de duur van de verlaging. Een verlaging kan nooit hoger zijn dan 100 %. Daarom kan bij gedragingen waar relatief zware verlagingen voor gelden, alleen gekozen worden voor een verdubbeling van de duur van de maatregel (en niet voor verdubbeling van de hoogte).

Met de eerste verwijtbare gedraging wordt de eerste gedraging bedoeld die aanleiding is geweest tot een verlaging, ook als wegens dringende redenen – op grond van artikel 5, tweede lid, van deze verordening en eventueel 18, tiende lid, van de PW – is afgezien van het opleggen van een verlaging. Dit geldt ook als van afstemming op grond van artikel 18, eerste lid, van de PW is afgezien van het opleggen van een verlaging.

Is vanwege de afwezigheid van elke vorm van verwijtbaarheid afgezien van een verlaging, dan is het niet mogelijk om bij toepassing van recidive deze gedraging mee te tellen.

Voor het bepalen van de aanvang van de termijn van twaalf maanden, geldt het tijdstip waarop het besluit waarmee de verlaging is opgelegd, is verzonden.

Recidive op recidive bij niet geüniformeerde arbeidsverplichtingen
Ook in het geval dat een belanghebbende voor een derde of volgende keer een niet geüniformeerde arbeidsverplichting schendt, is de recidivebepaling van artikel 17, eerste of tweede lid, van deze verordening van toepassing. Dit wordt tot uitdrukking gebracht door het woord "telkens" in de recidivebepaling.

Voor toepassing van de recidivebepaling is vereist dat het opnieuw schenden van dezelfde verplichting plaatsvindt binnen twaalf maanden na bekendmaking van het vorige besluit waarmee een verlaging is toegepast. Is sprake van een derde of volgende schending, dan geldt – evenals bij de eerste keer recidive – dat de duur van de oorspronkelijke verlaging wordt verdubbeld.

Telkens wordt de duur van de oorspronkelijke verlaging verdubbeld. Dit is de verlaging die geldt bij een eerste schending van de verplichting. Er is expliciet niet voor gekozen de duur van de vorige verlaging te verdubbelen. Uitgangspunt is verdubbeling van de hoogte of de duur van de oorspronkelijke verlaging. Hiermee wordt stapeling van verdubbeling van de verlaging voorkomen.

Eenzelfde gedraging vereist voor recidive
Voor recidive als bedoeld in het eerste en tweede lid is vereist dat sprake moet zijn van "eenzelfde verwijtbare gedraging" als de gedraging waarvoor de eerste verlaging is opgelegd. Voorwaarde is dus dat dezelfde verplichting wordt geschonden. Is dit niet het geval, dan moet de verwijtbare gedraging worden aangemerkt als een eerste schending van een verplichting.
Heeft een persoon zich zeer ernstig misdragen (artikel 15) binnen twaalf maanden nadat een verlaging is opgelegd wegens het zich niet tijdig laten registreren als werkzoekende bij Uitvoerings-instituut werknemersverzekeringen (artikel 8, eerste lid), dan is geen sprake van recidive aangezien het niet "eenzelfde gedraging" betreft.
Evenmin is sprake van recidive als een belanghebbende niet meewerkt aan het opstellen van een plan van aanpak (artikel 8 onderdeel b onder 2) en vervolgens een opgedragen tegenprestatie niet verricht (artikel 8 onderdeel 1). Ook dan is geen sprake van eenzelfde gedraging aangezien twee verschillende verplichtingen zijn geschonden.

Recidive schending geüniformeerde arbeidsverplichting
Is sprake van het niet of onvoldoende nakomen van een geüniformeerde arbeidsverplichting binnen twaalf maanden nadat aan een belanghebbende een eerste verlaging is opgelegd wegens schending van een geüniformeerde arbeidsverplichting, dan bedraagt de verlaging 100 % gedurende twee maanden. Dit valt binnen de in artikel 18, zesde lid, van de PW gegeven marges.

Bij een derde, vierde en volgende schending van een geüniformeerde arbeidsverplichting, telkens binnen twaalf maanden na oplegging van de vorige verlaging, bedraagt de verlaging 100 % gedurende drie maanden (artikel 18, zevende en achtste lid, van de PW).

Artikel 20. Samenloop bij weigeren uitkering IOAW/IOAZ
Het dagelijks bestuur is op grond van artikel 20 van de IOAW en artikel 20 van de IOAZ bevoegd de uitkering blijvend of tijdelijk te weigeren als een belanghebbende, kort gezegd, inkomen uit arbeid had kunnen verwerven, maar dit nalaat. Dit is een discretionaire bevoegdheid van het dagelijks bestuur. De vraag of een verlaging moet worden toegepast, zal pas aan de orde komen als het dagelijks bestuur zich een oordeel heeft gevormd over de eventuele weigering van de uitkering. Deze beoordeling gaat in beginsel voor. Pas als het dagelijks bestuur concludeert dat van een weigering geen sprake is, kan op grond van deze verordening een verlaging worden toegepast. Artikel 19 van deze verordening is derhalve bedoeld om samenloop te voorkomen.

Artikel 21. Blijvend en tijdelijk weigeren IOAW- of IOAZ-uitkering
Artikel 20, eerste lid, van de IOAW en artikel 20, tweede lid, van de IOAZ geeft het dagelijks bestuur de bevoegdheid om de uitkering tijdelijk of blijvend te weigeren naar de mate waarin de belanghebbende inkomen als bedoeld in of op grond van artikel 8 van de IOAW of de IOAZ zou hebben kunnen verwerven, indien:
a. aan de beëindiging van zijn dienstbetrekking een dringende reden ten grondslag ligt in de zin van artikel 678 van Boek 7 van het Burgerlijk Wetboek en de belanghebbende ter zake een verwijt kan worden gemaakt;

b. de dienstbetrekking is beëindigd door of op verzoek van de belanghebbende zonder dat aan de voortzetting ervan zodanige bezwaren waren verbonden, dat deze voortzetting redelijkerwijs niet van hem zou kunnen worden gevergd.
c. de belanghebbende nalaat algemeen geaccepteerde arbeid te aanvaarden; of
d. de belanghebbende door eigen toedoen geen algemeen geaccepteerde arbeid verkrijgt.

Als sprake is van een situatie die valt onder a of b dan kan het dagelijks bestuur de uitkering tijdelijk weigeren. Beide situaties spelen zich af voorafgaand aan de aanvraag van de uitkering.
Als sprake is van een situatie die valt onder c of d dan kan het dagelijks bestuur de uitkering blijvend weigeren. Beide situaties spelen zich af tijdens de uitkering.

Artikel 22. Uitvoering
Artikel 7 van de PW schrijft voor dat de uitvoering van de PW berust bij burgemeester en wethouders. Ingevolge de Gemeenschappelijke Regeling ISD Bollenstreek is de uitvoering van de PW, de IOAW en de IOAZ gedelegeerd aan het dagelijks bestuur van de ISD Bollenstreek.

Aldus besloten in de raadsvergadering van 3 november 2022,

Robert van Dijk	Carla G.J. Breuer
griffier	voorzitter

Afstemmingsverordening Participatiewet, IOAW en IOAZ ISD Bollenstreek 2022

De raad van de gemeente .....;

Gelezen het voorstel van het dagelijks bestuur van de Intergemeentelijke Sociale Dienst Bollenstreek van .....;

Gelet op de Gemeenschappelijke Regeling van de Intergemeentelijke Sociale Dienst Bollenstreek;

Gelet op artikel 8, eerste lid, aanhef en onderdeel a en d, van de Participatiewet (PW), artikel 35 van de Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) en artikel 35 van de Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ);

BESLUIT

vast te stellen de:

Afstemmingsverordening Participatiewet, IOAW en IOAZ ISD Bollenstreek 2022

Hoofdstuk 1. Algemene bepalingen

Artikel 1. Begrippen

1. De begrippen die in deze verordening worden gebruikt en niet nader worden omschreven, hebben dezelfde betekenis als in de Participatiewet (PW), het Besluit bijstandsverlening zelfstandigen (Bbz), de Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW), de Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) en de Algemene wet bestuursrecht (Awb), tenzij anders is aangegeven.
2. In deze verordening wordt verstaan onder:

a. bijstandsnorm:
1° van toepassing zijnde bijstandsnorm als bedoeld in artikel 5, onderdeel c, van de PW, of
2° grondslag van de uitkering als bedoeld in artikel 5 van de IOAW of artikel 5 van de IOAZ voor zover sprake is van een uitkering op grond van de IOAW of de IOAZ;
3° voor zelfstandigen die een Bbz-uitkering ontvangen of hebben ontvangen, wordt onder bijstandsnorm verstaan de norm die op grond van artikel 78f van de PW op hen van toepassing is;
b. uitkering: algemene bijstand op grond van de PW of een uitkering op grond van de IOAW of de IOAZ;
c. het dagelijks bestuur: het dagelijks bestuur van de Intergemeentelijke Sociale Dienst Bollenstreek;
d. PW: de Participatiewet;
e. IOAW: de Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers;
f. IOAZ: de Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen;
g. Bbz: het Besluit bijstandsverlening zelfstandigen 2004.

Artikel 2. Het verlagen van de uitkering

1. De verlaging van de uitkering wordt afgestemd op de ernst van de gedraging, de mate waarin de belanghebbende de gedraging kan worden verweten en de omstandigheden waarin hij verkeert.
2. Is sprake van een verlaging van de uitkering wegens een of meer gedragingen als bedoeld in artikel 18, vierde lid van de Participatie, dan wordt die verlaging – in afwijking van het eerste lid – afgestemd op basis van artikel 18, negende en tiende lid, van de Participatiewet.

Artikel 3. Horen van belanghebbende

1. Voordat een verlaging van de uitkering wordt opgelegd, wordt een belanghebbende in de

gelegenheid gesteld zijn zienswijze naar voren te brengen.
2. Het horen van een belanghebbende kan achterwege blijven als:
a. vereiste spoed zich daartegen verzet;
b. belanghebbende al eerder in de gelegenheid is gesteld zijn zienswijze naar voren te brengen en zich sindsdien geen nieuwe feiten of omstandigheden hebben voorgedaan;
c. het dagelijks bestuur het horen niet nodig acht voor het vaststellen van de ernst van de gedraging of de mate van verwijtbaarheid, of
d. belanghebbende aangeeft hiervan geen gebruik te willen maken.

Artikel 4. Afzien van verlaging
1. Het dagelijks bestuur ziet af van een verlaging als:
a. elke vorm van verwijtbaarheid ontbreekt, of
b. de gedraging meer dan één jaar voor constatering daarvan door het dagelijks bestuur heeft plaatsgevonden.
2. Het dagelijks bestuur kan afzien van een verlaging als het daarvoor dringende redenen aanwezig acht.
3. Als het dagelijks bestuur afziet van een verlaging op grond van dringende redenen, wordt een belanghebbende hiervan schriftelijk op de hoogte gesteld.

Artikel 5. Het besluit tot opleggen van een verlaging
In het besluit tot het opleggen van een verlaging van de uitkering wordt in ieder geval vermeld:
a. de reden van de verlaging;
b. de duur van de verlaging;
c. het bedrag of percentage waarmee de uitkering wordt verlaagd, en
d. indien van toepassing, de reden om af te wijken van de standaardverlaging.

Artikel 6. Ingangsdatum en tijdvak van een verlaging
1. Een verlaging wordt toegepast op de uitkering en/of bijzondere bijstand die is verleend met toepassing van artikel 12 van de PW over de kalendermaand volgend op de maand waarin het besluit tot het opleggen van de verlaging aan een belanghebbende is bekendgemaakt. Daarbij wordt uitgegaan van de op dat tijdstip voor die belanghebbende geldende bijstandsnorm.
2. In afwijking van het eerste lid kan een verlaging met terugwerkende kracht worden toegepast, voor zover de uitkering of bijzondere bijstand nog niet is uitbetaald.
3. Als een verlaging niet of niet geheel ten uitvoer kan worden gelegd als gevolg van de beëindiging of intrekking van de uitkering, wordt de verlaging of dat deel van de verlaging dat nog niet is uitgevoerd, alsnog opgelegd als belanghebbende binnen de termijn, bedoeld in artikel 5, eerste lid, onderdeel b, opnieuw een uitkering ontvangt.
4. In afwijking van het eerste lid kan, voor zover het zelfstandigen betreft die een uitkering voor levensonderhoud in de vorm van een geldlening op grond van het Bbz hebben ontvangen, de verlaging worden betrokken bij de definitieve vaststelling van die uitkering.

Artikel 7. Berekeningsgrondslag
1. Een verlaging wordt berekend over de bijstandsnorm.
2. In afwijking van het eerste lid kan een verlaging worden toegepast op **de bijzondere bijstand** als:
   a. aan belanghebbende bijzondere bijstand wordt verleend met toepassing van artikel 12 van de PW, of
   b. de verwijtbare gedraging van belanghebbende in relatie met zijn recht op bijzondere bijstand daartoe aanleiding geeft.
3. Bij toepassing van het tweede lid, onderdeel a, moet in de hoofdstukken 2, 3 en 4 'bijstandsnorm' worden gelezen als 'bijstandsnorm inclusief de op grond van artikel 12 van de PW verleende bijzondere bijstand'.
4. Bij toepassing van het tweede lid, onderdeel b, moet in de hoofdstukken 2, 3 en 4 'bijstandsnorm' worden gelezen als 'de verleende bijzondere bijstand'.
5. In afwijking van het eerste lid kan de verlaging ook worden toegepast op de bijzondere bijstand voor premie arbeidsongeschiktheidsverzekering aan zelfstandigen die bijstand voor levensonderhoud krachtens het Bbz ontvangen of hebben ontvangen. Bij toepassing van deze verlaging moet in de hoofdstukken 2, 3 en 4 'bijstandsnorm' worden gelezen als 'de verleende bijzondere bijstand voor premie arbeidsongeschiktheidsverzekering'.

Hoofdstuk 2. Niet nakomen van de niet geüniformeerde verplichtingen met betrekking tot de arbeidsinschakeling

Artikel 8. Gedragingen PW

Gedragingen van een belanghebbende waardoor algemeen geaccepteerde arbeid niet wordt verkregen of een verplichting op grond van de artikelen 9, 9a en 55 van de PW niet of onvoldoende wordt nagekomen, worden onderscheiden in de volgende categorieën:

eerste categorie: het zich niet tijdig laten registreren als werkzoekende bij het Uitvoerings-instituut werknemersverzekeringen of het niet tijdig laten verlengen van de registratie;

tweede categorie:

1° het niet of onvoldoende verrichten van een door het dagelijks bestuur opgedragen tegenprestatie naar vermogen als bedoeld in artikel 9, eerste lid, onderdeel c, van de PW;

2° het niet of onvoldoende meewerken aan het opstellen, uitvoeren en evalueren van een plan van aanpak als bedoeld in artikel 44a van de PW;

3° het onvoldoende nakomen van verplichtingen als bedoeld in de artikelen 9, eerste lid, of 55 van de PW, voor zover het gaat om een belanghebbende jonger dan 27 jaar, gedurende vier weken na een melding als bedoeld in artikel 43, vierde en vijfde lid, van de PW, voor zover deze verplichtingen niet worden genoemd in artikel 18, vierde lid, van de PW;

4° het uit houding en gedrag ondubbelzinnig laten blijken verplichtingen als bedoeld in artikel 9, eerste lid, onderdeel b, van de PW niet te willen nakomen, wat heeft geleid tot het intrekken van de ontheffing van de arbeidsplicht voor een alleenstaande ouder, bedoeld in artikel 9a, eerste lid, van de PW;

derde categorie: het niet naar vermogen proberen algemeen geaccepteerde arbeid te verkrijgen voor zover dit niet voortvloeit uit een gedraging als bedoeld in artikel 18, vierde lid, van de PW;

vierde categorie: het door houding of gedrag belemmeren van het aanvaarden of behouden van algemeen geaccepteerde arbeid, voor zover dit niet voortvloeit uit een gedraging als bedoeld in artikel 18, vierde lid van de PW.

Artikel 9. Gedragingen IOAW en IOAZ

Gedragingen van een belanghebbende waardoor algemeen geaccepteerde arbeid niet wordt verkregen of een verplichting op grond van de artikelen 37 en 38 van de IOAW of de artikelen 37 en 38 van de IOAZ niet of onvoldoende wordt nagekomen, worden onderscheiden in de volgende categorieën:

eerste categorie: het zich niet tijdig laten registreren als werkzoekende bij het Uitvoerings-instituut werknemersverzekeringen of het niet tijdig laten verlengen van de registratie;

tweede categorie:

1° het niet of onvoldoende verrichten van een door het dagelijks bestuur opgedragen tegenprestatie naar vermogen als bedoeld in artikel 37, eerste lid, onderdeel f, van de IOAW of artikel 37, eerste lid, onderdeel f, van de IOAZ;

2° het uit houding en gedrag ondubbelzinnig laten blijken de verplichtingen als bedoeld in artikel 37, eerste lid, onderdeel e, van de IOAW of artikel 37, eerste lid, onderdeel e, van de IOAZ niet te willen nakomen, wat heeft geleid tot het intrekken van de ontheffing van de arbeidsplicht voor een alleenstaande ouder als bedoeld in artikel 38, eerste lid, van de IOAW of artikel 38, eerste lid, van de IOAZ.

derde categorie:

1° het niet of onvoldoende gebruik maken van een door het dagelijks bestuur aangeboden voorziening gericht op arbeidsinschakeling als bedoeld in de artikelen 36, eerste lid, en 37, eerste lid, onderdeel e, van de IOAW en de artikelen 36, eerste lid, en 37, eerste lid, onderdeel e, van de IOAZ, voor zover dit heeft geleid tot het geen doorgang vinden of tot voortijdige beëindiging van die voorziening;

2° het niet of in onvoldoende mate meewerken aan een onderzoek naar zijn of haar mogelijkheden tot arbeidsinschakeling.

vierde categorie: het door eigen toedoen niet behouden van algemeen geaccepteerde arbeid als bedoeld in artikel 20, eerste lid, onder a of b, van de IOAW of artikel 20, tweede lid, onder a of b, van de IOAZ.

Artikel 10. Hoogte en duur van de verlaging
De verlaging, bij gedragingen als bedoeld in de artikelen 8 en 9, wordt vastgesteld op:
a. **15 %** van de bijstandsnorm gedurende **één maand** bij gedragingen van de eerste categorie;
b. **50 %** van de bijstandsnorm gedurende **één maand** bij gedragingen van de tweede categorie;
c. **100 %** van de bijstandsnorm gedurende **één maand** bij gedragingen van de derde categorie;
d. **100 %** van de bijstandsnorm gedurende **twee maanden** bij gedragingen van de vierde categorie.

Hoofdstuk 3. Niet nakomen van de geüniformeerde verplichtingen met betrekking tot de arbeidsinschakeling

Artikel 11. Hoogte en duur verlaging bij schending geüniformeerde arbeidsverplichting
Als een belanghebbende een verplichting als bedoeld in artikel 18, vierde lid, van de Participatiewet niet of onvoldoende nakomt, bedraagt de verlaging **100 %** van de bijstandsnorm gedurende **één maand**.

Artikel 12. Verrekenen verlaging
1. Het bedrag van de verlaging, bedoeld in artikel 11, wordt toegepast over de maand van oplegging van de maatregel en de volgende één of twee maanden als bijzondere omstandigheden dit rechtvaardigen.
   a. Bij een verlaging als bedoeld in artikel 11 kan de verlaging worden toegepast over twee maanden als de bijzondere omstandigheden ertoe leiden dat de maatregel niet in één maand kan worden gedragen, waarbij zowel aan de maand van oplegging als aan de daaropvolgende maand de helft van de verlaging wordt toebedeeld.
   b. Bij een verlaging als bedoeld in artikel 11 kan de verlaging worden toegepast over drie maanden, als de bijzondere omstandigheden ertoe leiden dat de maatregel niet in twee maanden kan worden gedragen, waarbij zowel aan de maand van oplegging als aan de twee daaropvolgende maanden een derde van de verlaging wordt toebedeeld.

Hoofdstuk 4. Overige gedragingen die leiden tot een verlaging

Artikel 13. Niet nakomen medewerkingsverplichting
1. Indien een belanghebbende niet of onvoldoende de medewerking verleent die redelijkerwijs nodig is voor de uitvoering van de wet als bedoeld in artikel 17, tweede lid, van de PW, artikel 13, tweede lid, van de IOAW of artikel 13, tweede lid, van de IOAZ, dan wordt de verlaging vastgesteld op 50 % van de bijstandsnorm gedurende één maand.
2. Van het niet of onvoldoende verlenen van medewerking als bedoeld in het eerste lid is in ieder geval sprake indien:
a. niet of niet tijdig is voldaan aan een oproep om op een bepaalde plaats en tijd te verschijnen in verband met arbeidsinschakeling;
b. niet of niet tijdig is voldaan aan een oproep om op een bepaalde plaats en tijd te verschijnen in verband met het maken van een taaltoets als bedoeld in artikel 18b van de PW.

Artikel 14. Niet nakomen medewerkingsverplichting financiële ontzorging
1. Indien een belanghebbende, na te zijn geïnformeerd over het belang, de verplichting en de consequenties die samenhangen met de ontzorging, niet of onvoldoende medewerking verleent die redelijkerwijs nodig is voor de uitvoering van de wet als bedoeld in artikel 56a Pw, dan wordt de verlaging vastgesteld op 15% van de bijstandsnorm gedurende één maand.
2. Van het niet of onvoldoende medewerken als bedoeld in het eerste lid is in elk geval sprake indien:
a. belanghebbende geen machtiging ondertekent tot het inhouden van de vaste lasten zoals benoemd in artikel 56a Pw.
b. belanghebbende anderszins weigert mee te werken of informatie te verstrekken, waardoor het ontzorgen wordt bemoeilijkt danwel onmogelijk wordt gemaakt.

Artikel 15. Tekortschietend besef van verantwoordelijkheid
1. Een verlaging wegens tekortschietend besef van verantwoordelijkheid voor de voorziening in het

bestaan als bedoeld in artikel 18, tweede lid, van de PW wordt afgestemd op de periode dat de belanghebbende als gevolg van zijn gedraging eerder of langer recht heeft op een uitkering en/of tot een hoger bedrag recht heeft op bijzondere bijstand.

2. Als tekort schietend besef van verantwoordelijkheid voor de voorziening in het bestaan, bedoeld in het eerste lid, wordt mede gerekend het in de periode voorafgaande aan de bijstandsverlening:
   a. door eigen toedoen niet behouden van algemeen geaccepteerde arbeid;
   b. het onvoldoende trachten algemeen geaccepteerde arbeid te verkrijgen.
3. De verlaging, bedoeld in het eerste lid, wordt vastgesteld op:
   a. **100 %** van de bijstandsnorm gedurende **één maand** bij een periode van korter dan 6 maanden;
   b. **100 %** van de bijstandsnorm gedurende **twee maanden** bij een periode van langer dan 6 maanden.
4. In afwijking van het derde lid wordt de verlaging – bij toepassing van artikel 7, tweede lid, onder b. – vastgesteld op **100 %** van de verleende bijzondere bijstand voor die kosten die een gevolg zijn van tekortschietend besef van verantwoordelijkheid.
5. a. De verlaging wordt bij een gedraging, bedoeld in het tweede lid onder a., overeenkomstig het gestelde in het derde lid sub a. en b. vastgesteld;
   b. De verlaging wordt bij een gedraging, bedoeld in het tweede lid onder b., overeenkomstig het gestelde in het derde lid sub a. vastgesteld.
6. De afstemming op grond van een tekortschietend besef van verantwoordelijkheid voor de voorziening in het bestaan als bedoeld in dit artikel laat onverlet de mogelijkheid de bijstand te verstrekken in de vorm van een geldlening, zoals bedoeld in artikel 48, tweede lid, van de PW.

Artikel 16. Zeer ernstige misdragingen

Als een belanghebbende zich zeer ernstig misdraagt tegenover personen en instanties die zijn belast met de uitvoering van de PW als bedoeld in artikel 9, zesde lid, van de PW, tegenover personen en instanties die zijn belast met de uitvoering van de IOAW als bedoeld in artikel 37, eerste lid, onder g IOAW of tegenover personen en instanties die zijn belast met de uitvoering van de IOAZ als bedoeld in artikel 37, eerste lid, onder g, van de IOAZ, wordt een verlaging opgelegd van:
60 % van de bijstandsnorm gedurende **één maand** bij verbaal geweld gericht tegen de in de aanhef genoemde personen en/of instanties, bij intimidatie en/of discriminatie van de in de aanhef genoemde personen;
100 % van de bijstandsnorm gedurende **één maand** bij (dreigend) fysiek geweld gericht tegen de in de aanhef genoemde personen en/of instanties en/of materiële zaken.

Artikel 17. Niet nakomen van overige verplichtingen

Als een belanghebbende een door het dagelijks bestuur opgelegde verplichting als bedoeld in artikel 55 van de PW en artikel 38, eerste lid, van het Bbz niet of onvoldoende nakomt, wordt een verlaging toegepast. De verlaging wordt vastgesteld op: **60 %** van de bijstandsnorm gedurende **één maand**.

Hoofdstuk 5. Samenloop en recidive

Artikel 18. Samenloop van gedragingen

1. Als sprake is van één gedraging die schending oplevert van meerdere in deze verordening of artikel 18, vierde lid, van de PW genoemde verplichtingen, wordt één verlaging opgelegd. Voor het bepalen van de hoogte en duur van de verlaging wordt uitgegaan van de gedraging waarop de hoogste verlaging is gesteld.
2. Als sprake is van meerdere gedragingen die schending opleveren van één of meerdere in deze verordening of artikel 18, vierde lid, van de PW genoemde verplichtingen, wordt voor iedere gedraging een afzonderlijke verlaging opgelegd. Deze verlagingen worden gelijktijdig opgelegd, tenzij dit gelet op de ernst van de gedraging, de mate van verwijtbaarheid en de omstandigheden van de belanghebbende niet verantwoord is. Bedragen de verlagingen tezamen meer dan 100% van de bijstandsnorm, dan is gelijktijdige oplegging van de verlagingen niet mogelijk. In dat geval bedraagt de verlaging de eerste maand in beginsel 100% van de bijstandsnorm en de resterende verlaging(en) worden in beginsel telkens tot maximaal 100% van de bijstandsnorm geëffectueerd in de daarop volgende maand(en).
3. Als sprake is van één gedraging die schending oplevert van zowel een in deze verordening of

artikel 18, vierde lid, van de PW genoemde verplichting als een in artikel 17, eerste lid, van de PW genoemde verplichting, wordt geen verlaging opgelegd, voor zover voor die schending een bestuurlijke boete wordt opgelegd.

4. Als sprake is van meerdere gedragingen die schending opleveren van zowel een in deze verordening of artikel 18, vierde lid, van de PW genoemde verplichting als een in artikel 17, eerste lid, van de PW genoemde verplichting, waarvoor een bestuurlijke boete kan worden opgelegd, wordt voor iedere gedraging een afzonderlijke verlaging opgelegd, tenzij dit gelet op de ernst van de gedraging, de mate van verwijtbaarheid en de omstandigheden van de belanghebbende niet verantwoord is.

Artikel 19. Recidive

1. Als een belanghebbende zich binnen twaalf maanden na bekendmaking van een besluit waarmee een verlaging is toegepast vanwege een gedraging als bedoeld in de artikelen 8, 9, 14, 15 eerste lid, 16 of 17 opnieuw schuldig maakt aan eenzelfde verwijtbare gedraging, wordt telkens de duur van de oorspronkelijke verlaging verdubbeld.
2. Als een belanghebbende zich binnen twaalf maanden na bekendmaking van een besluit waarmee een verlaging is toegepast vanwege het schenden van een verplichting als bedoeld in artikel 11 van deze verordening, opnieuw schuldig maakt aan het schenden van een verplichting als bedoeld in artikel 11 (verwijzend naar artikel 18, vierde lid, van de PW), bedraagt de verlaging **100 %** van de bijstandsnorm gedurende **twee maanden**.

Hoofdstuk 6. Blijvende of tijdelijke weigering IOAW/IOAZ

Artikel 20. Samenloop bij weigeren uitkering IOAW/IOAZ

Als het dagelijks bestuur de uitkering op grond van artikel 20, eerste lid, van de IOAW of artikel 20, tweede lid, van de IOAZ blijvend of tijdelijk weigert en de gedraging die tot deze weigering heeft geleid tevens op grond van deze verordening tot een verlaging zou kunnen leiden, blijft een verlaging ter zake van die gedraging achterwege.

Artikel 21. Blijvend en tijdelijk weigeren IOAW- of IOAZ-uitkering

1. Het dagelijks bestuur kan de uitkering tijdelijk weigeren naar de mate waarin de belanghebbende inkomen als bedoeld in of op grond van artikel 8 van de IOAW of de IOAZ zou hebben kunnen verwerven, als:
   a. aan de beëindiging van zijn dienstbetrekking een dringende reden ten grondslag ligt in de zin van artikel 678 van Boek 7 van het Burgerlijk Wetboek en de belanghebbende ter zake een verwijt kan worden gemaakt, of
   b. de dienstbetrekking is beëindigd door of op verzoek van de belanghebbende zonder dat aan de voortzetting ervan zodanige bezwaren waren verbonden, dat deze voortzetting redelijkerwijs niet van hem zou kunnen worden gevergd.
2. Het dagelijks bestuur kan de uitkering blijvend weigeren naar de mate waarin de belanghebbende inkomen als bedoeld in of op grond van artikel 8 van de IOAW van de IOAZ zou hebben kunnen verwerven, als de belanghebbende:
   a. nalaat algemeen geaccepteerde arbeid te aanvaarden, of
   b. door eigen toedoen geen algemeen geaccepteerde arbeid verkrijgt.

Hoofdstuk 7. Slotbepalingen

Artikel 22. Uitvoering

Het dagelijks bestuur is belast met de uitvoering van het bepaalde in deze verordening.

Artikel 23. Intrekken oude verordening

De Afstemmingsverordening Participatiewet, IOAW en IOAZ ISD Bollenstreek 2017 wordt ingetrokken per datum van inwerkingtreding van de Afstemmingsverordening PW, IOAW en IOAZ ISD Bollenstreek 2022.

Artikel 24. Inwerkingtreding en citeertitel

1. Deze verordening treedt in werking op de dag volgend op publicatie.
2. Deze verordening wordt aangehaald als: Afstemmingsverordening PW, IOAW en IOAZ ISD Bollenstreek 2022.

Aldus vastgesteld in de openbare raadsvergadering van .....

De voorzitter,
De griffier,

Toelichting op de Afstemmingsverordening PW, IOAW en IOAZ ISD Bollenstreek 2017

ALGEMEEN

Rechten en plichten in de Participatiewet (PW)
De gemeente heeft een verantwoordelijkheid met betrekking tot de invulling van de rechten en plichten van bijstandsgerechtigden. Mede gelet op de rechtszekerheid van een bijstandsgerechtigde moet het gemeentelijk beleid vastgelegd worden in een verordening. Rechten en plichten zijn echter twee kanten van één medaille. Het recht op algemene bijstand is altijd verbonden aan de plicht zich in te zetten om weer onafhankelijk te worden van de uitkering.

Artikel 18, eerste lid, van de PW spreekt over het afstemmen van de bijstand en de daaraan verbonden verplichtingen op de omstandigheden, mogelijkheden en middelen van een belanghebbende. In deze bepaling wordt benadrukt dat het vaststellen van de hoogte van de uitkering en de daaraan verbonden verplichtingen voor bijstandsgerechtigden maatwerk is. Daarbij moet recht worden gedaan aan de individuele situatie en de persoonlijke omstandigheden van bijstands-gerechtigden.
Artikel 18, tweede lid, van de PW legt een directe koppeling tussen de rechten en plichten van uitkeringsgerechtigden: het recht op een uitkering is altijd verbonden aan de plicht zich in te zetten om weer onafhankelijk te worden van de uitkering. Dit betekent dat de vaststelling van de hoogte van de uitkering niet alleen afhangt van de toepasselijke uitkeringsnorm en de beschikbare middelen van de bijstandsgerechtigde, maar ook van de mate waarin de verplichtingen worden nagekomen. De inspanningen die van de bijstandsgerechtigde naar vermogen kunnen worden verwacht, spelen ook een rol.

Verlaging van de uitkering
Wanneer het dagelijks bestuur tot het oordeel komt dat een bijstandsgerechtigde zijn verplichtingen niet of in onvoldoende mate nakomt, verlaagt het de uitkering. Er is dus géén sprake van een bevoegdheid, maar van een verplichting. Alleen wanneer iedere vorm van verwijtbaarheid ontbreekt, ziet het dagelijks bestuur af van een dergelijke verlaging. Het dagelijks bestuur moet niettemin bij de vaststelling van de verlaging rekening houden met de persoonlijke omstandigheden en de individueel vastgestelde verplichtingen. Het dagelijks bestuur kan dan ook van een verlaging afzien als het dagelijks bestuur daartoe zeer dringende redenen aanwezig acht.

Geüniformeerde arbeidsverplichtingen
Met ingang van 1 januari 2015 zijn in artikel 18, vierde lid, van de PW geüniformeerde arbeids-verplichtingen opgenomen. Voor schending van deze verplichting geldt dat de bijstand in beginsel moet worden verlaagd met 100 % gedurende een periode van minimaal één en maximaal drie maanden. In de verordening is de duur van de verlaging vastgelegd (artikel 18, vijfde lid, van de PW).

Is afgezien van een verlaging wegens het ontbreken van elke vorm van verwijtbaarheid, dan is het niet mogelijk om bij toepassing van bepalingen ten aanzien van recidive deze gedraging mee te tellen.
Is vanwege de afstemming op grond van artikel 18, eerste lid, van de PW of vanwege dringende redenen afgezien van het opleggen van een verlaging, dan is daarin geen reden gelegen om de betreffende gedraging buiten beschouwing te laten in geval van recidive.

Herbeoordeling
Het dagelijks bestuur beoordeelt uiterlijk drie maanden na de datum van de beschikking of de omstandigheden en het gedrag van belanghebbende aanleiding geven de beslissing te herzien (artikel 18, derde lid, van de PW). Bij een dergelijke herbeoordeling hoeft niet opnieuw een besluit te worden genomen, waarbij alle feiten en omstandigheden opnieuw tegen het licht worden gehouden. Het heeft slechts als doel vast te stellen of belanghebbende tussentijds (binnen de periode waarover de verlaging zich uitstrekt) blijk heeft gegeven van een zodanige gedragsverandering of dat sprake is van een zodanige wijziging van omstandigheden, dat aanleiding bestaat de eerder opgelegde verlaging in zwaarte of duur bij te stellen.[1]
Artikel 18, derde lid, van de PW is naar oordeel van het ministerie van Sociale Zaken en Werk-gelegenheid niet van toepassing als sprake is van schending van een van de geüniformeerde

[1] CRvB 19-04-2011, nr. 10/4882 WWB, ECLI:NL:CRVB:2011:BQ3002.

arbeidsverplichtingen (artikel 18, vierde lid, van de PW). Ten aanzien van geüniformeerde arbeidsverplichtingen is artikel 18, elfde lid, van de PW van toepassing. Verschil tussen artikel 18, derde lid, en artikel 18, elfde lid, van de PW is dat artikel 18, elfde lid, pas kan worden toegepast als belanghebbende daarom vraagt.

Punitieve / reparatoire sanctie
Een verlaging krachtens de afstemmingsverordening is een punitieve sanctie voor zover de verlaging wordt opgelegd omdat belanghebbende zich zeer ernstig heeft misdragen.[2] Als een betreffende gedraging ook een strafbaar feit oplevert, kan belanghebbende hier strafrechtelijk voor worden vervolgd. Deze verlaging en de strafvervolging kunnen alleen naast elkaar bestaan als sprake is van juridisch te onderscheiden feiten. Bijvoorbeeld: belanghebbende beledigt opzettelijk een ambtenaar. Strafrechtelijk bezien kan een geldboete worden opgelegd of een gevangenisstraf van ten hoogste drie maanden. Daarnaast is sprake van zich zeer ernstig misdragen zoals bedoeld in artikel 9, zesde lid, van de PW op grond waarvan de bijstand kan worden verlaagd.

In andere gevallen waarin een verlaging wordt opgelegd krachtens de afstemmingsverordening is sprake van een reparatoire sanctie (bijvoorbeeld bij schending arbeidsverplichting). Als een betreffende gedraging ook een strafbaar feit oplevert, kan belanghebbende hier strafrechtelijk voor worden vervolgd. De verlaging en de strafvervolging kunnen naast elkaar bestaan omdat het hier gaat om een reparatoire maatregel en een punitieve sanctie.

Afstemmen in de IOAW en de IOAZ
Het dagelijks bestuur heeft de mogelijkheid een uitkering op grond van de IOAW of IOAZ te verlagen of te weigeren als een belanghebbende de aan het recht op uitkering verbonden verplichtingen niet of onvoldoende nakomt (artikel 20 van de IOAW en artikel van de 20 IOAZ). Het gemeentelijk beleid moet vastgelegd worden in een verordening (artikel van de 35 IOAW en artikel 35 van de IOAZ).

Het afstemmingsbeleid in de IOAW en IOAZ is zoveel mogelijk analoog aan het afstemmingsbeleid in de PW opgesteld. Hierbij moet wel worden opgemerkt dat de IOAW en de IOAZ – in afwijking van de PW – in een aantal situaties de mogelijkheid creëren om de uitkering (gedeeltelijk) blijvend te weigeren.

Schenden van de inlichtingenplicht
De bestuurlijke boete is per 1 januari 2013 opnieuw ingevoerd in de Wet werk en bijstand (hierna: WWB) (thans: PW), IOAW en IOAZ. Deze moet worden opgelegd bij een schending van de inlichtingenplicht en komt in de plaats van de verlaging van de bijstand.

De relatie met het Bbz
Deze verordening is ook van toepassing op de verlening van bijstand op grond van het Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (Bbz).
Het gaat hierbij primair om de verlening van algemene bijstand voor het levensonderhoud en de in de jaarnorm opgenomen bijzondere bijstand voor hoge woonkosten en premie arbeidsongeschiktheids-verzekering. Het begrip jaar norm staat in artikel 1, onderdeel g, van het Bbz.
Het gaat ook om uitbreiding van het begrip medewerkingsplicht. Het gaat hierbij om de verplichting, opgenomen in artikel 38, tweede lid van het Bbz:
De zelfstandige aan wie bijstand wordt verleend is verplicht naar behoren een administratie te voeren en deze op eigen initiatief binnen 6 maanden na afloop van het boekjaar waarin bijstand is verleend, aan het college over te leggen. Die plicht geldt ook als de gemeente om de administratie vraagt, bijvoorbeeld om de bedrijfsontwikkeling te beoordelen in het geval verlenging van de uitkeringstermijn aan de orde is.
Een verdere aanpassing is niet nodig. Immers, voor zelfstandigen die een uitkering krachtens het Bbz ontvangen of hebben ontvangen, geldt ook de medewerkingsplicht.

Ten aanzien van het niet leveren van de administratie (jaarcijfers) voor de definitieve vaststelling van de verleende uitkering over het betreffende boekjaar, geldt op grond van artikel 58 van de Pw en de Integrale uitvoeringsregels debiteuren ISD Bollenstreek 2022 dat het dagelijks bestuur de bijstand van

---

[2] CRvB 31-12-2007, nrs. 06/4510 WWB, ECLI:NL:CRVB:2007:BC1811, CRvB 29-07-2008, nrs. 07/2262 WWB e.a., ECLI:NL:CRVB:2008:BD9023, CRvB 19-08-2008, nrs. 07/2416 WWB e.a., ECLI:NL:CRVB:2008:BE8919 en CRvB 19-01-2010, nr. 08/1012 WWB, ECLI:NL:CRVB:2010:BL0052.

de zelfstandige terugvordert voor zover de bijstand ten onrechte of tot een te hoog bedrag is verleend als gevolg van het niet nakomen van de verplichting bedoeld in artikel 38, tweede lid.
Op grond van artikel 58 Pw en de Integrale uitvoeringsregels debiteuren ISD Bollenstreek 2022 vordert het dagelijks bestuur kosten van bijstand in de vorm van een geldlening terug, indien de zelfstandige de uit de geldlening voortvloeiende verplichtingen niet of niet behoorlijk nakomt.
Het dagelijks bestuur vordert dus onder toepassing van beide artikelen de geldlening over het betreffende boekjaar geheel van de zelfstandige terug, in het geval de hier bedoelde verplichting niet wordt nagekomen. Er is in dat geval in principe geen aanleiding om tevens een verlaging op grond van deze verordening op te leggen: de gehele jaaruitkering wordt immers al teruggevorderd.
Het leveren van de jaarcijfers is ook nodig voor vaststelling van het bedrag om niet of de rente-reductie, bedoeld in artikel 21 Bbz (bedrijfskapitaal aan gevestigde zelfstandigen). Als de zelfstandige hiervoor geen jaarcijfers overlegt, kent de gemeente geen bedrag om niet of rentereductie toe. Er is dan ook geen aanleiding voor een verlaging, nog daargelaten dat een verlaging niet op een reeds verstrekte geldlening kan worden geëffectueerd.

Ten aanzien van de in de verordening opgenomen gedragingen en verlagingen met betrekking tot de verplichtingen, gericht op het verkrijgen van algemeen geaccepteerde arbeid, geldt voor zelfstandigen en hun partners het volgende:
De in artikel 9 en 10 van de PW opgenomen verplichtingen gelden alleen voor de zelfstandige die geschikt is voor het verrichten van arbeid, maar die ten minste zes maanden zijn bedrijf of zelfstandig beroep niet kan uitoefenen (artikel 38, derde lid Bbz).
De verplichtingen, bedoeld in artikel 9 en 10 van de PW kunnen aan de partner van de zelfstandige worden opgelegd, voor zover die partner tevens rechthebbende is voor de PW en niet zelf een zelfstandige in de zin van het Bbz is of fulltime meewerkt in het bedrijf of zelfstandig beroep van de zelfstandige. Uiteraard kan ook bij minder uren rekening worden gehouden met de meewerkuren in het bedrijf of zelfstandig beroep van de zelfstandige.

De in de verordening opgenomen gedragingen die leiden tot een verlaging (tekortschietend besef van verantwoordelijkheid, nadere verplichtingen en zeer ernstige misdragingen) zijn ook voor het Bbz gedragingen die leiden tot een verlaging. Artikel 18, tweede lid, van de PW is onverkort van toepassing op het Bbz.

Uit artikel 38, eerste lid Bbz vloeit voort dat de zelfstandige de door het dagelijks bestuur opgelegde verplichtingen, gericht op een doelmatige bedrijfs- of beroepsuitoefening, moet nakomen. Doet hij dat niet of in onvoldoende mate, dan is het dagelijks bestuur bevoegd om een verlaging op te leggen, omdat de zelfstandige door deze verplichting niet of niet voldoende na te komen, blijk heeft gegeven van een tekortschietend besef van verantwoordelijkheid voor de bestaansvoorziening.
Het dagelijks bestuur kan bijvoorbeeld een verplichting opleggen, gericht op beperking van de bedrijfskosten (zoals uitzien naar een goedkopere bedrijfsruimte, inruil dure leaseauto voor een goedkopere, stopzetten niet-noodzakelijke abonnementen etc.), op verbetering van de omzet (effectievere acquisitie, verandering brutowinstmarge, verandering openstelling, ontwikkeling internetverkoop etc.), of op vermindering van de privé-uitgaven.
Als later blijkt dat de zelfstandige niet (volledig) aan de gestelde verplichtingen heeft voldaan, kan dat leiden tot beëindiging van de bijstand, of voortzetting van de bijstand met een verlaging. Uiteraard is het opleggen van een verlaging alleen aan de orde, indien er nog sprake is van een lopende Bbz-uitkering. Als geen benadelingbedrag of –periode kan worden vastgesteld - en dat is bij de bijstandsverlening aan zelfstandigen en de daarbij geldende specifieke verplichtingen vaak het geval - dan geldt de verlaging van artikel 15.

Wegens ziekte of arbeidsongeschiktheid kan een beroep op Bbz worden gedaan. Dan kan eveneens een verlaging aan de orde zijn wegens tekortschietend besef van verantwoordelijkheid voor de bestaansvoorziening. Het Bbz 2004 gaat primair uit van de eigen verantwoordelijkheid van de zelfstandige. In dit kader betekent dit dat de zelfstandige zelf verantwoordelijk is voor het afsluiten van een toereikende particuliere arbeidsongeschiktheidsverzekering. Deze verzekering wordt beschouwd als een voorliggende voorziening op bijstand. Een zelfstandige die verwijtbaar geen arbeids-ongeschiktheidsverzekering of een arbeidsongeschiktheidsverzekering met een te lage dekking of te lange wachttijd heeft afgesloten en die bij ziekte/arbeidsongeschiktheid een beroep doet op bijstand (Bbz), heeft een tekortschietend besef van verantwoordelijkheid voor de bestaansvoorziening betoond. Een afwijzing van de bijstandsaanvraag op grond van artikel 15, eerste lid, van de WWB is echter niet aan de orde, aangezien na het ingaan van de arbeidsongeschiktheid sprake zal zijn van

feitelijke onverzekerbaarheid. Er kan dan geen sprake meer zijn van een beroep kunnen doen op een voorliggende voorziening. Wel kan, als uitkering wordt verleend omdat aan de overige voorwaarden voor het verkrijgen van recht op uitkering is voldaan, een verlaging aan de orde zijn.

Bij beëindigende ondernemers die een beroep op het Bbz doen, moet worden beoordeeld of de noodzakelijke beëindiging wegens niet-levensvatbaarheid van het bedrijf is veroorzaakt door verwijtbaar gedrag van de zelfstandige (bijvoorbeeld door slechte betalingsmoraliteit, of een onverantwoord hoog uitgavenpatroon). Als daarvan sprake is, is een verlaging wegens tekortschietend besef van verantwoordelijkheid voor de bestaansvoorziening aan de orde.

Artikelsgewijze toelichting

Enkel die bepalingen die nadere toelichting behoeven worden hier behandeld.

Artikel 1. Begrippen

Begrippen die al zijn omschreven in de PW, de IOAW, de IOAZ, de Algemene wet bestuursrecht (Awb) of de Gemeentewet worden niet afzonderlijk gedefinieerd in deze verordening. Deze zijn vanzelfsprekend van toepassing op deze verordening.

Bijstandsnorm

Onder de 'bijstandsnorm' wordt in deze verordening verstaan de in de situatie van belanghebbende geldende bijstandsnorm. Dit is de toepasselijke norm, eventueel verminderd met verlagingen, alles inclusief vakantietoeslag.
Voor zover sprake is van een uitkering op grond van de IOAW of de IOAZ wordt onder bijstandsnorm verstaan de toepasselijke grondslag zoals bedoeld in artikel 5 van de IOAW en artikel 5 van de IOAZ.

Artikel 2. Het verlagen van de uitkering

In de afstemmingsverordening zijn voor allerlei gedragingen die een schending van een verplichting betekenen, standaard verlagingen vastgesteld in de vorm van een vaste (procentuele) verlaging van de bijstandsnorm.
In dit artikel is de hoofdregel vastgelegd: het dagelijks bestuur moet een verlaging afstemmen op de ernst van de gedraging, de individuele omstandigheden van de belanghebbende en de mate van verwijtbaarheid.
Deze bepaling staat niet meer in de WWB/PW, de IOAW en de IOAZ; alleen voor de geüniformeerde arbeidsverplichtingen is geregeld hoe de verlaging (de maatregel) moet worden vastgesteld. Maar de Centrale Raad van Beroep heeft uitgesproken dat voor de WWB geldt dat bij het vaststellen van een verlaging altijd rekening moet worden gehouden met de ernst van de gedraging, de individuele omstandigheden van de belanghebbende en de mate van verwijtbaarheid[3]. Opname in de verordening is daarom niet noodzakelijk, maar uit het oogpunt van duidelijkheid is deze belangrijke maatwerkregel toch (weer) opgenomen in deze verordening.

Het dagelijks bestuur moet dus bij het beoordelen of de uitkering wordt verlaagd, en zo ja hoeveel de uitkering wordt verlaagd, telkens de volgende drie stappen doorlopen:
Stap 1: vaststellen van de ernst van de gedraging;
Stap 2: vaststellen van de verwijtbaarheid;
Stap 3: vaststellen van de omstandigheden van de belanghebbende.

De ernst van de gedraging komt tot uitdrukking in het standaardpercentage waarmee de uitkering wordt verlaagd. De beoordeling van de verwijtbaarheid gebeurt op basis van de feiten 'ex tunc', dat wil zeggen naar het moment van de gedraging (die reden vormt voor de verlaging). Ontbreekt iedere verwijtbaarheid, dan wordt afgezien van verlaging van de uitkering (artikel 18 lid 9 PW jo artikel 5 en de toelichting daarop).
En tot slot kunnen omstandigheden van de belanghebbende een rol spelen. Het kan gaan om bijvoorbeeld financiële omstandigheden of sociale omstandigheden. Ook de beoordeling van de omstandigheden van belanghebbende gebeurt op basis van de feiten 'ex tunc', dus naar het moment van de gedraging.

Geüniformeerde arbeidsverplichtingen (tweede lid)

Voor de geüniformeerde arbeidsverplichtingen is in de Participatiewet zelf vastgelegd hoe de verlaging moet worden vastgesteld.
In artikel 18, negende lid, van de Participatiewet is geregeld dat wordt afgezien van het opleggen van een maatregel indien elke vorm van verwijtbaarheid ontbreekt. En in het tiende lid van artikel 18 van de Participatiewet is geregeld dat een maatregel wordt afgestemd op de omstandigheden van belanghebbende en diens mogelijkheden om middelen te verwerven, indien naar het oordeel van het college (het dagelijks bestuur), gelet op bijzondere omstandigheden, dringende redenen daartoe noodzaken.
Bij de geüniformeerde verplichtingen moet daarom worden getoetst aan de PW zelf (en niet aan het eerste lid van deze verordening). Voor de duidelijkheid is dit opgenomen in het tweede lid.

---

[3] CRvB 17-07-208, LJN: BD7679

Artikel 3. Het besluit tot opleggen van een verlaging
Het verlagen van een uitkering (als bedoeld in artikel 18, tweede, vijfde en zesde lid van de PW en de artikelen 20 en 38, twaalfde lid, van de IOAW respectievelijk IOAZ) op grond van deze verordening vindt plaats door middel van een besluit. Tegen dit besluit kan een belanghebbende bezwaar en beroep indienen. In dit artikel is aangegeven wat in het besluit in ieder geval moet worden vermeld. Deze eisen vloeien rechtstreeks voort uit de Awb en dan vooral uit het motiveringsvereiste. Het motiveringsvereiste houdt onder andere in dat een besluit kenbaar is en van een deugdelijke motivering is voorzien.

Artikel 4. Horen van belanghebbende
Op grond van afdeling 4.1.2 van de Awb is in een aantal gevallen het horen van de belanghebbende verplicht bij de voorbereiding van beschikkingen. Deze hoorplicht geldt echter niet bij de voorbereiding van beschikkingen die betrekking hebben op een financiële aanspraak (artikel 4:12 Awb), behalve bij subsidies.
In dit artikel wordt het horen van belanghebbende voordat een verlaging van de uitkering wordt opgelegd in beginsel voorgeschreven. Het tweede lid bevat een aantal uitzonderingen op deze hoorplicht.

Artikel 5. Afzien van verlaging
Afzien van verlagen wegens ontbreken verwijtbaarheid
Het afzien van het opleggen van een verlaging "indien elke vorm van verwijtbaarheid ontbreekt", is overgenomen uit artikel 18, negende lid, van de PW, respectievelijk artikel 20, derde lid, van de IOAW en artikel 20, derde lid, van de IOAZ. Aangenomen moet worden dat hiervan uitsluitend sprake is bij evidente afwezigheid van verwijtbaarheid.[4] Het is aan het dagelijks bestuur te beoordelen of elke vorm van verwijtbaarheid ontbreekt aan het betreffende gedrag (zie ook de toelichting op artikel 2).

Is vanwege de afwezigheid van elke vorm van verwijtbaarheid afgezien van een verlaging, dan is het niet mogelijk om bij toepassing van recidive deze gedraging mee te tellen (zie artikel 17 van deze verordening). Is vanwege de afstemming op grond van artikel 18, eerste lid, van de PW van een verlaging afgezien dan is daarin geen reden gelegen om de betreffende gedraging buiten beschouwing te laten in geval van recidive.

Afzien van verlagen wegens 'verjaring'
Een andere reden om af te zien van het opleggen van een verlaging is dat de gedraging te lang geleden heeft plaatsgevonden (verjaring). Omwille van de effectiviteit ("lik op stuk") is het nodig dat een verlaging spoedig nadat de gedraging heeft plaatsgehad, wordt opgelegd.
Om deze reden regelt artikel 5, eerste lid, onderdeel b, van deze verordening dat het dagelijks bestuur geen verlagingen oplegt voor gedragingen die langer dan één jaar geleden hebben plaatsgevonden. Dit heeft tevens als voordeel dat een uitkeringsgerechtigde niet te lang in onzekerheid wordt gehouden over de vraag of het dagelijks bestuur overgaat tot het opleggen van een verlaging.

Afzien van verlagen in verband met dringende redenen
In het tweede lid is geregeld dat kan worden afgezien van het opleggen van een verlaging als daarvoor dringende redenen aanwezig zijn. De verordening stelt een algemene verplichting tot het opleggen van een verlaging voorop. Uitzonderingen moeten echter mogelijk zijn als voor de belanghebbende onaanvaardbare consequenties zouden optreden. Uit het woord "dringend" blijkt dat er wel iets heel bijzonders en uitzonderlijks aan de hand moet zijn, wil een afwijking van het algemene principe gerechtvaardigd zijn.

Wat dringende redenen zijn, is afhankelijk van de concrete situatie en kan dus niet op voorhand worden vastgelegd. Er kan worden gedacht aan enerzijds een mindere mate van verwijtbaarheid ten aanzien van de gedraging en anderzijds aan de financiële of sociale gevolgen voor belanghebbende en/of diens gezin. Daarbij moet worden opgemerkt dat ernstige financiële gevolgen op zichzelf geen reden zijn om van een verlaging af te zien, omdat dit inherent is aan het verlagen van een uitkering. In jurisprudentie worden dringende redenen gedefinieerd als onaanvaardbare materiële of immateriële gevolgen voor de belanghebbende[5].

---

[4] CRvB 24-07-2001, nr. 99/1857 NABW, ECLI:NL:CRVB:2001:AD4887.
[5] CRvB 06-07-2010, LJN: 0703.

Afzien verlagen ook mogelijk bij geüniformeerde arbeidsverplichtingen
De wet schrijft bij overtreding van een geüniformeerde arbeidsverplichting een afstemming voor van 100 % van de bijstand gedurende tenminste één tot maximaal drie maanden. Op grond van artikel 18, tiende lid, van de PW moet het dagelijks bestuur een op te leggen maatregel (verlaging) of een opgelegde maatregel (verlaging) afstemmen op de omstandigheden van een belanghebbende en diens mogelijkheden om middelen te verwerven. Dit als - volgens het dagelijks bestuur - dringende redenen daartoe noodzaken, gelet op bijzondere omstandigheden. Op grond van bijzondere omstandigheden kan het dagelijks bestuur besluiten de maatregel op een lager niveau, voor een kortere duur of op nul vast te stellen.

Schriftelijke mededeling in verband met recidive
Het doen van een schriftelijke mededeling in een beschikking dat het dagelijks bestuur afziet van het opleggen van een verlaging wegens dringende redenen is van belang in verband met eventuele recidive (artikel 4, derde lid). Het opleggen van een verlaging bij recidive is geregeld in artikel 17.

Artikel 6. Ingangsdatum en tijdvak van een verlaging
Het verlagen van de uitkering die in de nabije toekomst wordt verstrekt, is de gemakkelijkste methode van het opleggen van een verlaging. Dan hoeft niet te worden overgegaan tot herziening van de uitkering en terugvordering van het te veel betaalde bedrag. In de praktijk zal dit meestal inhouden dat een verlaging wordt opgelegd met ingang van de eerste dag van de kalendermaand, die volgt op de kalendermaand waarin het besluit bekend is gemaakt. Voor de berekening van de hoogte van de verlaging moet worden uitgegaan van de voor die maand geldende bijstandsnorm.

Verlagen met terugwerkende kracht (tweede lid)
Het is niet altijd mogelijk om een lopende uitkering af te stemmen. Wanneer een uitkering/bijzondere bijstand nog niet (volledig) aan de belanghebbende is uitbetaald, kan het praktisch zijn om de verlaging van de uitkering/bijzondere bijstand te verrekenen met het bedrag dat nog moet worden uitbetaald. In dat geval moet de uitkering/bijzondere bijstand wel worden herzien en teruggevorderd.

Verlagen op nieuwe uitkering (derde lid)
Een verlaging kan niet los worden gezien van het recht op bijstand. Het opleggen van een verlaging is niet mogelijk als een belanghebbende geen recht op bijstand (meer) heeft.[6] Als een verlaging niet of niet geheel ten uitvoer kan worden gelegd als gevolg van de beëindiging of intrekking van de uitkering, is het ook mogelijk om de verlaging of dat deel van de verlaging dat nog niet is uitgevoerd, alsnog op te leggen als belanghebbende binnen een bepaalde termijn na beëindiging van de uitkering opnieuw een uitkering op grond van de PW/IOAW/IOAZ ontvangt. Het dagelijks bestuur moet wel rekening houden met de vervaltermijn voor het opleggen van een verlaging zoals bedoeld in artikel 4, eerste lid, onderdeel b.

Een dergelijke verlaging kan vanwege de samenhang met het recht op bijstand niet bij voorbaat worden opgelegd. Het dagelijks bestuur moet bij het opnieuw toekennen van het recht op bijstand beoordelen in hoeverre er nog aanleiding bestaat om een verlaging toe te passen. Pas dan is sprake van een afstemmingsbesluit en staat de mogelijkheid van bezwaar tegen de verlaging open.[7]

Verlagen zelfstandigen (vierde lid)
Bijstand aan zelfstandigen wordt in het boekjaar als renteloze lening verstrekt en na afloop van het betreffende boekjaar wordt de bijstand over dat jaar definitief vastgesteld. Dat maakt het mogelijk om een verlaging met terugwerkende kracht toe te passen bij de definitieve vaststelling van de bijstand.

Artikel 7. Berekeningsgrondslag
Bijstandsnorm
In het eerste lid is het uitgangspunt vastgelegd dat een verlaging wordt berekend over de bijstandsnorm. Onder de bijstandsnorm wordt verstaan de wettelijke norm inclusief gemeentelijke verlaging en inclusief vakantietoeslag. Bij een uitkering op grond van de IOAW of de IOAZ wordt gekeken naar de grondslag als bedoeld in artikel 5 van de IOAW respectievelijk van de IOAZ.

---

[6] CRvB 07-08-2012, nr. 10/3435 WWB, ECLI:NL:CRVB:2012:BX3978.
[7] CRvB 08-09-2009, nrs. 07/6337 WWB e.a., ECLI:NL:CRVB:2009:BJ7732 en CRvB 07-12-2010, nr. 09/1094 WWB, ECLI:NL:CRVB:2010:BO6721.

Bijzondere bijstand
In het tweede lid is bepaald dat een verlaging ook kan worden toegepast op de bijzondere bijstand als aan een belanghebbende bijzondere bijstand wordt verleend met toepassing van artikel 12 van de PW. Personen tussen de 18 en 21 jaar ontvangen een lage jongerennorm, die indien noodzakelijk wordt aangevuld door middel van aanvullende bijzondere bijstand in de kosten van levensonderhoud. Als een verlaging uitsluitend op de lage jongerennorm wordt opgelegd, zou dit leiden tot rechtsongelijkheid ten opzichte van de 21-jarigen. Daarom is in het derde lid, onderdeel a, geregeld dat de berekeningsgrondslag in dat geval bestaat uit de bijstandsnorm inclusief de verleende bijzondere bijstand op grond van artikel 12 van de PW.

De PW kent geen grond om bijzondere bijstandsaanvragen die het gevolg zijn van een tekortschietend besef van verantwoordelijkheid af te wijzen. Wel kan op de bijzondere bijstand in dergelijke gevallen een verlaging worden toegepast[8].
Op grond van het tweede lid, onderdeel b, is het mogelijk dat het dagelijks bestuur in incidentele gevallen een verlaging oplegt over de bijzondere bijstand. Er moet dan wel een verband bestaan tussen de gedraging (handelen/nalaten) van een belanghebbende en zijn recht op bijzondere bijstand. Een verlaging kan uitsluitend worden opgelegd als daadwerkelijk bijzondere bijstand is verstrekt.

De verlaging kan maximaal de hoogte hebben van het bedrag waarvoor bijzondere bijstand zou zijn toegekend zonder toepassing van de verlaging, zodat per saldo voor de betreffende aanvraag geen bijzondere bijstand wordt verstrekt. Indien bijvoorbeeld zou worden vastgesteld dat belanghebbende een beroep doet op bijzondere bijstand omdat hij heeft nagelaten een aanvullende ziektekostenverzekering af te sluiten, dan kan dus een verlaging worden opgelegd ter hoogte van het bedrag dat hij anders ontvangen zou hebben via de aanvullende ziektekostenverzekering.

Is bijzondere bijstand toegekend voor de premie arbeidsongeschiktheidsverzekering aan een zelfstandige die bijstand voor levensonderhoud krachtens het Bbz ontvangt of heeft ontvangen, dan kan de verlaging ook worden toegepast op deze bijzondere bijstand.

Artikel 8. Gedragingen PW (de niet-geüniformeerde arbeidsverplichtingen)
De artikelen 8 en 10 moeten in onderlinge samenhang worden gelezen. In artikel 8 worden schendingen van verplichtingen uit de PW geformuleerd. De verwijtbare gedragingen die zijn genoemd in artikel 8 zijn ondergebracht in categorieën. Aan die categorieën wordt in artikel 10 een gewicht toegekend in de vorm van een verlagingspercentage. De categorieën zijn gerangschikt naar toenemende zwaarte. Een gedraging wordt ernstiger geacht naarmate de gedraging meer concrete gevolgen heeft voor het niet verkrijgen van algemeen geaccepteerde arbeid.

Niet of onvoldoende nakomen van verplichtingen
De verwijtbare gedragingen omvatten zowel het niet als het onvoldoende nakomen van diverse verplichtingen. Artikel 18, tweede lid, van de WWB zoals dat luidde vóór 1 januari 2015 bepaalt dat het dagelijks bestuur moest afstemmen als een belanghebbende de verplichtingen "niet of onvoldoende nakomt". Met het huidige artikel 18, tweede lid, van de PW wordt dit gewijzigd in "het niet nakomen van de verplichtingen". Het woord "onvoldoende" valt hiermee weg. Gemeend wordt dat de wetgever hiermee echter geen inhoudelijke wijziging heeft beoogd en dat dit moet worden gelezen als het niet of onvoldoende nakomen van verplichtingen. Om onduidelijkheid hierover te voorkomen is daarom in artikel 8 neergelegd dat sprake is van een verwijtbare gedraging bij het niet of onvoldoende nakomen van de verplichtingen.

Het niet naar vermogen proberen algemeen geaccepteerde arbeid te verkrijgen (onderdeel c)
Deze verwijtbare gedraging is niet aan de orde voor zover het gaat om het niet naar vermogen proberen te verkrijgen van algemeen geaccepteerde arbeid als dit het gevolg is van een gedraging zoals bedoeld in artikel 18, vierde lid, van de PW.
In artikel 18, vierde lid, van de PW staan de geüniformeerde arbeidsverplichtingen. Voor schending van een geüniformeerde arbeidsverplichting geldt een apart afstemmingsregime: verlaging van de bijstand met 100 % gedurende een in de afstemmingsverordening vastgelegde duur van ten minste een maand en ten hoogste drie maanden (artikel 18, vijfde lid, van de PW). In deze verordening is de duur van de geüniformeerde arbeidsverplichtingen vastgelegd in artikel 11, tweede lid.

---

[8] Zie ook: CRvB: LJN: BL 7308, WWB 08/3397)

Er is dus géén sprake van een verwijtbare gedraging zoals bedoeld in artikel 8 als het niet naar vermogen proberen te verkrijgen van algemeen geaccepteerde arbeid voortvloeit uit een gedraging zoals bedoeld in artikel 18, vierde lid, van de PW zoals:
- het niet verkrijgen of niet behouden van kennis en vaardigheden die noodzakelijk zijn voor het verkrijgen van algemeen geaccepteerde arbeid, en
- het belemmeren van het verkrijgen van algemeen geaccepteerde arbeid door kleding, gebrek aan persoonlijke verzorging en gedrag.

Inspanningen in eerste vier weken na de melding
De plicht tot arbeidsinschakeling geldt vanaf datum melding (zie artikel 9, eerste lid, van de PW). Specifiek voor personen jonger dan 27 jaar geldt dat zij worden beoordeeld op hun inspanningen in de eerste vier weken na de melding (artikel 43, vierde en vijfde lid, van de PW). Is geen enkele inspanning verricht, dan bestaat op grond van artikel 13, tweede lid, onderdeel d, van de PW geen recht op bijstand. Zijn er wel inspanningen verricht, maar naar het oordeel van het dagelijks bestuur onvoldoende, dan verlaagt het dagelijks bestuur de uitkering (zie artikel 8, onderdeel b onder 3).

Artikel 9. Gedragingen IOAW en IOAZ
De artikelen 9 en 10 moeten in onderlinge samenhang worden gelezen. In artikel 9 worden schendingen van verplichtingen uit de IOAW en IOAZ geformuleerd. De verwijtbare gedragingen die zijn genoemd in artikel 9, zijn ondergebracht in categorieën. Aan die categorieën wordt in artikel 10 een gewicht toegekend in de vorm van een verlagingspercentage. De categorieën zijn gerangschikt naar toenemende zwaarte. Een gedraging wordt ernstiger geacht naarmate de gedraging meer concrete gevolgen heeft voor het niet aanvaarden, verkrijgen of behouden van betaalde arbeid. In artikel 19 is benoemd in welke gevallen de IOAW- of IOAZ-uitkering tijdelijk of blijven kan worden geweigerd.

Artikel 10. Hoogte en duur van de verlaging
Zie voor de verlagingswaardige gedragingen de toelichting bij de artikelen 8 en 9.
Met de Wet Maatregelen WWB zijn geüniformeerde arbeidsverplichtingen en bijbehorende maatregelen geïntroduceerd. Zie artikel 18, vierde en vijfde lid, van de PW.
Er is voor gekozen bij de zwaarte van de afstemming aan te sluiten bij de forse maatregelen voor het schenden van geüniformeerde arbeidsverplichtingen. Dit omwille van eenvoud en duidelijkheid. Bovendien zijn diverse geüniformeerde arbeidsverplichtingen verwant aan de gedragingen als bedoeld in de artikelen 8 en 9 van deze verordening.

Artikel 11. Duur verlaging bij schending geüniformeerde arbeidsverplichting
De eerste keer dat het dagelijks bestuur een verwijtbaar niet naleven van een geüniformeerde arbeidsverplichting vaststelt, bedraagt de verlaging 100 % van de bijstandsnorm gedurende een bij deze verordening vastgestelde periode van één maand (artikel 18, vijfde lid, eerste volzin, van de PW). Er is geen onderscheid in de geüniformeerde arbeidsverplichtingen, een schending van een geüniformeerde arbeidsverplichtingen wordt in alle gevallen gelijk gesanctioneerd. Dit is naar vaste rechtspraak van de CRvB en naar de bedoeling van de invoering van de geüniformeerde arbeidsverplichtingen[9].

Artikel 12. Verrekenen verlaging
Het dagelijks bestuur heeft de mogelijkheid bij verlaging van de bijstand wegens schending van een geüniformeerde arbeidsverplichting, de verlaging te verrekenen. Dit over de maand van oplegging van de maatregel en ten hoogste over de twee volgende maanden. Over de eerste maand moet minimaal een derde van het bedrag van de verlaging worden verrekend (artikel 18, vijfde lid, tweede volzin, van de PW).

Verrekenen bij bijzondere omstandigheden
Er is voor gekozen gebruik te maken van de mogelijkheid tot het verrekenen van het bedrag van de verlaging bij een eerste schending van een geüniformeerde arbeidsverplichting (of een herhaalde schending buiten de recidivetermijn) als bijzondere omstandigheden dit rechtvaardigen. Hierbij kan worden gedacht aan:
- vergroting schuldenproblematiek;
- (dreigende) huisuitzetting;

---

[9] Zie bijv. ECLI:NL:CRVB:2021:2148 en ECLI:NL:CRVB:2020:3258

- afsluiting van gas en elektriciteit.

De maand van oplegging
In het eerste, tweede en derde lid wordt gesproken over de "maand van oplegging". Deze term is overgenomen uit artikel 18, vijfde lid, van de PW. Met de "maand van oplegging" wordt in deze verordening bedoeld: de maand waarin de bijstand feitelijk wordt verlaagd (dus de maatregel geëffectueerd wordt).

Toedeling over drie maanden bij zware overtredingen
Is sprake van een overtreding van een geüniformeerde arbeidsverplichting, dan kan worden verrekend over twee of drie maanden. Bij een dergelijke overtreding wordt de bijstand verlaagd met 100 % gedurende één maand. Aan de maand van oplegging en aan de twee daaropvolgende maanden wordt een derde van het bedrag van de verlaging toebedeeld. Dit betekent dat in de maand van oplegging van de verlaging en de daaropvolgende maanden de inhouding in beginsel 50% danwel 33,33 % bedraagt (artikel 12, derde lid, van deze verordening). De periode waarvoor gekozen wordt, wordt in het individuele geval beoordeeld, waarbij het uitgangspunt is dat een zo kort mogelijke periode wordt gehanteerd, mits de individuele omstandigheden hier ruimte toe laten. In het uiterste geval wordt de maatregel verrekend over 3 maanden.

Geen verrekening bij niet aanvaarden of behouden algemeen geaccepteerde arbeid
In het vierde lid is bepaald dat als sprake is van een verlaging op grond van artikel 18, vierde lid, onderdeel a, van de PW, geen verrekening plaatsvindt zoals bedoeld in artikel 12, eerste lid.
Het betreft het niet aanvaarden of behouden van algemeen geaccepteerde arbeid. Deze keuze is gebaseerd op de zwaarte van de gedraging.

Geen verrekening bij recidive
Is sprake van een tweede of volgende schending van een geüniformeerde arbeidsverplichting binnen de recidivetermijn, dan is verrekenen van de maatregel niet mogelijk. Artikel 12 bepaalt immers dat verrekenen uitsluitend mogelijk is bij een gedraging zoals bedoeld in artikel 11 van deze verordening én als sprake is van bijzondere omstandigheden. Recidive is niet geregeld in artikel 11, maar in artikel 18 van deze verordening en artikel 18, zesde, zevende en achtste lid, van de PW. Daarom is verrekenen bij recidive niet mogelijk.

Geen verrekening bij maatregel wegens schending andere gedragingen
Verrekening bij maatregelen voor schendingen van andere gedragingen dan de geüniformeerde arbeidsverplichtingen, is niet mogelijk. Dit volgt uit artikel 12 van deze verordening en artikel 18, vijfde lid, van de PW.

Artikel 13. Niet nakomen medewerkingsverplichting
In artikel 17, tweede lid, van de PW en in artikel 13, tweede lid, van de IOAZ/IOAZ is sinds 1 juli 2013 de medewerkingsverplichting opgenomen. De wetgever wilde hiermee gemeenten de mogelijkheid geven om de uitkering op de schorten wanneer een uitkeringsgerechtigde geen medewerking verleent aan oproepen van de gemeente om de mogelijkheden van re-integratie te bespreken en daardoor de arbeidsinschakeling frustreert. Dit zou ook mogelijk maken om de uitkering te beëindigen indien de uitkeringsgerechtigde na opschorting van de uitkering nog niet reageerde op oproepen.

Omdat deze bepaling was opgenomen in de PW/IOAW/IOAZ was het niet nodig om in de Afstemmingsverordening een bepaling op te nemen over het afstemmen van de bijstand bij het niet voldoen aan de medewerkingsverplichting.

De CRvB heeft echter in een aantal uitspraken bepaald dat het niet mogelijk is uitkering op te schorten wanneer de uitkeringsgerechtigde geen medewerking verleent aan een oproep in verband met arbeidsinschakeling. De CRvB stelt dat als een uitkeringsgerechtigde louter niet voldoet aan de medewerkingsverplichting, de gemeente niet bevoegd is om de bijstandsuitkering op te schorten en te beëindigen wanneer het recht op bijstand (ondanks een dergelijk verzuim) wel is vast te stellen.
De uitoefening van de bevoegdheid tot opschorting en de daaropvolgende beëindiging van de uitkering is alleen mogelijk indien het niet nakomen van de medewerkingsverplichting van invloed is op het actuele recht op bijstand.

Heeft belanghebbende verzuimd om de medewerkingsverplichting na te komen, maar is het recht op bijstand wel vast te stellen, dan is de enige mogelijkheid waarop de gemeente kan reageren op het verzuim van belanghebbende om de bijstand te verlagen op grond van artikel 18, tweede lid, van de PW en artikel 20, tweede lid, van de IOAW/IOAZ. De gedraging moet dan wel zijn opgenomen in de door de gemeenteraad vastgestelde Afstemmingsverordening. In de verordening wordt de bijstand verlaagd met 50% van de bijstandsnorm wanneer belanghebbende de medewerkingsverplichting niet (tijdig) nakomt.

In het tweede lid is opgenomen dat de medewerkingsverplichting in ieder geval niet wordt nagekomen wanneer belanghebbende geen gehoor geeft aan een oproep om op een bepaalde plaats en tijd te verschijnen in verband met zijn arbeidsinschakeling. Dit is overgenomen uit artikel 17, tweede lid, van de PW en artikel 13, tweede lid, van de IOAW/IOAZ.

Ook wanneer een belanghebbende geen medewerking verleent aan een oproep om op een bepaalde plaats en tijd te verschijnen in verband met het maken van een taaltoets, schendt belanghebbende de medewerkingsverplichting. De taaltoets is in de PW ingevoerd via de Wet taaleis die op 1 januari 2016 inwerking is getreden. Op grond van de gewijzigde PW moet een uitkeringsgerechtigde met een PW-uitkering een taaltoets afleggen wanneer hij niet (met bijvoorbeeld diploma's) kan aantonen dat hij de Nederlandse taal beheerst. Blijkt uit de taaltoets dat belanghebbende de Nederlandse taal inderdaad onvoldoende beheerst, dan krijgt hij een inspanningsverplichting opgelegd om zich de Nederlandse taal eigen te maken. Het niet nakomen van deze inspanningsverplichting betekent een in de PW zelf bepaalde verlaging van de uitkering.
De gewijzigde PW voorziet echter niet in de situatie dat de uitkeringsgerechtigde niet verschijnt bij de taaltoets. In het tweede lid sub b van de Afstemmingsverordening is daarom expliciet opgenomen dat het niet verschijnen voor de taaltoets een schending betekent van de medewerkingsverplichting. Deze bepaling in de Afstemmingsverordening vormt de grondslag op basis waarvan het niet verschijnen voor de taaltoets kan worden gesanctioneerd.
Uit de bewoordingen 'in ieder geval' in het tweede lid, blijkt dat een niet-limitatieve opsomming is gegeven. Ook andere, niet genoemde situaties waarbij sprake is van een schending van de medewerkingsverplichting kunnen leiden tot een verlaging van de uitkering.

Artikel 14. Niet nakomen medewerkingsverplichting financiële ontzorging
Vanaf 1 januari 2022 is artikel 56a toegevoegd aan de Pw. Dit is een verplichting die gericht is op inburgeringsplichtige uitkeringsgerechtigden en gaat over het financieel ontzorgen. De inburgeringsplichtige moet hieraan medewerking verlenen. Bijvoorbeeld door inzage te geven in (financiële) administratie, op afspraken te komen, een machtiging te ondertekenen, of andere handelingen die nodig zijn om het financieel ontzorgen te kunnen uitvoeren (sub b).
De wet inburgering staat lik op stuk beleid voor, dat wil zeggen dat er, indien nodig, zo snel mogelijk gehandhaafd moet worden. Na voldoende gewaarschuwd te zijn, uitleg gekregen te hebben en de mogelijkheid om de verplichting alsnog na te komen, moet er een consequentie volgen, het afstemmen van de uitkering met toepassing van artikel 18 Pw. Gezien de kwetsbare (financiële) situatie van nieuwe inburgeraars, is het niet wenselijk om de maatregel te hoog vast te stellen. De afstemming (verlaging) voor gedragingen in de eerste categorie is in de verordening vastgesteld op 15% van de bijstandsnorm.
Dit is de laagste categorie. Er is daarom voor gekozen om voor wat betreft het niet meewerken met de financiële ontzorging aan te sluiten bij deze categorie.

Artikel 15. Tekortschietend besef van verantwoordelijkheid
Aan de PW ligt het beginsel ten grondslag dat iedereen in eerste instantie in zijn eigen bestaan(skosten) dient te voorzien. Pas wanneer dat niet mogelijk is, kan men een beroep doen op bijstand. Hoofdregel is dus dat iedereen alles zal moeten doen en nalaten om een beroep op bijstand te voorkomen. Leidt een gedraging ertoe dat belanghebbende eerder, langer of voor een hoger bedrag is aangewezen op bijstand, dan is veelal sprake van een tekortschietend besef van verantwoordelijkheid voor de voorziening in het bestaan. Hiervan is in ieder geval sprake bij de volgende gedragingen (als die er toe leiden dat belanghebbende eerder, langer of voor een hoger bedrag is aangewezen op bijstand):
- het te snel interen van vermogen;
- het door eigen schuld verliezen van het recht op een uitkering;
- het door eigen schuld niet of te laat aanvragen van een voorliggende voorziening.

Het door eigen toedoen niet behouden van algemeen geaccepteerde arbeid
Is sprake van het door eigen toedoen niet behouden van algemeen geaccepteerde arbeid of het onvoldoende trachten algemeen geaccepteerde arbeid te verkrijgen in de periode voorafgaand aan de bijstandsaanvraag dan kan dit volgens de CRvB[10] niet als schending van de arbeidsverplichtingen worden aangemerkt. Deze gedragingen vallen onder het begrip tekortschietend besef van verantwoordelijkheid en zijn opgenomen in artikel 14 lid 2 van de verordening. In het vierde lid wordt wat betreft de duur van de op te leggen verlaging onderscheid gemaakt tussen het door eigen toedoen niet behouden van algemeen geaccepteerde arbeid en het onvoldoende trachten die arbeid te verkrijgen.

Het door eigen toedoen niet behouden van algemeen geaccepteerde arbeid gedurende de bijstandsverlening moet wel worden aangemerkt als een geüniformeerde arbeidsverplichting (zie de artikelen 9, eerste lid, onderdeel a, en 18, vierde lid, onderdeel a, van de PW). Is sprake van het door eigen toedoen niet behouden van algemeen geaccepteerde arbeid, dan moet afstemming plaatsvinden volgens de regels van artikel 18 van de PW en artikel 11 en 18 van deze verordening.

Op grond van artikel 14 van deze verordening kan een verlaging worden opgelegd wegens het betonen van tekortschietend besef van verantwoordelijkheid voor de voorziening in het bestaan. De ernst van de gedraging komt tot uitdrukking in de duur van de verlaging. Dat is in dit geval de periode waarover eerder of langer een beroep wordt gedaan op uitkering. De ernst van de gedraging komt tot uitdrukking in de hoogte van de verlaging als sprake is van bijzondere bijstand.

In het derde lid is sprake van een vast kortingspercentage (100%) en wordt de ernst van de gedraging uitgedrukt in de duur van de verlaging. Bij de vaststelling van de duur van de verlaging moet beoordeeld worden hoe lang belanghebbende onafhankelijk van uitkering zou zijn gebleven, indien hij wel voldoende besef van verantwoordelijkheid had betoond. In het derde lid worden hiervoor richtlijnen gegeven. Dat laat onverlet de mogelijkheid voor het dagelijks bestuur om af te wijken van duur en/of hoogte op basis van de mate van verwijtbaarheid en de individuele omstandigheden van belanghebbende.

Bijzondere bijstand
Zoals in de toelichting op artikel 7 al is aangegeven kent de PW geen grond om bijzondere bijstandsaanvragen die het gevolg zijn van een tekortschietend besef van verantwoordelijkheid af te wijzen. Wel kan op de bijzondere bijstand in dergelijke gevallen een verlaging worden toegepast.
Als het gaat om bijzondere bijstand als bedoeld in artikel 7, tweede lid, onder b, kan de verlaging worden toegepast op die bijzondere bijstand wanneer er een verband bestaat tussen de gedraging (handelen/nalaten) van belanghebbende en zijn recht op bijzondere bijstand.
De bijzondere bijstand wordt verlaagd met het volledige bedrag van de kosten die een gevolg zijn van het tekortschietend besef van verantwoordelijkheid van belanghebbende (verwezen wordt naar de toelichting op artikel 7).

Bijstand in de vorm van een geldlening
Als sprake is van tekortschietend besef van verantwoordelijkheid kan het dagelijks bestuur tevens besluiten de bijstand in de vorm van een geldlening te verstrekken. Dit volgt uit artikel 48, tweede lid, onderdeel b, van de PW. Als het dagelijks bestuur besluit beide instrumenten te gebruiken (leenbijstand én verlaging) moet het wel voldoende acht slaan op het totale effect hiervan voor de bijstandsgerechtigde.[11]

Voor toepassing van het Bbz wordt verwezen naar de algemene toelichting, onder de kop: 'De relatie met het Bbz'.

Artikel 16. Zeer ernstige misdragingen
Onder de term 'zeer ernstige misdraging' dient in elk geval te worden verstaan: elke vorm van ongewenst en agressief fysiek contact met een persoon of het ondernemen van pogingen daartoe. Hieronder valt bijvoorbeeld het (dreigen met) schoppen, slaan of gooien van voorwerpen naar een

---

[10] CRvB 06-10-2010, LJN: BN9720 en LJN: 8720)
[11] CRvB 20-03-2007, nrs. 06/515 NABW e.a., ECLI:NL:CRVB:2007:BA2344.

persoon. Ook het toebrengen van schade aan een gebouw of inventarisonderdeel, evenals het ondernemen van pogingen daartoe in enige vorm wordt als zeer ernstige misdraging gezien. Handelingen die door hun grote en mogelijk blijvende impact op de desbetreffende persoon of personen grote invloed hebben, zoals het opzetten van gerichte lastercampagnes, discriminatie, (seksuele) intimidatie (het uitoefenen van psychische druk), het tonen van steek en/of vuurwapens evenals (pogingen tot) opsluiting in een ruimte zijn eveneens als zeer ernstige misdraging te beschouwen.[12] Ook verbaal geweld (waaronder ook wordt verstaan mondelinge of schriftelijke bedreigingen) valt onder de noemer 'zeer ernstige misdraging'.[13]

Het gaat dus om alle vormen van zeer ernstige misdragingen tegenover de met de uitvoering van de PW, de IOAW en de IOAZ belaste personen en instanties (dagelijks bestuur, SVB en re-integratiebedrijven) tijdens het verrichten van hun werkzaamheden.[14] Met de zinsnede in de wet 'tijdens het verrichten van de werkzaamheden' wordt aangegeven dat de misdraging dient plaats te vinden in het kader van de uitvoering van de PW, de IOAW of de IOAZ. Dat is anders als betrokkenen elkaar buiten werktijd tegen komen: dan is alleen het strafrecht van toepassing.[15]

Met ingang van 1 januari 2015 is de verplichting om zich te onthouden van zeer ernstige misdragingen een zelfstandige verplichting die is opgenomen in artikel 9, zesde lid, van de PW en artikel 37, eerste lid sub g van de IOAW/IOAZ. Deze verplichting staat dus op zichzelf. Vóór 1 januari 2015 was dit een onzelfstandige verplichting. Om een belanghebbende te sanctioneren wegens zeer ernstige misdragingen, moest sprake zijn van een samenhang tussen de zeer ernstige misdragingen met het niet nakomen van een of meer verplichtingen die voortvloeien uit de toenmalige WWB, IOAW of IOAZ.[16]

Artikel 17. Niet nakomen van overige verplichtingen
De PW geeft het dagelijks bestuur de bevoegdheid om personen verplichtingen op te leggen die volledig individueel bepaald zijn. Artikel 55 van de PW biedt daartoe de mogelijkheid en beperkt deze tot een viertal categorieën, te weten:
1. verplichtingen die strekken tot arbeidsinschakeling (voor zover niet direct herleidbaar tot 8, 9 en 11 van deze verordening);
2. verplichtingen die verband houden met de aard en het doel van een bepaalde vorm van bijstand;
3. verplichtingen die strekken tot vermindering van de bijstand;
4. verplichtingen die strekken tot beëindiging van de bijstand.

Omdat de verplichtingen die het dagelijks bestuur op grond van artikel 55 van de PW kan opleggen een zeer individueel karakter hebben, kan het voorkomen dat de in de verordening vastgestelde verlaging niet is afgestemd op de individuele omstandigheden van een belanghebbende. Het dagelijks bestuur zal daarom altijd rekening moeten houden met de individualiseringsbepaling van artikel 18, eerste lid, van de PW. Deze bepaling verplicht het dagelijks bestuur de bijstand af te stemmen op de omstandigheden, mogelijkheden en middelen van een belanghebbende.
In individuele gevallen kan dus worden afgeweken van de in dit artikel vastgestelde verlaging.

Voor de toepassing van het Bbz wordt verwezen naar de algemene toelichting onder de kop: 'De relatie met het Bbz'.

Artikel 18. Samenloop van gedragingen
Samenloop bij één gedraging waardoor meerdere verplichtingen worden geschonden
Het eerste lid regelt samenloop als sprake is van één gedraging die schending oplevert van meerdere verplichtingen, die zijn genoemd in deze verordening, artikel 18, vierde lid, van de PW of in beide regelingen. In dat geval wordt één verlaging opgelegd. Voor het bepalen van de hoogte en de duur van de verlaging wordt uitgegaan van de gedraging waarop de hoogste verlaging is gesteld.

Samenloop bij meerdere gedragingen waardoor één of meerdere verplichtingen worden geschonden
Het tweede regelt samenloop als sprake is van meerdere gedraging die schending opleveren van één

---

[12] Kamerstukken II 2013/14, 33 801, nr. 3, blz. 24.
[13] CRvB 19-08-2008, nrs. 07/2416 WWB e.a., ECLI:NL:CRVB:2008:BE8919.
[14] Kamerstukken II 2013/14, 33 801, nr. 3, blz. 55.
[15] Kamerstukken II 2013/14, 33 801, nr. 3, blz. 25-26.
[16] CRvB 06-07-2010, nr. 08/2025 WWB, ECLI:NL:CRVB:2010:BN0660.

of meerdere verplichtingen, die zijn genoemd in deze verordening, artikel 18, vierde lid, van de PW of in beide regelingen. Dit wordt 'meerdaadse samenloop' genoemd. In dat geval wordt voor iedere gedraging een afzonderlijke verlaging toegepast. Deze verlagingen worden in principe gelijktijdig opgelegd. Dit is anders als dit niet verantwoord is. Hierbij spelen factoren zoals de ernst van de gedraging, de mate van verwijtbaarheid en de omstandigheden van een belanghebbende een rol. Daarvoor moet altijd gekeken worden naar de individuele omstandigheden. De verlaging wordt dan over meerdere maanden uitgesmeerd.

Is er sprake van meerdere gedragingen, waarvoor meerdere verlagingen worden opgelegd, dan kan het zo zijn dat de verlagingen niet gelijktijdig kunnen worden opgelegd. Bedragen de verlagingen tezamen immers meer dan 100% van de bijstandsnorm, dan is gelijktijdige oplegging van de verlagingen niet mogelijk. In beginsel bedraagt de verlaging in dat geval in de eerste maand 100% van de bijstandsnorm en worden de vervolgens nog resterende verlagingen (tot telkens maximaal 100%) opgelegd over de daaropvolgende maand(en) totdat alle verlagingen zijn geëffectueerd. Wanneer dit niet verantwoord is (zie voorgaande alinea), dan kan de verlaging worden uitgesmeerd over meer maanden (maatwerk).

Samenloop met een bestuurlijke boete
Het derde en vierde lid regelen in hoeverre een verlaging kan worden opgelegd als sprake is van een verlagingswaardige gedraging die tevens een boetewaardige gedragingen is.

Als sprake is van één gedraging die zowel schending van een in deze verordening opgenomen verplichting als schending van de inlichtingenplicht oplevert, kan de schending van deze verplichtingen niet gezamenlijk worden afgedaan, omdat schending van de inlichtingenplicht (wettelijk) is geregeld in de vorm van een bestuurlijke boete. In het geval zich de situatie voordoet dat er sprake is van samenloop tussen de bestuurlijke boete en afstemming dient het dagelijks bestuur in het individuele geval te beoordelen welke sanctie wordt opgelegd. Bij eendaadse samenloop ligt het voor de hand één sanctie op te leggen. Het dagelijks bestuur bepaalt of al dan niet een boete wordt opgelegd. Is dit het geval, dan wordt geen verlaging meer opgelegd (derde lid).

Bij meerdaadse samenloop ligt het voor de hand de gedraging te sanctioneren door het opleggen van een bestuurlijke boete voor zover sprake is van een gedraging waarin ook een beboetbare gedraging zit. Daarnaast kan het dagelijks bestuur in dit geval nog een of meer maatregelen opleggen, waarbij bij de hoogte van de afstemming zo nodig rekening kan worden gehouden met de boete en de eventuele andere maatregelen (vierde lid).

Als sprake is van één gedraging die zowel schending van een in artikel 18, vierde lid, van de PW benoemde (geüniformeerde arbeids)verplichting als schending van de inlichtingenplicht oplevert, is het voorgaande ook van toepassing.

Artikel 19. Recidive

Verdubbeling duur verlaging
Als binnen twaalf maanden na een eerste verwijtbare gedraging wederom sprake is van een verwijtbare gedraging waarmee dezelfde verplichting wordt geschonden, wordt de grotere mate van verwijtbaarheid tot uitdrukking gebracht in een verdubbeling van de duur van de verlaging. Een verlaging kan nooit hoger zijn dan 100 %. Daarom kan bij gedragingen waar relatief zware verlagingen voor gelden, alleen gekozen worden voor een verdubbeling van de duur van de maatregel (en niet voor verdubbeling van de hoogte).

Met de eerste verwijtbare gedraging wordt de eerste gedraging bedoeld die aanleiding is geweest tot een verlaging, ook als wegens dringende redenen – op grond van artikel 5, tweede lid, van deze verordening en eventueel 18, tiende lid, van de PW – is afgezien van het opleggen van een verlaging. Dit geldt ook als van afstemming op grond van artikel 18, eerste lid, van de PW is afgezien van het opleggen van een verlaging.

Is vanwege de afwezigheid van elke vorm van verwijtbaarheid afgezien van een verlaging, dan is het niet mogelijk om bij toepassing van recidive deze gedraging mee te tellen.

Voor het bepalen van de aanvang van de termijn van twaalf maanden, geldt het tijdstip waarop het besluit waarmee de verlaging is opgelegd, is verzonden.

Recidive op recidive bij niet geüniformeerde arbeidsverplichtingen
Ook in het geval dat een belanghebbende voor een derde of volgende keer een niet geüniformeerde arbeidsverplichting schendt, is de recidivebepaling van artikel 17, eerste of tweede lid, van deze verordening van toepassing. Dit wordt tot uitdrukking gebracht door het woord "telkens" in de recidivebepaling.

Voor toepassing van de recidivebepaling is vereist dat het opnieuw schenden van dezelfde verplichting plaatsvindt binnen twaalf maanden na bekendmaking van het vorige besluit waarmee een verlaging is toegepast. Is sprake van een derde of volgende schending, dan geldt – evenals bij de eerste keer recidive – dat de duur van de oorspronkelijke verlaging wordt verdubbeld.

Telkens wordt de duur van de oorspronkelijke verlaging verdubbeld. Dit is de verlaging die geldt bij een eerste schending van de verplichting. Er is expliciet niet voor gekozen de duur van de vorige verlaging te verdubbelen. Uitgangspunt is verdubbeling van de hoogte of de duur van de oorspronkelijke verlaging. Hiermee wordt stapeling van verdubbeling van de verlaging voorkomen.

Eenzelfde gedraging vereist voor recidive
Voor recidive als bedoeld in het eerste en tweede lid is vereist dat sprake moet zijn van "eenzelfde verwijtbare gedraging" als de gedraging waarvoor de eerste verlaging is opgelegd. Voorwaarde is dus dat dezelfde verplichting wordt geschonden. Is dit niet het geval, dan moet de verwijtbare gedraging worden aangemerkt als een eerste schending van een verplichting.
Heeft een persoon zich zeer ernstig misdragen (artikel 15) binnen twaalf maanden nadat een verlaging is opgelegd wegens het zich niet tijdig laten registreren als werkzoekende bij Uitvoerings-instituut werknemersverzekeringen (artikel 8, eerste lid), dan is geen sprake van recidive aangezien het niet "eenzelfde gedraging" betreft.
Evenmin is sprake van recidive als een belanghebbende niet meewerkt aan het opstellen van een plan van aanpak (artikel 8 onderdeel b onder 2) en vervolgens een opgedragen tegenprestatie niet verricht (artikel 8 onderdeel 1). Ook dan is geen sprake van eenzelfde gedraging aangezien twee verschillende verplichtingen zijn geschonden.

Recidive schending geüniformeerde arbeidsverplichting
Is sprake van het niet of onvoldoende nakomen van een geüniformeerde arbeidsverplichting binnen twaalf maanden nadat aan een belanghebbende een eerste verlaging is opgelegd wegens schending van een geüniformeerde arbeidsverplichting, dan bedraagt de verlaging 100 % gedurende twee maanden. Dit valt binnen de in artikel 18, zesde lid, van de PW gegeven marges.

Bij een derde, vierde en volgende schending van een geüniformeerde arbeidsverplichting, telkens binnen twaalf maanden na oplegging van de vorige verlaging, bedraagt de verlaging 100 % gedurende drie maanden (artikel 18, zevende en achtste lid, van de PW).

Artikel 20. Samenloop bij weigeren uitkering IOAW/IOAZ
Het dagelijks bestuur is op grond van artikel 20 van de IOAW en artikel 20 van de IOAZ bevoegd de uitkering blijvend of tijdelijk te weigeren als een belanghebbende, kort gezegd, inkomen uit arbeid had kunnen verwerven, maar dit nalaat. Dit is een discretionaire bevoegdheid van het dagelijks bestuur. De vraag of een verlaging moet worden toegepast, zal pas aan de orde komen als het dagelijks bestuur zich een oordeel heeft gevormd over de eventuele weigering van de uitkering. Deze beoordeling gaat in beginsel voor. Pas als het dagelijks bestuur concludeert dat van een weigering geen sprake is, kan op grond van deze verordening een verlaging worden toegepast. Artikel 19 van deze verordening is derhalve bedoeld om samenloop te voorkomen.

Artikel 21. Blijvend en tijdelijk weigeren IOAW- of IOAZ-uitkering
Artikel 20, eerste lid, van de IOAW en artikel 20, tweede lid, van de IOAZ geeft het dagelijks bestuur de bevoegdheid om de uitkering tijdelijk of blijvend te weigeren naar de mate waarin de belanghebbende inkomen als bedoeld in of op grond van artikel 8 van de IOAW of de IOAZ zou hebben kunnen verwerven, indien:

a. aan de beëindiging van zijn dienstbetrekking een dringende reden ten grondslag ligt in de zin van artikel 678 van Boek 7 van het Burgerlijk Wetboek en de belanghebbende ter zake een verwijt kan worden gemaakt;
b. de dienstbetrekking is beëindigd door of op verzoek van de belanghebbende zonder dat aan de voortzetting ervan zodanige bezwaren waren verbonden, dat deze voortzetting redelijkerwijs niet van hem zou kunnen worden gevergd.
c. de belanghebbende nalaat algemeen geaccepteerde arbeid te aanvaarden; of
d. de belanghebbende door eigen toedoen geen algemeen geaccepteerde arbeid verkrijgt.

Als sprake is van een situatie die valt onder a of b dan kan het dagelijks bestuur de uitkering tijdelijk weigeren. Beide situaties spelen zich af voorafgaand aan de aanvraag van de uitkering.
Als sprake is van een situatie die valt onder c of d dan kan het dagelijks bestuur de uitkering blijvend weigeren. Beide situaties spelen zich af tijdens de uitkering.

Artikel 22. Uitvoering
Artikel 7 van de PW schrijft voor dat de uitvoering van de PW berust bij burgemeester en wethouders. Ingevolge de Gemeenschappelijke Regeling ISD Bollenstreek is de uitvoering van de PW, de IOAW en de IOAZ gedelegeerd aan het dagelijks bestuur van de ISD Bollenstreek.

CliëntenRaad
ISD Bollenstreek

ADVIES

Aan: Aan het bestuur van de ISD Bollenstreek

Van: Cliëntenraad ISD Bollenstreek

Betreft: Advies met betrekking tot de Afstemmingsverordening PW, IOAW, IOAZ ISD Bollenstreek 2022

Datum: 22 maart 2022

Geacht bestuur,

Hierbij delen wij u mede dat de Cliëntenraad van de ISD Bollenstreek uw bovenvermelde adviesaanvraag d.d. 16 maart 2022 per telefoon, WhatsApp en e-mail heeft besproken.

De Cliëntenraad heeft geen opmerkingen en kan instemmen met de Afstemmingsverordening PW, IOAW, IOAZ ISD Bollenstreek 2022.

Namens de Cliëntenraad van de ISD Bollenstreek,

B. Muller,
secretaris.

NOTITIE

Aan : Dagelijks bestuur
Van : Afdeling beleid
Onderwerp : Evaluatie en vaststelling afstemmingsverordening
Datum : 7 april 2022
Ter : besluitvorming en doorgeleiding naar de gemeenteraden

Samenvatting

Een wetswijziging en jurisprudentie leiden ertoe dat de afstemmingsverordening op enkele punten moet worden aangepast. Tevens is van de gelegenheid gebruik gemaakt de afstemmingsverordening te evalueren.

Voorstel

1. Instemmen met de Afstemmingsverordening Participatiewet, IOAW en IOAZ ISD Bollenstreek 2022 *(bijlage 1)*
2. De Afstemmingsverordening Participatiewet, IOAW en IOAZ ISD Bollenstreek 2022 volgens de gebruikelijke procedure ter vaststelling voorleggen aan de gemeenteraden onder gelijktijdige intrekking van de Afstemmingsverordening Participatiewet, IOAW en IOAZ ISD Bollenstreek 2017.
3. Kennis nemen van het positieve advies van de cliëntenraad *(bijlage 3)*

Inleiding

In de afstemmingsverordening wordt benoemd wat de concrete uitwerking is van de consequenties die volgen op het niet nakomen van verplichtingen door mensen die een uitkering ontvangen ingevolge de Participatiewet (Pw), IOAW of IOAZ. Na de 'Handhavingsverordening Pw, IOAW, IOAZ, Wmo en Wgs ISD Bollenstreek 2019' en het 'Handhavingsbeleidsplan sociaal domein ISD Bollenstreek 2020-2023', waarin het uitgangspunt van onze dienstverlening, een preventieve handhaving is beschreven, is de afstemmingsverordening het sluitstuk van de handhaving.

Sinds 1 januari 2022 is er een nieuw artikel aan de Participatiewet toegevoegd, artikel 56a, dat ziet op financiële ontzorging van inburgeringsplichtigen. De financiële ontzorging betreft het doorbetalen van de belangrijkste vaste lasten van de uitkering, gedurende 6 maanden. De inburgeringsplichtige moet hieraan zijn medewerking verlenen. Deze verplichting moet kunnen worden gehandhaafd op grond van artikel 18 Pw. De oude verordening voorzag onvoldoende in deze situatie, en handhaving vanuit de Wet inburgering 2021 zelf blijkt voor dit onderwerp niet mogelijk.
Dit leidt ertoe dat de afstemmingsverordening moet worden aangevuld *(punt 1)*. Daarna wordt een aantal artikelen van de verordening aangepast om de differentiatie in de geüniformeerde arbeidsverplichtingen op te heffen *(punt 2)*.
Tot slot is de afstemmingsverordening op uitvoeringsgebied geëvalueerd en worden de uitkomsten toegelicht in deze notitie *(punt 3)*.

1. Financiële ontzorging inburgeringsplichtigen

1.1 Voorkomen is beter dan genezen

De basis van handhaving van de ISD Bollenstreek is gelegen in het 'concept hoogwaardig handhaven' zoals geïntroduceerd in de genoemde handhavingsverordening en het handhavingsbeleidsplan. Daarin is het uitgangspunt beschreven dat wij door middel van een preventieve werkwijze in onze dienstverlening, een heldere communicatie en het leveren van maatwerk de naleving van afspraken en verplichtingen stimuleren. Dit doen wij onder andere op basis van inzichten uit de gedragswetenschap, waarbij rekening gehouden wordt met het feit dat stress of langdurige stress het nakomen van verplichtingen kan belemmeren. De ISD Bollenstreek past organisatie breed stress sensitieve

dienstverlening toe, waarbij tegemoet gekomen wordt aan basisbehoeften die de nakoming van afspraken en verplichtingen bevorderen.

Mocht dit ondanks deze aanpak, niet gebeuren, dan geeft de afstemmingsverordening richtlijnen hoe het gedrag middels het afstemmen (verlagen) van de uitkering veranderd kan worden. Dit noemen we een maatregel. Een maatregel wegens het schenden van de arbeids- of andere aan de bijstand verbonden verplichtingen is een reparatoire sanctie, dat wil zeggen dat de sanctie niet als doel heeft om leed toe te voegen, maar om gedrag te veranderen.
Alleen in gevallen waarbij een belanghebbende zich zeer ernstig heeft misdragen, is een maatregel een punitieve sanctie.

Voor de doelgroep inburgeringsplichtigen is een nieuwe verplichting opgenomen in de wet, het financieel ontzorgen en het medewerking daaraan verlenen. Ontzorgen houdt in dat de eerste 6 maanden de belangrijkste vaste lasten worden doorbetaald van de uitkering. Ook houdt dit in het gedurende deze periode financieel zelfredzaam maken van de inburgeringsplichtige die een uitkering ontvangt.
Medewerking verlenen kan bijvoorbeeld gaan om het ondertekenen van een machtiging, het nakomen van afspraken of het doorgeven van gegevens teneinde de doorbetaling te effectueren.
We gaan ervan uit dat, voor het meewerken aan financiële ontzorging, afstemming niet (vaak) nodig zal zijn vanwege duidelijke communicatie vooraf, afgestemd op deze doelgroep. Gedurende het traject is er persoonlijk contact en begeleiding van een consulent (budgetcoach). Op grond van artikel 56a Pw en artikel 18 Pw moet handhaving van deze verplichting mogelijk zijn, neergelegd in een verordening. Zaak is daarbij om de handhaving af te stemmen op de doelgroep, omdat de huidige bepalingen in de afstemmingsverordeningen niet afgestemd zijn op deze doelgroep.

De doelgroep is kwetsbaar. De financiële situatie moet nog stabiliseren. Toeslagen zijn er soms nog niet, een overbruggingsuitkering wordt toegekend, het Nederlandse financiële systeem is nog niet duidelijk. Daarom is het ons uitgangspunt dat een verlaging wel merkbaar moet zijn, maar zo min mogelijk negatieve gevolgen moet hebben voor financiële stabiliteit.

1.2 Grondslagen beleid
De wet inburgering staat lik op stuk beleid voor. Dat wil zeggen dat er, indien nodig, zo snel mogelijk gehandhaafd moet worden. Na voldoende gewaarschuwd te zijn, uitleg gekregen te hebben en de mogelijkheid om de verplichting alsnog na te komen, moet er een consequentie volgen. Deze consequentie, de daadwerkelijke handhaving van de verplichtingen, is dus het sluitstuk van handhaving. Dat geldt ook voor de verplichtingen in het kader van de Participatiewet, waar het financieel ontzorgen onder valt.
Als het tot afstemming leidt, is er blijkbaar geen moment geweest waarop de belanghebbende op een andere manier tot ander gedrag te bewegen was. Afstemming is in dit geval de laatst openstaande optie en dient tot het veranderen van gedrag.

In zulke situaties moet gehandhaafd worden op grond van artikel 18 Pw, waarin staat beschreven dat het college (het dagelijks bestuur van de ISD Bollenstreek) de bijstand afstemt in geval een verplichting, voortvloeiende uit de wet, niet wordt nagekomen. Bijvoorbeeld, de arbeidsverplichtingen, financiële ontzorging of overige verplichtingen die zijn opgelegd op grond van artikel 55 Pw. De vaststelling van de afstemming moet beschreven zijn in een verordening. Afstemming op zichzelf is een verplichting, maar voor vaststelling van de hoogte van de afstemming is beleidsvrijheid.
Het afstemmen van de uitkering is in lijn met de bedoeling van de wetgever[1].

Maatwerk is ook bij afstemming mogelijk, zo wordt op grond van artikel 2 van de verordening de verlaging afgestemd naar de ernst van het feit, mate van verwijtbaarheid, en individuele omstandigheden. Consulenten maken hier gebruik van indien dit nodig is in de situatie van een klant.

1.3 Vaststelling hoogte en duur

[1] TK 2019-2020, 35 483 (Memorie van toelichting Wet inburgering 2021) punt 2.5.2

Gezien de kwetsbare (financiële) situatie van nieuwe inburgeraars, is het niet wenselijk om de maatregel te hoog vast te stellen. De afstemming (verlaging) voor gedragingen in de eerste categorie is in de verordening vastgesteld op 15% van het recht op uitkering.
Dit is de laagste categorie. Het ligt daarom voor de hand om voor wat betreft het niet meewerken met de financiële ontzorging aan te sluiten bij deze categorie.
Hiertoe is artikel 14 toegevoegd aan de verordening.
In situaties waarbij een verlaging in één maand een te hoog risico voor de financiële stabiliteit oplevert (bijvoorbeeld vergroting van schuldenproblematiek, een dreigende huisuitzetting, of afsluiting van gas, water of licht), is een afwijkende duur van de maatregel denkbaar.
Mogelijk is om met toepassing van artikel 2 de maatregel in gevallen waarbij sprake is van bijzondere omstandigheden te spreiden over 3 maanden, waardoor de maatregel zelf 5% per maand wordt, wat aansluit bij de hoogte van de ruimte voor beslaglegging[2].

2. Aanpassing differentiatie geüniformeerde arbeidsverplichtingen

In 2015 heeft de wetgever de geüniformeerde arbeidsverplichtingen geïntroduceerd in artikel 18 lid 4 Pw. De wetgever wilde daarmee onderlinge verschillen in de hoogte van maatregelen tussen gemeenten wegnemen. Er is in dit artikel een aantal gedragingen vastgesteld die in elk geval leiden tot afstemming van de uitkering met 100% van de bijstandsnorm. Gemeenten kregen beleidsruimte om de duur van deze maatregel in een verordening vast te leggen, maar in elk geval tussen 1 en 3 maanden.
In onze verordening (versie 2017) was ervoor gekozen om de 'lichte' gedragingen te bestraffen met 1 maand verlaging van 100%, en de 'zware' gedragingen te bestraffen met 2 maanden verlaging van 100%. Er zijn meer gemeenten die deze differentiatie in de verordening hebben toegepast.
Nu blijkt uit jurisprudentie van de Centrale Raad van Beroep dat deze differentiatie niet geoorloofd is, voor differentiatie bestaat geen verordenende bevoegdheid[3].
Juist door uniformering van de arbeidsverplichtingen en het vaststellen van de hoogte van de sanctie, heeft de wetgever beoogd dat voor alle geüniformeerde arbeidsverplichtingen eenzelfde sanctie wordt opgelegd. De gemeente (het dagelijks bestuur) heeft vervolgens wel de bevoegdheid om voor de eerste overtreding en de tweede overtreding (recidive) de duur van de maatregel bij verordening vast te stellen. De duur van de maatregel bij recidive moet langer zijn dan de duur van de maatregel bij de eerste overtreding.

2.1 Vaststelling duur van de sanctionering

In bijgaand concept verordening zijn daarom de artikelen 11, 12 en 19 van de verordening aangepast op grond van hieronder benoemde afwegingen.

100% van de uitkering is een zware sanctie, als er geen ander inkomen dan de uitkering is. Vaste lasten lopen door, evenals kosten voor levensonderhoud. De wetgever heeft het noodzakelijk geacht om de hoogte van deze sanctie maximaal vast te stellen, naar het uitgangspunt van de Participatiewet dat iedereen tracht (naar vermogen) arbeid te verkrijgen.

Een langere periode dan 1 maand kan ertoe leiden dat er betalingsachterstanden ontstaan die niet eenvoudig zijn in te lopen, waarbij iemand nog een lange periode na de schending van de verplichtingen minder geld te besteden heeft, of zelfs in een schuldenpositie geraakt doordat rentes of invorderingskosten worden berekend.
Bij een eerste gedraging is dit effect in onze optiek te zwaar, een maatregel strekt immers tot gedragsverandering.

Daarom is het voorstel om een eerste schending van een geüniformeerde arbeidsverplichting te sanctioneren met 100% van de uitkering gedurende 1 maand.

---

[2] Beslagvrije voet 95% van de bijstandsuitkering volgens artikel 475 van het Wetboek voor Burgerlijke Rechtsvordering.
[3] Zie bijv. ECLI:NL:CRVB:2021:2148 en ECLI:NL:CRVB:2020:3258.

Bij recidive (schending van één of meerdere van de geüniformeerde arbeidsverplichtingen binnen 12 maanden na oplegging van de laatste maatregel) wordt deze periode langer, namelijk 2 maanden. De eerste maatregel heeft dan blijkbaar onvoldoende gedragsverandering tot gevolg gehad.

De Participatiewet regelt vervolgens zelf dat bij nog één of meerdere malen recidive, de periode van de afstemming 3 maanden wordt. Deze periode wordt verlengd zolang de schending van de geüniformeerde arbeidsverplichtingen voortduurt.

3. Evaluatie afstemmingsverordening

3.1 Evaluatie kwantitatief

Periode: 2018 -2021

Som van unieke maatregel	in jaar			
soort maatregel	2018	2019	2020	2021
100% Niet nakomen arbeidsplicht	23	10	13	11
15% Niet nakomen arbeidsplicht	1		1	1
30% Niet nakomen arbeidsplicht	1			
50% Niet nakomen arbeidsplicht	2	3	1	3
Maatregel 100% overig	6	4	7	7
Maatregel 50% overig	1			
Eindtotaal	**34**	**17**	**22**	**22**

Recidives:
Er waren 6 klanten die recidives hadden in de weergegeven jaren.
3 klanten hadden 2x een maatregel, 3 klanten 3x een maatregel.

3.1.1 Analyse kwantitatieve resultaten
Te zien is, dat het aantal maatregelen in zijn algemeenheid, maar met name in de zwaarste categorie, wegens het niet nakomen van de arbeidsverplichting, is afgenomen vanaf de vaststelling door de gemeenteraden van de handhavingsverordening en het handhavingsbeleidsplan. Een verklaring zou kunnen zijn dat een waarschuwing of motiverend gesprek in veel gevallen al voldoende is om gedrag bij te sturen.

In de afgelopen jaren zijn daadwerkelijke afstemmingen in beperkte mate voorgekomen. Dat heeft verschillende oorzaken.
Ten eerste communiceert de ISD Bollenstreek bij het begin van een uitkering of voorziening duidelijk en persoonsgebonden de verplichtingen waaraan een klant zich moet houden gedurende de periode dat de klant recht heeft op de uitkering. Dit is een belangrijke voorwaarde om nakoming van afspraken en verplichtingen te bevorderen.

Ten tweede is de ISD Bollenstreek in ruime mate afhankelijk van de aanbieder van een re-integratietraject voor terugkoppeling van de nakoming van de verplichtingen gedurende dit traject. In veel gevallen gaat dit om Provalu, die verantwoordelijk is voor veel re-integratietrajecten. Provalu stelt in de praktijk gedragingen vast, aan de hand waarvan al dan niet de uitkering wordt afgestemd met een maatregel. Als er veel signalen zijn, zullen er ook veel maatregelen zijn. Als er weinig signalen zijn, zijn er automatisch ook minder maatregelen.

Ten derde was er vanwege de corona maatregelen slechts beperkt de inzet van re-integratietrajecten mogelijk.

3.2 Evaluatie kwalitatief

3.2.1 Onderzoeksvragen

De volgende onderzoeksvragen zijn gehanteerd:
- Wat was de grondslag voor het opleggen van de maatregel?
- Waren de maatregelen effectief met het oog op gedragsverandering?
- Is de verordening inhoudelijk nog correct en in lijn met wetgeving en jurisprudentie?
- Geeft de verordening voldoende mogelijkheden om, indien nodig, te sanctioneren?
- Geeft de verordening voldoende mogelijkheid om maatwerk toe te passen?

3.2.2 Grondslag maatregelen
De afgelopen jaren laten een stabiel beeld zien van de meest voorkomende redenen voor het opleggen van een maatregel.
Het niet nakomen van de arbeidsverplichtingen is daarin de vaakst voorkomende reden. Dit kan bijvoorbeeld gaan om, na een waarschuwing, het niet nakomen van afspraken, maar ook aan het niet verschijnen bij een traject, niet meewerken aan het traject of het niet (voldoende) solliciteren naar werk. Hierin zijn geen opvallende trends te zien, het beeld is stabiel in de afgelopen jaren.

Een voorbeeld van de mogelijkheid tot maatwerk (het matigen van de maatregel) is bijvoorbeeld het afwijkende percentage 30%. Dat is geen standaard, maar in individuele gevallen wel mogelijk.
Maatregelen wegens overige redenen zijn redelijk stabiel gebleven, dit betreffen over het algemeen maatregelen op grond van een tekortschietend besef van verantwoordelijkheid in het bestaan. Dat kan bijvoorbeeld zijn het door eigen toedoen of nalaten langer aanspraak moeten maken op bijstand dan nodig. Ook kan het gaan om een maatregel vanwege het niet meewerken aan een taaltoets (max 50%).

3.2.3 Effectiviteit opgelegde maatregelen
Van het aantal klanten dat een maatregel opgelegd heeft gekregen heeft 94% geen maatregel meer gehad, waaruit is af te leiden dat er gedragsverandering is geweest.
6% heeft wel opnieuw een maatregel opgelegd gekregen.
Hoewel er altijd uitzonderingen kunnen bestaan, kan over het algemeen gezegd worden dat de maatregelen die worden opgelegd, effectief blijken te zijn.

3.2.4 Verordening inhoudelijk correct
De grondslag van de verordening is ongewijzigd. De verordening dient ervoor om invulling te geven aan artikel 18, het sanctioneren van het niet nakomen van de arbeids- en andere aan de bijstand verbonden verplichtingen.
Behoudens het financieel ontzorgen, en de onder punt 2 behandelde differentiatie van geüniformeerde arbeidsverplichtingen, behoeft de verordening inhoudelijk geen wijzigingen.

3.2.5 Mogelijkheid sanctioneren
Voor beantwoording van deze en de volgende vraag is intern onderzoek gedaan, omdat de consulenten die met de verordening werken en de mensen spreken, dit het beste kunnen beoordelen. Ook de kwaliteitscontrole heeft inspraak gehad.
Er zijn voldoende mogelijkheden om de gedragingen die gecategoriseerd worden als arbeidsverplichtingen, in verschillende gradaties, als uiteindelijk pressiemiddel te sanctioneren.

3.2.6 Mogelijkheid tot maatwerk
Vooropgesteld wordt, dat een afstemming (maatregel) wordt ingezet teneinde gedragsverandering teweeg te brengen. Bij het beoordelen van een maatregel worden de ernst van het feit, de mate van verwijtbaarheid en de individuele omstandigheden meegewogen.
Indien blijkt dat, na het niet houden van bijvoorbeeld een arbeidsverplichting en vóór oplegging van de maatregel, het gedrag reeds is veranderd, hoeft er geen afstemming van de uitkering plaats te vinden.
Ook bij het ontbreken van verwijtbaarheid wordt er geen maatregel opgelegd.
Voor geüniformeerde arbeidsverplichtingen geldt de zogenoemde inkeerregeling; indien binnen de periode van de maatregel gedragsverandering plaatsvindt, wordt de maatregel heroverwogen.

Verder wordt ervaren dat er voldoende mogelijkheid tot maatwerk is, dit uit zich bijvoorbeeld in een aangepast percentage van de maatregel of het spreiden van de maatregel over een langere periode dan 1 maand.

3.3 Conclusie en advies evaluatie
Op basis van de kwantitatieve en kwalitatieve evaluatiegegevens is geen aanleiding om de afstemmingsverordening aan te passen (behoudens de onderdelen onder punt 1 en 2 van deze notitie). De afstemmingsverordening biedt voldoende richtlijnen om de afstemming van de uitkering, wanneer nodig, op te leggen. Daarnaast is er voldoende ruimte voor maatwerk, dat in de praktijk zichtbaar wordt toegepast.
Ook uit het aantal opgelegde sancties volgt geen aanleiding om de verordening verder inhoudelijk aan te passen.

4. Financiën
N.v.t.

5. Evaluatie
N.v.t.

6. Communicatie

Interne communicatie Medium	Ja	Nee	Toelichting
Medewerkers kwaliteit (o.a. werkinstructie aanpassen)	X		
Medewerkers KCC	X		
Medewerkers PC	X		

Externe communicatie Medium	Ja	Nee	Toelichting
Persbericht		X	
Tekst website	X		
Folder (indien van toepassing)		X	
Publicatie gemeentepagina	X		
Externe relaties (bv adviesraden)	X		
Brief klanten		X	
Officiële bekendmaking via WEP	X		

7. Privacy
N.v.t.

Bijlagen
1. Concept 'Afstemmingsverordening Participatiewet, IOAW en IOAZ ISD Bollenstreek 2022' met wijzigingen zichtbaar
2. Concept 'Afstemmingsverordening Participatiewet, IOAW en IOAZ ISD Bollenstreek 2022' met wijzigingen verwerkt
3. Advies cliëntenraad

gemeente TEYLINGEN

Monitor Sociaal Domein:

Sturen op jeugdhulp Teylingen

Periode: 2019 - 2022

Datum: april 2022

Mede mogelijk gemaakt door:

DgS DATAGEDREVEN STURING

gemeente TEYLINGEN

Inhoudsopgave

1. Inleiding

2. Toegang tot hulp
- 2.1. (Praktijkondersteuner) Huisarts
- 2.2. Voor ieder 1

3. Jongeren met hulp
- 3.1. Jeugdhulp
- 3.2. Jeugdbescherming en -reclassering
- 3.3. First time right
- 3.4. Wachtlijsten
- 3.5. Cliënttevredenheid

4. Kosten en gebruik hulp
- 4.1. Gefactureerde kosten per maand
- 4.2. Gefactureerde kosten per zorgvorm

Bijlage: Overzicht indicatoren

1. Inleiding

Dit is de rapportage van de **Monitor Sociaal Domein: Sturen op jeugdhulp Teylingen**

Hierin zijn de indicatoren opgenomen die voor de raad een beeld geven van de voortgang op de doelen uit het jeugdhulpbeleid. De doelen uit het nieuwe inkoopplan jeugd en de integrale toegang zijn hierin meegenomen.

Dit zijn de doelen voor jeugdhulp op hoofdlijnen:

- preventie en vroegsignalering om problemen van jeugdigen en ouders te voorkomen en/of tijdig aan te pakken;
- normaliseren/demedicaliseren/ambulantiseren/hulp in eigen omgeving, zo mogelijk afschalen van zorg naar welzijn;
- passende onderwijsplek/aansluiting onderwijs-jeugdhulp;
- direct passende hulp/first-time right/verkorten van de wachttijden voor jeugdhulp;
- beschikbaar en betaalbaar houden van de jeugdhulp.

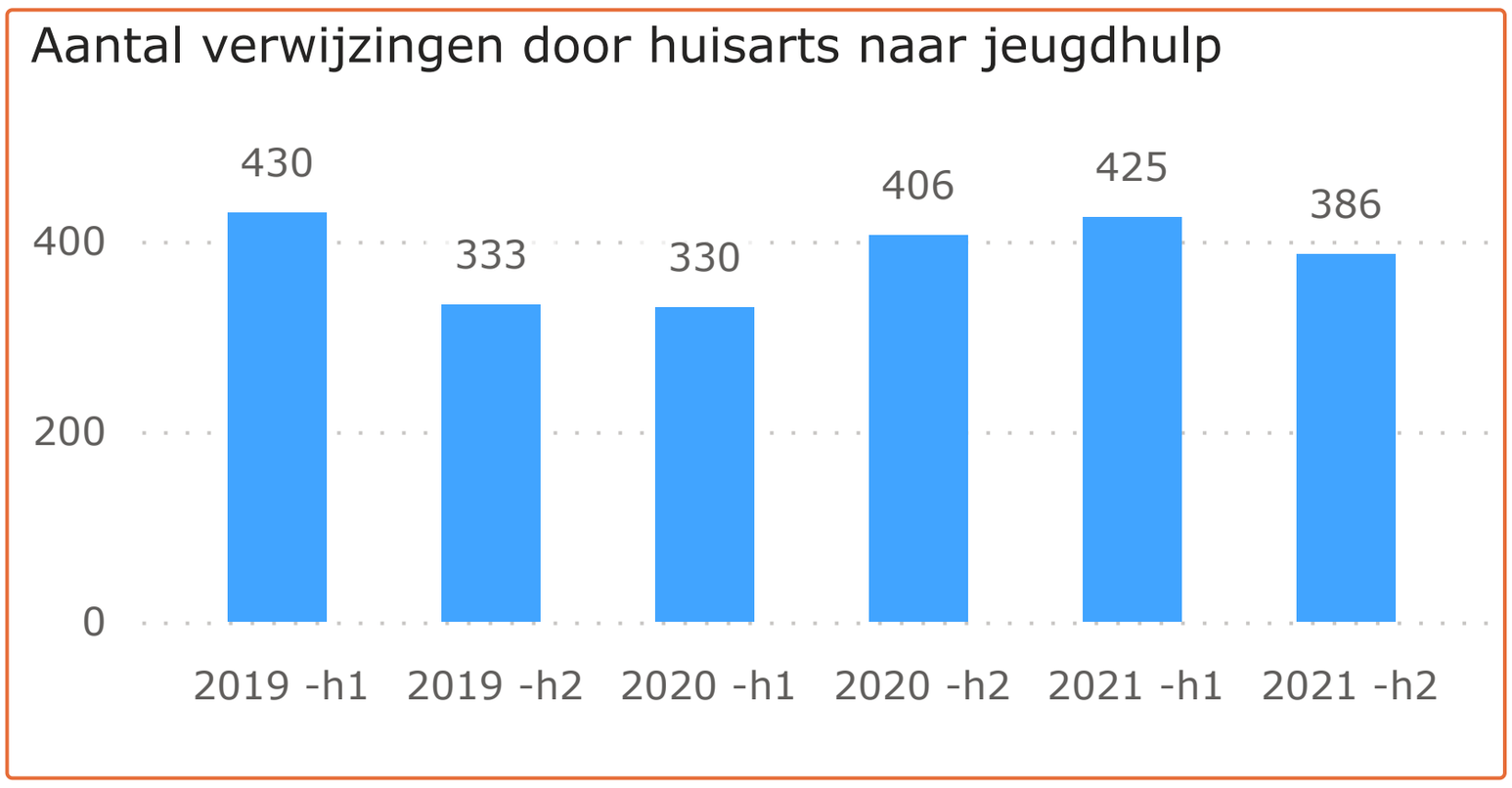
Maar het zorglandschap staat niet stil. Zo wordt momenteel bijvoorbeeld gewerkt aan betere effectindicatoren vanuit het inkooptraject jeugd. Dat kan leiden tot aanpassingen van deze indicatoren.

In deze monitor laten we de trends in de afgelopen jaren zien. Daarvoor gebruiken we de beschikbare, meest recente gegevens en die van de perioden ervoor. Wat beschikbaar is kan per gegeven, en dus per grafiek/tabel, verschillen. Ook tonen we alleen die periodes waarvan de gegevens volledig zijn. Dit om te borgen dat er een goede vergelijking mogelijk is met dezelfde periode in een voorgaand jaar. Waar mogelijk benchmarken we de gegevens door ze te vergelijken met de HLT-gemeenten, de regio Holland Rijnland en/of heel Nederland.

2. Toegang tot hulp

2.1. (Praktijkondersteuner) Huisarts

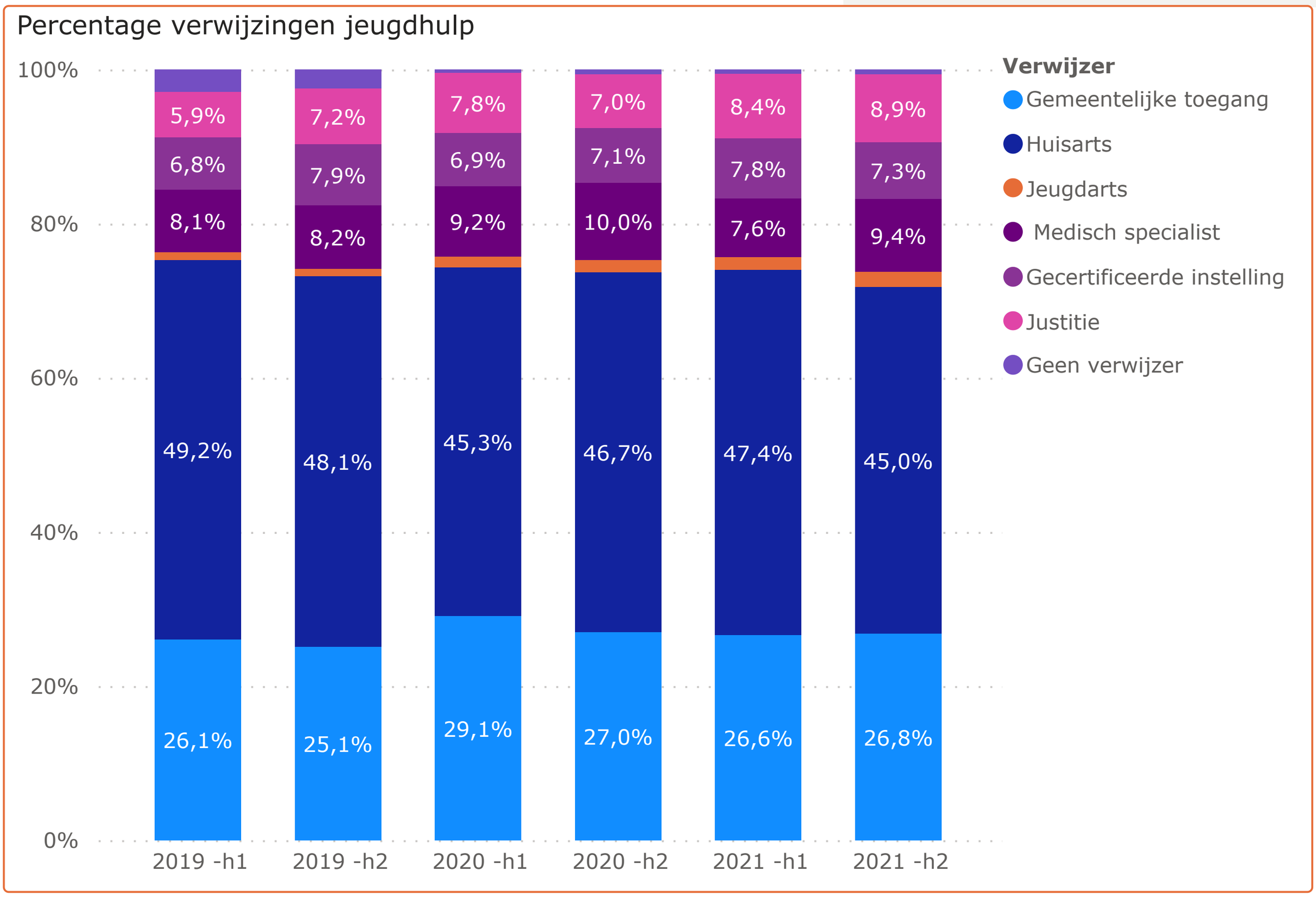
Deze indicatoren zijn gericht op de doelen normaliseren/ambulantiseren en beschikbaar en betaalbaar houden van de jeugdhulp. Het streven is dat de huisarts minder doorverwijst naar jeugdhulp. Hier wordt aan gewerkt via de inzet van de praktijkondersteuner jeugd. Het idee is dat de praktijkondersteuner in toenemende mate zelf afdoende hulp biedt of terugverwijst naar het voorliggende veld.

* Dit is het aantal unieke cliënten dat in de betreffende periode zorg heeft ontvangen na verwijzingen van een verwijzer. Daarbij wordt gekeken naar de periode waarin de zorg is geleverd en niet naar het moment van doorverwijzen.

h1 = 1e halfjaar
h2 = 2e halfjaar

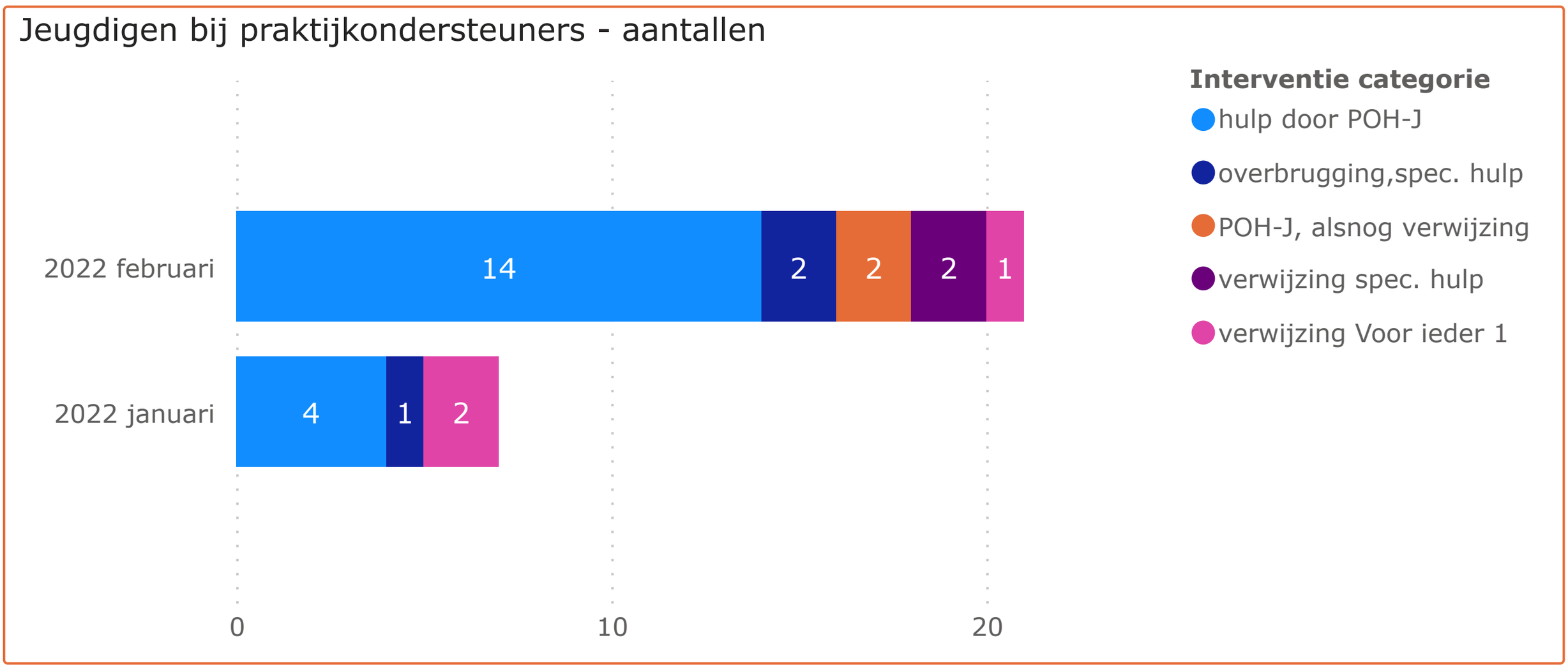
bron: berichtenverkeer

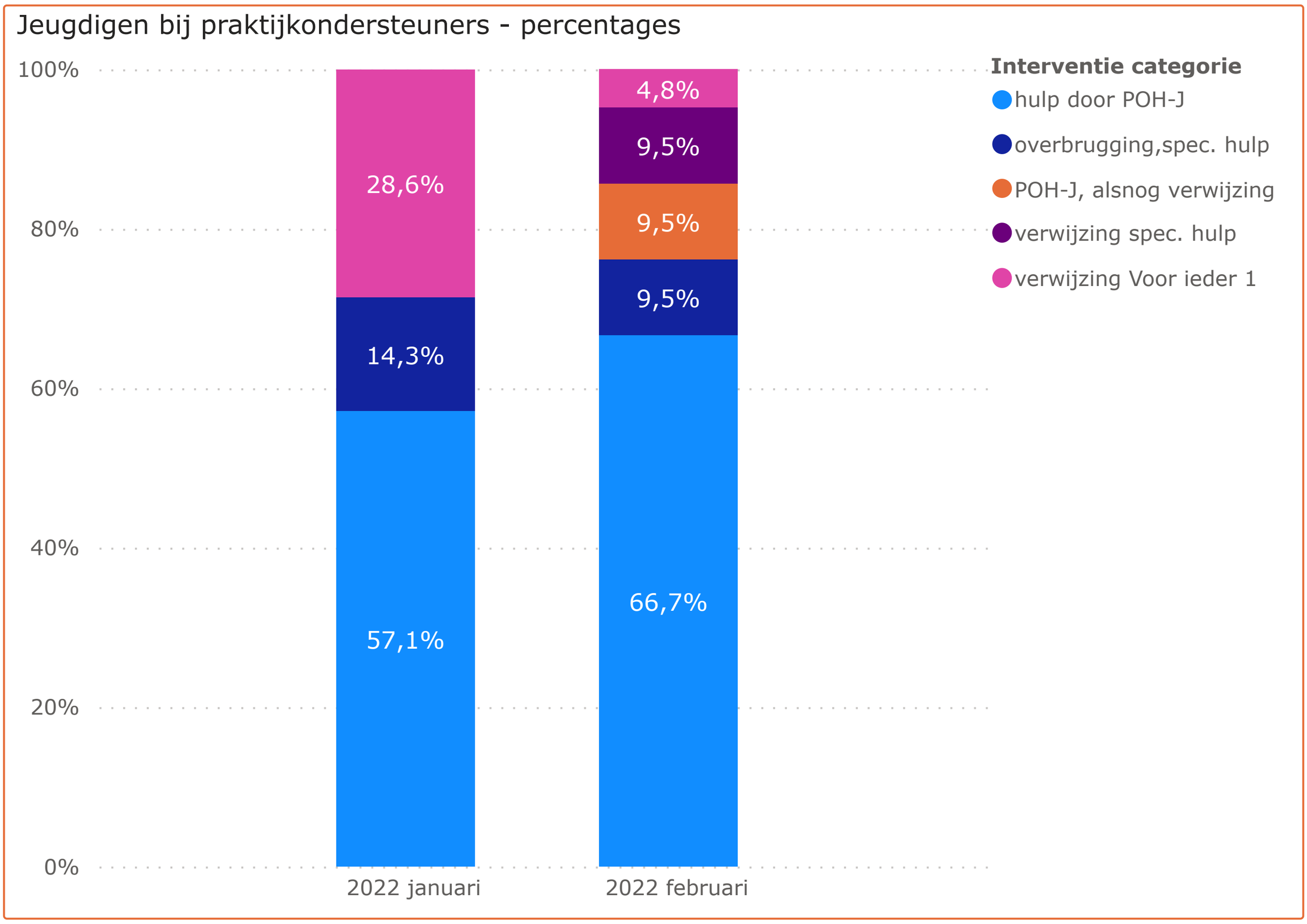

- Dit gaat om het percentage unieke cliënten dat in de betreffende periode zorg heeft ontvangen na verwijzingen van een verwijzer. Daarbij wordt gekeken naar de periode waarin de zorg is geleverd en niet naar het moment van doorverwijzen.
- Justitie is de term voor rechter, Officier van Justitie en functionaris Justitiële jeugdinrichting.
- Geen verwijzer zijn de velden die in de aangeleverde data niet zijn ingevuld.

bron: berichtenverkeer

2. Toegang tot hulp

- De cijfers van de POH-J worden getoond vanaf 2022. Sinds die tijd werken de POH-J’s volgens een nieuwe registratie. Deze wijkt iets af van de voorgaande registratie tijdens de pilot. Daardoor zijn de gegevens niet vergelijkbaar. Bovendien zijn die gegevens door het aflopen van de pilot in 2021 ook niet volledig.

bron: registratie praktijkondersteuners

2. Toegang tot hulp

2.2. Voor ieder 1

Deze indicatoren zijn gericht op de doelen normaliseren/ambulantiseren en beschikbaar en betaalbaar houden van de jeugdhulp. Het streven is dat de integrale teams minder doorverwijzen naar specialistische hulp. Het idee is dat zij in toenemende mate zelf afdoende hulp bieden of terugverwijzen naar het voorliggende veld.

Vanwege de overgang van de Jeugd- en Gezinsteams naar Voor ieder 1 zijn deze gegevens nog niet beschikbaar voor deze rapportage. We werken er samen met Voor ieder 1 aan om deze zo snel mogelijk beschikbaar te krijgen.

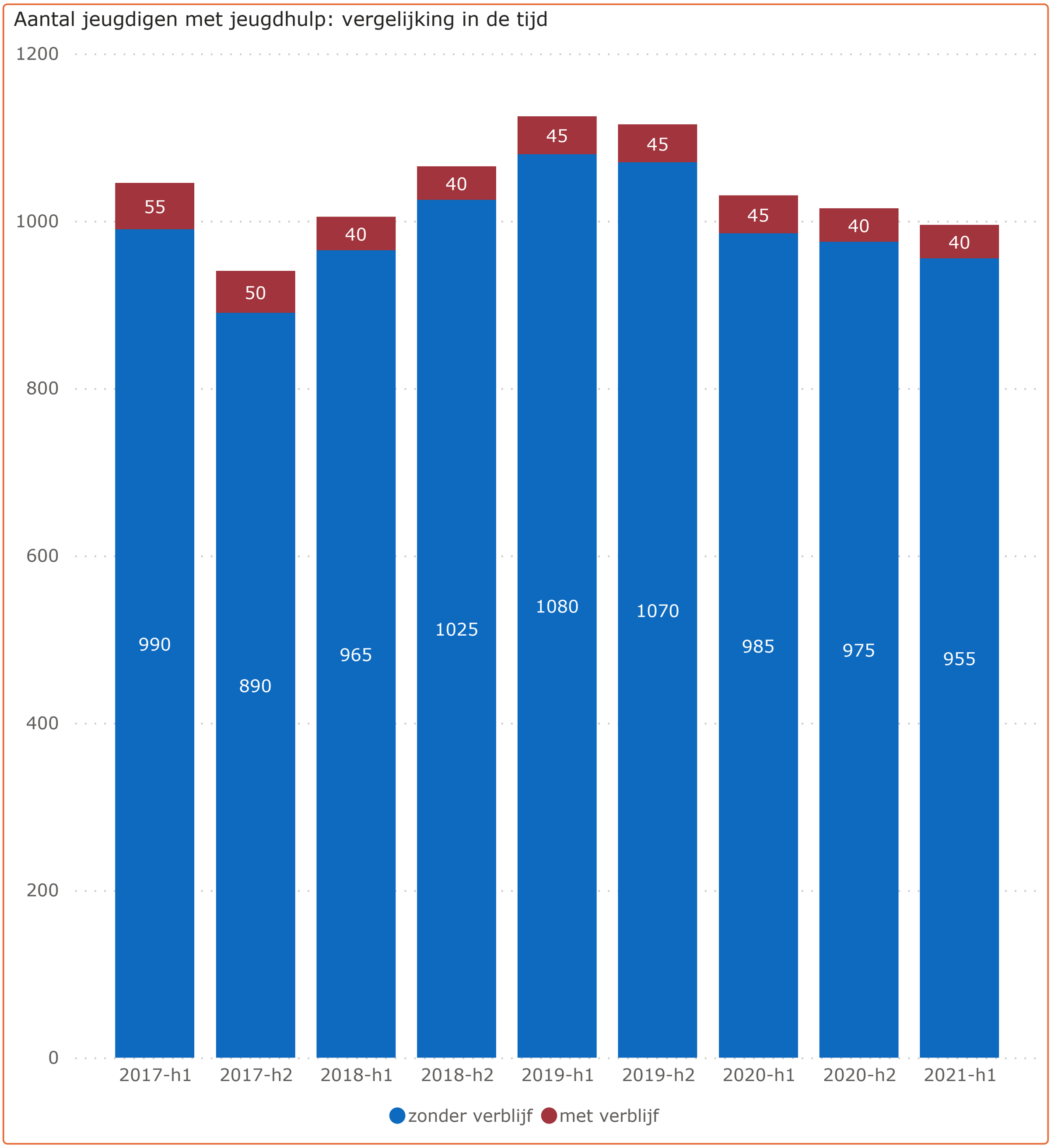
Duiding toegang tot jeugdhulp

- In de eerste helft van 2021 was een lichte toename te zien van kinderen die via justitie (rechter of officier van justitie) zijn doorverwezen naar specialistische jeugdhulp. Deze toename zet zich verder door in de tweede helft van 2021. Het relatieve aandeel van de gemeentelijke toegang is ongeveer gelijk gebleven sinds de eerste helft van 2021. Het aandeel doorverwijzingen naar specialistische jeugdhulp van de huisartsen is iets afgenomen. Opvallend is de stijging die te zien is bij de medisch specialisten.
- We zien een afname van het aantal doorverwijzingen naar jeugdhulp door de huisartsen. Van 425 in de eerste helft van 2021 naar 386 in de tweede helft van 2021. Deze afname is te zien in alle HLT-gemeenten. Zo'n daling is de gewenste richting die we beogen met de inzet van de praktijkondersteuner bij de huisartsen.
- Sinds januari 2022 werken de prakijkondersteuners jeugd volgens een nieuwe registratie. Deze wijkt iets af van de voorgaande registratie tijdens de pilot. Daardoor zijn de gegevens niet vergelijkbaar. Bovendien zijn die gegevens door het aflopen van de pilot in 2021 ook niet volledig. Het lijkt erop alsof de nieuwe registratie nog op gang moet komen. In februari zijn er al meer jeugdigen geregistreerd/geholpen dan in januari. Van degene die in februari geholpen zijn, is tweederde door de praktijkondersteuner zelf begeleid.
- Voor ieder 1 is bezig met de aanbesteding van een nieuw registratiesysteem. Als dat systeem er is, wordt uniform geregistreerd door alle partijen. Nu werken de medewerkers nog in de registratiesystemen van hun moederorganisatie. Daardoor zijn de gegevens niet vergelijkbaar. Dat is ook de reden dat ze nog niet zijn opgenomen in deze rapportage.

3. Jongeren met hulp

3.1. Jeugdhulp

Deze indicatoren zijn gericht op de doelen normaliseren/ambulantiseren en beschikbaar en betaalbaar houden van de jeugdhulp. Het streven is dat de instroom in de gespecialiseerde jeugdhulp afneemt. Ook werken we aan een verschuiving van jeugdhulp met verblijf naar ambulante jeugdhulp. Voor de jeugdigen die hulp nodig hebben, moet deze snel beschikbaar en direct de juiste hulp zijn.

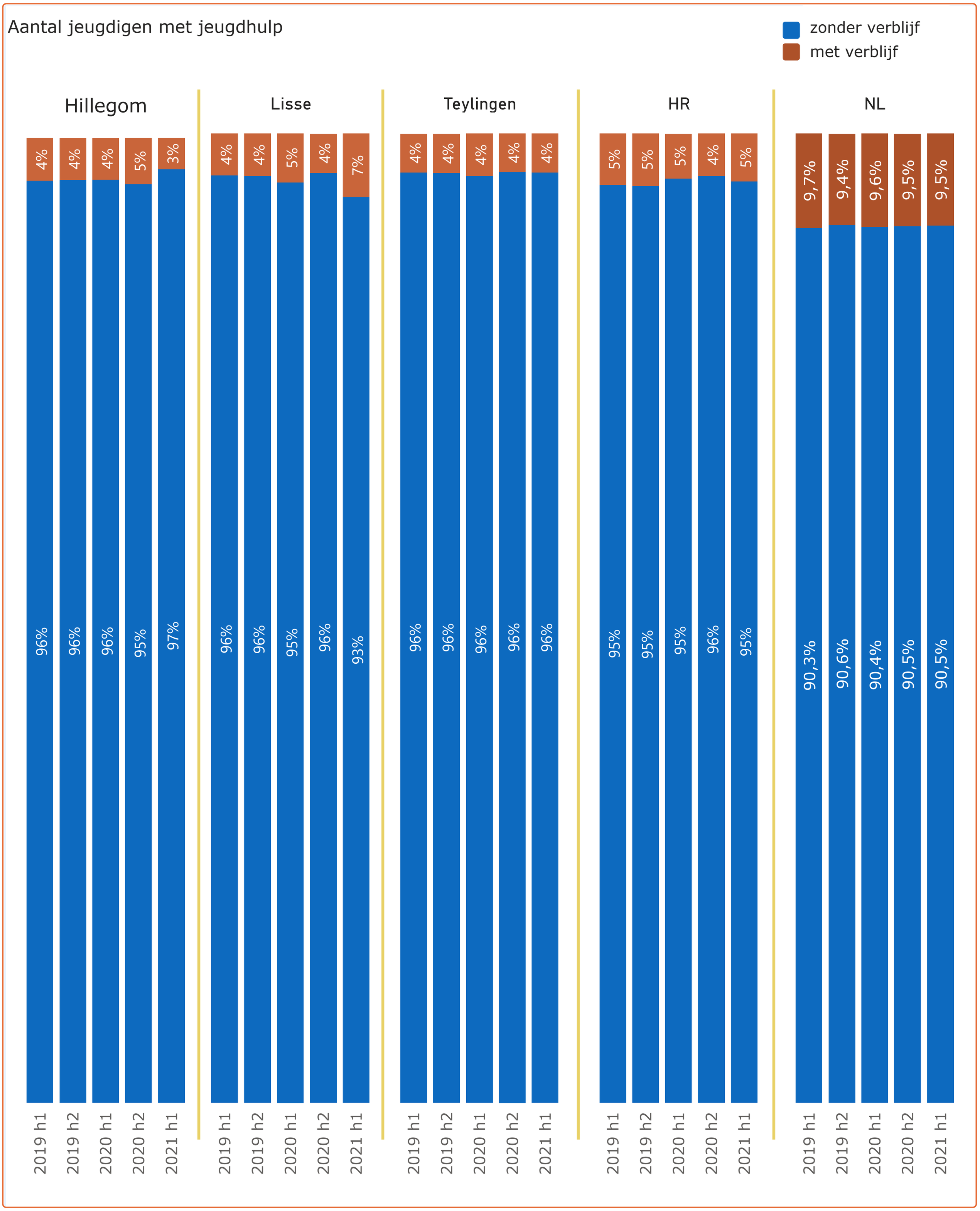

- Dit is inclusief jeugdhulp door het wijk/buurtteam.

bron: waarstaatjegemeente.nl

Monitor Sociaal Domein: Sturen op jeugdhulp

3. Jongeren met hulp

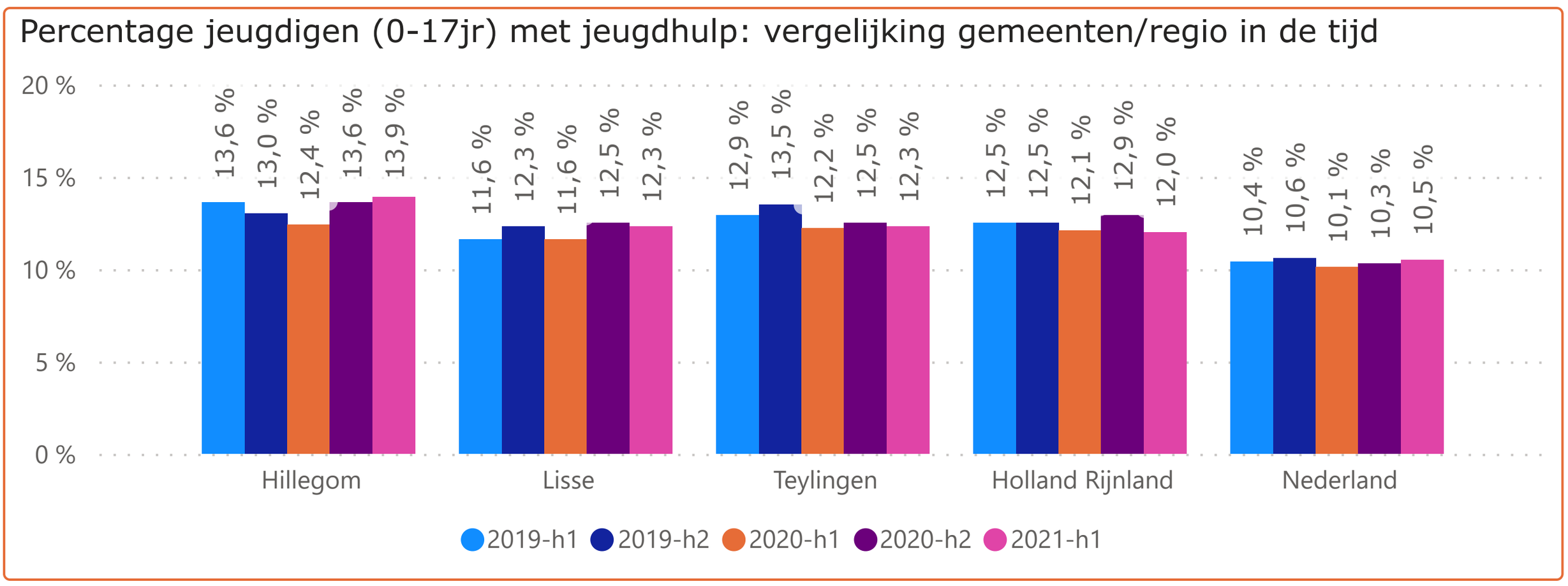

- Dit is inclusief jeugdhulp door het wijk/buurtteam.
- Deze gegevens zijn via deze bron niet bekend voor de Duin- en Bollenstreek.

bron: waarstaatjegemeente.nl

Monitor Sociaal Domein: Sturen op jeugdhulp

3. Jongeren met hulp

- Deze gegevens zijn via deze bron niet bekend voor de Duin- en Bollenstreek.

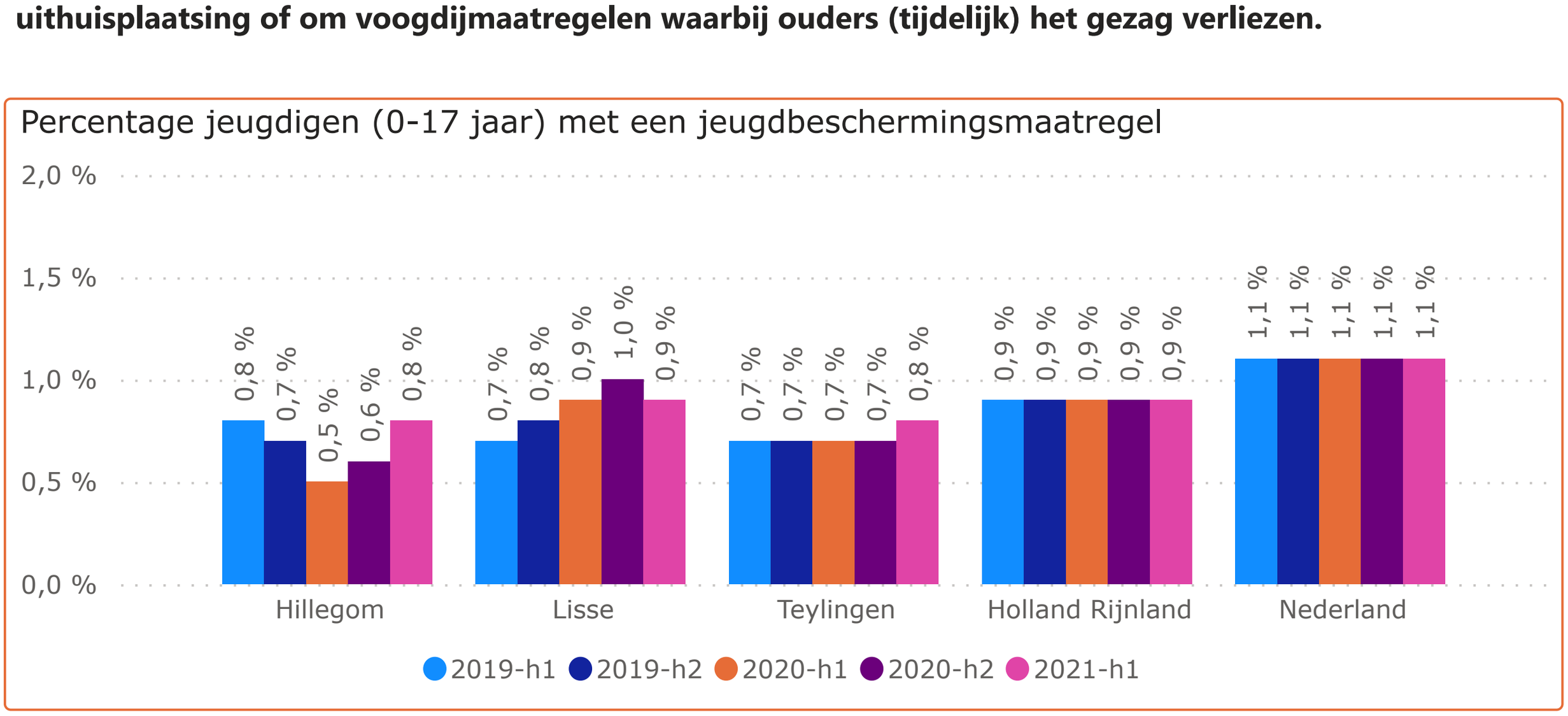
bron: waarstaatjegemeente.nl

De gegevens over unieke cliënten per zorgvorm staan in hoofdstuk 4.2. Dit zodat ze eenvoudig naast de gegevens over facturatie per zorgvorm gelegd kunnen worden.

Doelrealisatie in de jeugdhulp (in hoeverre worden de doelen gerealiseerd) wordt nu nog niet geregistreerd. Dat komt mede omdat het erg lastig is om goed en betrouwbaar te meten. Het streven is om dit op termijn wel inzichtelijk te maken.

3.2. Jeugdbescherming en -reclassering

Jeugdbescherming wordt ingezet als de veiligheid en ontwikkeling van jeugdigen ernstig bedreigd wordt. Deze maatregelen worden opgelegd door de kinderrechter. Het gaat onder meer om ondertoezichtstelling waarbij ouders verplichte hulp krijgen bij het opvoeden, soms samen met uithuisplaatsing of om voogdijmaatregelen waarbij ouders (tijdelijk) het gezag verliezen.

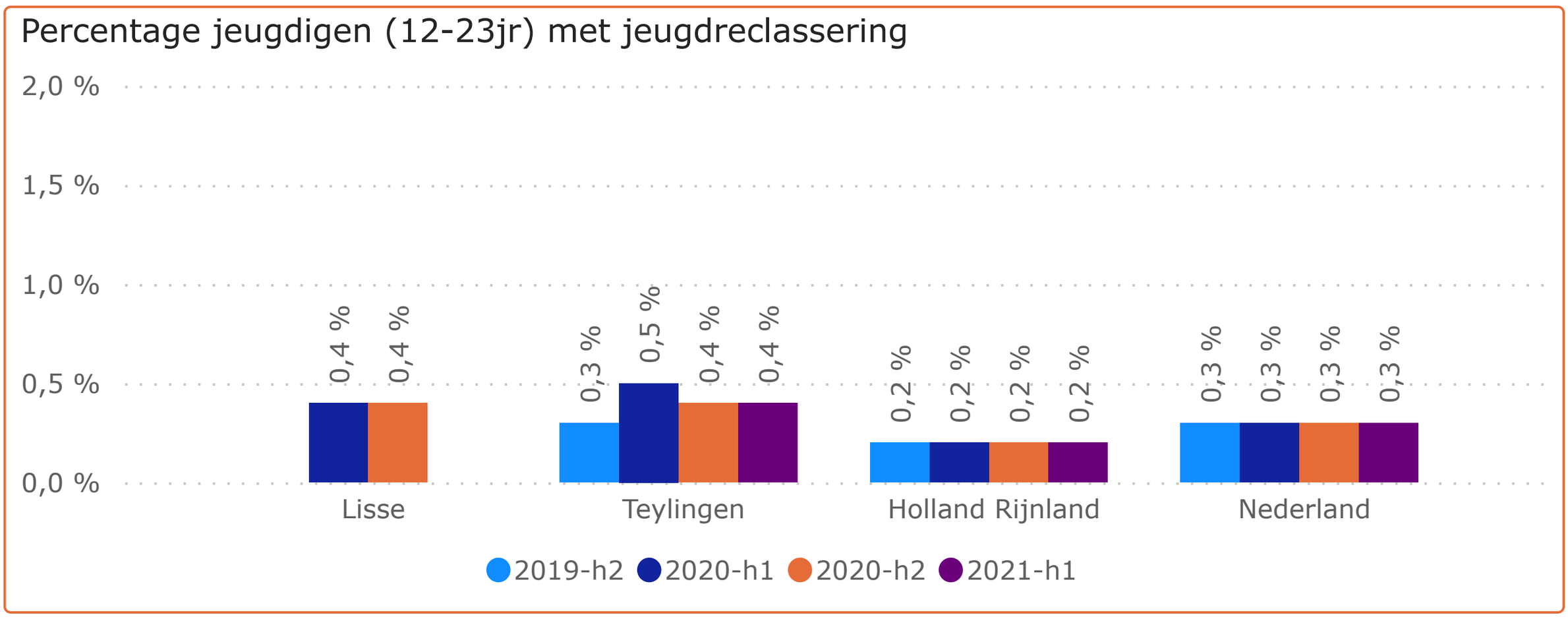

- Deze gegevens zijn via deze bron niet bekend voor de Duin- en Bollenstreek.

bron: waarstaatjegemeente.nl

3. Jongeren met hulp

Jeugdreclassering is een vorm van jeugdzorg waarbij de jongere wordt geholpen, begeleid en gecontroleerd. Dit is voor jongeren van 12 jaar en ouder die een strafbaar feit hebben gepleegd.

- In Hillegom en Lisse is van een aantal perioden geen percentage bekend. Dat komt omdat de aantallen te klein (< 10) zijn om weer te geven. Ze kunnen dan herleidbaar zijn naar individuele jeugdigen.
- Deze gegevens zijn via deze bron niet bekend voor de Duin- en Bollenstreek.

bron: waarstaatjegemeente.nl

3.3. First time right

Het doel hiervan is jeugdigen direct passende hulp bieden.

In Holland Rijnland wordt gewerkt aan de inrichting van een overkoepelend proces voor de verwijzingen van verschillende vormen van zorg, zodat snel duidelijk is of de vraag voor zorg ook geëigend is.
Op deze manier wordt tegemoet gekomen aan meerdere beleidsdoelstellingen, waaronder: first time right en normaliseren (uitsluitend zware zorg/specialistische-GGZ inzetten als dit echt nodig is). Dit leidt ook tot een verbetering van de door- en uitstroom van cliënten wat ten goede komt aan de wachttijdenproblematiek.

3.4. Wachtlijsten

Het doel is het verkorten van de wachtlijsten. Het is nu nog niet mogelijk om structureel een betrouwbaar beeld van de wachtlijsten te geven. Denk bijvoorbeeld aan jeugdigen die op meer wachtlijsten staan of nog op een wachtlijst staan en ondertussen al hulp hebben.

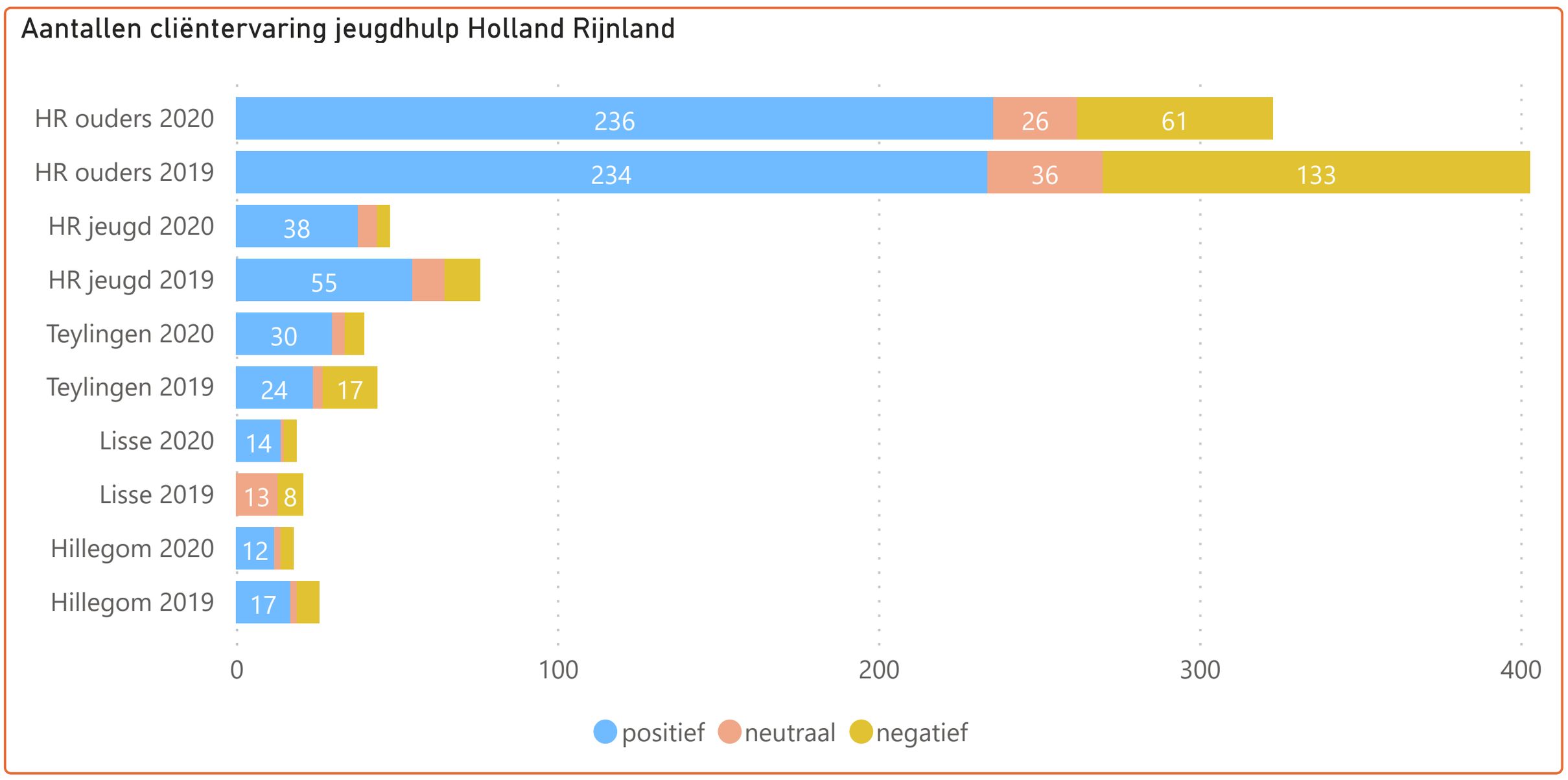
De wachtlijsten worden in regionaal verband aangepakt. De aanpak wachtlijsten Jeugdhulp – versterken en versnellen bestaat uit een aantal onderdelen. Een van die onderdelen is de Interventie wachtlijsten. Er hebben gesprekken plaatsgevonden met jeugdigen/gezinnen op de wachtlijst. Dit geeft inzicht in de hulp waar jeugdigen op wachten, of die hulp nog nodig is en helpt met het opschonen van de wachtlijsten. De eerste resultaten worden eind april gedeeld met de raad. Daarna wordt gekeken of en hoe de aanpak geborgd wordt. Meer informatie staat in de raadsbrief Aanpak wachtlijsten jeugdhulp.

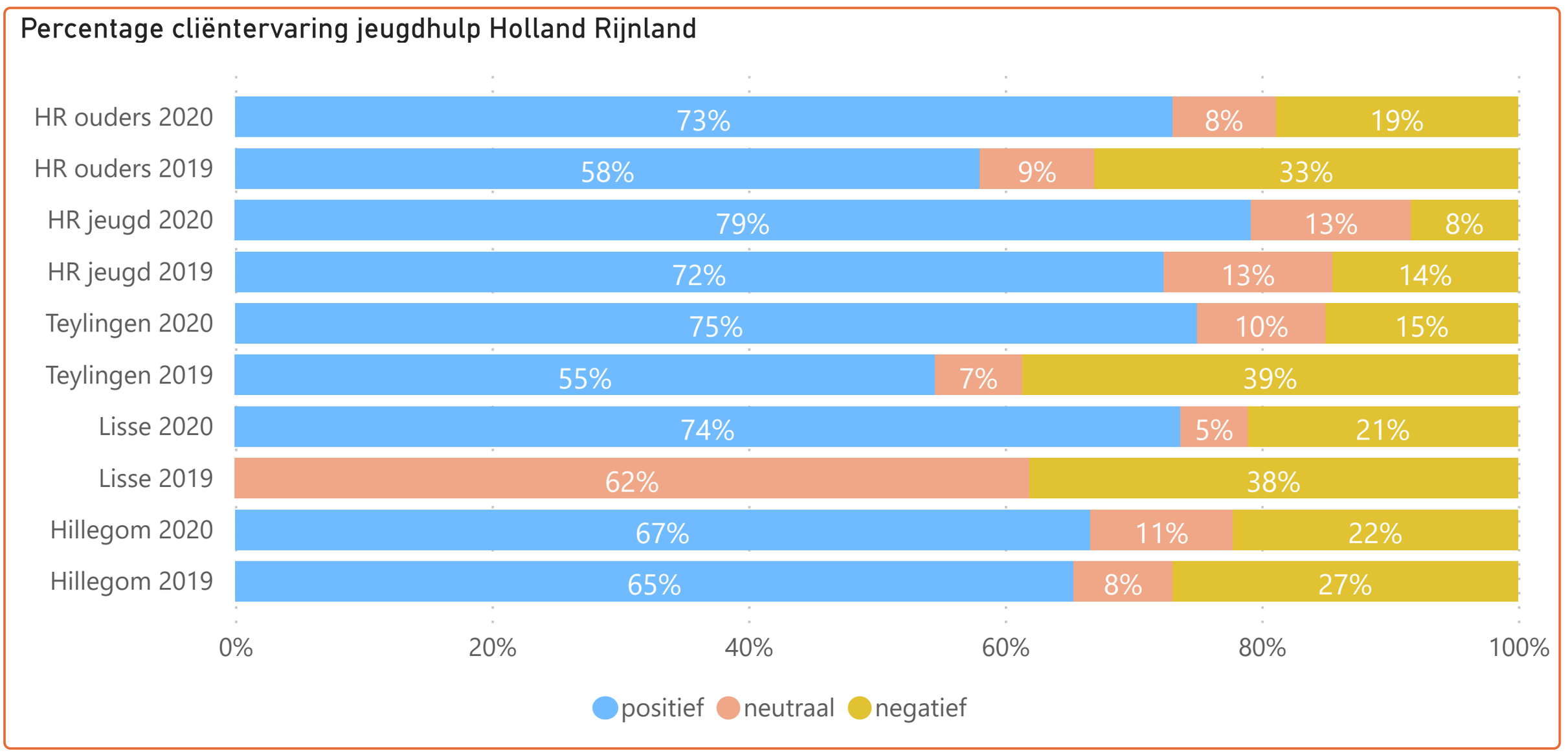
3. Jongeren met hulp

3.5. Cliënttevredenheid

Er wordt jaarlijks een cliënttevredenheidonderzoek uitgevoerd in de regio Holland Rijnland. Deze geeft inzicht in ervaringsverhalen en cijfers. De meest recente versie is die over 2020. Naar verwachting is het cliënttevredenheidsonderzoek over 2021 in het najaar van 2022 gereed.

In 2020 zijn jeugdigen en ouders, die hun ervaring hebben gedeeld, vaker tevreden over de hulp. Dat is vooral in Lisse en Teylingen het geval.

bron: Cliëntervaringsonderzoek Jeugd Holland Rijnland 2019, 2020

Monitor Sociaal Domein: Sturen op jeugdhulp

3. Jongeren met hulp

Duiding jeugdhulp

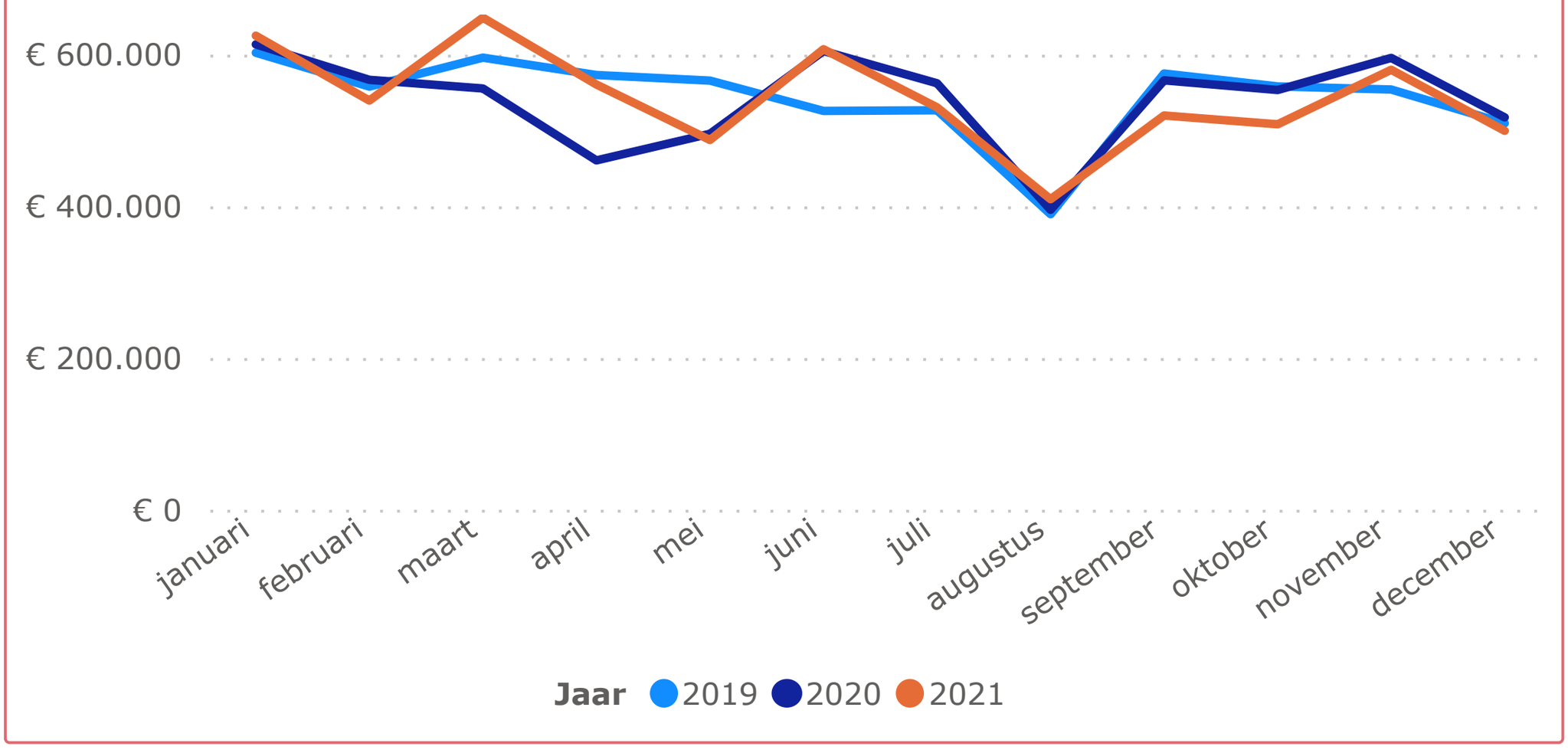
- Het totaal aantal cliënten is in de eerste helft van 2021 afgenomen ten opzichte van de eerste helft van 2020. Dit is in lijn met de regionale trend.
- Het percentage jeugdigen die een vorm van jeugdhulp met verblijf ontvangt is stabiel gebleven, dit past binnen het regionale beeld. Landelijk is het percentage hoger. Het tekort aan verblijfsplekken in de regio is een belangrijke oorzaak van het lagere regionale percentage.
- Het percentage jongeren met een reclasseringsmaatregel is gemiddeld hoger dan in de rest van Holland Rijnland. Teylingereind heeft hier geen invloed op omdat de gemeente waar de ouder met gezag woont financieel verantwoordelijk is. Er is geen eenduidige verklaring voor het hogere percentage in Teylingen.
- De cliënttevredenheid over jeugdhulp is in Teylingen toegenomen. Naar verwachting is het cliënttevredenheidsonderzoek over 2021 in het najaar van 2022 gereed.

4. Kosten en gebruik hulp

Deze indicator is gericht op beschikbaar en betaalbaar houden van de jeugdhulp. Dat zodat jeugdigen die echt hulp nodig hebben deze ook kunnen krijgen.

4.1. Gefactureerde kosten per maand

Gefactureerde kosten per maand

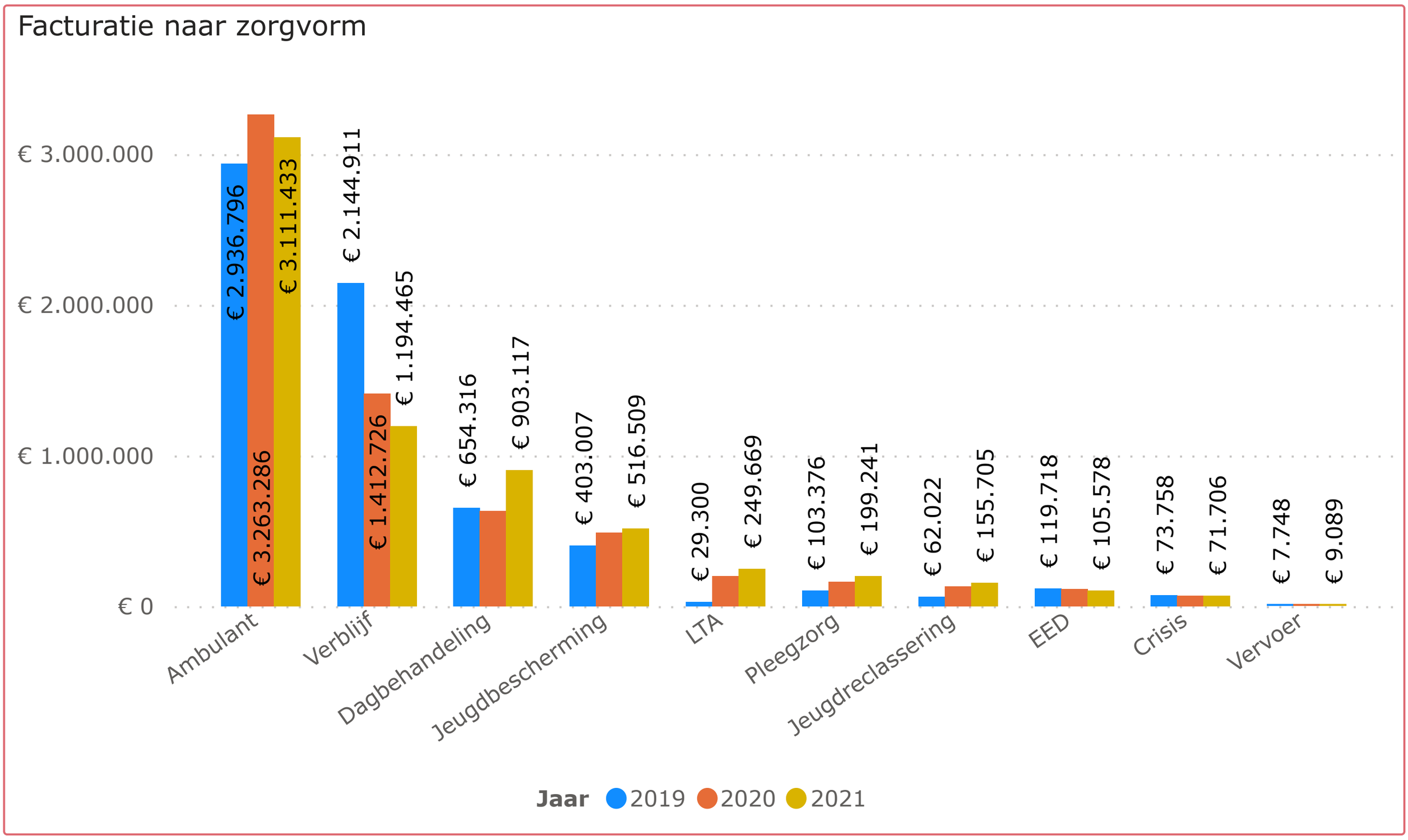
Maand	2019	2020	2021
januari	€ 602.582	€ 613.592	€ 625.017
februari	€ 557.945	€ 566.858	€ 539.515
maart	€ 596.093	€ 555.444	€ 648.790
april	€ 573.193	€ 460.639	€ 560.673
mei	€ 565.812	€ 495.722	€ 487.537
juni	€ 525.867	€ 604.799	€ 607.178
juli	€ 526.715	€ 562.313	€ 530.574
augustus	€ 389.675	€ 395.462	€ 409.466
september	€ 575.181	€ 566.152	€ 519.811
oktober	€ 558.170	€ 553.432	€ 508.222
november	€ 554.083	€ 595.744	€ 580.091
december	€ 509.636	€ 517.338	€ 499.637
Totaal	**€ 6.534.952**	**€ 6.487.493**	**€ 6.516.511**

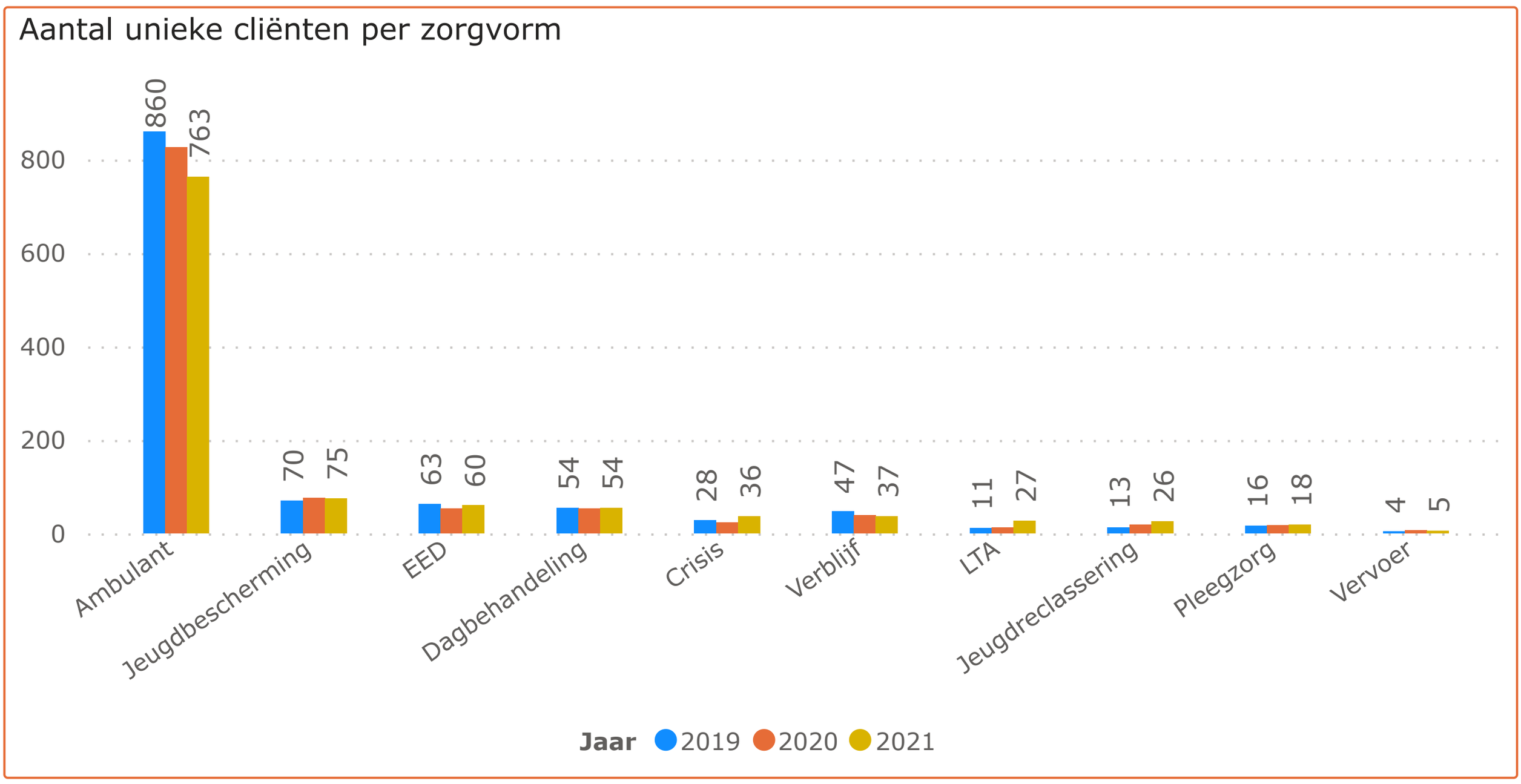
- Dit zijn alleen de kosten voor zorg in natura, exclusief de pgb's. Een factuurbedrag hoort bij de maand waarin de zorg is verleend, niet bij de maand waarin de factuur is verstuurd.

bron: berichtenverkeer

4. Kosten en gebruik hulp

4.2. Gefactureerde kosten per zorgvorm

- EED = Ernstige Enkelvoudige Dyslexie ; LTA = (specialistische jeugdhulp via het) Landelijke Transitie Arrangement.
- Dit zijn alleen de kosten voor zorg in natura, exclusief de pgb.

bron: berichtenverkeer

gemeente
TEYLINGEN

4. Kosten en gebruik hulp

Facturatie naar zorgvorm

Zorgvorm	2019	2020	2021
Ambulant	€ 2.936.796	€ 3.263.286	€ 3.111.433
Crisis	€ 73.758	€ 69.491	€ 71.706
Dagbehandeling	€ 654.316	€ 634.165	€ 903.117
EED	€ 119.718	€ 113.916	€ 105.578
Jeugdbescherming	€ 403.007	€ 488.148	€ 516.509
Jeugdreclassering	€ 62.022	€ 132.335	€ 155.705
LTA	€ 29.300	€ 201.994	€ 249.669
Pleegzorg	€ 103.376	€ 162.153	€ 199.241
Verblijf	€ 2.144.911	€ 1.412.726	€ 1.194.465
Vervoer	€ 7.748	€ 9.278	€ 9.089
Totaal	**€ 6.534.952**	**€ 6.487.493**	**€ 6.516.511**

Aantal unieke cliënten per zorgvorm

Zorgvorm	2019	2020	2021
Ambulant	860	826	763
Crisis	28	23	36
Dagbehandeling	54	53	54
EED	63	53	60
Jeugdbescherming	70	76	75
Jeugdreclassering	13	18	26
LTA	11	12	27
Pleegzorg	16	17	18
Verblijf	47	39	37
Vervoer	4	6	5
Totaal	**984**	**933**	**897**

- EED= Ernstige Enkelvoudige Dyslexie ; LTA = (specialistische jeugdhulp via het) Landelijke Transitie Arrangement.
- Dit zijn alleen de kosten voor zorg in natura, exclusief de pgb.

bron: berichtenverkeer

4. Kosten en gebruik hulp

Duiding kosten jeugdhulp

- Het aantal unieke cliënten dat gebruikt maakt van een vorm van een jeugdhulp daalt ieder jaar sinds 2019. Dat komt vooral door een daling van cliënten met ambulante hulp en in mindere mate door een daling van cliënten met verblijf. Het gebruik van crisishulp, jeugdreclassering en LTA is in 2021 juist toegenomen.
- De daling van unieke cliënten leidt niet tot lagere kosten van jeugdhulp. Die kosten (alleen zorg in natura) zijn in 2021 juist toegenomen, maar zijn wel lager dan in 2019. Dat komt onder meer door:

  - Hoge kosten ambulante hulp, die niet in lijn zijn met de daling van het aantal cliënten. De kosten zijn in 2021 gedaald, maar liggen nog boven het bedrag van 2019.
  - De toename van kosten voor dagbehandeling in 2021, terwijl het aantal cliënten gelijk bleef.

- De toename van kosten past in het regionale beeld. Voor deze stijging zijn verschillende oorzaken, waaronder indexatie, langere trajecten, complexere casuïstiek, stagnatie van doorstroom door cliëntenstops, toename van casussen bij het expertteam (overwegend duurdere zorg). De langere trajecten zijn deels een neveneffect van corona en de coronamaatregelen.
- De kosten van verblijf zijn afgenomen, in lijn met de daling van het aantal cliënten. Dat is ook de gewenste beweging. Dit gaat niet, zoals wellicht te verwachten, samen met een toename van ambulante hulp.

Bijlage: Overzicht indicatoren

Toegang tot hulp

1. Verwijzingen huisarts naar jeugdhulp->doel: beschikbaar en betaalbaar houden jeugdhulp

- Aantal verwijzingen van huisarts naar jeugdhulp
- Percentage verwijzingen van huisarts naar jeugdhulp

2. Praktijkondersteuner huisarts (poh)->doel inkoop: normaliseren /ambulantiseren en beschikbaar en betaalbaar houden jeugdhulp

- Verhouding tussen:
    - Aantal jeugdigen geholpen door poh
    - Aantal jeugdigen terugverwezen naar het voorliggende veld, zoals welzijn en sport
    - Aantal jeugdigen doorverwezen naar specialistische hulp

3. Jeugd- en gezinsteams (JGT)-> doel inkoop: normaliseren /ambulantiseren en beschikbaar en betaalbaar houden jeugdhulp

- Verhouding tussen:
    - Aantal jeugdigen geholpen door JGT
    - Aantal jeugdigen terugverwezen naar het voorliggende veld, zoals welzijn en sport. Dit registreren JGT's nu nog niet. Wel registreren zij, voordat een jeugdige in zorg wordt genomen, of wordt terugverwezen naar het voorliggende veld. We kijken of we deze gegevens kunnen gebruiken.
    - Aantal jeugdigen doorverwezen naar specialistische hulp
- Percentage jeugdigen (t.o.v. 0-17-jarigen) dat hulp krijgt van het JGT
- Doelrealisatie: in hoeverre worden de doelen gerealiseerd. Dit is wens voor de toekomst en wordt nu nog niet geregistreerd. Dat komt mede omdat het erg lastig is om goed en betrouwbaar te meten.

4. Aansluiting onderwijs-jeugdhulp->doel preventie en vroegsignalering

Hiervoor worden diverse pilots ingezet. Deze geven kwalitatieve informatie. In deze monitor wordt een korte stand van zaken van de pilots gegeven.

Bijlage: Overzicht indicatoren

Jeugdhulp

5. Jeugdigen in jeugdhulp->doel normaliseren/ambulantiseren en beschikbaar en betaalbaar houden jeugdhulp

- Aantal jeugdigen met jeugdhulp totaal, uitgesplitst zonder en met verblijf.
- Percentage jeugdigen met jeugdhulp (t.o.v. 0-17-jarigen)
- Doelrealisatie: in hoeverre worden de doelen gerealiseerd. Dit is wens voor de toekomst en wordt nu nog niet geregistreerd. Dat komt mede omdat het erg lastig is om goed en betrouwbaar te meten.

6. Jeugdbescherming en –reclassering

Het is beperkt mogelijk om hierop te sturen (maatregel wordt opgelegd door kinderrechter) en het gaat om kleine aantallen. Deze indicator wordt ter informatie opgenomen.

- Percentage jeugdigen met een jeugdbeschermingsmaatregel (t.o.v. 0-17-jarigen)
- Percentage jeugdigen met jeugdreclassering (t.o.v. 0-17-jarigen)

7. First-time right (op termijn) ->doel: direct passende hulp

Percentage Jeugdigen waarbij de direct de juiste hulp wordt ingezet. Dit is een wens voor de toekomst en wordt nu nog niet geregistreerd. Waarschijnlijk moeten hier bepaalde gegevens voor gekoppeld worden, namelijk het kunnen volgen van jeugdigen en nagaan of wisselingen van hulp minder vaak voorkomen.

8. Wachttijden jeugdhulp->doel: verkorten wachttijden

Aantal jeugdigen op de wachtlijst is niet opgenomen als indicator, omdat deze gegevens geen goed beeld geven en niet betrouwbaar zijn. Denk bijvoorbeeld aan jeugdigen die op meer wachtlijsten staan of nog op een wachtlijst staan en ondertussen al hulp hebben.

9. Clienttevredenheid jeugdhulp

Er wordt jaarlijks een cliënttevredenheidsonderzoek uitgevoerd in de regio Holland Rijnland. Die geeft vooral kwalitatieve informatie. Er is bewust gekozen voor meer verhalend onderzoek (storytelling)n, omdat dit beleidsmatig meer aanknopingspunten biedt. In deze monitor worden de belangrijkste punten opgenomen.

Kosten jeugdhulp

10. Gerealiseerde uitgaven voor jeugdhulp en begroot budget->beschikbaar en betaalbaar houden jeugdhulp

- Gefactureerde kosten per maand
- Facturatie naar zorgvorm
- Unieke cliënten per zorgvorm
- Begroot budget (inclusief tussentijdse budgetophogingen rijk)
- Verhouding tussen gerealiseerde uitgaven en begroot budget

Raadsbrief

Monitor Sociaal Domein: Sturen op jeugdhulp

aan:	de raad van de gemeente Teylingen
zaaknummer:	Z-22-240605
datum collegevergadering:	17 mei 2022
portefeuillehouder:	Mevr. M.E.I. Volten
behandelend ambtenaar:	Tallie Habermehl
emailadres:	T.Habermehl
telefoon:	14 0252
embargo:	☐

Met deze raadsbrief informeren wij u over de Monitor Sociaal Domein: Sturen op jeugdhulp. In de bijlage treft u de rapportage aan over de periode 2019-2022. De volgende rapportage krijgt u in oktober.

Stand van zaken aansluiting onderwijs-jeugdhulp
In de volgende raadsbrief bij de Monitor Sociaal Domein: Sturen op jeugdhulp wordt u hier nader over geïnformeerd.

Dit zijn de meest opvallende resultaten uit de Monitor

- We zien een afname van het aantal doorverwijzingen naar jeugdhulp door de huisartsen. Deze afname is te zien in alle HLT-gemeenten. Zo'n daling is de gewenste richting die we beogen met de inzet van de praktijkondersteuner bij de huisartsen. Het idee is dat de praktijkondersteuner in toenemende mate zelf afdoende hulp biedt of terugverwijst naar het voorliggende veld, waardoor doorverwijzing naar specialistische jeugdhulp niet meer nodig is.
- Het aantal unieke cliënten dat een vorm van jeugdhulp gebruikt, daalt ieder jaar sinds 2019. Vooral het aantal cliënten met ambulante hulp daalde
- Dat leidt niet tot lagere kosten van hulp. De toename van kosten in 2021 komt onder meer door hogere kosten voor ambulante hulp en dagbehandeling. Dit is niet in lijn met de ontwikkeling van het aantal cliënten voor deze hulp.
- De kosten van verblijf zijn wel afgenomen, zoals we ook beogen.
- Het cliënttevredenheidsonderzoek over 2021 is naar verwachting in het najaar van 2022 gereed.
- De eerste resultaten van de Aanpak wachtlijsten jeugdhulp worden voor de zomer gedeeld met de raad.

Bijlagen:
Monitor Sociaal Domein: Sturen op jeugdhulp

Investeren in de basis

Armoedebeleid Teylingen 2018-2021

Versie: maart 2018
Opsteller: Marianne van Dockum

gemeente
TEYLINGEN

Voorwoord

Voor u ligt het armoedebeleid van de gemeente Teylingen. Met dit beleid beogen we extra aandacht te besteden aan onze inwoners, die moeite hebben om rond te komen. Ook voor hen geldt, dat ze met onze Teylingse samenleving mee moeten kunnen doen. Eerder zijn aan de gemeenteraad al onze instrumenten voor armoedebeleid gepresenteerd. In deze beleidsnota geven we aan hoe we deze maatregelen willen inzetten. Tevens is een aanscherping van sommige maatregelen doorgevoerd, omdat er landelijk meer gelden voor armoedebeleid op lokaal niveau beschikbaar zijn gekomen. Dat betekent een verruiming van de inzet van maatregelen, waarvan nog meer mensen in Teylingen gebruik kunnen maken.

De gevolgen van armoede kunnen groot zijn. Sociaal buitengesloten worden, een kortere levensverwachting, ongezonder leven, het zijn allemaal aspecten die we niemand toewensen. Daarom vinden we als College van Burgemeester en Wethouders dat we het beleid en de maatregelen, die in dit stuk worden beschreven, met kracht moeten worden uitgevoerd.

Maar… de gemeente Teylingen kan het niet alleen. Voor een krachtig armoedebeleid hebben we vele andere partijen nodig. Deze partijen worden ook in deze notitie beschreven en de rol die zij kunnen (of: moeten) hebben bij het helpen van mensen om wie het hier gaat.

Tenslotte: achter de beleidsvisie en achter de maatregelen ter uitvoering van die beleidsvisie staat een verandering in de wijze van ons denken. We moeten ons meer bewust worden van het feit dat armoede een onderdeel is van onze samenleving dat we krachtig moeten bestrijden. Schaamte en taboe moeten worden doorbroken. Erkennen dat armoede en schaarste stress opleveren, daarvoor begrip opbrengen en – soms met nieuwe methoden – die stress tot een minimum beperken. Pas dan kunnen we spreken van een effectief armoedebeleid. De ingrediënten daarvoor leest u in dit beleidsplan.

Arno van Kempen

Wethouder sociale zaken gemeente Teylingen

gemeente TEYLINGEN

Inhoudsopgave

1. Inleiding 6
1.1. Aanleiding 6
1.2. Kaders 6
1.3. Leeswijzer 7

2. Armoede - definitie, trends en ontwikkelingen 8
2.1. Wat is armoede? 8
2.2. Wat betekent het om in armoede te leven? 9
2.3. Landelijke aanbevelingen aanpak armoede 11
2.4. Landelijke cijfers 12
2.5. Teylingse cijfers 14

3. Visie op armoedebeleid Teylingen 18
3.1. Visie 18
3.2. Beleidsuitgangspunten 18

4. Aanpak 20
4.1. Wat doen we al? 20
4.2. Wat gaan we nog meer doen? 21

5. Stimuleren gebruik bestaande regelingen 23
5.1. Wat willen we bereiken? 23
5.2. Hoe willen we dit bereiken? 23
5.3. Wat kost het? 24

6. Verbeteren financiering leerlingenvervoer 25
6.1. Wat willen we bereiken 25
6.2. Hoe willen we dit bereiken? 25
6.3. Wat kost het? 26

7. Verbeteren inburgering statushouders 27
7.1. Wat willen we bereiken? 27
7.2. Hoe willen we dit bereiken? 27
7.3. Wat kost het? 27

8. Uitvoeren maatregelen schuldhulpplan 28
8.1. Wat willen we bereiken? 28
8.2. Hoe willen we dit bereiken? 28
8.3. Wat kost het? 29

9. Voorkomen van afhankelijkheid Voedselbank statushouders 30
9.1. Wat willen we bereiken? 30
9.2. Hoe willen we dit bereiken? 30
9.3. Wat kost het? 30

10. Invoeren kindpakket 31
10.1. Wat willen we bereiken? 31
10.2. Hoe willen we dit bereiken? 31

10.3. Wat kost het? 33

11. Stimuleren participatie sport en cultuur 34
11.1. Wat willen we bereiken 34
11.2. Hoe willen we dit bereiken? 34
11.3. Wat kost het? 34

12. Inzetten op werkende armen 35
12.1. Wat willen we bereiken?....35
12.2. Hoe willen we dit bereiken? 35
12.3. Wat kost het? 36

13. Analyseren effectiviteit minimaregelingen 37
13.1. Wat willen we bereiken?....37
13.2. Hoe willen we dit bereiken? 37
13.3. Wat kost het? 37

14. Inzetten op laaggeletterdheid....39
14.1. Wat willen we bereiken?....39
14.2. Hoe willen we dit bereiken? 40
14.3. Wat kost het? 40

15. Inzetten op onderwijs en versterking jongeren 41
15.1. Wat willen we bereiken?....41
15.2. Hoe willen we dit bereiken? 41
15.3. Wat kost het? 42

16. Betrekken maatschappelijke partners en inwoners 43
16.1. Wat willen we bereiken?....43
16.2. Hoe willen we dit bereiken? 43
16.3. Wat kost het? 43

17. Instellen subsidiebudget....44
17.1. Wat willen we bereiken 44
17.2. Hoe willen we dit bereiken: 44
17.3. Wat kost het? 44

18. Stimuleren samenwerking noodfondsen 45
18.1. Wat willen bereiken?....45
18.2. Hoe willen we dit bereiken? 45
18.3. Wat kost het? 45

19. Met wie werken we samen? 46
19.1. Sociaal team....46
19.2. ISD Bollenstreek 46
19.3. Servicepunt Werk....46
19.4. Kwadraad....46
19.5. MEE....46
19.6. Humanitas....47
19.7. Welzijn Teylingen 47

19.8. Jeugdsportfonds en Jeugdcultuurfonds 47
19.9. Stichting Leergeld 47
19.10. Taalhuis 47
19.11. Voedselbank 48
19.12. Kledingbank 48
19.13. Kerken 48

20. Overzicht financiën 49

Literatuurlijst 51

Bijlage Overzicht huidige initiatieven/regelingen 52

1. Inleiding

1.1. Aanleiding

Sinds de economische crisis is de armoede in Nederland met ruim een derde gegroeid. In 2007 hadden iets minder dan 850.000 personen een inkomen onder de armoedegrens, in 2013 waren dat er ruim 1,25 miljoen[1]. Door de explosieve groei is er vanuit de politiek hernieuwde aandacht voor het voorkomen en bestrijden van armoede.

Het voorkomen van armoede is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van Rijksoverheid en gemeenten. De Rijksoverheid doet dit onder meer door uitkeringsbedragen vast te stellen en het inkomen aan te vullen via zorg- en huurtoeslag. De gemeente kan het inkomen aanvullen tot een niveau dat een tekort aan inkomen voor noodzakelijke kosten opvangt. Daarnaast kan de gemeente bijdragen aan de kosten om sociaal te participeren.

In de armoedeaanpak is er speciale aandacht voor kinderen en ouderen. Ongeveer 1 op de 8 kinderen in Nederland leeft in armoede. In 2017 heeft het Rijk de gemeenten extra middelen ter beschikking gegeven om deze kinderen te ondersteunen. De middelen zijn bedoeld om sociale participatie van kinderen te bevorderen. Ook is er een extra bijdrage gekomen voor ouderen in armoede.

Deze armoedenota beschrijft waar Teylingen zich in de komende jaren in het armoedebeleid op richt. Wij willen inwoners die te maken hebben met armoede of het risico lopen om onder het bestaansminimum uit te komen ondersteunen en versterken. Dit doen wij niet alleen. Wij zoeken aansluiting bij lokale partners en beogen integraal, op de diverse beleidsterreinen, onze opdracht te verankeren binnen de gemeente.

De beleidsnota en de voorgestelde maatregelen voor de komende vier jaar zijn niet in beton gegoten. Signalen vanuit inwoners, sociale teams/jeugd- en gezinsteams, belangengroeperingen en de ISD Bollenstreek[2] kunnen zich vertalen in creatieve oplossingen in de lijn zoals deze in de wet- en regelgeving is bedoeld. Centraal staat hierbij de integrale aanpak het denken en werken vanuit 'de omgekeerde toets[3]' en de menselijke maat. Dit sluit aan bij de uitgangspunten zoals geformuleerd in de Transformatieagenda 2017-2018.

1.2. Kaders

Eén van de wettelijke kaders voor het armoedebeleid is de Participatiewet. Die wet regelt onder ander de verstrekking van (bijzondere) bijstand. Daarnaast is er sinds 2012 de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening.

Per 1 januari 2015, met het ingaan van de Participatiewet, is het minimabeleid in Teylingen 'gekanteld'. Er is verplicht afscheid genomen van vrijwel alle categoriale bijzondere

[1] SCP. Armoedesignalement 2014. Den Haag: SCP, 2014.
[2] Intergemeentelijke Sociale Dienst Bollenstreek.
[3] Dit begint bij kijken wat nodig is en wat past binnen de grondwaarden/bedoelingen van de wet.

bijstandsregelingen[4]. De wetgever hoopt daarmee dat klanten daardoor meer geprikkeld worden tot uitstroom richting werk. Kern van het participatiebeleid en het daarmee samenhangende minimabeleid is het versterken van de eigen kracht en het aanspreken van inwoners op hun eigen verantwoordelijkheid. Meer dan voorheen moet de gemeente van geval tot geval nut, noodzaak en aard van de bijstandverlening vaststellen.

Sinds 2012 zijn de gemeenten wettelijk verantwoordelijk voor de schuldhulpverlening.
De gemeente Teylingen heeft in 2017 het beleidsplan schuldhulpverlening vastgesteld. Deze beleidsnota sluit nauw aan op dit armoedebeleid. Immers wanneer mensen in armoede komen, worden al snel schulden gemaakt. En omgekeerd kan de verplichte aflossing van schulden, ook bij inkomens boven de armoedegrens, leiden tot problemen om de vaste lasten en/of kosten voor maatschappelijke participatie op te brengen.

In 2017 is gestart met een aanzet voor een nieuw armoedebeleid. Daarvoor zijn gesprekken gevoerd met leden van de commissie Welzijn en lokale partners zoals Welzijn Teylingen, de Voedselbank, scholen, Vluchtelingenwerk, Service Punt Werk en de ISD Bollenstreek. De aanbevelingen uit het werkveld zijn zoveel mogelijk meegenomen in dit beleid.

1.3. Leeswijzer

In hoofdstuk 2 schetsen wij een beeld van de armoedeproblematiek. Dat doen wij op grond van landelijke ontwikkelingen en gegevens over de situatie in Teylingen. In hoofdstuk 3 geven wij onze visie op armoede en de beleidsuitgangspunten die daarbij centraal staan. Hoofdstuk 4 benoemt wat wij al doen rond preventie en aanpak van armoede en wat wij aanvullend daarop de komende jaren gaan doen. Die focuspunten werken we uit in de hoofdstukken 5 t/m 18. In de nieuwe aanpak neemt het voorkomen en bestrijden van armoede onder kinderen een centrale plaats in. In de aanpak van armoede werken wij nauw samen met maatschappelijke partners. Welke dit zijn staat in hoofdstuk 19. Tot slot gaan wij in hoofdstuk 20 in op de financiën.

[4] De Participatiewet schrijft voor dat gemeenten geen 'generiek of categoriaal inkomensbeleid' mogen voeren. Dat betekent dat een gemeente niet zomaar een bedrag mag geven aan minima zonder te controleren of het bedrag wordt uitgegeven aan het doel waarvoor het is toegekend. Inkomensbeleid is voorbehouden aan het rijk. Uitzondering hierop vormt de individuele inkomenstoeslag (de zogenaamde POB, een toeslag aan mensen met onder meer een langdurig laag inkomen) en premies (zoals de zogenaamde inspanningspremie, een premie die bijdraagt aan de arbeidsinschakeling). De POB en de inspanningspremie zijn vrij besteedbaar.

gemeente TEYLINGEN

2. Armoede - definitie, trends en ontwikkelingen

2.1. Wat is armoede?

Er is geen eenduidige definitie van armoede. Zo hanteren Centraal Bureau voor Statistiek (CBS) en Sociaal Cultureel Planbureau (SCP) verschillende definities van armoede. Wij gaan in deze nota uit van de volgende definitie van het SCP.

> Iemand is arm als hij over een langere periode niet de middelen heeft voor een minimaal bestaan naar hedendaagse normen, ongeacht of dat bij anderen ook het geval is.

Ook worden er verschillende inkomensgrenzen gehanteerd.

- *Lage inkomensgrens*. De meest beperkte (laagste) armoedegrens is die van het CBS. Deze is gebaseerd op de hoogte van een bijstandsuitkering van 1979, die jaarlijks wordt geïndexeerd. Dit is een beleidsmatige inkomensgrens. Deze grens maakt het mogelijk de hoogte van inkomens door de tijd heen te meten. De jaarlijkse indexering is echter lager dan de inflatie. Dit betekent dat de lage inkomensgrens een steeds lager koopkrachtniveau vertegenwoordigt.
- *Basisbehoefte budget en niet-veel-maar-toereikend criterium.* Het SCP hanteert twee armoedegrenzen: het basisbehoefte budget (circa gelijk aan de lage inkomensgrens) en het-niet-veel-maar toereikend criterium. Het SCP baseert haar armoedegrens op een lijst met minimaal noodzakelijke goederen en voorzieningen. Het SCP ziet armoede als een absoluut tekort, dat objectief kan worden bepaald op basis van de beschikbare middelen. In het niet-veel-maar-toereikend niveau worden deze aangevuld met een beperkt budget voor sociale participatie (zie onderstaande tabel).

Tabel 1 Referentiebudgetten voor een alleenwonende, 2014 (maandbedragen in euro's)

minimaal noodzakelijke kosten (basisbehoeften)		aanvullende kosten voor sociale participatie (niet-veel-maar-toereikend-criterium)	
huur[a]	375	bezoek ontvangen	20
gas en andere brandstoffen	53	op bezoek gaan	6
elektriciteit	28	vakantie	24
water	9	uitgaan	17
inventaris, onderhoud huis en tuin	100	extra vervoer	7
telefoon, kabel en internet	51	hobby en sporten	17
verzekeringen	40	bibliotheek	2
niet-vergoede ziektekosten[b]	20		
voeding	180	**totaal**	**92**
kleding	53		
was- en schoonmaakartikelen	9		
persoonlijke verzorging	21		
vervoer	13		
diversen	20		
totaal	**971**		

a. Er wordt uitgegaan van de brutohuur, dus vóór aftrek van eventuele huurtoeslag. In de analyses wordt de ontvangen huurtoeslag bij het inkomen opgeteld.
b. De betaalde ziektekostenpremie is niet als afzonderlijke post in het budget opgenomen, maar wordt in de analyses van het inkomen afgetrokken.
bron: SCP 2016

Voor de armoedegrens gaan we uit van de lage inkomensgrens van het CBS. Dit is een pragmatische keuze, omdat hier de meeste statistiek van voorhanden is. Ook wordt deze grens gebruikt door websites als waarstaatjegemeente.nl. De lage inkomensgrens staat gelijk aan 101% van het sociaal minimum en komt ongeveer overeen met het basisbehoeftenbudget van het SCP.

Het CBS spreekt in haar publicaties doorgaans van 'risico op armoede'. Daarmee geeft zij aan dat ondanks dat er inwoners onder de armoedegrens leven, maar door lage vaste lasten of spaargeld qua besteedbaar inkomen in de praktijk toch kunnen rondkomen. Dit geldt bijvoorbeeld voor (vooral oudere) mensen met een afgelost koophuis die zeer lage woonlasten hebben. De terminologie is in dit beleidsplan deels overgenomen.

2.2. Wat betekent het om in armoede te leven?

Leven met onvoldoende inkomen om in de basisbehoeften te voorzien en/of maatschappelijk te kunnen participeren heeft een grote impact op mensen.

Gevolgen armoede bij volwassen

Huishoudens met inkomen op of onder of net boven de armoedegrens hebben voortdurend te maken met financiële beperkingen. Een groot deel van de mensen komt niet uit met het bedrag dat onder het basisbehoeftebudget van het SCP (zie pagina 7). Zo gaf in 2016 86 procent van hen aan onvoldoende geld te hebben voor één of meer specifieke uitgaven, uiteenlopend van het verwarmen van het huis (14 procent) tot het vervangen van versleten meubels (70 procent). Voor het eten van om de dag een warme maaltijd met vlees, vis of kip is van de gezinnen op of onder de armoedegrens onvoldoende geld en er is onvoldoende geld voor het vervoer naar (groot) ouders, familieleden of vrienden die niet op fietsafstand wonen, en verjaardagen worden overgeslagen omdat er geen geld is om een cadeautje te kopen[5].

Bijna 1 op de 8 huishoudens met een risico op armoede gaf aan achterstand te hebben gehad bij de betaling van de maandelijkse hypotheek- of huurlasten. Om financiële redenen de elektriciteits-, water- of gasrekeningen niet tijdig kunnen betalen kwam bij bijna 1 op de 10 huishoudens met een laag inkomen voor. Ongeveer 6 van de 10 huishoudens met een laag inkomen had onvoldoende geld om regelmatig nieuwe kleding te kopen of jaarlijks een week op vakantie te gaan. Bijna 75 procent had onvoldoende financiële middelen achter de hand om onverwachte, noodzakelijke uitgaven ter waarde van €1.000 te kunnen bekostigen[6].

Uit hersenonderzoek is gebleken dat het voortdurend leven met geldzorgen of armoede een zware emotionele en cognitieve last is die chronische stress veroorzaakt. De stress tast het vermogen aan om problemen doelmatig aan te pakken, prioriteiten te stellen en impulsen te beheersen. Het nemen van onverstandige, korte termijn-beslissingen kan inwoners steeds verder in de financiële problemen brengen[7].

[5] CBS. Armoede en sociale uitsluiting 2015. Den Haag: CBS, 2015.
[6] CBS, Armoede en sociale uitsluiting 2018. Den Haag: CBS, 2018.
[7] Mullainathan, Sendhil en Shafir, Eldar. Schaarste. Hoe gebrek aan tijd en geld ons gedrag bepalen. Amsterdam: Maving Publishing, 2013.

Ook heeft het leven in armoede invloed op de gezondheid. Mensen uit een huishouden met een inkomen onder de armoedegrens leven gemiddeld ongeveer 5 jaar korter dan mensen met een hoger inkomen. Het verschil in gezonde levensjaren bedraagt zelfs 14 jaar[8].

Gevolgen armoede bij kinderen

Opgroeien in armoede kan grote gevolgen hebben voor kinderen. In gezinnen met een laag inkomen is er niet altijd geld om een sport te beoefenen, nieuwe kleren te kopen, op vakantie te gaan of mee te doen aan schoolexcursies. Kinderen praten daar vaak niet over. Zij willen hun ouders niet laten merken dat ze iets graag willen dat geld kost. Andere kinderen schamen zich ervoor, zijn jaloers en/of voelen zich buitengesloten.

De gevolgen zijn groter als er meerdere problemen in een gezin zijn en/of als de armoede langdurig is. Als er alleen een financieel probleem is, door bijvoorbeeld werkloosheid van (een van de) ouders, kunnen ouders vaak goed met de situatie omgaan en zijn er weinig negatieve gevolgen voor het kind. Maar naarmate er meer zogenaamde risicofactoren in de omgeving van het gezin zijn, zoals lage opleiding van de ouders, psychische problemen van de ouders of huiselijk geweld, dan neemt de kans op problemen toe. Ouders die voortdurend (te) weinig inkomen en (te) veel schulden hebben, lijden onder stress, voelen zich psychisch steeds minder goed en worden onzeker over hun rol als opvoeder.

Mogelijk gevolgen van armoede zijn[9]:

- onveilige hechting (bij kinderen tot 3 jaar die opgroeien in armoede);
- psychosociale problemen (bij kinderen tot 12 jaar);
- verminderde hersenontwikkeling en minder goede emotieregulatie;
- grotere kans op het verlaten van school zonder startkwalificatie;
- sociaal isolement door uitsluiting bij activiteiten;
- gevoelens van angst, afhankelijk zijn en ongelukkig zijn (meer naarmate een gezin langer in armoede leeft).

Opvallend is ook dat kinderen op de basisschool met dezelfde capaciteiten maar van ouders met een lager inkomen gemiddeld een lager schooladvies krijgen dan kinderen van rijkere ouders[10]. Ook bij de overgang naar het hoger onderwijs is het inkomen van de ouders van invloed. Door financiële drempels, zoals ouderbijdragen, boekengeld en kosten voor vervoer, kiezen ouders soms voor een lagere schoolkeuze die minder kosten met zich brengt. Dat leidt op zijn beurt weer tot een grotere achterstand op de arbeidsmarkt.

---

[8] https://www.cbs.nl/nl-nl/nieuws/2009/52/gezonde-levensverwachting-korter-bij-lage-inkomens

[9] Sociaal Economische Raad (SER). Opgroeien zonder Armoede. Advies uitgebracht aan de staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid. Den Haag: SER, maart 2017.
http://kindpakketwijzer.nl

[10] CBS

2.3. Landelijke aanbevelingen aanpak armoede

Diverse toonaangevende instituten[11] hebben de afgelopen jaren aanbevelingen gedaan aan gemeenten voor een lokale aanpak van armoede. Deze aanbevelingen nemen wij mee in het Teylingse armoedebeleid.

Empowerment: versterken eigen kracht inwoners

Empowerment is niet één doel of één methodiek, maar een richtinggevend denk- en handelingskader. Het impliceert investeren in het psychologische, sociale en maatschappelijke kapitaal. Professionals kunnen het psychologische kapitaal (zelfvertrouwen, veerkracht en wilskracht) van mensen vergroten door middel van motiverende gespreksvoering en oplossingsgericht coachen.

Investeren in sociaal kapitaal betekent het vergroten van steun van familie, vrienden of buren en maatschappelijke organisaties die de kwetsbare groep met succes kunnen ondersteunen en bereiken. Bij maatschappelijk kapitaal gaat het om het versterken van belangengroepen, cliëntenraden en zelforganisaties. Dit zodat zij in staat zijn tot het veranderen en beïnvloeden van vooroordelen en processen van uitsluiting, betere toegankelijkheid van voorzieningen en het beïnvloeden van sociale wet- en regelgeving.

Investeren in opleiding en arbeid

Het investeren in opleiding en arbeid levert wellicht de belangrijke bijdrage: 40% komt, door het vinden van werk, uit de armoede.

Verbeter de gemeentelijke dienstverlening

- Investeer in laagdrempelige en persoonlijke dienstverlening. Vermijd ingewikkelde formulieren en procedures. Monitor of de digitalisering van de dienstverlening drempelverhogend werkt.
- Verkort de wachttijd bij de aanvraag van uitkeringen en maak het verstrekken van voorschotten soepeler.
- Organiseer een noodfonds of ondersteun een noodfonds van derden c.q. diaconale organisaties zodat bij acute financiële nood snel geholpen kan worden.
- Ontwikkel een lokaal armoedebeleid waarbij de financiële positie wordt versterkt van groepen die langdurig afhankelijk zijn van een sociaal minimum en geen perspectief hebben op werk of voldoende lonend werk.
- Maak als gemeenteraad standaard gebruik van het instrument ‘armoedemonitor of minima-effect rapportage’, zodat bij elke nieuwe maatregel op alle beleidsterreinen vooraf en achteraf getoetst wordt of deze (de kans op) armoede vergroot.
- Verminder het niet-gebruik van voorzieningen.

---

[11] MOVISIE. Wat werkt bij De Aanpak van Armoede. Utrecht: MOVISIE, 2016.
Knooppunt Kerken en armoede. Armoede in Nederland 2016, Onderzoek naar hulpverlening door diaconieën, parochiële caritasinstellingen en andere kerkelijke organisaties in Nederland, Libertas Pascal Utrecht.
Sociaal Economische Raad (SER). Opgroeien zonder Armoede. Advies uitgebracht aan de staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid. Den Haag: SER, maart 2017.
Kinderombudsman. Kinderen in Armoede in Nederland. Den Haag: Kinderombudsman, 2013.

Ondersteuning kinderen in armoede

- Zie kinderen niet als 'losse onderdelen'; richt je op inkomensondersteuning van ouders.
- Compenseer het leven van een kind in armoede door specifieke regelingen in natura die sociale participatie zoals activiteiten op sport en cultuur mogelijk maken.

2.4. Landelijke cijfers

Lichte daling huishoudens in armoede, langdurige armoede neemt toe

Sinds de economische crisis is de armoede in Nederland enorm toegenomen. Met het in 2014 ingezette herstel van de economie, daalde het aantal huishoudens in armoede in 2014 en 2015. In 2016 bleef het onveranderd. Ramingen van het Centraal Planbureau, wijzen op aanhoudende stabiliteit in 2017 en een daling in 2018.

Anders gesteld is het met langdurige armoede. De kans om ten minste vier jaar achtereen van een laag inkomen te moeten rondkomen nam ook in 2016 verder toe. Dat komt vooral door de groeiende groep mensen die moeilijk uit de bijstand kan komen. Vooral bepaalde bevolkingsgroepen, zoals eenoudergezinnen en minderjarige kinderen zijn in 2014 en 2015 getroffen door hardnekkige armoede. In 2016 stabiliseerde het aantal mensen onder de armoedegrens in deze groepen[12].

Grootste risicogroepen armoede: bijstandsgerechtigden, migranten en zelfstandigen

De groepen die het meeste risico op armoede lopen, zijn bijstandsgerechtigden, niet-westerse migranten en zelfstandigen. Waar het gemiddelde armoedepercentage voor de totale bevolking in 2014 op 7,6% lag, is dat percentage bij die groepen veel hoger. Het is namelijk: 44% (bijstandsgerechtigden), 19% (niet-westerse migranten) en 12% (zelfstandigen). De rijkste groep zijn de 65-plussers. Een kleine 3% van de ouderen blijkt onder de armoedegrens te leven[13].

Ook eenoudergezinnen, alleenstaanden tot de AOW-leeftijd, huishoudens met bijstand en huishoudens met een laagopgeleide hoofdkostwinner leven relatief vaak van een inkomen onder de armoedegrens. Zo moest in 2016 23% van de eenoudergezinnen met minderjarige kinderen van een laag inkomen rondkomen en had 8% van hen al minstens vier jaar achtereen een laag inkomen[14].

[12] CBS, Armoede en sociale uitsluiting 2018. Den Haag: CBS, 2018.
[13] https://digitaal.scp.nl/armoedeinkaart2016/waar_ligt_de_armoedegrens/
[14] CBS. Armoede en sociale uitsluiting 2017. Den Haag: CBS, 2017.

gemeente TEYLINGEN

Vooral vluchtelingen hebben laag inkomen

Onder huishoudens van niet-westerse afkomst kwam in 2016 het aandeel met een laag inkomen uit op 26% en bedroeg het aandeel met een langdurig laag inkomen 13%. Vluchtelingen uit Syrië en Eritrea die inmiddels de asielprocedure hebben doorlopen en een verblijfsvergunning hebben, lopen de hoogste armoederisico's. Ruim driekwart van de Syrische statushouders moest in 2016 van een laag inkomen rondkomen. Onder de (kleine) groep huishoudens van Eritrese afkomst lag het aandeel met 83% nog een stuk hoger. Het gros van deze huishoudens leeft van de bijstand[15].

Grote armoede onder kinderen

De kans om in Nederland als kind in armoede op te groeien is een stuk groter dan als volwassene in armoede te leven. In 2014 waren er 380 duizend kinderen die in armoede leefden, ongeveer 11% van de gehele bevolking. Onder kinderen met een migratieachtergrond is dat percentage nog hoger: 28%. Dit betekent dat 1 op de 9 kinderen in armoede opgroeit en onder kinderen van migranten dit bijna uitkomt 1 op de 3 kinderen. De afgelopen twee jaar zijn deze percentages wel licht gedaald[16].

Inkomenstekorten voor huishoudens met laag inkomen

Huishoudens met een laag inkomen hebben een inkomenstekort om in de basisbehoeften te voorzien. In 2016 lag het tekort op gemiddeld 9,4% van het inkomen. Dat betekent voor een alleenstaande dat deze ongeveer €100 per maand tekort kwam. In 2014 lag het inkomen 10,5% onder de lage inkomensgrens en was het tekort voor een alleenstaande circa € 110 per maand. Bij meerpersoonshuishoudens waar de lage inkomensgrens hoger is, betekent een percentage van 9,4% dus een hoger tekort[17].

Mogelijk is dit inkomenstekort nog veel hoger. Uit onderzoek van het SCP blijkt dat veel van de bedragen die opgenomen zijn in het basisbehoeftenbudget (zie schema pagina 7) ontoereikend zijn. Met name de daadwerkelijke kosten voor huur, woonlasten, kleding, voedsel, vervoer en kosten voor sociale participatie liggen volgens de onderzochte groep hoger dan in het overzicht zijn opgenomen. Voor een alleenstaande kwam de groep op € 1.459 uit. Dit laatste bedrag is bijna € 400 hoger dan het referentiebudget dat de basis is voor het niet-veel-maar-toereikend criterium[18].

Hoe hoog de inkomenstekorten feitelijk zijn hangt o.a. af van de plek waar iemand woont. Zo zijn de huren in de Bollenstreek bijvoorbeeld hoger dan die in Friesland. Aan de andere kant kan het ook zo zijn dat inwoners wonen in een afgeloste koopwoning en daardoor lagere woonlasten hebben per maand dan in het overzicht wordt vermeld.

---

[15] CBS, Armoede en sociale uitsluiting 2018. Den Haag: CBS, 2018.
[16] Sociaal Economische Raad (SER). Opgroeien zonder Armoede. Advies uitgebracht aan de staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid. Den Haag: SER, maart 2017.
[17] CBS, Armoede en sociale uitsluiting 2018. Den Haag: CBS, 2018.
[18] https://digitaal.scp.nl/armoedeinkaart2016/waar_ligt_de_armoedegrens/

2.5. Teylingse cijfers

Relatief weinig armoede, wel aanzienlijk aantal

In Teylingen leeft 4,1% van de huishoudens ten minste een jaar op de armoedegrens (tabel 2). Vergeleken met de Bollen5-gemeenten en heel Nederland zijn dat er relatief weinig. Desondanks is het wel een aanzienlijke groep, namelijk 600 huishoudens. Daarbij gaat het om circa 1.100 personen. In de huishoudens tot 101% zijn circa 300 kinderen betrokken (tabel 3).

Ongeveer 900 huishoudens hebben met een inkomen tot 110% van het sociaal minimum geen ruimte om te sparen. Dat betekent dat zij snel in de problemen kunnen komen bij grote of onvoorziene uitgaven. Circa 1.300 huishoudens hebben een inkomen tot 120% van het sociaal minimum. Het advies van de SER en de Kinderombudsman aan gemeenten is om minimaal tot deze grens kosten voor sociale participatie van kinderen te betalen.

Het aantal (kinderen in) huishoudens met een laag inkomen in Teylingen is van 2013-2014 stabiel.

Tabel 2 Huishoudens naar inkomen

% tot sociaal minimum	Teylingen 2013		Teylingen 2014	B5 2014	NL 2014
	aantal	%	%	%	%
101% (armoede)	600	4,3	4,1	5,5	8,4
110%	900	6,6	6,5	8,3	12,4
120%	1.300	9,1	8,8	11,1	16

bron: CBS

In de tabel gaat het alleen over inkomen en niet over het vermogen van deze huishoudens. De cijfers uit 2014 zijn de meest recente gegevens. In december 2017 zouden cijfers over 2015 uitgebracht worden. Deze zijn op dit moment nog niet beschikbaar.

Tabel 3 Minderjarige kinderen in huishoudens, naar inkomen

% tot sociaal minimum	Teylingen 2013		Teylingen 2014	B5 2014	NL 2014
	aantal	%	%	%	%
101% (armoede)	300	3,9	3,4	5,2	7,9
110%	400	5,1	4,6	7,1	10,9
120%	500	6	5,7	8,5	13,0

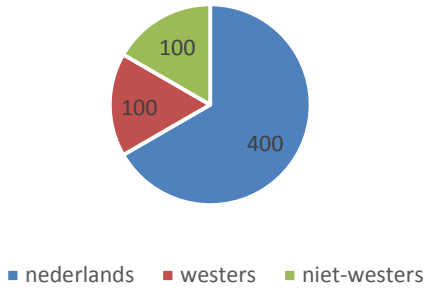
bron: CBS

Achtergrondkenmerken huishoudens armoedegrens

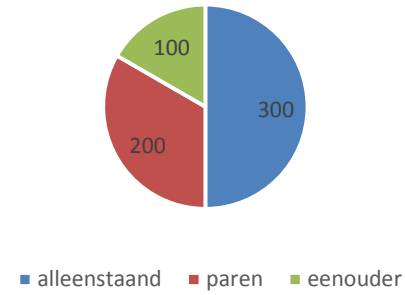
Een derde van de huishoudens op de armoedegrens, met een inkomen tot 101% van het sociaal minimum, heeft een migrantenachtergrond (figuur 1). Bij de migranten met een westerse achtergrond gaat het met name om Oost-Europeanen (Polen, Bulgaren). Onder de huishoudens met een niet-westerse achtergrond worden Nederlanders met een Turks/Marokkaans/Surinaamse

achtergrond verstaan en de nieuwe Nederlanders met een vluchtelingenachtergrond uit onder andere Syrië en Eritrea. De helft van de huishoudens is alleenstaand.

Figuur 1 Herkomst huishoudens

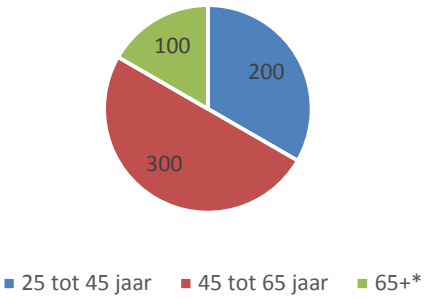

Figuur 2 Samenstelling huishoudens

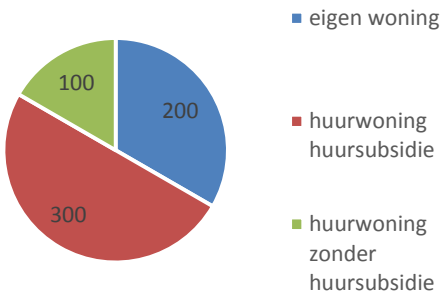

De helft van de huishoudens op de armoedegrens heeft een hoofdkostwinner in de leeftijd van 45-65 jaar. Opvallend is dat in tegenstelling tot landelijke trend er relatief veel inwoners boven de 65 jaar leeft van een inkomen onder de armoedegrens. Het merendeel van deze huishoudens woont in een huurwoning.

Figuur 3 Leeftijd hoofdkostwinner

Figuur 4 Woonsituatie huishoudens

*De cijfers zijn afgerond. Het daadwerkelijk aantal ouderen zal iets hoger liggen.
bron: CBS

Warmond meeste huishoudens onder/rond sociaal minimum

In de kern Warmond wonen de meeste huishoudens met een inkomen onder of rond het sociaal minimum. Het gaat om 5,1% van de huishoudens. Dit percentage is afgenomen sinds het jaar ervoor. Dat is in alle kernen het geval.

Tabel 4 Huishoudens onder of rond het sociaal minimum per kern

kern	% 2015	% 2014
Sassenheim	3,4	4,3
Voorhout	2,3	3,5
Warmond	5,1	6,6
Teylingen totaal	**3,2**	**4,3**

bron: CBS

Het gegeven dat Warmond hoger uitkomt dan de andere kernen is interessant genoeg om te blijven volgen. In de komende periode zullen we kijken of een 'wijkgerichte aanpak' opportuun lijkt.

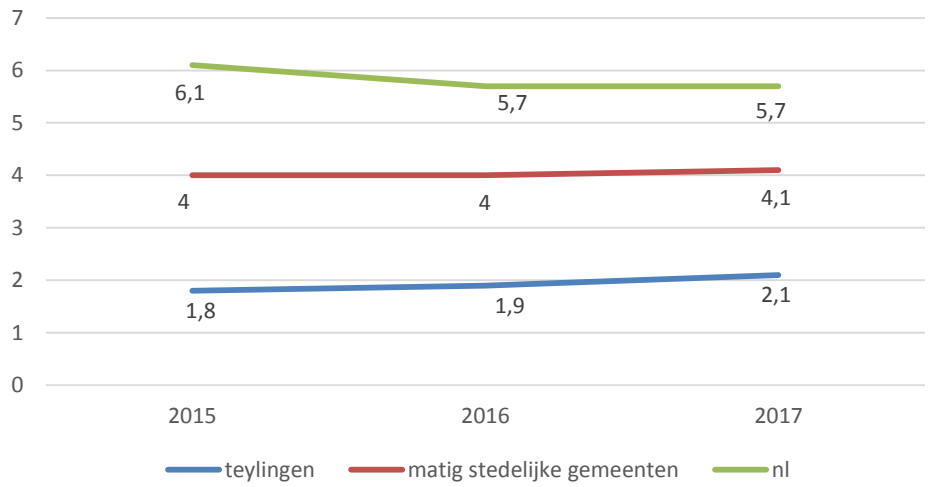
Meer huishoudens met een bijstandsuitkering

Het percentage huishoudens met een bijstandsuitkering is de afgelopen jaren toegenomen in Teylingen. Het gaat om een groei van 260 huishoudens in 2015 naar 320 in 2017. Dat komt grotendeels door een toename van het aantal statushouders. In de 320 huishoudens gaat het om circa 400 personen. Het percentage huishoudens met een bijstandsuitkering ligt nog steeds onder dat van andere matig stedelijke gemeenten en heel Nederland (figuur 5).

Chronisch zieken, gehandicapten en ouderen

Met de invoering van de Participatiewet is de categoriale inkomensvoorziening die chronisch zieken, gehandicapten en ouderen eerder ontvingen en naar eigen inzicht (vrij) konden besteden door de wetgever afgeschaft. Ouderen komen ook niet in aanmerking voor het Persoons Ondersteunend Budget (POB). Deze maatregelen zijn deels gecompenseerd door de uitgebreide dekking van de collectieve aanvullende ziektekostenverzekering en mogelijkheden binnen de bijzondere bijstand maar het is aannemelijk dat (een deel van deze) groep er afgelopen jaren financieel op achteruit is gegaan. Dit zal meegenomen worden in de armoedemonitor.

Figuur 5 Percentage huishoudens met een bijstandsuitkering

bron: waarstaatjegemeente.nl[19]

Het percentage kinderen in huishoudens met een bijstandsuitkering lag in 2015 op 2%. Dit gaat om circa 160 kinderen. Ter vergelijking met andere matig stedelijke gemeenten was dat 4,4% en in heel Nederland 6,6%.

[19] Gemeenten met dezelfde mate van stedelijkheid zijn vaak beter met elkaar te vergelijken dan bijvoorbeeld gemeenten die geografisch tot dezelfde regio behoren. Teylingen wordt door het CBS getypeerd als een matig stedelijke gemeente. Dit heeft te maken met het aantal adressen binnen een bepaalde straal (1000-1500 per km^2)

Teylingse risicogroepen

Maatschappelijke organisaties in Teylingen signaleren dat vooral de volgende groepen de afgelopen jaren het financieel zwaar hebben gehad[20]:

- alleenstaanden en jongeren onder de 27 jaar;
- mensen met een langdurig laag inkomen net boven 120% van het sociaal minimum die niet in aanmerking komen voor minimaregelingen (zogenaamde werkende armen);
- mensen die langdurig een uitkering krijgen;
- voordeurdelers;
- werklozen;
- statushouders;
- zzp-ers en eenmanszaken.

Daarnaast ontvangen we recentelijk meer signalen over:

- Ouderen met alleen een AOW-uitkering met een klein pensioen of pensioengat.
  Steeds hogere vaste lasten en (eigen bijdragen) voor zorgkosten spelen hier vaak een rol. Een goed beeld over de omvang van deze groep is er nog niet. Deze groep is vaak gewend om van weinig rond te komen en klaagt niet snel. Daarnaast speelt schaamte over het hebben van financiële problemen vooral bij deze generatie nog vaak een grote rol.

In de nabije toekomst verwachten maatschappelijke organisaties vooral problemen bij:

- Jongeren met een lage opleiding die moeite hebben om een baan te vinden en jongeren die zelfstandig gaan wonen. Deze jongeren moeten vaak noodgedwongen in de vrije sector huren (zonder huurtoeslag), omdat ze nog niet lang genoeg op de wachtlijst voor een sociale huurwoning staan.
- Mensen die door de aantrekkende economie uit de financiële problemen zijn gekomen, maar kwetsbaar blijven voor tegenslagen. Vaak gaat het om mensen met flexcontracten, die weer ontslagen kunnen worden. Hun financiële buffers zijn nog niet groot genoeg om financiële tegenslagen op te kunnen vangen.
- Mensen die als gevolg van digitalisering of robotisering hun baan kwijtraken.

[20] Gemeente Teylingen. Armoedebeleid gemeente Teylingen 2017. Teylingen: Gemeente Teylingen, 2017a (niet vastgestelde beleidsnota).

3. Visie op armoedebeleid Teylingen

3.1. Visie

Teylingen wil armoede en sociale uitsluiting onder haar inwoners voorkomen en bestrijden. Wij zullen de noodzakelijke voorwaarden scheppen voor een beter toekomstperspectief voor al onze inwoners met betrekking tot:

- volwaardige maatschappelijke participatie
- het hebben van een voldoende besteedbaar inkomen

Deze benadering is breder dan alleen het treffen van voorzieningen en het verstrekken van uitkeringen en toeslagen. We willen als lokale overheid onze inwoners ondersteunen waar nodig en versterken waar mogelijk om te voorkomen dat zij onder de armoedegrens terecht komen.

3.2. Beleidsuitgangspunten

Wij willen zorgen dat inwoners uit Teylingen voldoende inkomen hebben om te voorzien in hun basisbehoeften en niet (financieel) belemmerd worden om deel te nemen aan het maatschappelijk leven. De volgende uitgangspunten vormen hiervoor de basis.

Laagdrempelige en integrale toegang

We willen dat inwoners en professionals snel en gemakkelijk de weg naar hulp en ondersteuning weten te vinden. Het moet duidelijk zijn waar ze terecht kunnen met vragen op het gebied van jeugd, hulp en ondersteuning, werk en inkomen, schuldhulpverlening, zorg en wonen. Met de oprichting van de sociale teams in 2016 en de integratie van het zorgloket in de lokale teams per april 2018 is er een 'loket' waar inwoners met al hun vragen terecht kunnen. Zo hebben we een laagdrempelige toegang gerealiseerd, dichtbij de inwoner. De sociale teams kijken vanuit een integrale benadering naar de verschillende problemen die samenhangen met de armoede- en schuldenproblematiek en bieden ondersteuning waar nodig en gewenst.

Brede focus met aandacht voor speciale doelgroepen

Het armoedebeleid is gericht op iedere inwoner die van een inkomen leeft van onder, op of net boven de armoedegrens. Het besteedbaar inkomen om minimaal in de vaste lasten te voorzien is daarin leidend. Daarnaast is er extra aandacht voor doelgroepen die (langdurig) in armoede (dreigen te) verkeren en voor kinderen. Onze ambitie is dat alle kinderen hun talenten kunnen ontwikkelen en volwaardig kunnen meedoen aan de samenleving. Opgroeien in een arm gezin mag geen beperking zijn om mee te kunnen doen aan school, sport en cultuur.

Eigen kracht centraal, zelfredzaamheid stimuleren

In onze aanpak staat het stimuleren en versterken van de zelfredzaamheid van inwoners centraal. We gaan uit van de eigen kracht van de inwoner en zijn of haar sociale netwerk. We willen het liefst dat mensen met een duwtje in de rug weer de weg naar financiële zelfstandigheid kunnen vinden. Daarbij zijn we ook realistisch; we weten dat niet iedereen op eigen kracht kan deelnemen aan de samenleving. Voor kwetsbare inwoners zorgen wij dat ondersteuning beschikbaar is.

Maatwerk en menselijke maat centraal

Het ondersteunen van mensen in armoede vraagt maatwerk. Wij werken met de 'omgekeerde toets' waar niet uitgegaan wordt van de regels maar van 'doen wat nodig is'. De ondersteuningsbehoefte van de inwoner staat daarin centraal. Door de nieuwe inzichten over de invloed van stress die met (langdurige) armoede en schuldenproblematiek gepaard gaan, wordt gebruik gemaakt van (elementen van) de methodiek 'Mobility Mentoring'[21]. Maar bovenal van gezond verstand.

[21] De aanpak Mobility Mentoring combineert het onderwerp armoede met de laatste inzichten vanuit de hersenwetenschap. Centraal in deze benadering staat het wegnemen van stress en het begrip voor het feit dat mensen in armoede niet altijd de meest verstandige keuzes maken.

4. Aanpak

4.1. Wat doen we al?

In 2017 is er een inventarisatie gemaakt van de instrumenten en maatregelen die Teylingen voor armoedebestrijding bestaan. De conclusie was dat er met de circa 20 'instrumenten' al een hoop gebeurt. De maatregelen lopen langs zes sporen die elkaar overlappen en versterken. Hieronder staan de zes sporen benoemd.

Preventie en vroegsignalering
- Vindplaatsgericht werken
- Taalhuis
- Beweegprogramma voor Minima: Lekker in je lijf
- Voor- en vroegschoolse educatie
- Informatie over mogelijkheden inkomensondersteuning

Aandacht voor schulden
- Thuisadministratie
- Budgetinformatiepunt
- Noodfonds
- Fonds voorkomen huisuitzettingen (vanaf 2018)
- Schulddienstverlening

Materiële ondersteuning en maatschappelijke activering
- Sport- en cultuurregeling
- Kwijtschelding gemeentelijke belastingen
- Kleding- en Voedselbank
- Kinderopvangtoeslag

Werk en inkomen
- Bijstandsuitkering op grond van de Participatiewet
- Re-integratie
- Persoons ondersteunend budget (Pob)
- Inspanningspremie
- Individuele bijzondere bijstand
- Collectieve aanvullende zorgverkering

Onderwijs
- Onderwijs als basis
- Signaleringsfunctie onderwijs
- Aansluiting op de arbeidsmarkt

Stimuleren Maatschappelijke Initiatieven
- Noodfondsen

In bijlage 1 zijn de maatregelen nader uitgewerkt. De belangrijkste financiële instrumenten zijn de regelingen die door de ISD Bollenstreek worden uitgevoerd.

Met de oprichting van de sociale teams in 2016, de inzet van de coördinator schuldhulpverlening per 2018 en de pilot Village-deal[22] in Voorhout zijn er belangrijke stappen gezet om (nog) betere ondersteuning te bieden aan inwoners waar armoede en schuldenproblematiek speelt of problematiek die kan leiden tot armoede.

4.2. Wat gaan we nog meer doen?

Hieronder staat een overzicht over hoe de instrumenten worden ingezet, welke instrumenten er nog meer zijn en welke nieuwe maatregelen we nemen. Deze worden uitgewerkt in de volgende hoofdstukken. Ze zijn aanvullend op de reeds bestaande maatregelen.

Preventie en vroegsignalering	•Stimuleren gebruik bestaande maatregelen •Verbeteren financiering leerlingenvervoer •Verbeteren inburgering statushouders
Aandacht voor schulden	•Uitvoeren maatregelen uit het beleidsplan schuldhulp •Voorkomen van afhankelijkheid Voedselbank statushouders
Materiële ondersteuning en maatschappelijke activering	•Invoeren kindpakket, waaronder aansluiten bij Jeugdsportfonds en Jeugdcultuurfonds en bij Stichting Leergeld •Stimuleren participatie sport en cultuur
Werk en inkomen	•Inzetten op werkende armen •Anayseren effectiviteit minimaregelingen
Onderwijs	•Inzetten op laaggeletterdheid •Inzetten op onderwijs en versterking jongeren
Stimuleren maatschappelijke initiatieven	•Maatschappelijke partners en inwoners betrekken •Instellen subsidiebudget •Samenwerking noodfondsen stimuleren

Belangrijke elementen uit de aanpak zijn preventie en vroegsignalering en focus op kinderen.

[22] De Village Deal is een deal tussen het college van B&W en de gemeenteraad om te experimenteren met een vernieuwend en integraler ondersteuningsaanbod aan bewoners met een complexe of meervoudige hulpvraag. Het doel van de Village Deals is het stimuleren van integrale en vernieuwende aanpakken binnen het sociaal domein en de lessen in dit leerproces te delen met andere gemeenten.

Zoals aangegeven zijn deze maatregelen een startpunt. Op basis van signalen vanuit inwoners en maatschappelijke partners kan, indien nodig, tussentijds ingespeeld worden op de actuele situatie.

5. Stimuleren gebruik bestaande regelingen

5.1. Wat willen we bereiken?

Alle inwoners van Teylingen zijn op de hoogte en maken gebruik van de landelijke en lokale inkomensondersteunende maatregelen.

Een deel van de huishoudens komt uit onder de armoedegrens omdat zij geen gebruik maken van de landelijke en lokale inkomensondersteunende maatregelen die voor minima beschikbaar zijn. Oorzaken daarvan zijn:

- de onbekendheid van met name gemeentelijke regelingen;
- de vaak ingewikkelde administratie die hier mee gemoeid is;
- de voorwaarden voor toekenning die problematisch kunnen zijn voor mensen in armoede of schulden (zoals toekenning na gemaakte kosten) of correctie achteraf (huurtoeslag, zorgtoeslag).

Het niet-gebruik van gemeentelijke regelingen voor kinderen werd in 2011 geschat op 47%, het niet gebruik van zorg en huurtoeslag lag op 17-18%, het niet-gebruik van langdurigheidstoeslag[23] bedroeg 60%[24]. Vooral bij werkende armen zijn de regelingen onbekend of bij statushouders nadat de begeleiding door Vluchtelingenwerk ophoudt.

5.2. Hoe willen we dit bereiken?

- Vereenvoudigen van aanvraagprocedures
  Hierdoor wordt de drempel lager om inkomensondersteunende voorzieningen aan te vragen en zal het gebruik toenemen. Middelen die hiervoor worden ingezet zijn de website 'Bereken uw recht'[25], een brede aanvraag minimaregelingen, een voorzieningencheck bij intake, het jaarlijkse heronderzoek en bij beëindiging van bijstandsuitkering. Ook zullen waar mogelijk minder bewijsstukken worden gevraagd bij aanvraag van minimaregelingen.

- Verbeteren communicatie
  De afdeling communicatie stelt een plan op in overleg met de ISD Bollenstreek. Doel is ervoor te zorgen dat alle informatie die van belang is voor inwoners met een laag inkomen en schulden op een toegankelijke manier beschikbaar is. Het gaat er hierbij om dat inwoners weten welke organisaties in de gemeente hen praktisch kunnen ondersteunen en op welke (formele en informele) inkomensondersteunende voorzieningen zij mogelijk aanspraak kunnen maken.

  Andere maatregelen zijn het opzetten van een papierwinkel en afspraken over gemeentelijke belastingen. Deze maken onderdeel uit van de beleidsnota Integrale Schuldhulpverlening en worden uitgewerkt in hoofdstuk 8.

---

[23] Deze toeslag is in 2015 vervangen door het Persoonsondersteunend budget (Pob) en de Inspanningspremie.
[24] SEO Economisch Onderzoek. Niet gebruik Inkomensondersteunende Maatregelen. Amsterdam: SEO Economisch Onderzoek, juni 2011.
[25] Dit is een website van het Nibud en Stimulanz waar na invullen van de samenstelling huishouden en inkomensgegevens wordt aangegeven voor welke toeslagen de inwoner in aanmerking komt.

5.3. Wat kost het?

Voor het verbeteren van de communicatie wordt in 2018 € 5.000 ingezet. We trekken hierin op met schuldhulpverlening.

6. Verbeteren financiering leerlingenvervoer

6.1. Wat willen we bereiken

Minima met recht op een ov-vergoeding in het leerlingenvervoer hoeven dit niet eerst voor te schieten en komen zo niet meer in de financiële problemen.

Als een kind niet zelfstandig naar school kan bekostigt de gemeente Teylingen het leerlingenvervoer. Dit geldt voor leerlingen voor wie de dichtstbijzijnde toegankelijke school op grotere afstand van de woning ligt dan 6 kilometer, en voor leerlingen die bijvoorbeeld te maken met een ziekte, handicap of gedragsproblemen. Uitgangspunt is dat in dat geval de kosten van openbaar vervoer worden vergoed. Begeleiding van een leerling, aangepast vervoer of eigen vervoer kan wegens bijzondere omstandigheden worden toegestaan. Vergoeding voor de begeleiding geldt voor kinderen in het basisonderwijs die met het openbaar vervoer reizen en voor kinderen waarvoor een deskundigenverklaring wordt overlegd. De reiskosten voor dit leerlingenvervoer moeten de ouders eerst voorschieten en kunnen zij achteraf declareren.

Voor ouders/verzorgers met een laag inkomen kan het voorschieten van de vergoeding van de kosten voor het leerlingenvervoer een groot probleem zijn. Eén van de doelgroepen die we daar reeds in beeld hebben zijn statushouders.

De kinderen van statushouders die zich recent hebben gevestigd in Teylingen kunnen doorgaans niet direct instromen in het reguliere basis- of voortgezet onderwijs omdat zij de Nederlandse taal nog niet voldoende machtig zijn. De kinderen volgen daarom taalonderwijs in Katwijk en Noordwijkerhout. Deze leerlingen komen veelal in aanmerking voor bijdragen in de reiskosten van en naar school vanuit de regeling 'leerlingenvervoer'. Dit betreft een vergoeding van de kosten voor openbaar vervoer. De kosten worden op declaratiebasis vergoed, dat betekent dat statushouders met meerdere kinderen bedragen moeten voorschieten rond de 300 à 400 euro per maand. Dit brengt veel gezinnen in de financiële problemen/schulden, aangezien zij vaak afhankelijk zijn van een bijstandsuitkering. Dit biedt geen ruimte om dit soort bedragen voor te schieten en de mensen zijn nog te kort in Nederland om reserves/spaargeld op te hebben gebouwd.

Wanneer leerlingenvervoer aan kinderen van statushouders niet wordt toegekend, omdat zij daar volgens de verordening geen recht op hebben, komen de kosten van het busvervoer voor eigen rekening van de statushouder. Fietsen naar school is echter voor deze groep nog geen alternatief. Er zijn geen fietsen in het gezin en zowel ouders als kinderen kunnen vaak niet (veilig) fietsen. Ook deze ouders komen door de reiskosten van hun kinderen in de financiële problemen c.q. schulden.

6.2. Hoe willen we dit bereiken?

- We willen inzetten op het voorschieten van de reiskosten voor alle kinderen die vallen onder de regeling "leerlingenvervoer". Door niet meer te werken met een declaratie achteraf, helpt deze maatregel om schuldenproblematiek bij inwoners met een (te) laag inkomen te voorkomen.

- Onderzoeken of we voor statushouders een uitzondering kunnen maken door hen een vorm van vervoersvergoeding toe te kennen. Indien nodig passen we hier 'omgekeerde toets' toe (doen wat nodig is).

Het mogelijk maken van bovengenoemde voorstellen vraagt nog om een technische uitwerking. Er volgt in 2018 een voorstel waarin deze maatregelen verder worden uitgewerkt.

6.3. Wat kost het?

Er zijn naar verwachting geen additionele financiële middelen nodig.

De kosten voor het voorschieten van de reiskosten voor kinderen die in aanmerking komen voor leerlingenvervoer, kunnen worden gedekt uit het beschikbaar budget voor leerlingenvervoer.

Indien er extra kosten voor de kinderen van statushouders worden gemaakt, kan dit worden gedekt uit de extra rijksmiddelen voor integratie en partipatie statushouders.

7. Verbeteren inburgering statushouders

7.1. Wat willen we bereiken?

Verbeteren inburgeringsniveau en verkorten van de tijd die statushouders nodig hebben voor de inburgering.

Statushouders hebben op dit moment drie jaar de tijd om in te burgeren. Wij ontvangen nog steeds slechte signalen over het aanbod van de taalaanbieders; de indruk bestaat dat het niveau van de inburgering zoals deze tegenwoordig wordt afgenomen flink is gedaald t.o.v. het niveau toen de gemeente nog verantwoordelijk was voor de inburgering. Daarnaast hebben wij onvoldoende zicht of het inburgeringstraject wel voldoende aansluit op het niveau van de inburgeraar. Dit kan betekenen dat de talenten van de statushouders onvoldoende worden benut. Dit werkt voor de statushouder demotiverend maar leidt ook tot een lager niveau en dus minder kansen op betaald werk en duurzame uitstroom uit de uitkering.

7.2. Hoe willen we dit bereiken?

- Inzetten van trajectbegeleiding van statushouders.

  Wij gaan zorgen dat statushouders worden begeleid bij het kiezen van hun inburgeringstraject. Centrale vraag is of de cursus voldoende is afgestemd aan hun startniveau en hun leerbaarheid. Daarnaast willen wij hun resultaten monitoren en zorgen dat zij sneller de inburgering afronden dan de drie jaar die zijn daarvoor hebben. Wij vragen de statushouder hiervoor om toestemming. Op deze manier kunnen we ook de prestaties van de taalaanbieder beter monitoren. Statushouders kunnen zo ook sneller doorstromen naar (betaald) werk.

  Een plan hiervoor is in voor bereiding. Dit plan wordt t.z.t. aan de raad voorgelegd.

7.3. Wat kost het?

De jaarlijkse kosten zijn pm. Deze worden gedekt vanuit de extra rijksmiddelen voor integratie en participatie statushouders.

8. Uitvoeren maatregelen nota schuldhulpverlening

8.1. Wat willen we bereiken?

In 2017 is de beleidsnota Integrale Schuldhulpverlening, een ketenaanpak van preventie tot nazorg 2017-2021 door de raad aangenomen. In deze beleidsnota zijn de volgende ambities geformuleerd:

- *Meer mensen vinden de weg naar schuldhulpverlening.*
- *In een vroeg stadium bereiken van inwoners met schulden die (nog) niet aankloppen voor hulp.*
- *Terugbrengen van het uitvalspercentage van inwoners in een schulddienstverleningstraject bij de ISD Bollenstreek van 10% naar maximaal 5%.*
- *Voorkomen van herhaling van schulden.*

8.2. Hoe willen we dit bereiken?

In de beleidsnota Integrale Schuldhulpverlening zijn de volgende maatregelen geformuleerd. Deze noemen we kort.

- Verbeteren en uitbreiden van de communicatie en gebruik maken van promotiemateriaal zodat inwoners de weg weten te vinden naar schuldhulpverlening.
- Inzetten van Vroeg Eropaf[26] om de groep die we nu niet in beeld hebben te bereiken.
- Terugdringen uitval door ook tijdens een traject meer begeleiding op maat te bieden. Als instrument hiervoor gaan we Mobility Mentoring inzetten.
- Meer aandacht besteden aan nazorg (via vrijwilligers en trainingen) om herhaling te voorkomen.

Drie maatregelen uit het beleidsplan schuldhulpverlening die direct verband houden met dit armoedebeleid lichten we hieronder uit.

- Opzetten papierwinkel
  Bij de papierwinkel kan men terecht met vragen over geld, regelingen, schulden. Medewerkers van de papierwinkel bieden uitleg van moeilijke brieven, bieden hulp bij het invullen van (digitale) formulieren en geven tips en ondersteuning bij het uitzoeken en sorteren van posten administratie. Momenteel wordt onderzocht waar de Papierwinkel opgezet kan worden en wie daarbij betrokken worden. Hierbij kan gedacht worden aan vrijwilligers, consulenten schulddienstverlening en sociaal raadslieden. Er wordt gekeken naar de praktijkvoorbeelden uit andere gemeenten. Hiermee is al een start gemaakt door Welzijn Teylingen en Vluchtelingenwerk.

- Afspraken over gemeentelijke belastingen
  De heffing van gemeentelijke belastingen wordt uitgevoerd door de Belastingsamenwerking Bollenstreek in de gemeente Noordwijk. De projectleider schuldhulpverlening zal met gemeente Noordwijk en ISD Bollenstreek contact opnemen om te bezien of er mogelijkheden zijn voor automatische kwijtscheldingen bij een Participatiewet-uitkering of als er een beroep wordt

[26] Vroeg Eropaf is een instrument voor vroegsignalisering. Er worden afspraken gemaakt met dataleveranciers, zoals energiebedrijven, zorgverzekeraars, woningcorporaties en gemeentelijke belastingen om in een vroeg stadium signalen over betaalachterstanden te delen opdat er snel hulp geboden kan worden.

gedaan op minimaregelingen. Bij achterstanden kan er een signaal worden gegeven om ondersteuning op te starten in plaats van een incassoprocedure. Hierover worden afspraken gemaakt.

- Geven van financiële voorlichting op scholen. Er zijn verschillende lespakketten, bijvoorbeeld van het Nibud, die gebruikt kunnen worden om lessen te verzorgen op middelbare scholen of op het MBO. Vanuit de gemeente spreken wij met basisscholen en middelbare scholen om het onderwerp 'omgaan met geld' te integreren in bestaande lespakketten.

8.3. Wat kost het?

De kosten worden gedekt uit het budget schuldhulpverlening.

9. Voorkomen van afhankelijkheid Voedselbank statushouders

9.1. Wat willen we bereiken?

Voorkomen dat statushouders door vertragingen van toekenningen van toeslagen door de Belastingdienst zich in de schulden moeten steken en/of afhankelijk worden van de Voedselbank.

Statushouders moeten nog steeds veel te lang wachten op toeslagen, zoals huur- en zorgtoeslag. Dit komt omdat deze groep nieuw in Nederland is en de belastingdienst dan soms extra controles uitvoert. Dit speelt met name bij het arriveren van de nareizigers oftewel bij gezinshereniging.

De consequentie is dat de statushouders en hun net gearriveerde gezinnen (in het geval van gezinshereniging) voor een periode met minder geld moeten rondkomen. In een aantal gevallen betekent dit dat zij al vroeg bij hun komst in Nederland schulden maken, zonder dat dit hun eigen fout is, of naar de Voedselbank moeten.

9.2. Hoe willen we dit bereiken?

- Verstrekken van een voorschot.
  Wij maken afspraken met de ISD Bollenstreek dat zij in deze situaties een voorschot verstrekken. Wanneer de toeslagen met terugwerkende kracht alsnog worden ontvangen, betalen de statushouders dit terug. Met woningcorporaties maken we de afspraak dat zij een betalingsregeling treffen in afwachting van de te ontvangen huurtoeslag.

9.3. Wat kost het?

Er zijn geen additionele financiële middelen nodig. Het is een kwestie van anders omgaan met de situatie.

10. Invoeren kindpakket

10.1. Wat willen we bereiken?

Alle kinderen en jongeren uit gezinnen tot 130% van het sociaal minimum kunnen sociaal participeren.

Teylingen volgt de aanbevelingen van de SER/Kinderombudsman aan gemeenten om speciale voorzieningen voor kinderen in huishoudens met een inkomen tot minimaal 120% van het sociaal minimum te realiseren. Zo'n pakket kan bestaan uit de absoluut noodzakelijke behoeften aangevuld met vouchers voor basisbenodigdheden als winter-/zomerkleren, lessen voor basiszwemdiploma, bibliotheekpas, wekelijkse deelname aan sport of ontspanning en toegang tot het openbaar vervoer. Op basis van de aanbevelingen heeft voormalig staatssecretaris Klijnsma extra middelen beschikbaar gesteld aan gemeenten opdat alle kinderen die het nodig hebben de noodzakelijke spullen krijgen om mee te kunnen doen. De doelgroep van deze gelden zijn kinderen van 0 tot 18 jaar. De voorzieningen moeten in natura worden verstrekt. Zij heeft daarbij het advies gegeven samen te werken met stichtingen als Stichting Leergeld en het Jeugdsportfonds en Jeugdcultuurfonds.

10.2. Hoe willen we dit bereiken?

- Ophogen bijdragen voor sport en cultuur voor kinderen tot 130% van het sociale minimum naar het niveau van het Jeugdsportfonds en Jeugdcultuurfonds én aansluiten bij het Jeugdsportfonds en Jeugdcultuurfonds Zuid-Holland.

  Teylingen heeft een sport- en cultuurregeling belegd bij Welzijn Teylingen. De maximale bijdrage is op dit moment € 70 voor volwassen en kinderen met een inkomen tot 130%. Met deze regeling worden de laagste inkomens echter niet bereikt[27]. Per december 2017 maakten 137 aanvragers gebruik van de sport- en cultuurregeling. Dit betrof 77 volwassenen (56%) en 60 kinderen (44%). In overleg met Welzijn Teylingen[28] willen wij net als in de omringende gemeenten Lisse en Hillegom aansluiten bij het Jeugdsportfonds en Jeugdcultuurfonds. Dit fonds is er voor kinderen van 4 tot 18 jaar en hanteert een bedrag van € 225 voor sport. Ook de kosten voor het behalen van het diploma A worden vergoed. Voor cultuur hanteert het Jeugdcultuurfonds een bedrag van € 450.

  Jeugdsportfonds en Jeugdcultuurfonds
  Per 1 januari 2017 zijn het Jeugdcultuurfonds en het Jeugdsportfonds gefuseerd tot de Stichting Jeugdsportfonds en Jeugdcultuurfonds Nederland. De stichting wil dat ook kinderen uit gezinnen waar weinig geld is kunnen sporten en lessen op kunst en cultuurgebied kunnen volgen. Het Jeugdsportfonds en Jeugdcultuurfonds maken het mogelijk dat kinderen tussen de 4 en 18 jaar uit financieel minder draagkrachtige gezinnen toch kunnen meedoen.

[27] Deze korting geldt voor verenigingen en organisaties waarvan de contributie hoger is dan € 80. Als de contributie lager is dan € 80, is de maximale korting 50%. Voor mensen rond de armoedegrens is er vaak onvoldoende geld om de eigen bijdrage c.q. het resterende contributiegeld zelf te betalen.
[28] Welzijn Teylingen zal de sport en cultuurregeling voor volwassenen (18+) blijven uitvoeren.

Aanvragen kunnen ouders invullen en overleggen aan zogenaamde intermediairs die de gegevens doornemen en digitaal opsturen naar het fonds. Dit kunnen medewerkers zijn van maatschappelijke organisaties, scholen, sportverenigingen, papierwinkel en andere vrijwilligers die hiervoor worden getraind. Bij goedkeuring van de aanvragen maken de fondsen het benodigde bedrag over aan de sportvereniging of aan de instelling voor cultuur.

- Vergoeding kosten voor schoolbenodigdheden en leermiddelen voor kinderen uit gezinnen die leven van een inkomen tot 130% van het sociaal minimum. Wij willen hierin samenwerken met Stichting Leergeld.

  De schoolbenodigdheden worden door Stichting Leergeld aangeboden middels een 'schoolspullenpas' of cheque. Dit is een pas of cheque met een bedrag dat kan worden besteed bij lokale ondernemers waarmee leerlingen schoolspullen kunnen kopen. De hoogte van het te besteden bedrag kan afhankelijk zijn van het leerjaar of van de artikelen waar behoefte aan bestaat. Daarnaast biedt Stichting Leergeld een leermiddelenregeling. Dit is een vergoeding voor de kosten van een (refurbished) computer of laptop[29]. De laptop is alleen voor leerlingen van het voortgezet onderwijs. Leergeld werkt zoveel mogelijk volgens het 'local voor local' principe. Dit betekent dat zij samenwerking zoekt met lokale ondernemers voor zowel de schoolspullenpas als de computers en laptops. De gemiddelde bijdrage per kind per jaar is circa € 207.

Stichting Leergeld
Stichting Leergeld is een vrijwilligersorganisatie met een professionele inslag die zich richt op schoolgaande kinderen uit gezinnen met minimale financiële middelen. Stichting Leergeld beoogt sociale uitsluiting te voorkomen, door ervoor te zorgen dat kinderen mee kunnen doen aan binnen- en buitenschoolse activiteiten. Hoewel de focus voornamelijk ligt op de leeftijdscategorie 4 tot 18 jaar, helpen zij in voorkomende gevallen ook ouders met kinderen tot 4 jaar.

De aanvragen voor Stichting Leergeld verlopen via bijvoorbeeld de site www.elkkinddoetmee.nl. Zowel ouders, verzorgers, voogden als hulporganisaties zoals Humanitas, Vluchtelingenwerk, Sociale teams, papierwinkel, Voedselbank en scholen, kunnen aanvragen indienen. Ook de lokale initiatieven worden door Stichting Leergeld betrokken. Naast professionals of vrijwilligers van bestaande organisaties werft Stichting Leergeld na de opstart vrijwilligers. Deze vrijwilligers gaan op huisbezoek om de hulpvragen helder te krijgen.

Met de keuze voor samenwerking met het Jeugdsportfonds en Jeugdcultuurfonds en Stichting Leergeld volgen we de aanbevelingen van staatssecretaris Klijnsma om samen te werken met deze fondsen. De organisaties zijn al vele jaren actief in Nederland en hebben hun sporen inmiddels verdiend. We beogen een zo laag mogelijke drempel in te bouwen voor (ouders van) kinderen om een aanvraag in te dienen. Door het gebruik van intermediairs van professionals en vrijwilligers

[29] Refurbished is tweedehands materiaal dat helemaal opgeknapt is. Het refurbished materiaal voldoet aan de hedendaagse eisen en zijn nagenoeg de nieuwste generatie laptops die zijn overgenomen uit het bedrijfsleven.

van onder meer lokale maatschappelijke organisaties en scholen willen we de alertheid voor kinderen die opgroeien in armoede vergroten en verbreden. De intermediairs vormen daarmee een 'vindplaats' voor kinderen uit gezinnen met een laag inkomen die indien nodig ook weer kunnen doorverwijzen naar de sociale teams voor verdere ondersteuning. Daarnaast zijn de kosten voor de uitvoering van de fondsen lager dan als we de regelingen zouden blijven beleggen bij Welzijn Teylingen (sport- en cultuurregeling) of bij de ISD Bollenstreek (schoolbenodigdheden en leermiddelenregeling). Wanneer door grote bekendheid en succes de fondsen niet voldoende hebben aan de beschikbare middelen zal gekeken worden of er in aanvulling van de bijdrage van de gemeente er meer lokale fondswerving kan worden ingezet.

10.3. Wat kost het?

De jaarlijkse kosten bedragen € 85.000. Deze worden gedekt door de Klijnsma gelden.

De gemeente stelt jaarlijks € 45.000 ter beschikking aan het Jeugdsportfonds en Jeugdcultuurfonds. Daarnaast wordt dit fonds ook ondersteund door andere partijen. Zo betaalt het Fonds 1818[30] (in ieder geval in 2018) het zwemdiploma A en draagt de Rabofoundation bij opstart van deze fondsen in Teylingen eenmalig € 5.000 bij. Vanaf 2019 wordt daarnaast een lokale sponsor aangetrokken. Dit kan een ondernemersvereniging zijn of een lokale serviceclub (zoals de Rotary of Lions).
Het is een bewuste keus van de fondsen om de financiering op deze manier te organiseren. Enerzijds kunnen meer kinderen gebruik maken van de regeling, anderzijds wordt het kunnen meedoen aan sport en cultuur een gezamenlijke verantwoordelijkheid van gemeente en samenleving. De uitvoeringskosten van het Jeugdsportfonds en Jeugdcultuurfonds zijn € 42,35 per aanvraag.

De gemeente stelt jaarlijks € 40.000 ter beschikking aan Stichting Leergeld voor de regelingen voor schoolbenodigdheden en leermiddelen. Daarnaast ondersteunt Stichting Leergeld de kinderen uit Teylingen uit eigen middelen, bijvoorbeeld vanuit subsidie vanuit het Rijk. De verwachting is dat er circa 200 kinderen per jaar gebruik zullen gaan maken van de regeling. De uitvoeringskosten van Stichting Leergeld zijn circa € 22,50 per aanvraag[31].

Als Leergeld vanuit de intermediairs het verzoek krijgt tot het inrichten van een kinderkamer, een bureautje, of bijles dan kijkt zij of dit in samenwerking met het Kinderfonds of andere fondsen is te bekostigen. Dit zijn maatwerkbeslissingen waarbij Leergeld een bemiddelende rol heeft. Ook kan zij bemiddelen voor aanvragen bij Stichting Jarige Job. Deze stichting biedt (kosteloos) pakketten aan (ouders van) kinderen om verjaardagsfeestjes te kunnen vieren.

[30] Fonds 1818 is een vermogensfonds dat maatschappelijke projecten steunt in o.a. de Duin- en Bollenstreek. Het fonds geeft donaties aan stichtingen en verenigingen zonder winstoogmerk.
[31] Er wordt nog een keuze gemaakt voor Stichting Leergeld Zoetermeer e.o. of Stichting Leergeld Leiden.

11. Stimuleren participatie sport en cultuur

11.1. Wat willen we bereiken

- *Meer volwassenen kunnen meedoen aan sport- en cultuuractiviteiten*
- *Gezondheid versterken en stress verminderen van inwoners met een laag inkomen*

Bewegen heeft een grote preventieve functie op het gebied van gezondheid. Het kan onder andere helpen stress, depressieve klachten of obesitas te voorkomen of te verminderen. Het faciliteren en stimuleren van bewegen en sportbeoefening met het oog op de gezondheid is daarmee van groot belang, voor inwoners en de gemeente. Samen met anderen bewegen vergroot de sociale cohesie in de gemeente en draagt bij aan het collectieve belang. Gedacht kan worden aan het verminderen van eenzaamheid, vergroten van het sociale netwerk en actief burgerschap[32].

Teylingen heeft een sport- en cultuurregeling belegd bij Welzijn Teylingen. Met deze regeling kunnen inwoners korting krijgen op bijvoorbeeld zwemmen, zingen in een koor, voetballen, yoga, meditatieworkshop en bridgen. De maximale korting is € 70 voor volwassen en kinderen met een inkomen tot 130% van het sociaal minimum. De korting is aan te vragen voor alle sport- en cultuuractiviteiten, commercieel en niet-commercieel, zowel in Teylingen als daarbuiten.

Deze korting geldt voor verenigingen/organisaties waarvan de contributie hoger is dan € 80. Als de contributie lager is dan € 80, is de maximale korting 50%. Met deze regeling worden de inwoners met de laagste inkomens echter niet bereikt. Immers ook al kiest iemand voor een relatief goedkope activiteit voor sport en cultuur: er is altijd een eigen bijdrage vereist. Per december 2017 maakten 77 volwassenen gebruik van de sport- en cultuurregeling. De doelgroep is echter veel groter.

11.2. Hoe willen we dit bereiken?

- Verhogen van de maximale korting voor de sport- en cultuurregeling.
  We verhogen de maximale korting voor de sport- en cultuurregeling van € 70 naar € 150. Daarnaast halen we de drempel van 50% eigen bijdrage weg bij contributies van onder € 80. Daardoor nemen we de belemmeringen weg om voor bepaalde activiteiten/verenigingen te kiezen.

11.3. Wat kost het?

De kosten bedragen € 35.000 per jaar. Deze kosten worden gedekt vanuit het budget sport- en cultuurregeling.

[32] Gemeente Teylingen. Nota Sport en bewegen 2018-2021. Teylingen: Gemeente Teylingen, november 2017c.

12. Inzetten op werkende armen

12.1. Wat willen we bereiken?

- *Werkgevers zijn zich ervan bewust dat er onder hun medewerkers mogelijk mensen met (dreigende) financiële problemen zijn. En dat zij als werkgever een rol kunnen spelen in de aanpak van die problemen.*
- *Werkende armen weten de weg te vinden in de gemeente richting ondersteuning op het gebied van armoede en schulden.*

Van de mensen die leven van een inkomen onder de armoedegrens leeft 60% van een uitkering en 40% werkt. Werk is een belangrijk middel, maar geeft niet de ultieme garantie om uit de armoede te komen. Dit hangt onder andere samen met het feit dat mensen deeltijd werken, ZZP-ers zijn of een flexibel arbeidscontract hebben (zoals nul-uren contracten). Daarnaast worden sommigen ingehuurd voor korte opdrachten en zo gauw een vast dienstverband in zicht komt worden zij vervangen door andere werknemers. Ook kan loonbeslag (als gevolg van schulden bij bijvoorbeeld de Belastingdienst) ervoor zorgen dat werknemers (tijdelijk) op een inkomen van 90% van het sociaal minimum uit komen. Daarnaast is een gedeelte van de doelgroep die onder de armoedegrens uitkomt arbeidsongeschikt of gepensioneerd. Voor deze laatste groepen is werk geen reële optie.

Het Servicepunt Werk (SPW) bemiddelt mensen in een bijstandsuitkering naar werk. Zij hebben een groot netwerk van werkgevers in de regio. Anno 2018 hebben zij meer banen te vervullen dan zij mensen in het bestand hebben om te bemiddelen richting werk. Het SPW kan daarom ook een rol spelen om werkende armen te ondersteunen. Als het SPW in contact komt met een huishouden, kan zij advies en begeleiding bieden aan alle gezinsleden over mogelijkheden om het gezinsinkomen te verhogen. Het gaat dan met name om adviseren of ondersteunen bij contractonderhandelingen (bijvoorbeeld uitbreiding aantal uren) bij werkgevers. Daarnaast kan het SPW ook kijken of zij in hun bestand mogelijk meer geschikte banen hebben, afgestemd op de persoonlijke situatie van de inwoner.

Het SPW is dé organisatie in de Bollenstreek die contact heeft met veel werkgevers. Daarom is zij de aangewezen organisatie om bij werkgevers het onderwerp armoede onder werkenden aan te kaarten en te wijzen op de ondersteuningsmogelijkheden vanuit de gemeente. Met name werknemers die loonbeslag hebben (bijvoorbeeld door schulden van de Belastingdienst) kunnen onder de armoedegrens uitkomen[33]. Dit kan werknemers veel stress opleveren. Daarnaast kunnen deze werknemers tegen praktische problemen oplopen waar hun werkgever ook last van kan hebben (bijvoorbeeld rond kosten vervoer van en naar werk).

12.2. Hoe willen we dit bereiken?

- Voorlichting geven door het Servicepunt Werk aan de sociale teams in Teylingen om de mogelijkheden die zij hebben om inwoners vergelijkbaar aan de formule ‘één gezin, één plan’ te ondersteunen. Zij richt zich hierbij op werkende armen.

[33]. Beslagvrije voet is dat deel dat bij loonbeslag moet worden vrijgelaten om de vaste lasten te betalen. Het inkomen boven de wettelijk vastgestelde beslagvrije voet wordt direct aan de deurwaarder overgemaakt om de schuld af te lossen. De beslagvrije voet is 90% van het sociale minimum.

- Uitvoeren van een pilot ‘werkende armen’. In 2018 zal bij wijze van pilot het SPW ééns in de twee maanden aansluiten op de vergaderingen van de sociale teams. Zo raken zij op de hoogte van welke gezinnen/werkende armen mogelijk door hen begeleid kunnen worden. Ook bij de ISD Bollenstreek wordt deze pilot onder de aandacht gebracht, zodat zij ook gezinnen aan kunnen dragen.
  In het eerste jaar zal het SPW 10 gezinnen adviseren en begeleiden richting werk om het gezinsinkomen daarmee te stabiliseren c.q. te verhogen (inkomensoptimalisatie). In fase 1 gaat het om het in kaart brengen welke vaardigheden, talenten en wensen gezinsleden hebben. Zo wordt de ‘verdiencapaciteit’ in kaart gebracht en kan SPW adviseren hoe deze beter benut kan worden. In fase 2 zal het SPW de leden van het gezin daadwerkelijk begeleiden richting werk. De huishoudens die meedoen, doen dit op vrijwillige basis. Zo kan ook een gezinslid van 15 jaar geholpen worden aan een bijbaan in (bijvoorbeeld) een supermarkt.

- Informeren en activeren van werkgevers via het SPW om werknemers attent te maken om lokale inkomensondersteunende maatregelen of regelingen rondom schulddienstverlening. Dit is vooral belangrijk bij werknemers die een loonbeslag hebben en daardoor (mogelijk) onder de armoedegrens uit komen.

12.3. Wat kost het?

In 2019 zijn de kosten € 8.000. Dit is het bedrag voor 1 jaar in de pilotperiode. Na evaluatie van de pilot wordt aan de raad voorgelegd of we met dit initiatief willen verder gaan en welke middelen daarvoor kunnen worden ingezet.

13. Analyseren effectiviteit minimaregelingen

13.1. Wat willen we bereiken?

De minimaregelingen die de gemeente tot haar beschikking heeft, zorgen ervoor dat geen inwoner van Teylingen onder de armoedegrens uitkomt.

Er is op dit moment onvoldoende inzicht in hoeverre de bestaande minimaregelingen in Teylingen voldoende zijn om mensen in armoede te ondersteunen. Uit de minima-effectrapportages van andere gemeenten en uit het CBS Armoederapport 2017 blijkt dat huishoudens met een laag inkomen tekort komen. Dat geldt met name voor gezinnen die meer dan 4 jaar in armoede leven, alleenstaanden, alleenstaande ouders en meerpersoonshuishoudens met kinderen. Alleenstaanden van 65 jaar of ouder komen er nog het beste vanaf.
Ter illustratie, een meerpersoonshuishouden met twee kinderen (in Houten, een gemeente van vergelijkbare grootte als Teylingen) houdt 22 euro per maand over voor sociale uitgaven. Daar moeten onder meer kosten voor bezoek krijgen/ontvangen, vervoer, vakantie, zakgeld en contributies van betaald worden. In diverse andere gemeenten komen deze huishoudens al tekort voor de basisuitgaven.

De gemeente Teylingen wil graag weten welke huishoudens (minder) goed profiteren van de minimaregelingen. Een andere belangrijke vraag is of het huidig armoedebeleid activerend genoeg is. En daarmee samenhangend of de verhoging van de inkomensgrens voor diverse regelingen (zoals bijzondere bijstand) een effectief middel is.

13.2. Hoe willen we dit bereiken?

- Uitvoeren onderzoek. Wij laten een onderzoek uitvoeren, zoals een minima-effectrapportage of armoede-index door het Nibud of KWIZ. Dit doen wij (bij voorkeur) samen met de andere HLT-gemeenten om zo de kosten te dekken. Onderzocht wordt:
  - wat de omvang van de doelgroep van het minimabeleid is (huishoudens met een % van het wettelijk sociaal minimum;
  - hoe groot de bestedingsruimte van deze huishoudens is en wat het effect van lokale regelingen op die bestedingsruimte is;
  - wat de gevolgen zijn van het ophogen van inkomensgrenzen voor regelingen zoals de bijzondere bijstand voor deze huishoudens;
  - eventueel wat het (niet) bereik van inkomensondersteunende maatregelen is;
  - in dit onderzoek gaat extra aandacht uit naar de situatie van ouderen en arbeidsongeschikten.

Op basis van de uitkomsten en de aanbevelingen van dit onderzoek wordt gekeken of er een noodzaak bestaat om het minima- en armoedebeleid te herijken of intensiveren.

13.3. Wat kost het?

De totale kosten bedragen in 2018 € 20.000. Daarvan is € 10.000 voor het uitvoeren van het onderzoek. Ook is € 10.000 gereserveerd voor ouderen. De inzet van deze gelden wordt bepaald als de resultaten van het onderzoek bekend zijn.

Als uit het onderzoek komt dat bepaalde groepen structureel onder de armoedegrens komen of er geen budget is voor sociale participatie, volgt mogelijk een raadsvoorstel voor uitbreiding van de minimaregelingen.

14. Inzetten op laaggeletterdheid

14.1. Wat willen we bereiken?

Laaggeletterden worden herkend en op een adequate manier gemotiveerd hun taal, reken en/of computervaardigheden te verbeteren. Daarnaast houdt de gemeente rekening met laaggeletterdheid door informatie laagdrempelig en op een begrijpelijk niveau aan te bieden.

Taal, rekenen en computervaardigheden zijn nodig om mee te doen in de samenleving en op de arbeidsmarkt. Voor laaggeletterden is dat een grote uitdaging. Mensen die laaggeletterd zijn, lopen tegen veel problemen aan. Denk aan het schrijven van een sollicitatiebrief, omgaan met de computer of geldzaken regelen. Ook hebben zij moeite met het voorlezen aan hun kind. Dat kan ervoor zorgen dat hun kinderen ook problemen met lezen en schrijven krijgen.

De schatting is dat er circa 2000 à 3000 laaggeletterden in Teylingen wonen. Circa 43% van de laaggeletterden is werkloos of inactief. Naast een taalachterstand is er vaak sprake van gebrekkige computer- en rekenvaardigheden. Ook veel digitale informatie en correspondentie is ontoegankelijk[34]. Via het Taalhuis en formele taalaanbieders zijn er mogelijkheden laaggeletterdheid aan te pakken. Het is echter lastig laaggeletterden te bereiken. Enerzijds omdat we gewend zijn mensen met teksten te informeren, anderzijds omdat laaggeletterdheid met schaamte omgeven wordt. Om het probleem aan te pakken is het belangrijk laaggeletterdheid te herkennen en laaggeletterden goed door te verwijzen.

Risicofactoren die samenhangen met laaggeletterdheid

Op plekken waar deze risicofactoren samenkomen, is het te verwachten dat er meer laaggeletterden wonen en dus te bereiken zijn.

1. Opleidingsniveau: Bij mensen met een laag opleidingsniveau komt laaggeletterdheid veel vaker voor dan bij mensen met een hoog opleidingsniveau.

2. Leeftijd: laaggeletterdheid komt vaker voor bij ouderen. Dit komt door verlies van vaardigheden en door beperktere scholing op jonge leeftijd. 3. Soort opleiding: laaggeletterdheid komt veel vaker voor bij mensen met een beroepsopleiding (bijvoorbeeld mbo) dan bij mensen met een algemene opleiding (bijvoorbeeld havo/vwo).

4. Arbeidsmarktstatus: laaggeletterdheid komt vaker voor bij mensen die geen werk hebben. Bij studenten en fulltime werkenden komt laaggeletterdheid minder vaak voor.

5. Beroep: laaggeletterdheid komt vaker voor bij mensen die een beroep hebben met een lage sociale status, zoals ongeschoold werk of fabrieksarbeid.

6. Migratiestatus: bij allochtonen komt vooral bij de 1e generatie laaggeletterdheid veel voor. Een andere risicogroep zijn allochtone jongeren in de 2e of 3e generatie.

[34] Stichting Lezen en Schrijven. Regionale spreiding van laaggeletterdheid in Nederland. Den Haag: Stichting Lezen en Schrijven, 2016

14.2. Hoe willen we dit bereiken?

- Informeren van maatschappelijke partners over het herkennen van laaggeletterdheid en kunnen doorverwijzen naar de geëigende instellingen (Taalhuizen en IVIO[35]).

- Screenen van het gemeentelijk informatieaanbod op het gebied van armoede, Wmo en participatie op toegankelijkheid voor laaggeletterden. Dit wordt gedaan door één van de deelnemers aan het bondgenootschap voor geletterdheid, een reclameadviesbureau dat hierover gratis wil adviseren. Op basis van de aanbevelingen moeten de communicatiemedewerkers (eventueel met behulp van een training) zelf in staat zijn het informatieaanbod op de juiste manier aan te passen. Doel is om alle teksten op twee niveaus aan te bieden; niveau B1 en niveau A2/1F. Dit laatste niveau is beter toegankelijk voor laaggeletterden.

- Onderzoeken of structurele financiering van het Taalhuis[36] haalbaar is en, indien mogelijk, realiseren.

- Inzetten van de taalmeter door sociale teams en de consulenten van het Servicepunt Werk (SPW). Zij passen de taalmeter toe bij vermoeden van laaggeletterdheid en begeleiden of motiveren deze cliënten contact op te nemen met de Taalhuizen.

14.3. Wat kost het?

De (extra) kosten voor het Taalhuis worden gedekt uit het onderwijsbudget. De training van sociale teams, CJG's kan ten laste gaan van het eigen trainingsbudget. Daarnaast is er een beperkte mogelijkheid voor gratis training via Holland Rijnland. Ook is er een gratis training via internet.

[35] IVIO, Instituut Voor Individuele Ontwikkeling, is een opleidingsinstituut voor Taalonderwijs.
[36] Het Taalhuis wordt via Holland Rijnland gefinancierd uit de zogenaamde WEB-middelen (WEB=Wet Educatie en Beroepsonderwijs). Deze gelden moeten worden besteed aan opleidingen gericht op het verbeteren van de Nederlandse taal en rekenen (waarbij inbegrepen digitale vaardigheden). De kosten van het Taalhuis vallen echter hoger uit dan de reguliere subsidie. Deze subsidie is in 2017 gekort terwijl het Taalhuis groeiend aantal aanmeldingen heeft (2017 groei van 35% t.o.v. 2016) en wil investeren in verdere professionalisering.

15. Inzetten op onderwijs en versterking jongeren

15.1. Wat willen we bereiken?

- *Informatie en vroegsignalering op scholen om tijdig ondersteuning te kunnen bieden aan kinderen in armoede.*
- *Zoveel mogelijk jongeren op een passende plek (onderwijs, werk, een combi of dagbesteding), liefst met een startkwalificatie.*
- *Beter bereiken van jongeren door ervaringsdeskundigheid van jongeren in te zetten.*

Onderwijs speelt een belangrijke rol in het voorkomen en bestrijden van armoede.

Ten eerste is onderwijs belangrijk voor preventie en vroegsignalering. Omdat onderwijs het tweede milieu van kinderen/jongeren is, krijgen leerkrachten of zorgcoördinatoren als eersten signalen dat er iets niet goed gaat. Signalen rondom financiële problemen of bij kinderen/jongeren zelf, worden echter niet altijd herkend. En als deze signalen wel worden herkend, weet de school niet altijd wat zij voor deze kinderen en jongeren kan betekenen.

Ten tweede zet het onderwijs er op in dat zo veel mogelijk jeugdigen een startkwalificatie behalen. Een startkwalificatie helpt jongeren om een goede positie op de arbeidsmarkt te vinden en om in de samenleving te kunnen participeren. Een startkwalificatie is een havo-, een vwo- of een mbo-diploma op minimaal niveau 2. In Teylingen verlaat 98,5% van de jongeren het onderwijs met een startkwalificatie.

Tot slot is het belangrijk dat er een goede aansluiting is tussen onderwijs en arbeidsmarkt. Jeugdigen met een ontwikkelingsachterstand op meerdere vlakken (intellectueel, emotioneel en sociaal) lopen sneller tegen problemen aan in het onderwijs en op de arbeidsmarkt. Het gaat hier vaak om leerlingen van Voortgezet Speciaal Onderwijs (VSO)/Praktijk Onderwijs (PrO), die extra aandacht nodig hebben om de stap naar werk te kunnen maken.

15.2. Hoe willen we dit bereiken?

- Uitvoeren pilot vroegsignalering op basisschool De Buitenplaats in Warmond.
  In maart 2018 start de uitvoering van de in 2017 ingediende motie Vroegsignalering. Yoep Onderwijs en Zorg gaat op de basisschool Buitenplaats in Warmond een screening uitvoeren met behulp van het instrument 'Functioneringsprofiel'. Dit door Youp ontwikkelde screeningsinstrument beslaat alle leefgebieden en wordt ingevuld door leerkrachten, ouders en eventueel andere betrokkenen. De invullers geven aan waar ze zich bij de leerling zorgen over maken en op welk leefgebied. Dit leidt tot een gesprek en indien nodig tot verdere ondersteuning door de school of andere hulpverlenende instanties.

- De gemeente gaat in gesprek met alle scholen in Teylingen om de signaalfunctie rondom financiële problemen en armoedeproblematiek bij kinderen te versterken. Het betreft hier bewustwording, het herkennen van signalen en de mogelijkheden tot doorverwijzing. De gemeente informeert de interne begeleiders en zorgcoördinatoren over de inkomensondersteunende maatregelen voor kinderen en hun gezinnen en waar deze gezinnen terecht kunnen voor ondersteuning. Daarnaast zal zij de scholen verzoeken om 'intermediair' te worden voor Stichting Leergeld en het Jeugdsportfonds en Jeugdcultuurfonds.

- Maatregelen vanuit het Voortijdige School Verlaters -programma (VSV). VSV richt zicht op jongeren in kwetsbare situaties, waaronder ook gezinsproblemen en schuldenproblematiek. Hier is op scholen (met name in het voortgezet onderwijs en het MBO) en in de ondersteuningstrajecten voor voortijdige schoolverlaters aandacht voor. Er zijn informatieavonden voor budgetbeheer/omgaan met geld, schulden komen ter sprake in de gesprekken die Regionaal Meld- en coördinatiepunt voortijdig schoolverlaten (RMC) voert met voortijdig schoolverlaters en budgetbeheer/schulddienstverlening kan ingezet worden in de trajecten richting scholing, werk of dagbesteding.

- Symbiose onderwijs en pilot met GGZ-medewerker. Op het Teylingencollege, locatie KTS is sinds een aantal jaar Symbiose-onderwijs ingericht waar jongeren met autisme een diploma lijn kunnen volgen in een voor hun passende setting. Hiermee kunnen jongeren die voorheen naar het Voorgezet Speciaal Onderwijs gingen toch een diploma en dus een startkwalificatie halen. Omdat er vaak meer speelt bij deze jongeren maar ook bij de andere leerlingen op school, start in 2018 een pilot met een GGZ-medewerker op school die in nauw contact met het JGT vroegtijdig kan signaleren maar ook laagdrempelig hulp kan bieden.

- Uitvoeren project 'Ben je er klaar voor?'
  In 2018 worden jongeren met een jeugdhulpverleden getraind om andere jongeren te helpen bij alles wat er op hen af komt als je 18 wordt. Het gaat hier bijvoorbeeld om financiële zelfstandigheid, verzekeringen, werk en huisvesting. Dit project wordt uitgevoerd door Cardea en Welzijnskwartier.
- Organiseren week over omgaan met geld, armoede en schulden.
  In 2015 heeft Welzijnskwartier het project 'Team alert: meer doen met poen' uitgevoerd. Aan dit project deed een klein aantal jongeren mee dat activiteiten voor andere jongeren organiseerde (bijvoorbeeld over omgaan met geld). Dit project is inmiddels beëindigd. Om de kennis en ervaring te verankeren en een groter bereik te bewerkstellingen, wil Welzijnskwartier jaarlijks een week lang activiteiten rondom het omgaan met geld, leven in gezinnen waar weinig te besteden is organiseren. Doel is om armoede en schulden uit de schaamte of taboesfeer te halen. Deze activiteiten zullen rond 17 oktober, de Dag van de Armoede, plaatsvinden. Welzijnskwartier maakt hierbij gebruik van muziek, vlogs en andere methodes die aansluiten op de interesses van jongeren zelf. Welzijnskwartier bereikt ongeveer 300 jongeren in Teylingen.

Een andere maatregel is het geven van financiële voorlichting op scholen. Deze is opgenomen in de beleidsnota Integrale Schuldhulpverling en is uitgelicht in hoofdstuk 8.

15.3. Wat kost het?

De gesprekken met de scholen over de signaalfunctie vraagt geen additionele financiering. De kosten voor uitvoering van de genoemde maatregelen zijn gedekt vanuit Jeugd- en Onderwijsbudgetten. Er staat nog een bedrag van € 22.000 gereserveerd bij Welzijnskwartier voor het project Team Alert. Dit bedrag wordt op basis van een nieuw projectplan ingezet voor jaarlijkse activiteiten rondom de Dag van de Armoede.

16. Betrekken maatschappelijke partners en inwoners

16.1. Wat willen we bereiken?

- *Armoede en schuldenproblematiek wordt uit de schaamte en taboesfeer gehaald.*
- *Netwerk rondom armoede versterken zodat zij elkaar beter weten te vinden.*
- *Inwoners krijgen de mogelijkheid om direct hun ervaringen en suggesties te delen.*

Armoede- en schuldenproblematiek werken door in de gehele samenleving. Om een zo groot mogelijk effect te bereiken is het van belang om zowel inwoners als maatschappelijke organisaties, belangenorganisaties, ervaringsdeskundigen en werkgevers zoveel mogelijk bij de aanpak van de armoede- en schuldenproblematiek te betrekken.

16.2. Hoe willen we dit bereiken?

- Organiseren van een jaarlijkse armoedebijeenkomst.
  Wij organiseren jaarlijks een bijeenkomst waarin het thema rondkomen met weinig geld, armoede en schuldenproblematiek centraal staat. Deze bijeenkomst vindt plaats rond de Dag van de armoede (17 oktober). De bijeenkomsten hebben elk jaar een ander onderwerp.

  Het organiseren van een bijeenkomst dient meerdere doelen. Zo wordt het netwerk tussen de diverse maatschappelijke partners versterkt. Zo weten de diverse organisaties elkaar te vinden om optimale hulp te bieden voor mensen met financiële problemen. Daarnaast levert het delen van kennis en ervaringen vanuit belangenbehartigingsorganisaties en inwoners van Teylingen, de gemeente belangrijke informatie op. Deze informatie zal worden gebruikt om de dienstverlening te verbeteren of om tot beleidsaanpassingen te komen.

  In iedere bijeenkomst krijgt een maatschappelijke organisatie de kans om hun project of werk te presenteren, wordt er een expert op het thema uitgenodigd en is er ruimte voor discussie en vragen rondom inkomensvoorzieningen. De bijeenkomsten organiseren wij samen met een van de maatschappelijke partners. Door de bijeenkomsten jaarlijks te laten terugkeren willen wij armoede steeds meer uit de schaamte en taboesfeer halen.

16.3. Wat kost het?

De jaarlijkse kosten voor het organiseren van netwerkbijeenkomsten zijn € 2.500.

17. Instellen subsidiebudget

17.1. Wat willen we bereiken

Ondersteunen van maatschappelijke initiatieven die bijdragen aan de ambitie van de gemeente Teylingen om armoede en sociale uitsluiting (als gevolg van armoede en schulden) te voorkomen.

Wij krijgen met enige regelmaat initiatieven onder onze aandacht gebracht met de vraag of er mogelijkheden zijn tot ondersteuning. Op dit moment is er echter geen budget beschikbaar om initiatieven of projecten op het gebied van armoedebestrijding van maatschappelijke organisaties te ondersteunen. Dergelijke initiatieven kunnen het armoedebeleid van de gemeente versterken. Vaak kunnen initiatieven ook terecht bij (landelijke) fondsen, maar veelal is deze ondersteuning éénmalig of is ondersteuning (cofinanciering) van de gemeente een voorwaarde om financiering te verkrijgen.

17.2. Hoe willen we dit bereiken:

- Reserveren middelen ter ondersteuning van initiatieven die zich richten op het verminderen van armoede en sociale uitsluiting.
  Om in te kunnen spelen op vernieuwende initiatieven van het maatschappelijke middenveld en/of om te kunnen aansluiten op initiatieven die in de regio worden opgestart, reserveren we jaarlijks € 17.500 (het eerste jaar € 7.500). De verwachting is dat jaarlijks drie tot vijf projecten/organisaties worden ondersteund.

17.3. Wat kost het?

In 2018 wordt € 7.500 ingezet, in de jaren daarop € 17.500.

18. Stimuleren samenwerking noodfondsen

18.1. Wat willen bereiken?

Noodfondsen zijn op de hoogte van elkaars (on)mogelijkheden en er wordt waar mogelijk samengewerkt om een zo groot mogelijke doelgroep te bereiken.

Noodfondsen worden ingezet bij acute financiële problemen van inwoners van Teylingen, waarin geen bestaande voorziening voorziet. In Teylingen bestaan er diverse noodfondsen waar inwoners een beroep op kunnen doen. De gemeente financiert het gemeentelijk noodfonds (belegd bij Welzijn Teylingen), het Fonds voorkomen huisuitzetting (belegd bij ISD Bollensteek) en het 'maatwerkbudget' van de Jeugd en Gezinsteams (JGT)[37]. Daarnaast bieden diverse kerkelijke (charitatieve) instellingen en Vluchtelingenwerk ondersteuning bij financiële noden. Er is onvoldoende inzicht in wie wat onder welke voorwaarden doet, en of de beschikbare gelden op een zo efficiënt mogelijke wijze worden ingezet. Zo kan het zijn dat meerdere fondsen dezelfde doelgroep bereiken en er voor andere doelgroepen of doelbestedingen geen ondersteuning beschikbaar is.

18.2. Hoe willen we dit bereiken?

- Afstemmen diverse noodfondsen.
  Wij nemen het initiatief om alle partijen die een noodfonds beheren samen te brengen. Het doel is om meer inzicht te krijgen welke doelgroep(en) de diverse noodfonds bedienen en onder welke voorwaarden dit plaatsvindt. Vervolgens onderzoeken we de mogelijkheden om de fondsen zo goed mogelijk op elkaar te laten aansluiten. Dit kan leiden tot een 'doelgroep'-verdeling maar ook tot een structuur die samenwerking binnen één fonds mogelijk maakt, waarbij de partijen met behoud van het eigen karakter en mandaat in participeren.

18.3. Wat kost het?

Voor deze maatregel is geen additionele financiering nodig.

[37] In de pilot 'Villagedeal' zal in Voorhout het JGT-budget ook door het sociale team worden ingezet.

19. Met wie werken we samen?

19.1. Sociaal team

Het sociaal team is het eerste aanspreekpunt voor inwoners met vragen over wonen, welzijn, zorg, armoede en schuldenproblematiek. In het sociaal team zitten medewerkers van MEE, Kwadraad, ISD Bollenstreek en Welzijn Teylingen. In april 2018 wordt het zorgloket geïntegreerd in de sociale teams. De sociale teams beantwoorden vragen van inwoners of ondersteunen hen bij het vinden van een oplossing. Wanneer het nodig en wenselijk is worden ook instanties die niet zijn vertegenwoordigd in het sociaal team geraadpleegd.

19.2. ISD Bollenstreek

De Intergemeentelijke Sociale Dienst (ISD) Bollenstreek is een servicegerichte organisatie die werkzaam is voor de gemeenten Hillegom, Lisse, Noordwijk, Noordwijkerhout en Teylingen. De ISD Bollenstreek voert namens de gemeenten onder andere de Participatiewet uit, is verantwoordelijk voor de schulddienstverlening en is belast met het uitvoeren een groot deel van de minimaregelingen, zoals de bijzondere bijstand.

In november 2016 is de ISD Bollenstreek gestart met het Budget Informatiepunt (BIP). Het BIP is bedoeld als een laagdrempelige voorziening waar inwoners terecht kunnen met financiële vragen. In het BIP is een consulent schulddienstverlening en een vrijwilliger van Humanitas aanwezig om informatie en advies te verstrekken. Ook werkt de ISD Bollenstreek sinds dit jaar met een zelfstandigenloket, waar ondernemers met financiële problemen terecht kunnen met vragen.

In 2018 is het Fonds Voorkomen Huisuitzetting opgericht. Dit fonds wordt beheerd door de ISD.

19.3. Servicepunt Werk

Het Servicepunt Werk (SPW) geeft samen met de ISD Bollenstreek en de MareGroep vorm aan de uitvoeringstaken op het gebied van re-integratie en werk. Zij doet dit voor de gemeenten Katwijk, Noordwijk, Noordwijkerhout, Hillegom, Lisse en Teylingen. Het SPW richt zich op het ondersteunen van inwoners met een bijstandsuitkering richting werk. Zij werkt hiervoor samen met werkgevers in de regio.

19.4. Kwadraad

Kwadraad ondersteunt mensen die zelf geen oplossing kunnen vinden voor hun problemen. Dit doet zij onder andere met maatschappelijk werkers en sociaal raadslieden. Kwadraad speelt een belangrijke rol bij het bevorderen van de zelfredzaamheid en ondersteunt bij problematiek op verschillende leefgebieden.

19.5. MEE

MEE biedt ondersteuning aan mensen met een beperking of chronische ziekte. De consulenten zijn, vanuit de opdracht vanuit HLT Samen, momenteel maximaal een half jaar betrokken bij de cliënten. Zij helpen iemand zo goed mogelijk op weg, zodat de persoon weer grip op zijn leven heeft. Zij werken outreachend als dit passend is en ondersteunen bij aanmelding bij bijvoorbeeld Humanitas of de ISD Bollenstreek. Daarnaast biedt MEE de cursus Omgaan met geld, speciaal voor mensen met een (licht) verstandelijke beperking. Als mensen langere tijd ondersteuning nodig

hebben dan kan bij de ISD Bollenstreek een indicatie specialistische zorg worden aangevraagd. In dat geval worden mensen langdurig ondersteund.

19.6. Humanitas

In Teylingen verzorgen vrijwilligers van Humanitas de thuisadministratie en zijn zij aanwezig in het Budget Informatiepunt (BIP) bij de ISD Bollenstreek. Het doel van Humanitas is mensen begeleiden naar zelfredzaamheid en als dat niet mogelijk is, begeleiden naar andere hulpverlening zoals budgetbeheer of beschermingsbewind.

19.7. Welzijn Teylingen

Welzijn Teylingen is een brede welzijnsorganisatie die een belangrijke rol speelt bij het wegnemen van stress en de empowerment van de inwoners. Bij de groep van inwoners met financiële problemen is ook vaak sprake van andere problematiek zoals eenzaamheid, noodzaak voor mantelzorg, ziekte, laaggeletterdheid en werkloosheid. Door de inzet van sociaal werkers in samenwerking met ervaringsdeskundigen en vrijwilligers wordt de zelfredzaamheid en eigen regie verhoogd.

19.8. Jeugdsportfonds en Jeugdcultuurfonds

Per 1 januari 2017 zijn het Jeugdcultuurfonds en het Jeugdsportfonds gefuseerd tot de Stichting Jeugdsportfonds en Jeugdcultuurfonds Nederland. De stichting wil dat ook kinderen uit gezinnen waar weinig geld is, kunnen sporten en lessen op kunst en cultuurgebied kunnen volgen. Het Jeugdsportfonds en Jeugdcultuurfonds maken het mogelijk dat kinderen tussen de 4 en 18 jaar uit financieel minder draagkrachtige gezinnen toch kunnen meedoen. Aanvragen worden gedaan door onafhankelijke intermediairs, professionals die al betrokken zijn bij het gezin. Het toegekende bedrag wordt direct betaald aan de instelling waar het kind les heeft.

19.9. Stichting Leergeld

Stichting Leergeld richt zich op schoolgaande kinderen uit gezinnen met minimale financiële middelen. Stichting Leergeld beoogt uitsluiting te voorkomen, door ervoor te zorgen dat kinderen mee kunnen doen aan binnen- en buitenschoolse activiteiten. Zij vergoeden kosten die niet of slechts gedeeltelijk door een andere voorziening worden vergoed. Via deze weg biedt Stichting Leergeld elk kind een kans om mee te doen. Hoewel de focus voornamelijk ligt op de leeftijdscategorie 4 tot 18 jaar, helpen zij in voorkomende gevallen ook ouders met kinderen tot 4 jaar. Stichting Leergeld is lid van de landelijke Vereniging van Stichtingen Leergeld en heeft een signalerende rol richting het ministerie.

19.10. Taalhuis

Het Taalhuis van de Bibliotheek Bollenstreek organiseert activiteiten voor mensen die beter Nederlands willen leren lezen, schrijven of spreken. Het Taalpunt Teylingen is gevestigd in de bibliotheek in Sassenheim. Tijdens een wekelijks inloop-taalspreekuur kunnen mensen zich inschrijven voor een taalcoach of vragen stellen over het (non)formeel onderwijsaanbod in de regio. Taalvragers worden doorverwezen naar het juiste aanbod. Ook organiseert het Taalhuis de Klik & Tik computercursus voor mensen die willen kennismaken met het internet.

19.11. Voedselbank

Stichting Voedselbank Teylingen is onderdeel van het landelijke netwerk van de vereniging Voedselbanken Nederland; een organisatie met als doelstelling iets te doen aan verspilling van voedsel en tegelijkertijd een bijdrage te leveren aan de bestrijding van armoede.
De voedselbanken helpen de armste mensen door hen tijdelijk te voorzien van voedselpakketten. Om de zelfredzaamheid van onze klanten te vergroten, wordt zij geholpen door een maatschappelijk werker van Kwadraad, die hun klanten bijstaat om weer op eigen benen te staan.

19.12. Kledingbank

Kledingbank Teylingen is een modezaak met paskamers, maar alleen zonder kassa. Inwoners uit de Duin- & Bollenstreek, die geen financiële middelen hebben om kleding en schoenen te kopen voor hun gezin of zichzelf, kunnen hier terecht. Vrijwilligers sorteren de kleding en schoenen. De kledinguitgifte wordt mede mogelijk gemaakt door bijdragen van bedrijven en particulieren.

19.13. Kerken

In Teylingen zijn er diverse kerken actief met het ondersteunen van mensen in (financiële) nood. Dit doen zij vanuit de diaconale opdracht die zijn zichzelf hebben gesteld.

gemeente TEYLINGEN

20. Overzicht financiën

In de septembercirculaire 2016 en de brief 'Kansen voor álle kinderen' van (voormalig) staatssecretaris Klijnsma van Sociale Zaken en Werkgelegenheid aan de Tweede Kamer stelt het kabinet vanaf 2017 structureel € 100 miljoen beschikbaar voor de bestrijding van de gevolgen van armoede onder kinderen. Hiervan wordt € 85 miljoen aan gemeenten beschikbaar gesteld. Het beschikbare budget wordt verdeeld op basis van door het CBS ontwikkelde gegevens over kinderen met een kans op armoede. Voor uitkeringsjaar 2017 is de verdeling gebaseerd op gegevens over het jaar 2013. In deze circulaire is de verdeling 2017 structureel doorgetrokken. Jaarlijks zal in de meicirculaire steeds actualisatie plaatsvinden.

In de decembercirculaire 2016 gemeentefonds staat dat Teylingen vanaf 2017 € 93.000 extra middelen krijgt voor armoedebestrijding kinderen. Daarnaast is er voor 2017 en 2018 een bedrag van € 5.000 per jaar beschikbaar gesteld voor ouderen. Deze bedragen zijn niet uitgegeven in 2017 en worden meegenomen naar 2018 zodat dit bedrag kan worden gebruikt om maatregelen uit het armoedebeleid te dekken. Het bedrag is totaal € 98.000.

Voor het uitkeringsjaar 2018 heeft de gemeente Teylingen €86.190 ter beschikking gesteld gekregen. We gaan ervan uit dat dit bedrag de komende jaren min of meer stabiel blijft. Dit bedrag wordt jaarlijks ingezet voor financiering van het zogenaamde 'kindpakket'.

Ambitie	2018	2019	2020	2021
stimuleren gebruik bestaande regelingen	€ 5.000	€ 0	€ 0	€ 0
verbeteren financiering leerlingenvervoer	pm*	pm	pm	pm
verbeteren inburgering statushouders	pm	pm	pm	pm
Uitvoeren maatregelen nota schuldhulpverlening	pm	pm	pm	pm
voorkomen van afhankelijkheid voedselbank statush.	€0	€0	€0	€0
invoeren kindpakket	€ 85.000	€ 85.000	€ 85.000	€ 85.000
stimuleren participatie sport en cultuur	€ 35.000	€ 35.000	€ 35.000	€ 35.000
inzetten op werkende armen	€0	€ 8.000	€0	€0
analyseren effectiviteit minimaregelingen	€ 20.000	€0	€0	€0
inzetten op laaggeletterdheid	pm	pm	pm	pm
inzetten op onderwijs en versterking van jongeren	pm	pm	pm	pm
Betrekken maatschappelijke partners en inwoners	€ 2.500	€ 2.500	€ 2.500	€ 2.500
instellen subsidiebudget	€ 7.500	€ 17.500	€ 17.500	€ 17.500
samenwerking noodfondsen stimuleren	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
totale kosten	**€155.000**	**€148.000**	**€140.000**	**€140.000**

*Voor alle in bovenstaande tabel genoemde pm-posten zijn onderliggende budgetten aanwezig. Zie voor nadere toelichting, de paragraaf "wat kost het, in hoofdstuk 5 t/m 18.

Dekking 2018-2021

Kinderarmoedegelden	€ 340.000 (jaarlijks € 85.000)
Armoedegelden uit 2017	€ 98.000
Armoedegelden ouderen 2018	€ 5.000
Sport- en Cultuurregeling	€ 140.000
Totaal:	**€ 583.000**

Literatuurlijst

CBS. Armoede en sociale uitsluiting 2015. Den Haag: CBS, 2015.

CBS. Armoede en sociale uitsluiting 2017. Den Haag: CBS, 2017.

CBS, Armoede en sociale uitsluiting 2018. Den Haag: CBS, 2018.

Gemeente Teylingen. Armoedebeleid gemeente Teylingen 2017. Teylingen: Gemeente Teylingen, 2017a (niet vastgestelde beleidsnota).

Gemeente Teylingen. Beleidsnota 2017-2021. Schuldhulpverlening Teylingen. Integrale Schuldhulpverlening: een ketenaanpak van preventie tot nazorg. Teylingen: gemeente Teylingen, juli 2017b.

Gemeente Teylingen. Nota Sport en bewegen 2018-2021. Teylingen: Gemeente Teylingen, november 2017c.

Kinderombudsman. Kinderen in Armoede in Nederland. Den Haag: Kinderombudsman, 2013.

Knooppunt Kerken en armoede. Armoede in Nederland 2016, Onderzoek naar hulpverlening door diaconieën, parochiële caritasinstellingen en andere kerkelijke organisaties in Nederland, Libertas Pascal Utrecht.

MOVISIE. Wat werkt bij De Aanpak van Armoede. Utrecht: MOVISIE, 2016.

Mullainathan, Sendhil en Shafir, Eldar. Schaarste. Hoe gebrek aan tijd en geld ons gedrag bepalen. Amsterdam: Maving Publishing, 2013.

SCP. Armoedesignalement 2014. Den Haag: SCP, 2014.

SEO Economisch Onderzoek. Niet gebruik Inkomensondersteunende Maatregelen. Amsterdam: SEO Economisch Onderzoek, juni 2011.

Sociaal Economische Raad (SER). Opgroeien zonder Armoede. Advies uitgebracht aan de staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid. Den Haag: SER, maart 2017.

Stichting Lezen en Schrijven. Regionale spreiding van laaggeletterdheid in Nederland. Den Haag: Stichting Lezen en Schrijven, 2016.

Websites

CBS	https://opendata.cbs.nl/statline/#/CBS/nl/navigatieScherm/thema
CBS 2009	https://www.cbs.nl/nl-nl/nieuws/2009/52/gezonde-levensverwachting-korter-bij-lage-inkomens
Kindpakketwijzer	http://kindpakketwijzer.nl
waarstaatjegemeente.nl	https://www.waarstaatjegemeente.nl
SCP 2016	https://digitaal.scp.nl/armoedeinkaart2016/waar_ligt_de_armoedegrens/

Bijlage Overzicht huidige initiatieven/regelingen

Naam	Doel	Doelgroep	Omschrijving	Uitvoerder
Preventie en vroegsignalering				
Vindplaatsgericht werken	Vroegtijdig signaleren van financiële problemen en tijdige aanpak hiervan	Inwoners met (dreigende) financiële problemen	Waardevolle vindplaatsen zijn onder meer woningcorporaties, banken, energiemaatschappijen, telecomproviders, zorgverzekeraars en laagdrempelige voorzieningen zoals Centrum voor Jeugd en Gezin. Het sociaal team speelt een belangrijke rol. Financiën is een onderwerp in het aanmeldgesprek voor het sociaal team. Ook heeft het sociaal team in een convenant afspraken gemaakt met woningcorporaties en met de Voedselbank om mensen met betalingsachterstanden vroegtijdig te verwijzen naar het sociaal team.	Gemeente samen met maatschappelijke partners
Taalhuis	Wegnemen van barrières om deel te nemen aan de samenleving	Inwoners die aan de slag willen met basisvaardigheden zoals lezen, schrijven, spreken, rekenen en digitale vaardigheden.	Een Taalhuis is een herkenbare, fysieke plek waar volwassenen beter kunnen leren lezen, schrijven, rekenen en omgaan met de computer. Het Taalhuis organiseert activiteiten, zoals een taalspreekuur, een taalcoach en tik en klik. Ook werken zij met taalvrijwilligers.	Taalhuis
Beweegprogramma voor minima: Lekker in je lijf	Verbeteren van de gezondheid van mensen met een laag inkomen	Inwoners van 18 jaar of ouder met overgewicht (BMI >25) met een gemeentepolis (Collectieve Zorgverzekering voor Minima) bij Zorg en Zekerheid	Dit is een groepsprogramma waarin mensen onder begeleiding van een fysiotherapeut gedurende 18 weken werken aan een betere conditie en gezondheid. Daarnaast geeft een diëtist voorlichting over gezonde voeding. Inwoners met een inkomen tot 120% van het sociaal minimum kunnen hier kosteloos aan deelnemen.	Samenwerking tussen GGD HM, fysiotherapeuten, diëtisten en zorgverzekeraar
Voor- en vroegschoolse educatie (VVE)	(Beter) Voorbereiden op de basisschool en zorgen dat kinderen zonder achterstand naar groep 3 kunnen	Peuters en kleuters met een mogelijke (taal)achterstand	Alle peuters in Teylingen kunnen twee dagdelen naar een peuteropvang gaan. Voor ouders zonder recht op kinderopvangtoeslag is een subsidiemogelijkheid in het leven geroepen, om ook deze kinderen een peuterplek te kunnen bieden.	Kinderopvang (waaronder peuteropvang)

Naam	Doel	Doelgroep	Omschrijving	Uitvoerder
			Voor kinderen die een taalachterstand hebben is een VVE programma beschikbaar. Deze kinderen kunnen vier dagdelen gesubsidieerd naar de opvang en ontvangen begeleiding van een VVE-tutor. Dit aanbod is beschikbaar bij alle kinderopvangorganisaties in de gemeente.	
Informatie over mogelijkheden inkomensondersteuning	Bevorderen dat mensen gebruik maken van inkomensondersteunende maatregelen	Mensen met (dreigende) financiële problemen	Mensen informeren over de regelingen waar zij een beroep op kunnen doen. Sommige groepen worden niet of nauwelijks bereikt via de normale kanalen (krant, posters, website). Deze worden benaderd via hun eigen netwerk of via de professionals die zich met deze groepen bezighouden.	Gemeente en maatschappelijke partners
Aandacht voor schulden				
Thuisadministratie/hulp bij schulden	Stimuleren dat cliënten na de hulp zelf verder kunnen of worden toe geleid naar schulddienstverlening of beschermingsbewind	Inwoners met schulden	Een speciaal getrainde vrijwilliger ondersteunt de inwoners, onder andere door te helpen met het orde krijgen van de administratie, het invullen van formulieren of aanvragen van een uitkering. De hulp duurt maximaal een jaar.	Humanitas
Budgetinformatiepunt	Voorkomen van (problematische) schulden	Inwoners met vragen over geldzaken	Een consulent van de ISD Bollenstreek of een vrijwilliger van Humanitas bespreken in een kort gesprek de vragen van de inwoner. Dat kunnen eenvoudige, maar ook complexe vragen zijn. Zij geven informatie en advies. Afhankelijk van de vragen/situatie vindt een vervolgafspraak plaats.	ISD Bollenstreek en Humanitas
Noodfondsen	Aanpakken acute incidentele problemen waarin bestaande voorzieningen niet voorzien	Inwoners die acuut financieel in de problemen zitten	Naast de noodfondsen vanuit de kerken is een bedrag aan het Jeugd- en Gezinsteam beschikbaar gesteld (de 'ton van Teylingen'). Deze middelen kunnen ingezet worden bij acute problemen bij jeugdigen en gezinnen wanneer er geen ruimte is binnen het gezinsbudget en er geen beroep op voorliggende voorzieningen mogelijk is.	Kerkelijke/charitatieve instellingen, JGT en de gemeente
Fonds Voorkoming Huisuitzettingen (vanaf 2018)	Voorkomen huisuitzetting	Inwoners met twee maanden huurachterstand die dreigen hun huis uitgezet te worden	Op het moment dat er huisuitzetting dreigt, kan het fonds een lening verstrekken van maximaal drie maanden huur. Intussen wordt de financiële en sociale situatie van betrokkenen onder de loep genomen om zo erger te voorkomen.	ISD, woningcorporaties, GGD Hollands Midden en de sociale teams.
Schulddienstverlening	Voorkomen dat inwoners	Inwoners met (problematische)	Vanuit de schulddienstverlening zijn	ISD Bollenstreek

Naam	Doel	Doelgroep	Omschrijving	Uitvoerder
	verder in de schulden of armoede raken	schulden	verschillende vormen van hulp mogelijk, zoals informatie en advies, budgetcoaching, het treffen van een betalingsregeling met schuldeisers, het aflossen van schulden door een verstrekken van een lening (herfinanciering, een minnelijk schuldregelingstraject of een wettelijke schuldregeling (WSNP).	
Materiële ondersteuning en maatschappelijke activering				
Sport- en cultuurregeling	Bevorderen dat alle inwoners, ook met een laag inkomen, kunnen meedoen aan maatschappelijke activiteiten	Inwoners met inkomen tot maximaal 130% van het sociaal minimum	Een financiële tegemoetkoming in de bijdrage aan maatschappelijke activiteiten, zoals lidmaatschap van een sportvereniging of van de bibliotheek.	Welzijn Teylingen
Kwijtschelding gemeentelijke belastingen	Voorkomen dat inwoners in de financiële problemen raken	Inwoners die niet in staat zijn de gemeentelijke belastingen te betalen	Afhankelijk van de financiële situatie is een volledige of gedeeltelijke kwijtschelding van de gemeentelijke belastingen mogelijk. Het gaat hierbij om: (on)roerende zaakbelasting, afvalstoffenheffing (niet voor een extra container) en rioolheffing (niet het aanslagbedrag voor waterverbruik boven de 300 m³).	Belastingsamenwerking Bollenstreek
Voedsel- en Kledingbank	Voorzien in basisbehoeften	Inwoners die (tijdelijk) onvoldoende inkomen hebben	Bij de Voedsel- en kledingbank krijgen mensen gratis voedsel en kleding. In de Voedselbank wordt een gespecialiseerde, maatschappelijk werkster van Kwadraad ingezet. Deze ondersteunt bezoekers van de Voedselbank om hen zo snel mogelijk weer onafhankelijk te maken van de Voedselbank.	Twee onafhankelijke stichtingen
Kinderopvangtoeslag	Realiseren van een balans tussen werk en zorg voor kinderen	Ouders die werken, studeren, een re-integratietraject of inburgeringscursus volgen	Dit is een financiële tegemoetkoming voor kosten van de kinderopvang. De hoogte is afhankelijk van het inkomen.	Belastingdienst
Werk en inkomen				
Bijstandsuitkering op grond van de Participatiewet	Bieden van een vangnet	Mensen die niet genoeg geld hebben om in hun levensonderhoud te voorzien en ook niet in aanmerking komen voor een andere uitkering	Een uitkering om in de kosten voor levensonderhoud te voorzien.	ISD Bollenstreek
Re-integratie	Bevorderen van participatie	Mensen met een bijstandsuitkering en mensen met afstand tot de arbeidsmarkt	Om participatie van de inwoners in een uitkering te bevorderen kunnen verschillende re-integratie instrumenten ingezet worden door de ISD Bollenstreek en het Servicepunt Werk. Uitgangspunt daarbij is dat wie kan	Servicepunt Werk

Naam	Doel	Doelgroep	Omschrijving	Uitvoerder
			werken, moet werken.	
Persoons ondersteunend budget (Pob)	Bieden van inkomensondersteuning	Uitkeringsgerechtigden die ontheven zijn van de arbeidsverplichting, een volledige arbeidsongeschiktheidsuitkering hebben of zij die naar vermogen werken (maximaal een inkomen tot maximaal 110% van het sociaal minimum).	Het Pob is een vast bedrag dat inwoners jaarlijks kunnen aanvragen voor noodzakelijke kosten van het bestaan, zoals aanschaf/vervanging van huishoudelijke apparaten.	ISD Bollenstreek
Inspanningspremie	Bieden van inkomensondersteuning	Inwoners met een bijstandsuitkering die wel uitzicht hebben op inkomensverbetering en voldoen aan de arbeidsverplichtingen (maximaal een inkomen tot maximaal 110% van het sociaal minimum).	Inwoners kunnen deze premie ontvangen als zij voldoende inspanningen verrichten om uit te stromen naar werk. Het is een vast bedrag dat jaarlijks aangevraagd kan worden voor noodzakelijke kosten van het bestaan, zoals aanschaf/vervanging van huishoudelijke apparaten.	ISD Bollenstreek
Individuele bijzondere bijstand	Bieden van inkomensondersteuning	Mensen met een inkomen tot 120% van het sociaal minimum. Mensen met een inkomen tot 110% krijgen een volledige vergoeding, inkomens tot 120% een gedeeltelijke (op basis van draagkrachtberekening).	Als de kosten noodzakelijk zijn en voortkomen uit bijzondere omstandigheden kan een beroep worden gedaan op bijzondere bijstand. Andere voorzieningen moeten in dit geval niet voorliggend zijn. Over het algemeen wordt bijzondere bijstand 'om niet' verstrekt.	ISD Bollenstreek
Collectieve (aanvullende) zorgverzekering	Bieden van inkomensondersteuning	Inwoners met een inkomen tot 120% van het sociaal minimum	De gemeente betaalt een belangrijk deel van de premie voor een (aanvullende) zorgverzekering.	ISD Bollenstreek
Onderwijs				
Onderwijs als basis	Leggen van een goede basis voor de toekomst	Alle jeugdigen	Een (goede) opleiding geeft nog altijd de beste kansen op werk. En door beheersing van de taal, wordt informatie sneller en beter begrepen en kan men beter zijn weg vinden in het hulpaanbod en in de samenleving.	Scholen
Signaleringsfunctie onderwijs	Vroegtijdig signaleren van problemen en tijdige aanpak hiervan	Alle jeugdigen, in het bijzonder degenen waarbij signalen zijn dat er problemen	Omdat jeugdigen veel tijd op school doorbrengen, hebben leerkrachten een belangrijke signaleringsfunctie.	Scholen
Aansluiting op arbeidsmarkt	Bevorderen goede aansluiting onderwijs-arbeidsmarkt	Leerlingen met een ontwikkelingsachterstand	Werk is de beste manier om armoede te voorkomen, Leerlingen in het voortgezet speciaal onderwijs/praktijkonderwijs hebben extra aandacht nodig om die stap naar werk te maken.	Scholen en bedrijfsleven

Tussenrapportage armoedebeleid Teylingen 2018-2021

Periode april 2018 tot en met september 2020

Versie: December 2020
Opstellers: Marianne van Dockum en Annika Meekel

gemeente
TEYLINGEN

Voorwoord tussenevaluatie armoedebeleid Teylingen

Op 26 april 2018 heeft de gemeenteraad van Teylingen de beleidsnota "Investeren in de Basis, Armoedebeleid Teylingen 2018-2021" vastgesteld. Sindsdien hebben we vele maatregelen uit het beleidsplan uitgevoerd of in gang gezet. Hierbij presenteren wij u een tussenrapportage over de periode tot en met september 2020.

Vorig jaar, nog voor de coronacrisis, leefde 6,2 procent van de Nederlandse bevolking in een huishouden onder de armoedegrens. Het gaat daarbij om 1 miljoen mensen, waaronder 251.000 kinderen. De situatie van mensen die in armoede leven wijkt in veel opzichten af van mensen die welvarender zijn. Volwassenen die leven met geldzorgen, schulden of armoede hebben vaak te maken met chronische stress, ongezonde leefstijl, chronische ziekte als diabetes mellitus type 2 en hart- en vaatziekten, maar ook psychsociale problemen of opvoedproblematiek kan een gevolg zijn.

Met de uitbraak van de coronacrisis zijn veel mensen in Nederland extra kwetsbaar geworden. Zij hebben geen buffer om op terug te vallen en soms ook geen familie of vrienden om bij aan te kloppen.

Het is goed om te zien dat veel maatregelen uit het beleidsplan zijn uitgevoerd en dat er is ingespeeld op actuele ontwikkelingen. Het komende jaar zal weer volop worden ingezet om de doelen te halen en de extra aandacht voor de Teylingse inwoners die moeite hebben om rond te komen vast te houden. Wij hechten er bij de verdere uitvoering van die maatregelen veel waarde aan een betrouwbare en rechtvaardige overheidsorganisatie te blijven voor onze inwoners. We blijven dat doen door de rechtsbeginselen van redelijkheid en billijkheid als uitgangspunt te nemen en maatwerk toe te passen.

Arno van Kempen,

Wethouder sociale zaken gemeente Teylingen

gemeente
TEYLINGEN

Inhoudsopgave

Inleiding **6**
Leeswijzer 6

1. Stimuleren gebruik bestaande regelingen **6**
Wat hebben we afgesproken? 6
Wat hebben we gedaan? 7
Doel behaald? 9
Wat is nog nodig? 9
Financiën 9

2. Verbeteren financiering leerlingenvervoer **9**
Wat hebben we afgesproken? 9
Wat hebben we gedaan? 10
Doel behaald? 10
Wat is nog nodig? 10
Financiën 11

3. Verbeteren inburgering statushouders **11**
Wat hebben we afgesproken? 11
Wat hebben we gedaan? 11
Doel behaald? 11
Wat is nog nodig? 11
Financiën 12

4. Uitvoeren maatregelen nota schuldhulpverlening **12**
Wat hebben we afgesproken? 12
Wat hebben we gedaan? 13
Doel behaald? 15
Wat is nog nodig? 15
Financiën 15

5. Voorkomen van afhankelijkheid Voedselbank statushouders **16**
Wat hebben we afgesproken? 16
Wat hebben we gedaan? 16
Doel behaald? 17
Wat is nog nodig? 17
Financiën 17

6. Invoeren kindpakket **17**
Wat hebben we afgesproken? 17
Wat hebben we gedaan? 18
Doel behaald? 20
Wat is nog nodig? 20
Financiën 20

7. Stimuleren participatie sport en cultuur **21**
Wat hebben we afgesproken? 21

Wat hebben we gedaan? 21
Doel behaald? 22
Wat is nog nodig? 22
Financiën 22

8. Inzetten op werkende armen 22
Wat hebben we afgesproken? 22
Wat hebben we gedaan? 23
Doel behaald? 23
Wat is nog nodig? 23
Financiën 24

9. Analyseren effectiviteit minimaregelingen 24
Wat hebben we afgesproken? 24
Wat hebben we gedaan? 24
Doel behaald? 26
Wat is nog nodig? 26
Financiën 26

10. Inzetten op laaggeletterdheid 26
Wat hebben we afgesproken? 26
Wat hebben we gedaan? 27
Doel behaald? 28
Wat is nog nodig? 28
Financiën 28

11. Inzetten op onderwijs en versterking jongeren 28
Wat hebben we afgesproken? 28
Wat hebben we gedaan? 30
Doel behaald? 31
Wat is nog nodig? 31
Financiën 31

12. Betrekken maatschappelijke partners en inwoners 31
Wat hebben we afgesproken? 32
Wat hebben we gedaan? 32
Doel behaald? 34
Wat is nog nodig? 34
Financiën 34

13. Instellen subsidiebudget 34
Wat hebben we afgesproken? 34
Wat hebben we gedaan? 35
Doel behaald? 35
Wat is nog nodig? 35
Financiën 35

14. Stimuleren samenwerking noodfondsen 36
Wat hebben we afgesproken? 36

Wat hebben we gedaan? 36
Doel behaald? 36
Wat is nog nodig? 36
Financiën 37

15. Wat nog meer? 37
Wat gaan we doen? 39

16. Financiën 40

Bijlage 1 42

Inleiding

Op 26 april 2018 heeft de gemeenteraad van Teylingen de beleidsnota "Investeren in de Basis, Armoedebeleid Teylingen 2018-2021" vastgesteld. Deze armoedenota beschrijft waar Teylingen zich in het armoedebeleid op richt. Het armoedebeleid is gericht op het voorkomen en bestrijden van sociale uitsluiting van burgers. Daarnaast schept het armoedebeleid voorwaarden voor een beter toekomstperspectief voor iedereen met betrekking tot het hebben van voldoende besteedbaar inkomen en volwaardige maatschappelijke participatie.

Bij de uitvoering van het beleid zoeken wij aansluiting bij lokale partners en beogen integraal, op de diverse beleidsterreinen, onze opdracht te verankeren binnen de gemeente. Met deze tussenrapportage willen we de gemeenteraad informeren over de voortgang.

Leeswijzer

In deze rapportage wordt maatregel voor maatregel gerapporteerd over de voortgang. Het betreft een mid-termrapportage over de periode 27 april 2018 tot en met september 2020.

Voor het armoedebeleid zijn veertien ambities geformuleerd.

- Stimuleren gebruik bestaande regelingen
- Verbeteren financiering leerlingenvervoer
- Verbetering inburgering statushouders
- Uitvoeren maatregelen beleidsnota schuldhulpverlening
- Voorkomen afhankelijkheid voedselbank statushouders
- Invoeren kindpakket
- Stimuleren participatie sport en cultuur
- Inzetten op werkende armen
- Analyse effectiviteit minimaregelingen
- Inzetten op laaggeletterdheid
- Inzetten op onderwijs en versterking jongeren
- Betrekken maatschappelijke partners en inwoners
- Instellen subsidiebudget
- Samenwerking noodfondsen stimuleren

1. Stimuleren gebruik bestaande regelingen

Het doel van deze maatregel is dat alle inwoners van Teylingen op de hoogte zijn en gebruik maken van de landelijke en lokale inkomensondersteunende maatregelen.

Wat hebben we afgesproken?

- **Vereenvoudigen van aanvraagprocedures**
  Hierdoor wordt de drempel lager om inkomensondersteunende voorzieningen aan te vragen en zal het gebruik toenemen. Middelen die hiervoor worden ingezet zijn de website 'Bereken uw

recht'[1], een brede aanvraag minimaregelingen, een voorzieningencheck bij intake, het jaarlijkse heronderzoek en bij beëindiging van bijstandsuitkering. Ook zullen waar mogelijk minder bewijsstukken worden gevraagd bij aanvraag van minimaregelingen.

- **Verbeteren communicatie**
  De afdeling communicatie stelt een plan op in overleg met de ISD Bollenstreek. Doel is ervoor te zorgen dat alle informatie die van belang is voor inwoners met een laag inkomen en schulden op een toegankelijke manier beschikbaar is. Het gaat er hierbij om dat inwoners weten welke organisaties in de gemeente hen praktisch kunnen ondersteunen en op welke (formele en informele) inkomensondersteunende voorzieningen zij mogelijk aanspraak kunnen maken.

Wat hebben we gedaan?

De ISD heeft in 2018 de manier van aanvragen vereenvoudigd en digitaal toegankelijk gemaakt. Bij het Budget Informatiepunt (BIP) wordt de tool "bereken uw recht" gebruikt. Bij intakegesprekken en bij heronderzoeken worden mensen gewezen op regelingen zoals bijzondere bijstand, POB/IP en collectieve ziektekostenverzekering. De ISD spreekt mensen geregeld, waardoor ze continu op de mogelijkheden gewezen kunnen worden.

De ISD heeft digitale aanvragen voor Bijzonder Bijstand (BB) /Persoons Ondersteunend Budget (POB)/ Inspanningspremie (IP) en deze worden zonder opvraag van bewijsstukken afgehandeld. Achteraf worden de aanvragen door middel van steekproeven gecontroleerd.
Daarnaast bekijkt de ISD regelmatig of alle (aanvraag)formulieren korter en makkelijker leesbaar te maken zijn.

Er is door de ISD een brochure "Extra geld, meer zelfstandigheid" met daarin alle regelingen van de ISD en de vier ISD-gemeenten gemaakt. De nieuwe regelingen (Leergeld, Jeugdfonds Sport & Cultuur en Sport & Cultuurregeling Volwassenen) zijn in deze folder opgenomen. Daarnaast is per regeling die de ISD uitvoert ook een aparte folder zoals POB/IP en collectieve ziektekostenverzekering. Regelingen worden regelmatig via de ISD rubrieken onder de aandacht gebracht. Dat geldt ook voor de regelingen van de gemeenten, zoals regelingen sport en cultuur. De ISD communiceert ook uitgebreid via hun website en facebookpagina. Verder krijgen alle nieuwe klanten die een bijstandsuitkering aanvragen de folder "Rechten en plichten". Daarin worden zij verwezen naar de minimaregelingen van ISD en gemeenten.

In 2018 is een communicatieplan opgesteld en op datum 20 december 2018 is een communicatiematrix[2] naar de raad verstuurd. In deze matrix staan de diverse kanalen die verschillende doelgroepen bereiken.

Op de vernieuwde gemeentewebsite is direct op de homepage een button "rondkomen met een laag inkomen?" gemaakt. Hier zijn alle regelingen te vinden en een filmpje van Welzijnskwartier waarin jongeren vertellen over de regelingen voor mensen met een laag budget.

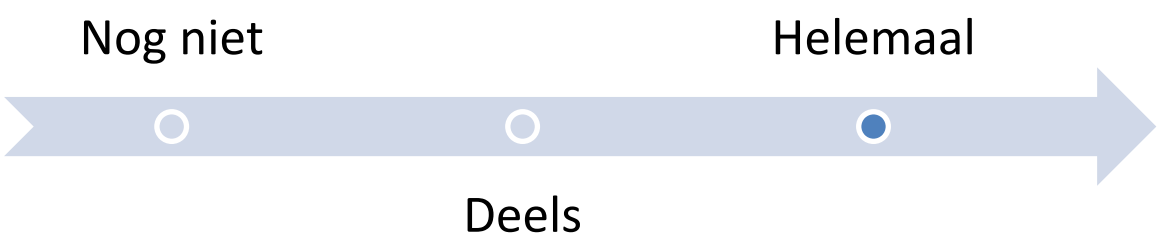
[1] Dit is een website van het Nibud en Stimulanz waar na invullen van de samenstelling huishouden en inkomensgegevens wordt aangegeven voor welke toeslagen de inwoner in aanmerking komt.
[2] https://ris2.ibabs.eu/Agenda/Details/Teylingen/df1ead81-b11a-44cd-a69e-898373485ff0

Zowel de gemeentelijke website als de website van de ISD Bollenstreek worden steeds bijgehouden met de geldende ondersteunende regelingen. Ook op de website van het CJG is er aandacht voor ouders met een laag inkomen en wordt er onder andere verwezen naar de verschillende gemeentelijke regelingen. Wanneer relevant, is informatie over de mogelijkheden in de gemeenteberichten geplaatst.

Eind 2018 is een armoedeconferentie georganiseerd in Theater ’t Onderdak met als thema “Rondkomen met een laag inkomen”. De conferentie is goed bezocht: ongeveer 100 mensen waren aanwezig, waaronder vrijwilligers en professionals van diverse organisaties en inwoners van Teylingen. Na een gratis warme maaltijd vertelden enkele organisaties kort iets over hun aanbod waarna er op de informatiemarkt kennis is uitgewisseld over de ondersteunende mogelijkheden bij een laag inkomen.

Doel behaald?

Wat is nog nodig?

De doelen die in het beleidsplan zijn geformuleerd, zijn behaald. De maatregelen zijn uitgevoerd.

Financiën

Ambitie	2018 begroot	2018 realisatie	2019 begroot	2019 realisatie	2020 begroot	2020 realisatie (tot en met september)
Stimuleren gebruik bestaande regelingen	€ 5.000	€ 120	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0

2. Verbeteren financiering leerlingenvervoer

De doelstelling is dat minima met recht op een ov-vergoeding in het leerlingenvervoer dit niet eerst hoeven voor te schieten en daardoor niet meer in de financiële problemen komen.

Wat hebben we afgesproken?

- We willen inzetten op het voorschieten van de reiskosten voor alle kinderen die vallen onder de regeling "leerlingenvervoer". Door niet meer te werken met een declaratie achteraf, helpt deze maatregel om schuldenproblematiek bij inwoners met een (te) laag inkomen te voorkomen.
- Onderzoeken of we voor statushouders een uitzondering kunnen maken door hen een vorm van vervoersvergoeding toe te kennen. Indien nodig passen we hier 'omgekeerde toets' toe (doen wat nodig is).

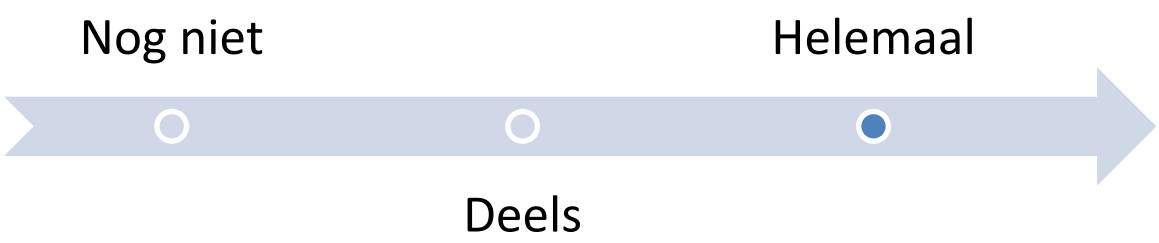
Wat hebben we gedaan?

Met ingang van schooljaar 2018-2019 werkt de gemeente Teylingen met de 'Voor Elkaar Pas' van Arriva. De leerlingen die recht hebben op een vergoeding in de vorm van openbaar vervoer (al dan niet onder begeleiding) krijgen deze pas uitgereikt. Deze pas bevat een jaarabonnement voor busreizen in de gehele regio. Deze pas is naast de reizen naar school, ook vrij te gebruiken in de regio. Aan Arriva betaalt de gemeente alleen de abonnementskosten, die de gemeente kwijt zou zijn geweest voor de openbaar vervoer ritten van en naar school. De begeleiderspas kost eenmalig € 9,50, hieraan zijn geen abonnementskosten verbonden. De 'Voor Elkaar Pas' brengt dus geen extra kosten met zich mee, wel de voordelen voor de gezinnen die hier recht op hebben. Zij hoeven niet langer de ritten met het openbaar vervoer voor te schieten en hebben meer vrijheid in het reizen met openbaar vervoer. Voor gezinnen met een lager inkomen betekent dit meer bewegingsvrijheid.

Voor de kinderen van statushouders die de taalklassen in Noordwijkerhout bezoeken (primair onderwijs), verzorgt gemeente Teylingen sinds 2018 het vervoer door middel van een taxibus. Hiervoor heeft het college een aparte regeling getroffen, los van het leerlingenvervoer.

Kinderen van statushouders die de Internationale schakelklassen met het openbaar vervoer bezoeken krijgen van gemeente Teylingen de Meedoen Pas. Dit is een vergelijkbaar product als de 'Voor Elkaar Pas'. Omdat de Internationale Schakelklassen sinds januari 2020 in Lisse gehuisvest zijn, maken niet veel leerlingen nog gebruik van deze regeling. De meeste ISK-leerlingen uit Teylingen gaan namelijk met de fiets naar school.

Doel behaald?

Wat is nog nodig?

De doelstellingen zijn behaald met de genomen maatregelen. In de afgelopen jaren werden kosten voor de regeling van het taxivervoer voor kinderen van statushouders gedekt uit Rijksmiddlelen. Voor deze regeling moet vanaf het schooljaar 2020/2021 nog financiële dekking worden gezocht.

Financiën
Deze maatregelen worden gefinancierd uit budgetten van andere beleidsvelden. De kosten voor het taxivervoer zijn betaald uit de Rijksmiddelen horende bij het uitwerkingsakkoord verhoogde asielinstroom. Deze regeling eindigde schooljaar 2020 en is verlengd, maar financiële dekking is nog niet geregeld.

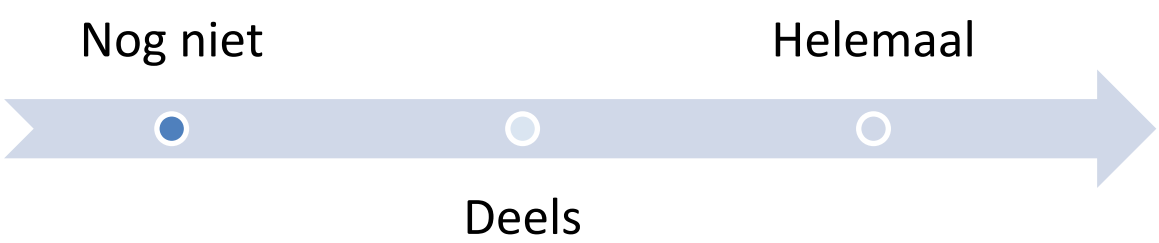
3. Verbeteren inburgering statushouders

Het verbeteren van het inburgeringsniveau en verkorten van de tijd die statushouders nodig hebben voor de inburgering is het uitgangspunt.

Wat hebben we afgesproken?
- **Inzetten van trajectbegeleiding van statushouders**
  Wij gaan zorgen dat statushouders worden begeleid bij het kiezen van hun inburgeringstraject. Centrale vraag is of de cursus voldoende is afgestemd aan hun startniveau en hun leerbaarheid. Daarnaast willen wij hun resultaten monitoren en zorgen dat zij sneller de inburgering afronden dan de drie jaar die zijn daarvoor hebben. Wij vragen de statushouder hiervoor om toestemming. Op deze manier kunnen we ook de prestaties van de taalaanbieder beter monitoren. Statushouders kunnen zo ook sneller doorstromen naar (betaald) werk.

Wat hebben we gedaan?
In de tweede helft van 2020 is een start gemaakt met het uitwerken van het plan. Dit wordt gekoppeld aan de invoering van de nieuwe wet Inburgering die per 1 december 2022 van kracht gaat. De HLT-gemeenten, Noordwijk en Katwijk zijn bezig om te kijken wat we eventueel voor de tussengroep inburgeraars van 2020 kunnen doen. Daarvoor gaan we in gesprek met de ISD en SPW.

Doel behaald?

Wat is nog nodig?
Er moet een plan worden uitgewerkt, waarbij het inburgeringstraject aan het gehele traject van de

uitkering wordt gekoppeld. Er wordt één geheel plan gemaakt met de statushouder, waar de statushouder voor tekent. Mochten mensen dan niet de juiste vorderingen maken met de inburgering, dan is begeleiding cruciaal. Ook komt dan meer inzicht in de taalaanbieders. Dat is op dit moment niet het geval. Door het huidige inburgeringsbeleid en wetgeving van rijksoverheid, staat inburgering momenteel volledig los van de gemeenten en kan geen tot weinig invloed worden uitgeoefend. In de nieuwe wet inbrugering krijgen gemeenten de regie om nieuwkomers zo snel mogelijk mee te laten doen, het liefst via betaald werk. Er komen nieuwe eisen en regels voor de integratie en het participatietraject van statushouders. Dit traject wordt dan geïntensiveerd en de bij behorende verantwoordelijkheden komen bij gemeenten te liggen. Gemeenten moet de inburgering gaan en uitvoeren, PIP- gesprekken gaan voeren en afspraken maken met statushouders over hun integratietraject. Ook het ontzorgen van deze groep maakt hiervan onderdeel uit. De inwerkingtreding van deze nieuwe wet -die ook wel de Veranderopgave Inburgering wordt genoemd- is beoogd op 1 december 2022.

Financiën
Deze maatregelen worden gefinancierd uit budgetten van andere beleidsvelden.

4. Uitvoeren maatregelen nota schuldhulpverlening

In 2017 is de beleidsnota Integrale Schuldhulpverlening, een ketenaanpak van preventie tot nazorg 2017-2021 door de raad aangenomen. In het armoedebeleid zijn een aantal maatregelen uitgelicht:

- *Meer mensen vinden de weg naar schuldhulpverlening.*
- *In een vroeg stadium bereiken van inwoners met schulden die (nog) niet aankloppen voor hulp.*
- *Terugbrengen van het uitvalspercentage van inwoners in een schulddienstverleningstraject bij de ISD Bollenstreek van 10% naar maximaal 5%.*
- *Voorkomen van herhaling van schulden*

Wat hebben we afgesproken?
- **Opzetten papierwinkel**

Bij de papierwinkel kan men terecht met vragen over geld, regelingen, schulden. Medewerkers van de papierwinkel bieden uitleg van moeilijke brieven, bieden hulp bij het invullen van (digitale) formulieren en geven tips en ondersteuning bij het uitzoeken en sorteren van post en administratie. Momenteel wordt onderzocht waar de Papierwinkel opgezet kan worden en wie daarbij betrokken worden. Hierbij kan gedacht worden aan vrijwilligers, consulenten schulddienstverlening en sociaal raadslieden. Er wordt gekeken naar de praktijkvoorbeelden uit andere gemeenten. Hiermee is al een start gemaakt door Welzijn Teylingen en Vluchtelingenwerk.

- **Afspraken over gemeentelijke belastingen**

De heffing van gemeentelijke belastingen wordt uitgevoerd door de Belastingsamenwerking Bollenstreek in de gemeente Noordwijk. De projectleider schuldhulpverlening zal met gemeente Noordwijk en ISD Bollenstreek contact opnemen om te bezien of er mogelijkheden zijn voor automatische kwijtscheldingen bij een Participatiewet-uitkering of als er een beroep wordt gedaan

op minimaregelingen. Bij achterstanden kan een signaal worden gegeven om ondersteuning op te starten in plaats van een incassoprocedure. Hierover worden afspraken gemaakt.

- **Geven van financiële voorlichting op scholen**

Er zijn verschillende lespakketten, bijvoorbeeld van het Nibud, die gebruikt kunnen worden om lessen te verzorgen op middelbare scholen of op het MBO. Vanuit de gemeente spreken wij met basisscholen en middelbare scholen om het onderwerp 'omgaan met geld' te integreren in bestaande lespakketten.

Wat hebben we gedaan?

- **Opzetten Papierwinkel**

De Papierwinkel is opgestart als pilot op 6 septermber 2019 in samenwerking met het Sociaal Team, Vluchtelingenwerk, Kwadraad (Sociale Raadslieden), maatschappelijk werk, MEE, ISD Bollenstreek en Humanitas. De coördinator is lid van het Sociaal Team en werkt voor Welzijn Teylingen en er is een stuurgroep waarin zowel de aangesloten organisaties als de gemeente deel nemen. Als locatie was gekozen voor de Spelewey in Voorhout, een plek waar vanuit Welzijn Teylingen stevig wordt geïnvesteerd in contact met de buurt, een leerwerk-locatie voor stagiaires, ontwikkeling van nieuwe activiteiten en er was al een buurtkamer. Elke vrijdagochtend tussen 9.30-11.30 uur konden inwoners hier met hun vragen terecht. Na een korte halfjaarlijkse evaluatie is besloten de pilot te verlengen. In de periode van 6 september 2019 tot 1 februari 2020 hebben 24 inwoners hulp gevraagd en gekregen van de Papierwinkel. Dit is een gemiddelde van 1,7 inwoner per spreekuur. Het streven is om 4 inwoners per spreekuur te bedienen. De opstart van een nieuw initiatief vraagt tijd en veel bekendheid en voor inwoners moet de drempel zo laag mogelijk zijn. De folder waarmee is gestart, is aangepast (er is gebruik is gemaakt van pictogrammen) om ook voor mensen die laaggeletterd zijn, het zo begrijpelijk mogelijk te maken. Daarnaast is er een routebeschrijving opgenomen in de folder. Deze folder is breed verspreid.

Ook hebben de aangesloten organisaties afgesproken dat zij tijdens de begeleiding van cliënten een keer samen met de client langs gaan bij de Papierwinkel, zodat cliënten weten waar ze hulp kunnen vragen bij de administratie, ook als de begeleidng vanuit de organisaties afloopt. Het doel hiervan is om de drempel zoveel mogelijk te verlagen. Omdat cliënten of begeleiders aangaven dat het toch even zoeken was de locatie te vinden, is door ruimtelijke ordening een wegbewijzeringsbord geplaatst met een pijl naar de Spelewey.

Net voor de Corona-uitbraak begon de Papierwinkel goed te lopen met 8 tot 10 inwoners per spreekuur, maar door de coronamaatregelen is het noodgedwongen grotendeels stil komen te liggen. De anderhalvemeterregel kan niet goed worden nageleefd in de Spelewey. Alle juridische vragen worden wel opgepakt op locatie bij de Sociale Raadslieden (Sassembourg). Het Sociaal Team vangt andere vragen zoveel mogelijk op.

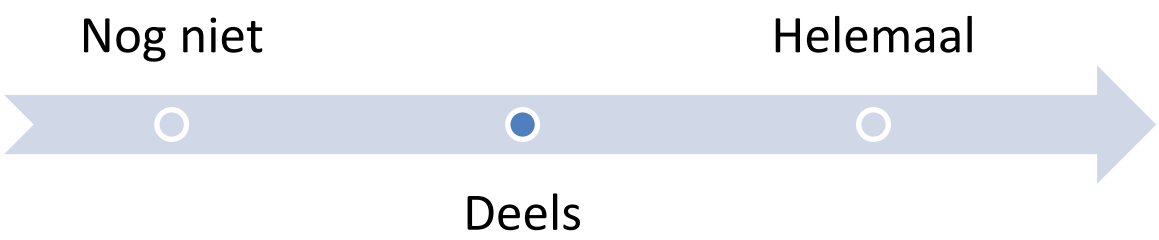
- **Afspraken over gemeentelijke belastingen**

In 2018 is contact geweest met Belastingsamenwerking Bollenstreek in de gemeente Noordwijk over de mogelijkheden. Er blijken de nodige haken en ogen te zijn om automatisch kwijtschelding te verlenen in verband met geheimhoudingsplicht op grond van de belastingwetgeving.

- **Geven van financiële voorlichting op scholen**

De bestuursleden van Stichting Leergeld zijn in het voorjaar van 2020 gestart met het bezoeken van alle scholen. Dit moest door Corona worden stilgelegd, maar in het nieuwe schooljaar is dit weer opgepakt en inmiddels afgerond. Stichting Leergeld maakt onderscheid in drie doelgroepen, namelijk het team, de leerlingen en de ouders. Voor het team is vorig jaar een instrument ontwikkeld voor het omgaan met armoede. Stichting Leergeld brengt het tijdens de gesprekken onder de aandacht van schooldirecties en -besturen. Voor de kinderen zijn een paar jaar geleden door Leergeld Apeldoorn-Voorst spreekbeurtpakketten ontwikkeld. Stichting Leergeld tracht om in de communicatie vanuit scholen met betrekking tot de kosten een plekje te krijgen.

Doel behaald?

Wat is nog nodig?

Voor de uitvoering van het schuldhulpverleningsbeleid zal een externe evaluatie worden uitgevoerd. Voor de hierboven genoemde maatregelen is het volgende nodig.

- **Opzetten Papierwinkel**

De Papierwinkel zal naar verwachting in februari 2021 weer opstarten op de locatie de bibliotheek in Sassenheim. Op deze locatie kan de anderhalvemeter afstand worden nageleefd en kan de privacy van cliënten worden gewaarborgd. Bij acht tot tien cliënten was de Spelewey te klein. De doelgroep van de Papierwinkel heeft een overlap met die van de bibliotheek en deze maatregel sluit aan op de opdracht van de landelijke overheid om informatiepunten digitale overheid op te zetten in bibliotheken.

- **Afspraken over gemeentelijke belastingen**

Mogelijk biedt de nieuwe Wet gemeentelijke schuldhulpverlening (Wgs), die per 1 januari 2021 van kracht zal zijn, ruimte om opnieuw het gesprek aan te gaan met Belastingsamenwerking. De resultaten hiervan zullen meegenomen worden in de evaluatie van het schuldhulpverleningsbeleid die gepland staat in 2021.

- **Geven van financiële voorlichting op scholen**

Met de afdeling beleid van de ISD moet worden afgestemd of zij met betrekking tot deze maatregel invulling kunnen gaan geven.

Financiën

Deze maatregelen worden gefinancierd uit budgetten van andere beleidsvelden.

5. Voorkomen van afhankelijkheid Voedselbank statushouders

Het doel is om te voorkomen dat statushouders door vertragingen van toekenningen van toeslagen door de Belastingdienst zich in de schulden moeten steken en/of afhankelijk worden van de Voedselbank.

Wat hebben we afgesproken?

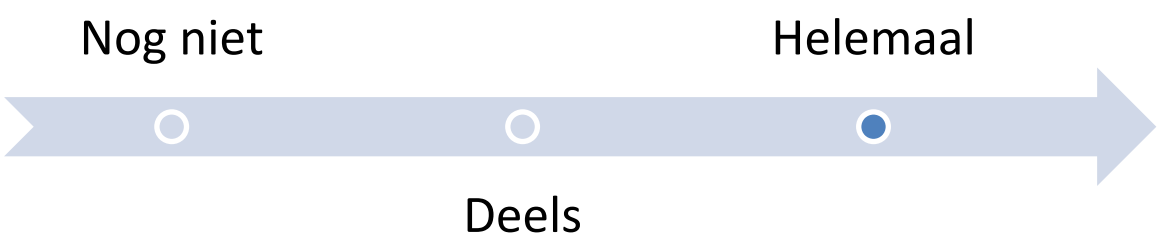
- **Verstrekken van een voorschot**
  Wij maken afspraken met de ISD Bollenstreek dat zij in deze situaties een voorschot verstrekken. Wanneer de toeslagen met terugwerkende kracht alsnog worden ontvangen, betalen de statushouders dit terug. Met woningcorporaties maken we de afspraak dat zij een betalingsregeling treffen in afwachting van de te ontvangen huurtoeslag.

Wat hebben we gedaan?

De afspraken om een voorschot te verstrekken in voorkomende gevallen zijn gemaakt met de ISD, maar in de praktijk is dit niet toegepast. De afgelopen twee jaar heeft de ISD geïnvesteerd in het contact met Vluchtelingenwerk, waardoor zij eerder aan de bel trekken als er problemen zijn. Daarnaast hebben zij medewerkers van Vluchtelingenwerk scholing gegeven over het proces, waardoor zij de statushouder beter kunnen voorlichten met betrekking tot de financiën. Statushouders krijgen op de datum van ondertekenen van het huurcontract een voorschot voor onder andere de uitkering/woninginrichting/eerste huur. Hierdoor hoeft er geen gebruik te worden gemaakt van de Voedselbank. Ook wordt eerder ingezet op budgetbeheer vanuit de schuldhulpverlening ter preventie.

Met woningcorporaties zijn afspraken gemaakt dat zij een betalingsregeling treffen in afwachting van de te ontvangen huurtoeslag. De corporatie is altijd bereid om zo'n regeling te treffen. Maatwerk is altijd mogelijk en dat geldt ook voor de ISD. De gemeente, de ISD, Stek en VW werken goed met elkaar samen.

Doel behaald?

Wat is nog nodig?
De goede samenwerking continueren en maatwerk blijven bieden.

Financiën

Ambitie	2018 begroot	2018 realisatie	2019 begroot	2019 realisatie	2020 begroot	2020 realisatie (tot en met september)
Voorkomen van afhankelijkheid voedselbank statush.	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0

6. Invoeren kindpakket

Alle kinderen en jongeren uit gezinnen tot 130% van het sociaal minimum moeten sociaal kunnen participeren.

Wat hebben we afgesproken?
- Ophogen bijdragen voor sport en cultuur voor kinderen tot 130% van het sociale minimum naar het niveau van het Jeugdsportfonds en Jeugdcultuurfonds én aansluiten bij het Jeugdsportfonds en Jeugdcultuurfonds Zuid-Holland.
- Vergoeding kosten voor schoolbenodigdheden en leermiddelen voor kinderen uit gezinnen die leven van een inkomen tot 130% van het sociaal minimum. Wij willen hierin samenwerken met Stichting Leergeld.

Wat hebben we gedaan?

Per 1 juli 2018 is het Jeugdfonds Sport en Cultuur in Teylingen van start gegaan. Op 18 juni 2018, op het Vrijetijdsfestival georganiseerd door Welzijn teylingen op Park Rusthof te Sassenheim, hebben Wethouder Arno van Kempen en het Jeugdfonds Sport en Cultuur een cheque van € 5.000 ontvangen van de Rabobank Bollenstreek (Rabofoundation). Op 7 juli 2018 is er op het bestuurscentrum Voorhout een startbijeenkomst geweest om intermediairs te werven. Intermediairs zijn medewerkers van scholen of maatschappelijke organisaties die samen met de inwoner een aanvraag kunnen indienen.

	2018	2019	Jan tot okt 2020
Sport en Cultuurregeling (Welzijn Teylingen)	15		
Jeugdfonds Sport en Cultuur	62	130	70
Totaal aantal kinderen	77	130	70

Tabel: Aantal kinderen/jongeren die via Sport en Cultuurregeling (jan-juni 2018) en Jeugdsportfonds (vanaf juli 2018) deelnemen aan sport of cultuuractiviteiten.

De aangescherpte coronamaatregelen leiden er toe dat het aantal ingediende aanvragen lager is ten opzichte van vorig jaar. Voornamelijk de sluiting van de zwembaden leidt provinciaal gezien tot een forse afname van de aanvragen voor zwemles.

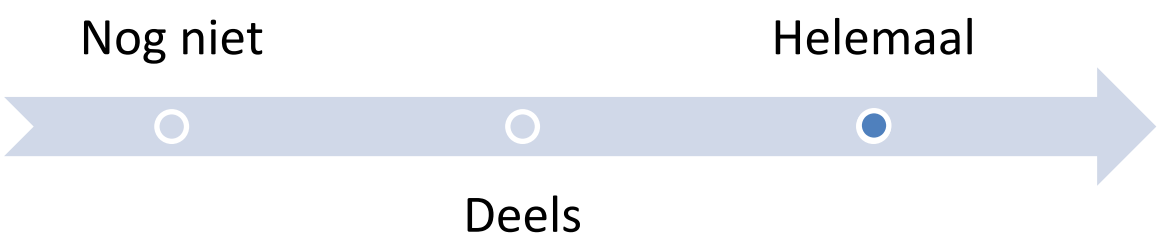
In augustus 2018 is Stichting Leergeld in Teylingen opgericht. De uitvoering ligt in handen van Leergeld Leiden en Omstreken. De lokale coördinator is de eerste maanden na opstart aangesloten bij het Sociaal Team op het gemeentekantoor in Sassenheim en het JGT in Voorhout. Wethouder Arno van Kempen heeft met de scholen Leergeld (en de andere maatregelen in het armoedebeleid) onder de aandacht gebracht. Stichting Leergeld werkt met een betaalde coördinator en een aantal vrijwilligers. Bij aanvang bleek Leergeld moeite te hebben om vrijwilligers te vinden. De aantallen die Leergeld tot op heden bereikt heeft, zijn lager dan in hun prognoses waren aangegeven. Het Centrum voor Jeugd en Gezin en het Sociaal Team zijn op de hoogte en de folders liggen bij het Sociaal Team.

	2018	2019	Jan tot okt 2020
Stichting Leergeld	16	66	74

Tabel: Aantal kinderen/jongeren die via Stichting Leergeld zijn geholpen in de periode augustus-december 2018, 2019 en januari-maart 2020.

Doel behaald?

Wat is nog nodig?

Het kindpakket is ingevoerd, maar de aantallen kinderen die van Leergeld gebruik maken kan fiks omhoog. Dit sluit aan bij het onder de aandacht brengen van minimaregelingen. Stichting Leergeld heeft niet "het voordeel" gehad dat er al een vergelijkbare regeling in de gemeente bestond (zoals het het Jeugdfonds Sport en Cultuur voordeel heeft gehad bij het feit dat er al een sport/cultuurregeling bestond, die bij inwoners en organisaties reeds bekend was).

Omdat Leergeld en het Jeugdsportfonds allebei dezelfde doelgroep bedienen, heeft de gemeente aangedrongen om meer samen te gaan werken. De intermediairs van het Jeugdfonds zou alle aanvragers ook op Leergeld kunnen en moeten wijzen. Eind augustus 2020 is al een bijeenkomst via MS Teams gehouden door Leergeld en Jeugdsportfonds, om de intermediairs en vrijwilligers die aanvragen behandelen met elkaar in contact te brengen. Het gaat er daarbij met name om de intermediairs van het Jeugdfonds Sport en Cultuur te stimuleren om bij de ouders van deze kinderen ook de mogelijkheden van Stichting Leergeld goed onder de aandacht te brengen. Stichting Leergeld is ook alle basisscholen aan het bezoeken, om hun mogelijkheden verder voor het voetlicht te brengen en over te brengen hoe signalen van een laag inkomen herkend kunnen worden.

Financiën

Ambitie	2018 begroot	2018 realisatie	2019 begroot	2019 realisatie	2020 begroot	2020 realisatie (tot en met september)
Jeugd Sport en Cultuurfonds (invoeren kindpakket)	€ 45.000	€ 49.500	€ 45.000	€ 45.000	€ 45.000	€ 0*
Stichting Leergeld (invoeren Kindpakket)	€ 40.000	€ 0	€ 40.000	€ 22.800	€ 40.000	€ 30.600

* In 2020 géén kosten Jeugdsportfonds. De betaling in 2019 van € 45.000 gold voor de periode juli 2019 t/m juni 2020. Aan het einde van deze periode had het Jeugdfonds nog ruimte in het budget om heel 2020 te overbruggen.

7. Stimuleren participatie sport en cultuur

- *Meer volwassenen kunnen meedoen aan sport- en cultuuractiviteiten*
- *Gezondheid versterken en stress verminderen van inwoners met een laag inkomen*

Wat hebben we afgesproken?

- **Verhogen van de maximale korting voor de sport- en cultuurregeling**
  We verhogen de maximale korting voor de sport- en cultuurregeling van € 70 naar € 150. Daarnaast halen we de drempel van 50% eigen bijdrage weg bij contributies van onder € 80. Daardoor nemen we de belemmeringen weg om voor bepaalde activiteiten/verenigingen te kiezen.

Wat hebben we gedaan?

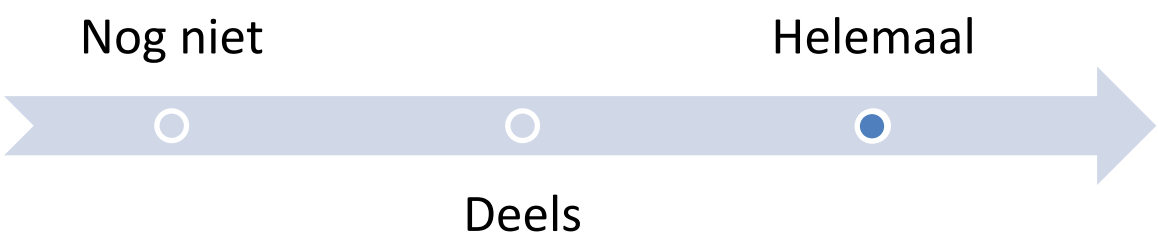
Per 1 juli 2018 is de Sport en Cultuurregeling die Welzijn Teylingen uitvoert alleen voor volwassenen toegankelijk. Kinderen en jongeren kunnen per deze datum terecht bij het Jeugd Sport en Cultuurfonds. De maximale bijdrage voor sport- of cultuuractiviteiten voor volwassenen is verhoogd van maximaal 70 euro naar 150 euro en de eerdere drempel van 50% eigen bijdrage bij contributies van onder de 80 euro is weggenomen. Deze regeling is aangepast in de folder met minimaregelingen van de ISD, op de website van de gemeente Teylingen en op de website van Welzijn Teylingen. De folders liggen op diverse locaties, onder andere in het gemeentecentrum Sassenheim, waar het Sociaal Team is gehuisvest. Welzijn Teylingen heeft in samenwerking met het Jeugdfonds Sport en Cultuur een brief gestuurd naar alle verenigingen om de verruimingen van de bijdragen voor zowel de Jeugd als Volwassenen (en de opstart van het Jeugdfonds Sport en Cultuur) onder de aandacht te brengen.

	2018	2019	Jan tot dec 2020
Sport en Cultuurregeling (Welzijn Teylingen)	136	138	101

Tabel: Aantal aanvragen via Sport en Cultuurregeling

Gelet op de cijfers door de jaren heen, is een significante stijging te zien: 2012 (16), 2013 (23), 2014 (32), 2015 (45), 2017 (circa 140). In deze genoemde cijfers gaat het om volwassenen én kinderen en vanaf de tweede helft van 2018 alleen om volwassenen.

Doel behaald?

Wat is nog nodig?

Er is een flinke stijging geweest van het aantal inwoners die gebruik maakt van de sport- en cultuurregeling. Er is nog steeds wat ruimte in het budget. We blijven aandacht geven om deze regeling onder de aandacht te brengen.

Financiën

Ambitie	2018 begroot	2018 realisatie	2019 begroot	2019 realisatie	2020 begroot	2020 realisatie
Stimuleren participatie sport en cultuur	€ 35.000	€ 24.000	€ 35.000	€ 30.000	€ 35.000	-

8. Inzetten op werkende armen

- *Werkgevers zijn zich ervan bewust dat er onder hun medewerkers mogelijk mensen met (dreigende) financiële problemen zijn. En dat zij als werkgever een rol kunnen spelen in de aanpak van die problemen.*
- *Werkende armen weten de weg te vinden in de gemeente richting ondersteuning op het gebied van armoede en schulden.*

Wat hebben we afgesproken?

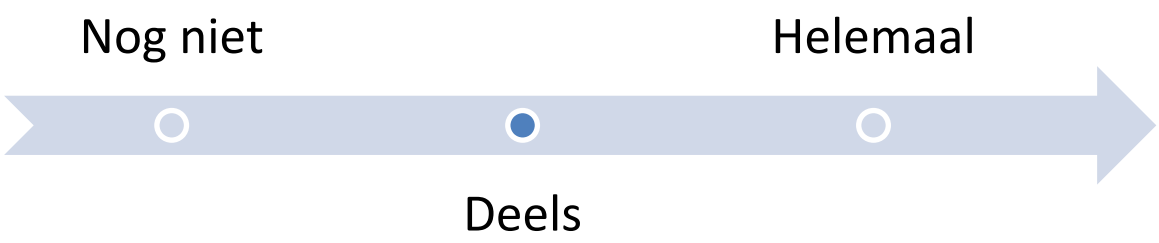
- Voorlichting geven door het Servicepunt Werk aan de sociale teams in Teylingen om de mogelijkheden die zij hebben om inwoners vergelijkbaar aan de formule ‘één gezin, één plan’ te ondersteunen. Zij richt zich hierbij op werkende armen.

- Uitvoeren van een pilot 'werkende armen'. In 2018 zal bij wijze van pilot het SPW ééns in de twee maanden aansluiten op de vergaderingen van de sociale teams. Zo raken zij op de hoogte van welke gezinnen/werkende armen mogelijk door hen begeleid kunnen worden. Ook bij de ISD Bollenstreek wordt deze pilot onder de aandacht gebracht, zodat zij ook gezinnen aan kunnen dragen.
  In het eerste jaar zal het SPW 10 gezinnen adviseren en begeleiden richting werk om het gezinsinkomen daarmee te stabiliseren c.q. te verhogen (inkomensoptimalisatie). In fase 1 gaat het om het in kaart brengen welke vaardigheden, talenten en wensen gezinsleden hebben. Zo wordt de 'verdiencapaciteit' in kaart gebracht en kan SPW adviseren hoe deze beter benut kan worden. In fase 2 zal het SPW de leden van het gezin daadwerkelijk begeleiden richting werk. De huishoudens die meedoen, doen dit op vrijwillige basis. Zo kan ook een gezinslid van 15 jaar geholpen worden aan een bijbaan in (bijvoorbeeld) een supermarkt.
- Informeren en activeren van werkgevers via het SPW om werknemers attent te maken om lokale inkomensondersteunende maatregelen of regelingen rondom schulddienstverlening. Dit is vooral belangrijk bij werknemers die een loonbeslag hebben en daardoor (mogelijk) onder de armoedegrens uit komen.

Wat hebben we gedaan?

Deze maatregelen stonden gepland in 2019. In 2019 is besloten dit uit te stellen naar 2020. Dit hing onder andere samen met de doorontwikkeling van het SPW en de keuzes tussen scenario's en wisseling van managers bij het SPW. Daarnaast heeft het Sociaal Team verzocht om dit niet op te starten in 2019 vanwege de vele werkzaamheden en inzet van de coördinator om mee te werken om de Integrale toegang vorm te geven. In overleg met de wethouder is besloten om dit in 2020 op te pakken. Omdat ook de medewerking van de ISD Bollenstreek cruciaal is en de Corona uitbraak (Tozo-regelingen) de ISD veel extra werk heeft opgeleverd, zal dit project worden uitgesteld naar 2021.

Doel behaald?

Wat is nog nodig?

De maatregelen in dit hoofdstuk zullen in 2021 worden opgepakt. Hierbij wordt goed gekeken naar de tijd en mogelijkheden die de diverse organisaties aan personeelskracht hebben om dit tot een succes te maken. Daarbij wordt meegenomen dat ook in de beleidsnota's armoede van Hillegom en Lisse een deel van deze maatregelen zijn opgenomen

Financiën

Ambitie	2018 begroot	2018 realisatie	2019 begroot	2019 realisatie	2020 begroot	2020 realisatie (tot en met september)
Inzetten op werkende armen	€ 0	€ 0	€ 8.000	€ 0	€ 0	€ 0

9. Analyseren effectiviteit minimaregelingen

De minimaregelingen die de gemeente tot haar beschikking heeft, zorgen ervoor dat geen inwoner van Teylingen onder de armoedegrens uitkomt.

Wat hebben we afgesproken?

- **Uitvoeren onderzoek**

Wij laten een onderzoek uitvoeren, zoals een minima-effectrapportage of armoede-index door het Nibud of KWIZ. Dit doen wij (bij voorkeur) samen met de andere HLT-gemeenten om zo de kosten te dekken. Onderzocht wordt:

- wat de omvang van de doelgroep van het minimabeleid is (huishoudens met een % van het wettelijk sociaal minimum;
- hoe groot de bestedingsruimte van deze huishoudens is en wat het effect van lokale regelingen op die bestedingsruimte is;
- wat de gevolgen zijn van het ophogen van inkomensgrenzen voor regelingen zoals de bijzondere bijstand voor deze huishoudens;
- eventueel wat het (niet) bereik van inkomensondersteunende maatregelen is;
- in dit onderzoek gaat extra aandacht uit naar de situatie van ouderen en arbeidsongeschikten.

Op basis van de uitkomsten en de aanbevelingen van dit onderzoek wordt gekeken of er een noodzaak bestaat om het minima- en armoedebeleid te herijken of intensiveren.

Wat hebben we gedaan?

In 2018 is een evaluatie uitgevoerd door KWIZ. De onderzoeksvragen zijn daarbij beantwoord:

- wat de omvang van de doelgroep van het minimabeleid is (huishoudens met een % van het wettelijk sociaal minimum; In totaal zijn er 560 huishoudens die een inkomen hebben tot 100 procent van het Wsm, 680 huishoudens met een inkomen tot 110 procent en 1.015 tot 120 procent Wsm.
- hoe groot de bestedingsruimte van deze huishoudens is en wat het effect van lokale regelingen op die bestedingsruimte is; Alle huishoudens hebben bij gebruik van de

regelingen maandelijks budget voor vrije bestedingen. De gemeentelijke minimaregelingen zorgen voor meer vrije bestedingsruimte.

- wat de gevolgen zijn van het ophogen van inkomensgrenzen voor regelingen zoals de bijzondere bijstand voor deze huishoudens; De gemeente heeft de mogelijkheid om de inkomensgrenzen van een aantal regelingen te verruimen naar 120 of 130 procent. Dit kan ervoor zorgen dat huishoudens met een inkomen tot 120 of 130 procent maandelijks meer te besteden hebben. Dit brengt natuurlijk wel extra kosten met zich mee.
- eventueel wat het (niet) bereik van inkomensondersteunende maatregelen is;
  - Het gebruik van de kwijtschelding is 75 procent. Bij de meeste gemeenten zien we een gebruik van 70 à 75 procent, het gebruik in de gemeente Teylingen ligt daarmee in lijn.
  - Het gebruik van de bijzondere bijstand ligt met 38 procent ook in lijn met andere gemeenten. De laatste jaren zien we, ook landelijk, een stijging van het gebruik door de oplopende aanvragen voor de kosten van bewindvoering;
  - Ook het gebruik van de collectieve zorgverzekering ligt in lijn met landelijke cijfers;
  - Het gebruik van de persoonsondersteunend budget en de inspanningspremie is laag Dit kan te maken hebben met de voorwaarden van de regelingen. Eind 2018 worden deze regelingen geëvalueerd.
  - De regelingen korting sport en cultuur hebben een erg laag gebruik. Per 2018 zijn deze regelingen vervangen door het jeugdsport en jeugdcultuurfonds. Deze regelingen zitten nog in een opstartfase.

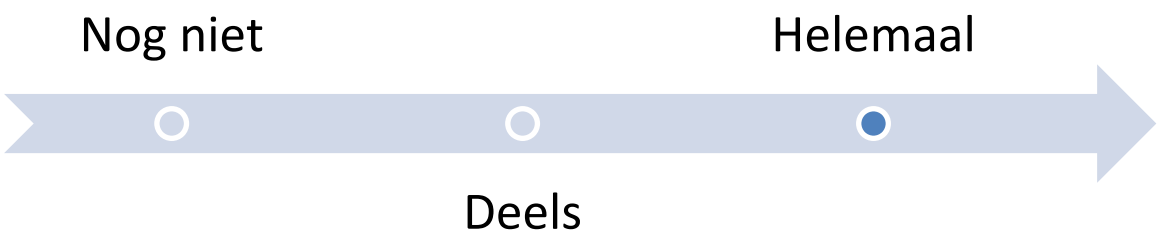
Het gebruik van minimaregelingen in Teylingen was conform de landelijke trend, alleen bleek een significant laag gebruik te zijn van de Inspanningspremie (IP) en het Persoonsgebonden budget (POB). Deze regelingen zijn daarom opnieuw onder de loep genomen en is een nieuw voorstel uitgekomen dat op 24 september 2020 door de gemeenteraad is aangenomen.

In de verordening Inkomenstoeslag die per 1 oktober 2020 is ingegaan, zijn de regelingen IP en POB samengevoegd in één nieuwe regeling met een duidelijke naam: de Inkomenstoeslag. Deze regeling staat open voor jongeren vanaf 21 jaar. Eerder hadden jongeren tussen de 21 en 27 jaar wel recht op de POB maar niet op de IP, zonder dat daar een goede reden voor aan te voeren was. Om rechtsgelijkheid te creëren is dat nu gelijk getrokken en hebben ook ouderen (vanaf AOW-gerechtigde leeftijd) recht op deze inkomenstoeslag. Omdat de financiële ruimte van huishoudens die leven van een inkomen 110% en 120% niet veel verschilt, is de toegankelijkheid van deze regeling verruimd van huishoudens tot een inkomen van 110% tot 120% van het wettelijk sociaal minimum (wsm).

Daarnaast zijn er twee minimaregelingen bijgekomen, namelijk Stichting Leergeld en Jeugdfonds Sport en Cultuur. De minimaregeling Sport en Cultuurregeling (voor volwassenen) is verruimd van 70 euro naar 150 euro. Dit betekent geen verhoging van het gezinsinkomen, maar wel een lastenverlaging voor inwoners met een laag inkomen die al aan sport/cultuur deden. Voor volwassenen/kinderen waar voorheen geen of onvoldoende financiële ruimte was om hieraan mee te doen, is nu de mogelijkheid voor handen (zie verder hoofdstuk 6 en 7).

Het doel dat geen inwoner onder de armoedegrens uitkomt, is niet helemaal te bereiken. Een stevig schulddienstverleningsbeleid zal dit armoedebeleid versterken.

Doel behaald?

Wat is nog nodig?

De verordening Inkomenstoeslag moet worden gepubliceerd, zodat deze in oktober 2020 van kracht zal zijn.

Het resultaat is helemaal behaald.

Financiën

Ambitie	2018 begroot	2018 realisatie	2019 begroot	2019 realisatie	2020 begroot	2020 realisatie (tot en met september)
Analyseren effectiviteit minimaregelingen	€ 20.000	€ 7.847	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0

10. Inzetten op laaggeletterdheid

Laaggeletterden worden herkend en op een adequate manier gemotiveerd hun taal, reken en/of computervaardigheden te verbeteren. Daarnaast houdt de gemeente rekening met laaggeletterdheid door informatie laagdrempelig en op een begrijpelijk niveau aan te bieden.

Wat hebben we afgesproken?

- Informeren van maatschappelijke partners over het herkennen van laaggeletterdheid en kunnen doorverwijzen naar de geëigende instellingen (Taalhuizen en IVIO[3]).
- Screenen van het gemeentelijk informatieaanbod op het gebied van armoede, Wmo en participatie op toegankelijkheid voor laaggeletterden. Dit wordt gedaan door één van de

[3] IVIO, Instituut Voor Individuele Ontwikkeling, is een opleidingsinstituut voor Taalonderwijs.

deelnemers aan het bondgenootschap voor geletterdheid, een reclameadviesbureau dat hierover gratis wil adviseren. Op basis van de aanbevelingen moeten de communicatiemedewerkers (eventueel met behulp van een training) zelf in staat zijn het informatieaanbod op de juiste manier aan te passen. Doel is om alle teksten op twee niveaus aan te bieden; niveau B1 en niveau A2/1F. Dit laatste niveau is beter toegankelijk voor laaggeletterden.
- Onderzoeken of structurele financiering van het Taalhuis[4] haalbaar is en, indien mogelijk, realiseren.
- Inzetten van de taalmeter door sociale teams en de consulenten van het Servicepunt Werk (SPW). Zij passen de taalmeter toe bij vermoeden van laaggeletterdheid en begeleiden of motiveren deze cliënten contact op te nemen met de Taalhuizen.

Wat hebben we gedaan?

Het Taalhuis heeft verschillende samenwerkingspartners. De intensieve samenwerking met de ISD heeft in 2018 geresulteerd in een op maat gemaakte Digivaardigheden cursus. Dit omvat een computercursus die is ontwikkeld door Bibliotheek Bollenstreek voor een groep van ongeveer 8 deelnemers die rechtstreeks doorverwezen wordt door de ISD. Deze cursus bestaat uit basis computervaardigheden Klik en Tik, Digisterker en Word. Deelnemers gaan aan het eind van de cursus met hun zelf opgestelde cv naar huis. In 2018 zijn drie cursussen van elk 11 sessies gegeven voor 8 deelnemers in Sassenheim (2 cursussen). Het Taalhuis is in 2019 met de MareGroep een samenwerking aangegaan voor Taal op de Werkvloer. De insteek is een bedrijfsbreed project om taalverhoging en/of onderhoud te bewerkstellingen. In september 2019 zijn op drie verschillende niveaus formele taalklassen gestart waarbij de lees- en schrijfvaardigheid wordt verhoogd. Hier doen 40 werknemers aan mee. De overgrote meerderheid van deze groep heeft Nederlands als moedertaal. De lessen worden verzorgd door een docent van IVIO. Ook het management doet mee en heeft een cursus eenvoudig communiceren gevolgd om zo het taalgebruik van de werkgever en de werknemer dichter bij elkaar te brengen. Hiernaast is in september 2019 een taalspreekuur gestart waar werknemers terecht kunnen met taalvragen – bijvoorbeeld over ingewikkelde brieven. Voor dit taalspreekuur is een bibliotheekmedewerker ingezet. Ook is een kleine collectie boeken beschikbaar bij de MareGroep. Het gaat om laagdrempelige taalleerboeken, informatieve boeken en eenvoudige romans voor volwassenen. Het Taalhuis en de MareGroep zijn voornemens om voor het schooljaar 2020/2021 de taalklassen voort te zetten en uit te breiden met cursussen digitale vaardigheden.

De formele taalaanbieder IVIO biedt in de Bollenstreek gratis onderwijs aan aan niet-inburgeringsplichtigen. In 2019 zijn 163 deelnemers gestart met een taaltraject bij IVIO. Via het Taalhuis zijn er direct 21 deelnemers ingeschreven bij deze cursussen en veel deelnemers zijn via het taalspreekuur doorverwezen en daarna gestart met een cursus.

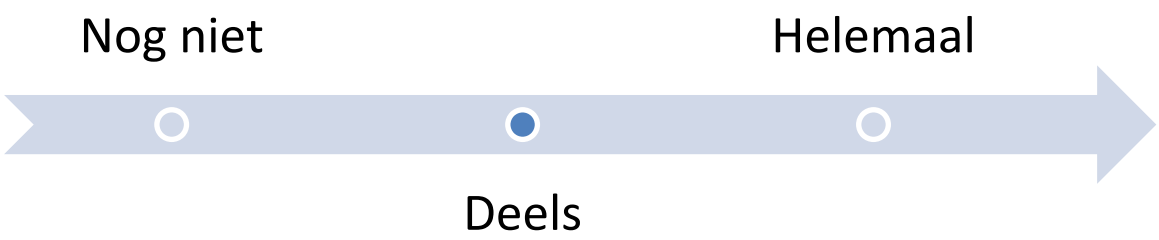
Er is bij de sociale teams aandacht voor laaggeletterdheid. De coördinator van de sociale teams heeft de train-de-trainersbijeenkomst gevolgd. Het plan is om het sociaal team te trainen in

[4] Het Taalhuis wordt via Holland Rijnland gefinancierd uit de zogenaamde WEB-middelen (WEB=Wet Educatie en Beroepsonderwijs). Deze gelden moeten worden besteed aan opleidingen gericht op het verbeteren van de Nederlandse taal en rekenen (waarbij inbegrepen digitale vaardigheden). De kosten van het Taalhuis vallen echter hoger uit dan de reguliere subsidie. Deze subsidie is in 2017 gekort terwijl het Taalhuis groeiend aantal aanmeldingen heeft (2017 groei van 35% t.o.v. 2016) en wil investeren in verdere professionalisering.

afstemming met Welzijn Teylingen en de bibliotheek Bollenstreek. Dit is uitgesteld vanwege de ontwikkelingen rondom de integrale toegang.

In overleg met de ISD is het informatieaanbod gescreend door Leene Communicatie. De conclusie was dat enkele teksten taalniveau B1 hebben, maar dat de meeste teksten binnen taalniveau B2 of hoger vallen. Het advies was om het taalniveau van de teksten te verlagen, door de gevonden taalconstructies te verbeteren.

Doel behaald?

Wat is nog nodig?

Er wordt momenteel Holland Rijnland breed gewerkt aan een regionaal plan voor Laaggeletterdheid. Wanneer dit goed is gekeurd zal dit in de Bollenstreek verder worden uitgewerkt en hierin wordt ook de financiering meegenomen. Met de ISD wordt besproken hoe de adviezen van Leene communicatie zo goed mogelijk kan worden verwerkt in de communicatie.

Financiën

Deze maatregelen zijn tot en met 2019 volledig gefinancierd uit budgetten van andere beleidsvelden. In 2020 was de financiering nog niet volledig rond en is € 6.768 bijgedragen aan de Taalhuizen vanuit de armoedegelden en € 15.000 vanuit onderwijsgelden. In het regionaal plan zal ook de financiering een plaats krijgen.

11. Inzetten op onderwijs en versterking jongeren

- *Informatie en vroegsignalering op scholen om tijdig ondersteuning te kunnen bieden aan kinderen in armoede.*
- *Zoveel mogelijk jongeren op een passende plek (onderwijs, werk, een combi of dagbesteding), liefst met een startkwalificatie.*
- *Beter bereiken van jongeren door ervaringsdeskundigheid van jongeren in te zetten.*

Wat hebben we afgesproken?

- Uitvoeren pilot vroegsignalering op basisschool De Buitenplaats in Warmond.
  In maart 2018 start de uitvoering van de in 2017 ingediende motie Vroegsignalering. Yoep Onderwijs en Zorg gaat op de basisschool Buitenplaats in Warmond een screening uitvoeren

met behulp van het instrument 'Functioneringsprofiel'. Dit door Youp ontwikkelde screeningsinstrument beslaat alle leefgebieden en wordt ingevuld door leerkrachten, ouders en eventueel andere betrokkenen. De invullers geven aan waar ze zich bij de leerling zorgen over maken en op welk leefgebied. Dit leidt tot een gesprek en indien nodig tot verdere ondersteuning door de school of andere hulpverlenende instanties.

- De gemeente gaat in gesprek met alle scholen in Teylingen om de signaalfunctie rondom financiële problemen en armoedeproblematiek bij kinderen te versterken. Het betreft hier bewustwording, het herkennen van signalen en de mogelijkheden tot doorverwijzing. De gemeente informeert de interne begeleiders en zorgcoördinatoren over de inkomensondersteunende maatregelen voor kinderen en hun gezinnen en waar deze gezinnen terecht kunnen voor ondersteuning. Daarnaast zal zij de scholen verzoeken om 'intermediair' te worden voor Stichting Leergeld en het Jeugdsportfonds en Jeugdcultuurfonds.
- Maatregelen vanuit het Voortijdige School Verlaters -programma (VSV). VSV richt zicht op jongeren in kwetsbare situaties, waaronder ook gezinsproblemen en schuldenproblematiek. Hier is op scholen (met name in het voortgezet onderwijs en het MBO) en in de ondersteuningstrajecten voor voortijdige schoolverlaters aandacht voor. Er zijn informatieavonden voor budgetbeheer/omgaan met geld, schulden komen ter sprake in de gesprekken die Regionaal Meld- en Coördinatiepunt voortijdig schoolverlaten (RMC) voert met voortijdig schoolverlaters en budgetbeheer/schulddienstverlening kan ingezet worden in de trajecten richting scholing, werk of dagbesteding.
- Symbiose onderwijs en pilot met GGZ-medewerker. Op het Teylingencollege, locatie KTS is sinds een aantal jaar Symbiose-onderwijs ingericht waar jongeren met autisme een diploma lijn kunnen volgen in een voor hun passende setting. Hiermee kunnen jongeren die voorheen naar het Voorgezet Speciaal Onderwijs gingen toch een diploma en dus een startkwalificatie halen. Omdat er vaak meer speelt bij deze jongeren maar ook bij de andere leerlingen op school, start in 2018 een pilot met een GGZ-medewerker op school die in nauw contact met het JGT vroegtijdig kan signaleren maar ook laagdrempelig hulp kan bieden.
- Uitvoeren project 'Ben je er klaar voor?'
  In 2018 worden jongeren met een jeugdhulpverleden getraind om andere jongeren te helpen bij alles wat er op hen af komt als je 18 wordt. Het gaat hier bijvoorbeeld om financiële zelfstandigheid, verzekeringen, werk en huisvesting. Dit project wordt uitgevoerd door Cardea en Welzijnskwartier.
- Organiseren week over omgaan met geld, armoede en schulden.
  In 2015 heeft Welzijnskwartier het project 'Team alert: meer doen met poen' uitgevoerd. Aan dit project deed een klein aantal jongeren mee dat activiteiten voor andere jongeren organiseerde (bijvoorbeeld over omgaan met geld). Dit project is inmiddels beëindigd. Om de kennis en ervaring te verankeren en een groter bereik te bewerkstellingen, wil Welzijnskwartier jaarlijks een week lang activiteiten rondom het omgaan met geld, leven in gezinnen waar weinig te besteden is organiseren. Doel is om armoede en schulden uit de schaamte of taboesfeer te halen. Deze activiteiten zullen rond de Dag van de Armoede, plaatsvinden. Welzijnskwartier maakt hierbij gebruik van muziek, vlogs en andere methodes die aansluiten op de interesses van jongeren zelf. Welzijnskwartier bereikt ongeveer 300 jongeren in Teylingen.

Wat hebben we gedaan?

- De pilot vroegsignalering op basisschool De Buitenplaats in Warmond is uitgevoerd en geëvalueerd. Alle partijen zijn overeengekomen dat de pilot geen voortzetting krijgt, omdat de resultaten geen meerwaarde hadden. In plaats van voortzetting van de pilot wordt na de zomer 2020 een brede discussie over preventie en vroegsignalering georganiseerd.
- De maatregelen vanuit het Voortijdige School Verlaters -programma (VSV) vinden allemaal plaats.
- De gemeente heeft gesprekken gevoerd met alle scholen in Teylingen om de signaalfunctie rondom financiële problemen en armoedeproblematiek bij kinderen te versterken. Alle scholen zijn in de directeurenoverleggen geïnformeerd en Stichting Leergeld en het Jeugdsportfonds krijgen aanvragen via de scholen, waaruit geconcludeerd kan worden dat er bekendheid is.
- De pilot met GGZ-medewerker is verlengd en wordt nu betaald vanuit het Transformatiefonds Jeugdhulp. De resultaten van de pilot waren erg goed en de pilot is uitgebreid naar andere scholen in de regio Holland Rijnland en wordt nu ook overwogen in het basisonderwijs.
- In het kader van het project “Ben je er klaar voor” zijn gesprekken gevoerd. Verder is het Plusmaatje ondergebracht bij het meedenkersnetwerk.
- In eerdere jaren is het project "Team Alert" uitgevoerd. Binnen dit team zaten jongeren die zich in gingen zetten voor jongeren in een armoedesituatie. Daarnaast was bewustwording onder jongeren een doel. Team Alert richtte zich op wensen en filmpjes. Iedereen kon een wens in de wensbox doen voor iemand in armoede. Het team beoordeelde de wens op haalbaarheid en nodigde dan de "wenser" uit voor een gesprek. Daarnaast heeft Team Alert enkele filmpjes gemaakt over geldbesparing. Zo zijn er video's gemaakt over het repaircafe. Samenwerking met het netwerk is om privacyredenen lastig gebleken. Basisscholen vonden hetbijvoorbeeld een goed initiatief, maar wilden het project niet volledig omarmen wegens dezelfde privacy-gevoeligheid. Verder waren nog een tweetal punten waardoor het project niet helemaal goed van de grond kon komen:

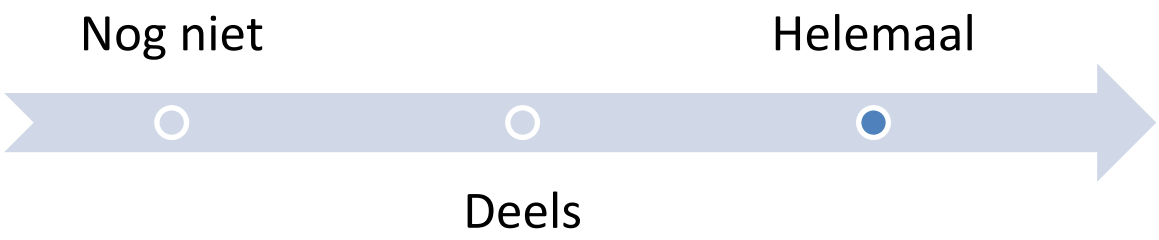
    - Filmpjes produceren, bewerken en editen neemt tijd in beslag. Dit geldt zeker voor jongeren die zelf nog op school zitten en bijbaantjes hebben. Een aantal jaren terug waren er ook niet zoveel mogelijkheden als nu als het gaat om filmpjes maken.
    - Armoede hangt in de taboesfeer waardoor mensen uit de doelgroep zich niet snel geroepen voelen aanspraak te maken op de mogelijkheden van Team Alert. De omgeving (scholen, buren, naaste familie, kerken) kan echter wel ingeschakeld worden maar ook hier geldt enige terughoudendheid.

Om bovenstaande redenen is besloten een andere koers te varen. Bewustwording blijft in het kader van preventie een belangrijk doel. Besloten is om organisaties zoals Stichting Leergeld en Jeugdfonds Sport en Cultuur te promoten. Hieruit is uiteindelijk het project "watch the budget" geboren dat in oktober 2018 (rond de week van de armoede) is uitgevoerd. Jongeren kregen een bedrag van € 35 tot € 50 om een midweek van rond te komen. Ze werden met begeleiders in huisjes geplaatst en moesten als een soort gezin allerlei opdrachten uitvoeren. Dit moesten ze ook vastleggen. Het videomateriaal moesten ze editen en dezelfde avond op een eigen youtubekanaal posten. Voor aanvang van de week moesten ze dan ook hun youtube-kanaal promoten onder vrienden, klasgenoten, familie enzovoorts. Het groepje wat de opdrachten het beste uitvoerde, de meeste posts/kijkers had en de meeste producten voor de voedselbank wist te vergaren, had gewonnen. Het winnende groepje heeft destijds uit handen van de wethouder een geldprijs

ontvangen. Ieder groepje streed voor een goed doel in Teylingen. Zo kon het winnende team er voor zorgen dat er een bepaald aantal plekken beschikbaar kwam voor tieners in armoede bij de kinderkookclub. Het doel van het project was dan ook bewustwording vergroten onder jeugdigen en het onderwerp uit de taboesfeer trekken. Wat betekent het als je weinig geld hebt en hoe ga je daar het beste mee om?

Afgelopen jaar hebben is het project niet uitgevoerd, omdat voor de uitvoer ervan nieuwe groepen jongeren nodig zijn. In 2021 zijn er nieuwe groepjes die het mogelijk interessent vinden.

Doel behaald?

Wat is nog nodig?
In gesprek blijven met betrokken ketenpartners en projecten faciliteren.

Financiën
Deze maatregelen worden gefinancierd uit budgetten van andere beleidsvelden.

12. Betrekken maatschappelijke partners en inwoners

- *Armoede en schuldenproblematiek wordt uit de schaamte en taboesfeer gehaald.*
- *Netwerk rondom armoede versterken zodat zij elkaar beter weten te vinden.*
- *Inwoners krijgen de mogelijkheid om direct hun ervaringen en suggesties te delen.*

Wat hebben we afgesproken?

- **Organiseren van een jaarlijkse armoedebijeenkomst.**
  Wij organiseren jaarlijks een bijeenkomst waarin het thema rondkomen met weinig geld, armoede en schuldenproblematiek centraal staat. Deze bijeenkomst vindt plaats rond de Dag van de armoede in oktober. De bijeenkomsten hebben elk jaar een ander onderwerp.

  Het organiseren van een bijeenkomst dient meerdere doelen. Zo wordt het netwerk tussen de diverse maatschappelijke partners versterkt. Zo weten de diverse organisaties elkaar te vinden om optimale hulp te bieden voor mensen met financiële problemen. Daarnaast levert het delen van kennis en ervaringen vanuit belangenbehartigingsorganisaties en inwoners van Teylingen, de gemeente belangrijke informatie op. Deze informatie zal worden gebruikt om de dienstverlening te verbeteren of om tot beleidsaanpassingen te komen.

  In iedere bijeenkomst krijgt een maatschappelijke organisatie de kans om hun project of werk te presenteren, wordt er een expert op het thema uitgenodigd en is er ruimte voor discussie en vragen rondom inkomensvoorzieningen. De bijeenkomsten organiseren wij samen met een van de maatschappelijke partners. Door de bijeenkomsten jaarlijks te laten terugkeren willen wij armoede steeds meer uit de schaamte en taboesfeer halen.

Wat hebben we gedaan?

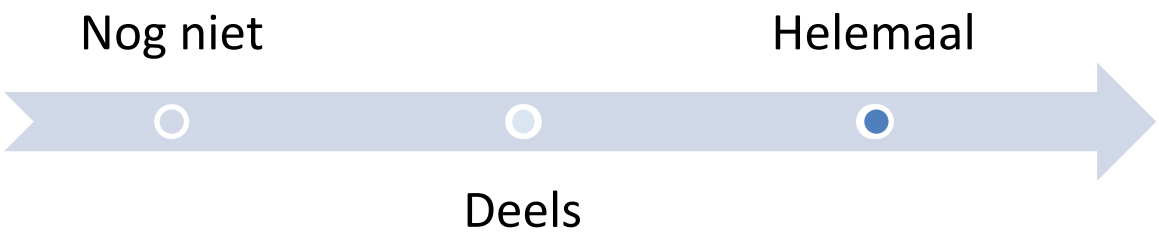
Op 17 oktober 2018 is de eerste bijeenkomst gehouden, genaamd “Rondkomen met een laag inkomen” in het Onderdak in Sassenheim. Na de inloop met een gratis warme maaltijd opende Wethouder Arno van Kempen de bijeenkomst. De bijeenkomst werd bezocht door ruim 100 bezoekers, bestaande uit professionals en vrijwilligers van diverse organisaties en inwoners. Er zijn presentaties verzorgd door en over Stichting Leergeld, Jeugdfonds Sport en Cultuur, het Sociaal Team, Vroeg Eropaf, Welzijnskwartier over ‘Watch the budget’ en Fonds 1818 over hun mogelijkheden in Teylingen. De bijeenkomst werd afgesloten met een informatiemarkt, waar ook vragen gesteld konden worden over praktische hulp en ondersteunende financiële regelingen voor inwoners in Teylingen en ruimte was voor alle lokale organisaties om te netwerken.

In 2019 is er een bijeenkomst "Kind en armoede" georganiseerd in het Bestuurscentrum in Voorhout gehouden. Deze bijeenkomst was gericht op alle professionals die werken binnen de Centra voor Jeugd en Gezin in Voorhout en Sassenheim en er waren rond de 25 CJG Professionals aanwezig.Tijdens deze bijeenkomst zijn presentaties gehouden over de impact van armoede op groei en ontwikkelingen van het kind en laaggeletterdheid en geld. Ook zijn discussies gevoerd over armoede in Teylingen, de mogelijkheden, hiaten, behoeften en kansen.

Op 27 augustus 2020 is er een digitale bijeenkomst (in verband met Corona) georganiseerd rondom kinderen en armoede door stichting Leergeld in samenwerking met Stichting Leergeld. Doel van deze bijeenkomst was om meer kinderen te bereiken met deze regelingen. Bij de bijeenkomsten waren intermediairs en vrijwilligers van Stichting Leergeld en Jeugdsportfonds aanwezig. Daarnaast waren veel lokale partners aanwezig. Er is gewezen op de mogelijkheden van Leergeld en Jeugdsportfonds en op welke wijze deze regelingen konden worden aangevraagd.

Doel behaald?

Wat is nog nodig?

Na de zomer van 2020 de mogelijkheden onderzoeken om een armoedebijenkomst te organiseren. Mogelijk kan dit digitaal. De bijeenkomst zal in 2021 plaatsvinden.

Financiën[5]

Ambitie	2018 begroot	2018 realisatie	2019 begroot	2019 realisatie	2020 begroot	2020 realisatie (tot en met september)
Betrekken maatschappelijke partners en inwoners	€ 2.500	€ 2.495	€ 2.500	€ 0	€ 2.500	€ 0

13. Instellen subsidiebudget

Ondersteunen van maatschappelijke initiatieven die bijdragen aan de ambitie van de gemeente Teylingen om armoede en sociale uitsluiting (als gevolg van armoede en schulden) te voorkomen.

Wat hebben we afgesproken?

- Reserveren middelen ter ondersteuning van initiatieven die zich richten op het verminderen van armoede en sociale uitsluiting. Om in te kunnen spelen op vernieuwende initiatieven van het maatschappelijke middenveld en/of om te kunnen aansluiten op initiatieven die in de regio

[5] Uitleg: In 2019 en in 2020 hebben externe partijen de bijeenkomst georganiseerd. Een financiele bijdrage van de gemeente konden organisaties betalen uit hun eigen budgetten. Wel is een ambtelijke bijdrage geweest bij het vormgeven van de programma;s en als sprekers.

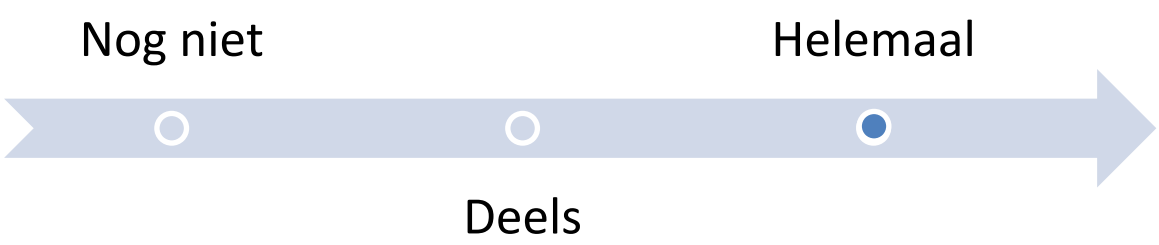
worden opgestart, reserveren we jaarlijks € 17.500 (het eerste jaar € 7.500). De verwachting is dat jaarlijks drie tot vijf projecten/organisaties worden ondersteund.

Wat hebben we gedaan?

Het budget voor subsidies op armoede is ingesteld. Er is geen extra ruchtbaarheid aangegeven. Betaald uit dit budget zijn:

- 2019: in totaal € 3.272 aan Stichting Kreda en Stichting Present;
- 2020: € 3.360 aan Stichting Present en € 10.000 aan het Noodfonds van Welzijn Teylingen.

Doel behaald?

Wat is nog nodig?

Deze maatregel is genomen en kan worden gecontinueerd.

Financiën

Ambitie	2018 begroot	2018 realisatie	2019 begroot	2019 realisatie	2020 begroot	2020 realisatie (tot en met september)
Instellen subsidiebudget	€ 7.500		€ 17.500	€ 3.272	€ 17.500	€ 13.360

14. Stimuleren samenwerking noodfondsen

Noodfondsen zijn op de hoogte van elkaars (on)mogelijkheden en er wordt waar mogelijk samengewerkt om een zo groot mogelijke doelgroep te bereiken.

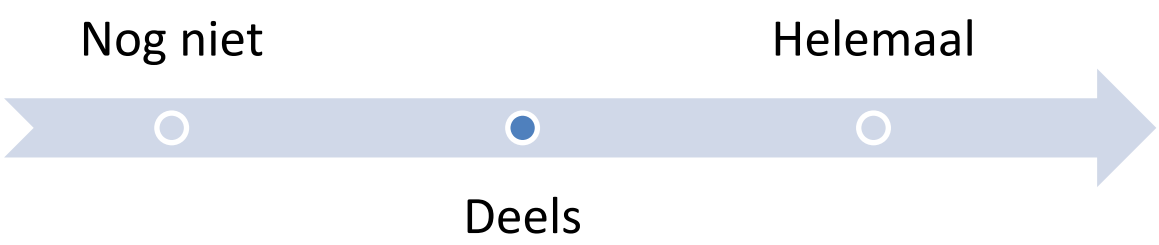
Wat hebben we afgesproken?

- **Afstemmen diverse noodfondsen**
  Wij nemen het initiatief om alle partijen die een noodfonds beheren samen te brengen. Het doel is om meer inzicht te krijgen welke doelgroep(en) de diverse noodfonds bedienen en onder welke voorwaarden dit plaatsvindt. Vervolgens onderzoeken we de mogelijkheden om de fondsen zo goed mogelijk op elkaar te laten aansluiten. Dit kan leiden tot een 'doelgroep'-verdeling maar ook tot een structuur die samenwerking binnen één fonds mogelijk maakt, waarbij de partijen met behoud van het eigen karakter en mandaat in participeren.

Wat hebben we gedaan?

In 2019 en 2020 zijn er ook in Hillegom en Lisse een armoedebeleid vastgesteld. Ook deze gemeenten hebben een Noodfonds (belegd bij de ISD Bollenstreek) en willen kijken of deze een groter bereik kan krijgen. Er is een offerte opgevraagd naar het Landelijk bureau Urgente Noden om voor alle drie de gemeenten te kijken of er een publiek-private samenwerking mogelijk is tussen (vermogens) fondsen, kerken, maatschappelijk werkinstellingen en de gemeenten. Dit zou betekenen dat de bijdragen uit het Noodfonds door private partijen wordt betaald, maatschappelijk werkinstellingen zich commiteren om aanvragen in te dienen en de bureaukosten zouden door de gemeente worden bekostigd. Dit zou een besparing kunnen betekenen op hoe het Noodfonds nu is ingericht. De bedoeling is dat de gemeente dit onderzoek doet voor de drie gemeenten, mogelijk in samenwerking met Noordwijk en Katwijk. In de bijlage is een verantwoording van de werkzaamheden van het Noodfonds opgenomen.

Doel behaald?

Wat is nog nodig?

De uitkomsten van dit onderzoek worden in 2021 verwacht. Dit rapport wordt gedeeld met de raad. Wanneer uit dit onderzoek blijkt dat er animo is vanuit de private hoek om bijdragen te doen in dit fonds en als maatschappelijke werkinstellingen en de ISD hier de meerwaarde van inzien, zal

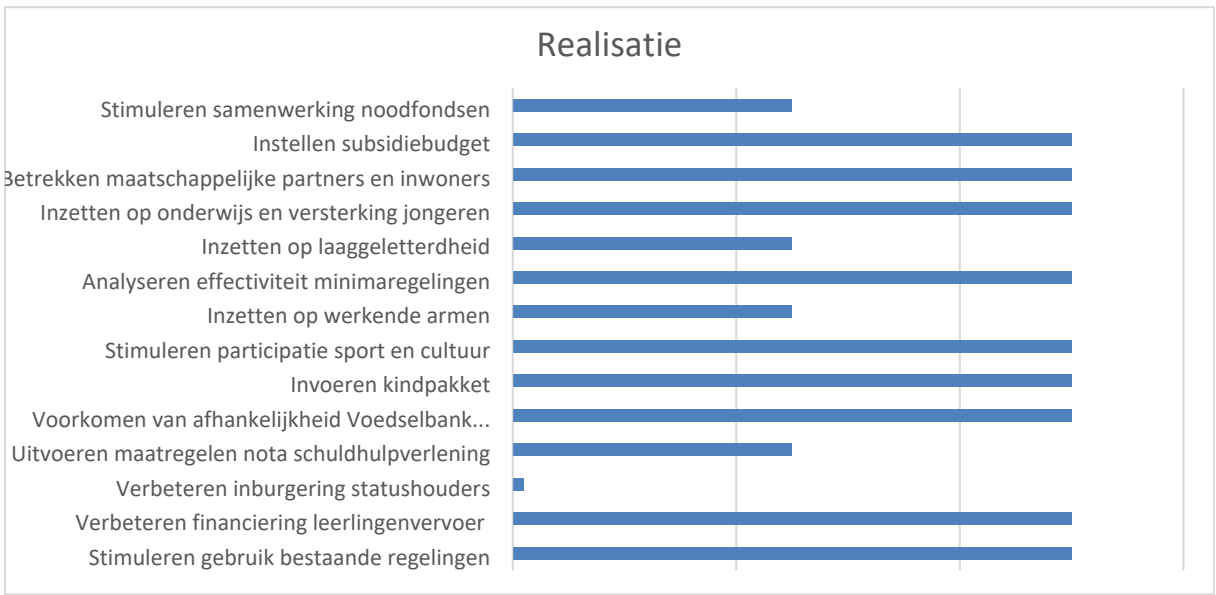
een voorstel komen om een dergelijk (inter)lokaal fonds op te zetten. Dit in nauwe samenwerking en overleg met Welzijn Teylingen.

Financiën

Ambitie	2018 begroot	2018 realisatie	2019 begroot	2019 realisatie	2020 begroot	2020 realisatie (tot en met september)
Samenwerking noodfondsen stimuleren	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0

15. Wat nog meer?

Hieronder is te zien dat bij de meeste maatregelen een goede start is gemaakt en dat negen van de veertien maatregelen al gerealiseerd zijn. Het beleidsplan loopt nog tot 2022 en de verwachting is dan ook dat binnende beleidsperiode alle maatregelen zijn en worden gerealiseerd.

Naast de maatregelen uit het beleidsplan, zijn meer acties ingezet in Teylingen die zijn gericht op het voorkomen en bestrijden van sociale uitsluiting van burgers.

Zo is gemeente Teylingen aangesloten op de Lokale Alliantie Veilig Financieel Ouder Worden.

Volgens deze alliantie wordt 1 op de 20 ouderen financieel misbrukt door familie vrienden of vage kennissen. In de Bollenstreek zet de Lokale Alliantie zich in voor preventie en vroegsignalering van financieel misbruik bij ouderen. In de Lokale Alliantie zitten vertegenwoordigers van onder meer Notariskantoor Voorhout, BewindvoeringZorg, Marente, KBO Teylingen, Activite, Fidima Bewindvoering, ergotherapeut Verdouw, Rabobank en de gemeenten via het samenwerkingsverband HLT Samen. Door deze samenwerking is het beter en sneller mogelijk om financieel misbruik aan te pakken. Op de internationale dag van ouderenmishandeling (15 juni 2020), heeft wethouder Arno van Kempen een informatiebox ontvangen en deze zijn ook langsgebracht bij welzijnsorganisatie. In september 2020 heeft Arno van Kempen een bijdrage geleverd aan een voorlichtingsfilm over de Lokale Alliantie Bollenstreek.

Coronacrisis
In 2020 is Nederland getroffen door het Covid19 virus (Corona)). Samen met verschillende maatschappelijke partners organiseert Lumen Holland Rijnland voor alle inwoners in de Duin- en Bollenstreek een gratis webinar over *Rondkomen in coronatijd*. Met afwisselende bijdrages willen ze verschillende kanten van de problematiek, maar ook de mogelijke oplossingen in beeld en onder de aandacht brengen. Er wordt onder andere een verhaal van een ervaringsdeskundige gedeeld, er is een presentatie over Vroeg Eropaf en een toelichting op de minimaregelingen.

Teylingse huishoudens met een bijstandsuitkering krijgen van de gemeente een setje mondkapjes gratis thuisgestuurd. Huishoudens met jongeren tot 18 jaar die op het voorgezet onderwijs zitten of een mbo-opleiding volgen, kunnen via Stichting Leergeld gratis mondkapjes aanvragen. Het verstrekken van mondkapjes doen zij vanaf het moment dat het gebruik daarvan op scholen dringend werd geadviseerd (6 oktober 2020).

Noodfonds
In 2015 is het Noodfonds Teylingen belegd bij Welzijn Teylingen en is door de raad een bedrag van € 17.500 toegekend. Met Welzijn Teylingen is destijds de afspraak gemaakt dat zij het aangeven wanneer de gelden bijna uitgeput zijn. Er is daarom in de beleidsnota geen apart budget voor het Noodfonds opgenomen. In 2018 was het budget bijna op en is € 10.000 overgemaakt vanaf het algemene budget sociaal domein. In 2020 is wederom een bedrag van € 10.000 overgemaakt en dit is wel van het armoedebudget (subsidiebudget) afgegaan. Deze ruimte is er, omdat het subsidiebudget niet volledig wordt benut.

Wat gaan we doen?

Zoals in de beleidsnota armoedebeleid is aangegeven, is het beleid niet in beton gegoten. In aanmerking genomen dat de Coronacrisis vooral de financieel zwakkeren hard kunnen raken, kan het zijn dat er op dit vlak extra inspanningen nodig zijn. Eén actie op dit gebied zijn de mondkapjes voor bijstandsgerechtigden die in december 2020 zijn verstuurd. De kosten hiervoor zullen uit het subsidiebudget worden betaald. Indien in 2021 meer inzet nodig is, waarbij de kosten kunnen worden betaald binnen het totale budget, zullen we dit met de raad bespreken.

De verwachting is dat door de Coronacrisis meer mensen een beroep zullen doen op het Noodfonds. Het is mogelijk dat ook in 2021 Welzijn Teylingen een verzoek doet voor een bijdrage.

gemeente TEYLINGEN

16. Financiën

Alleen de beschikbare armoedegelden zijn in onderstaande tabel verantwoord. Maatregelen waarbij in de beleidsnotitie p.m. staat, worden hier niet benoemd. Deze maatregelen worden via andere (soms regionale) budgetten bekostigd en via de andere beleidsterreinen verantwoord.

Ambitie	2018 begroot	2018 realisatie	2019 begroot	2019 realisatie	2020 begroot	2020 realisatie (tot en met september)
Stimuleren gebruik bestaande regelingen	€ 5.000	€ 120	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Voorkomen van afhankelijkheid voedselbank statush.	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Jeugd Sport en Cultuurfonds (invoeren kindpakket)*	€ 45.000	€ 49.500	€ 45.000	€ 45.000	€ 45.000	€ 0
Stichting Leergeld (invoeren Kindpakket)**	€ 40.000	€ 0	€ 40.000	€ 22.800	€ 40.000	€ 30.600
Stimuleren participatie sport en cultuur	€ 35.000	€ 24.000	€ 35.000	€ 30.000	€ 35.000	€ 6.060
Inzetten op werkende armen	€ 0	€ 0	€ 8.000	€ 0	€ 0	€ 0
Analyseren effectiviteit minimaregelingen	€ 20.000	€ 7.847	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Betrekken maatschappelijke partners en inwoners	€ 2.500	€ 2.495	€ 2.500	€ 0	€ 2.500	€ 0
Instellen subsidiebudget	€ 7.500		€ 17.500	€ 3.272	€ 17.500	€ 13.360
Samenwerking noodfondsen stimuleren	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
totale kosten* **	**€ 155.000**	**€ 83.962**	**€ 148.000**	**€ 101.072**	**€ 140.000**	**€ 50.020**

* In 2020 géén kosten Jeugdsportfonds. De betaling in 2019 van € 45.000 gold voor de periode juli 2019 t/m juni 2020. Aan het einde van deze periode had het Jeugdfonds nog ruimte in het budget om heel 2020 te overbruggen.

** In juli 2018 is Leergeld begonnen met het opstarten van de organisatie in Teylingen. Kinderen konden vanaf moment terecht. De eerste betaling (€ 22.800) is begin 2019 overgemaakt.

*** Extra kosten ten laste van de armoedegelden die niet in de begroting en totale kosten in bovenstaande tabel zijn opgenomen:

- In 2020 is € 6.768 bijgedragen aan de Taalhuizen vanuit het subsidiebudget armoede.

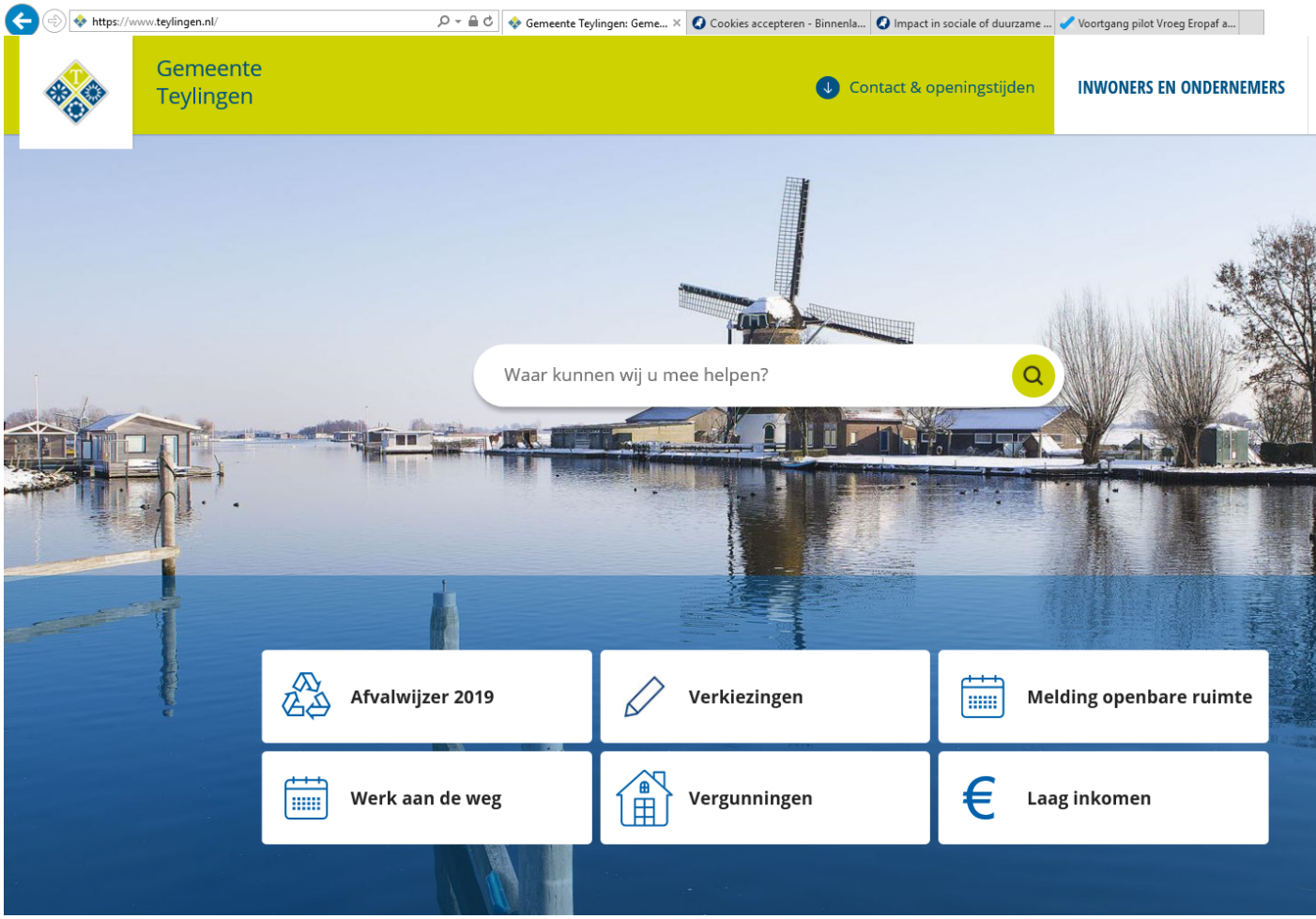
Conform de afspraken in het armoedebeleid, worden de resterende armoedegelden (beschikbaar vanaf 2017) jaarlijks meegenomen naar de volgende jaren om alle maatregelen van het beleid uit te voeren. Deze rapportage gaat tot en met september 2020 en dit betekent dat de jaarverslagen en de daadwerkelijke kosten over 2020 van de organisaties waar we mee samen werken, nog niet binnen zijn. In de eindevaluatie zal een volledig financieel overzicht worden opgenomen.

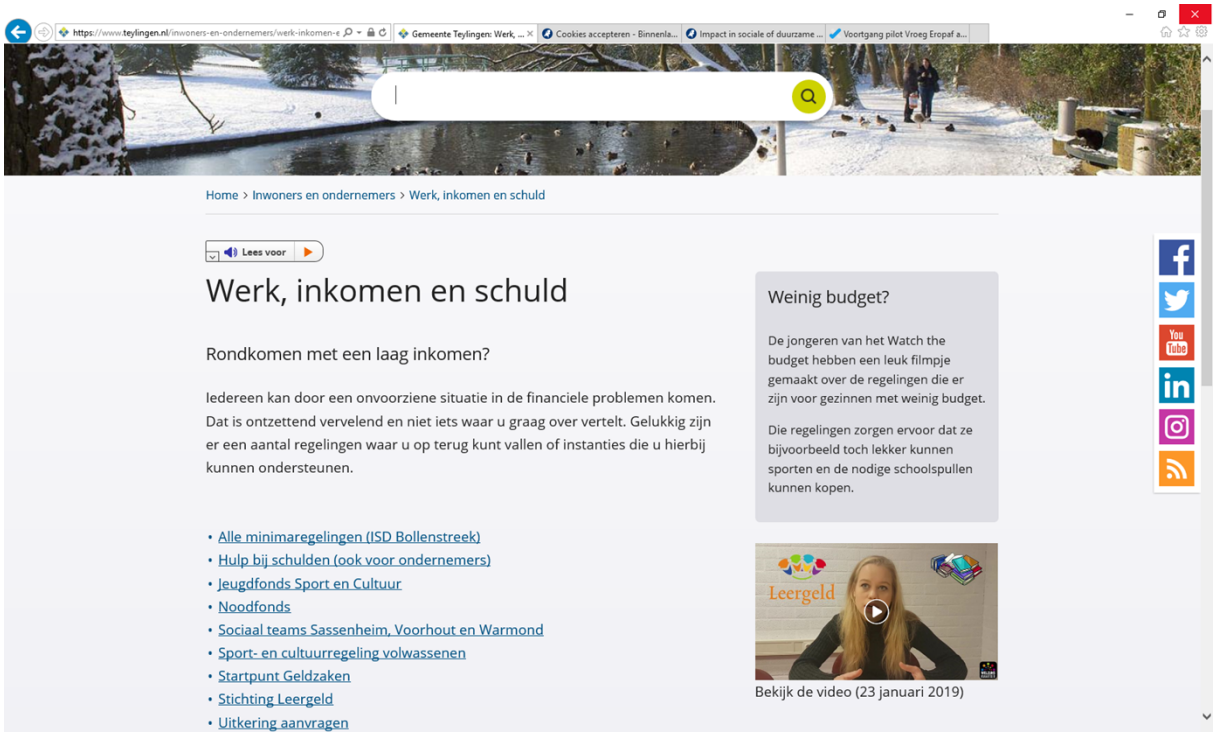
De verwachting is dat aan het einde van de beleidsperiode enkele maatregelen minder hebben gekost dan is begroot. Het gaat naar verwachting om het Jeugdfonds sport en cultuur, Leergeld en het subsidiebudget.

Voor 2021 is € 140.000 begroot:

Ambitie	2021
invoeren kindpakket	€ 85.000
stimuleren participatie sport en cultuur	€ 35.000
Betrekken maatschappelijke partners en inwoners	€ 2.500
instellen subsidiebudget	€ 17.500
totale kosten	**€ 140.000**

Bijlage 1

https://www.teylingen.nl/
Gemeente Teylingen: Geme...
Cookies accepteren - Binnenla...
Impact in sociale of duurzame ...
Voortgang pilot Vroeg Eropaf a...
Gemeente Teylingen
Contact & openingstijden
INWONERS EN ONDERNEMERS
Waar kunnen wij u mee helpen?
Afvalwijzer 2019
Verkiezingen
Melding openbare ruimte
Werk aan de weg
Vergunningen
Laag inkomen

Home › Inwoners en ondernemers › Werk, inkomen en schuld

Lees voor

Werk, inkomen en schuld

Rondkomen met een laag inkomen?

Iedereen kan door een onvoorziene situatie in de financiele problemen komen. Dat is ontzettend vervelend en niet iets waar u graag over vertelt. Gelukkig zijn er een aantal regelingen waar u op terug kunt vallen of instanties die u hierbij kunnen ondersteunen.

- Alle minimaregelingen (ISD Bollenstreek)
- Hulp bij schulden (ook voor ondernemers)
- Jeugdfonds Sport en Cultuur
- Noodfonds
- Sociaal teams Sassenheim, Voorhout en Warmond
- Sport- en cultuurregeling volwassenen
- Startpunt Geldzaken
- Stichting Leergeld
- Uitkering aanvragen

Weinig budget?

De jongeren van het Watch the budget hebben een leuk filmpje gemaakt over de regelingen die er zijn voor gezinnen met weinig budget.

Die regelingen zorgen ervoor dat ze bijvoorbeeld toch lekker kunnen sporten en de nodige schoolspullen kunnen kopen.

Bekijk de video (23 januari 2019)

Raadsbrief

Tussenrapportage armoedebeleid 2018-2021

aan:	de raad van de gemeente Teylingen
datum:	11 maart 2021
zaaknummer:	Z-20-161500
datum collegevergadering:	26 januari 2021
portefeuillehouder:	Dhr. A.L. van Kempen
behandelend ambtenaar:	Marianne van Dockum
embargo:	☐

Inhoud mededeling

Op 26 april 2018 heeft de gemeenteraad van Teylingen de beleidsnota "Investeren in de Basis, Armoedebeleid Teylingen 2018-2021" vastgesteld. Het armoedebeleid is gericht op het voorkomen en bestrijden van sociale uitsluiting van inwoners als gevolg van armoede. Deze tussenrapportage beschrijft de voortgang van de eerste periode van dit beleid. Het armoedebeleid is geformuleerd in 14 maatregelen, op basis waarvan de voortgang is gestructureerd.

De geformuleerde maatregelen in het armoedebeleid zijn:

1. Stimuleren gebruik bestaande regelingen

Het doel van deze maatregel is dat alle inwoners van Teylingen op de hoogte zijn en gebruik maken van de landelijke en lokale inkomensondersteunende maatregelen. Deze maatregel is gerealiseerd.

2. Verbeteren financiering leerlingevervoer

De doelstelling is dat minima met recht op een ov-vergoeding in het leerlingenvervoer dit niet eerst hoeven voor te schieten en daardoor niet meer in de financiële problemen komen. Deze maatregel is gerealiseerd.

3. Verbeteren inburgering statushouders

Het verbeteren van het inburgeringsniveau en verkorten van de tijd die statushouders nodig hebben voor de inburgering is het uitgangspunt. Deze maatregel is nog niet gerealiseerd.

4. Uitvoeren maatregelen nota schuldhulpverlening

In 2017 is de beleidsnota Integrale Schuldhulpverlening, een ketenaanpak van preventie tot nazorg 2017-2021 door de raad aangenomen. Een aantal maatregelen zijn in het armoedebeleid uitgelicht:

- Opzetten papierwinkel
- Afspraken over gemeentelijke belastingen
- Geven van financiële voorlichting op scholen

Deze maatregel is deels gerealiseerd.

In 2021 zal het schuldhulpverleningsbeleid worden geëvalueerd en krijgt de raad een volledig overzicht.

5. Voorkomen van afhankelijkheid Voedselbank statushouders

Het doel is om te voorkomen dat statushouders door vertragingen van toekenningen van toeslagen door de Belastingdienst zich in de schulden moeten steken en/of afhankelijk worden van de Voedselbank. Deze maatregel is gerealiseerd.

6. Invoeren Kindpakket
Alle kinderen en jongeren uit gezinnen tot 130% van het sociaal minimum moeten sociaal kunnen participeren. Deze maatregel is gerealiseerd.

7. Stimuleren participatie sport en cultuur
- Meer volwassenen kunnen meedoen aan sport- en cultuuractiviteiten
- Gezondheid versterken en stress verminderen van inwoners met een laag inkomen

Deze maatregel is gerealiseerd.

8. Inzetten op werkende armen
- Werkgevers zijn zich ervan bewust dat er onder hun medewerkers mogelijk mensen met (dreigende) financiële problemen zijn. En dat zij als werkgever een rol kunnen spelen in de aanpak van die problemen.
- Werkende armen weten de weg te vinden in de gemeente richting ondersteuning op het gebied van armoede en schulden.

Deze maatregel is deels gerealiseerd.

9. Analyseren effectiviteit minimaregelingen
De minimaregelingen die de gemeente tot haar beschikking heeft, zorgen ervoor dat geen inwoner van Teylingen onder de armoedegrens uitkomt. Deze maatregel is gerealiseerd.

10. Inzetten op laaggeletterdheid
Laaggeletterden worden herkend en op een adequate manier gemotiveerd hun taal, reken en/of computervaardigheden te verbeteren. Daarnaast houdt de gemeente rekening met laaggeletterdheid door informatie laagdrempelig en op een begrijpelijk niveau aan te bieden. Deze maatregel is deels gerealiseerd.

11. Inzetten op onderwijs en versterking jongeren
- Informatie en vroegsignalering op scholen om tijdig ondersteuning te kunnen bieden aan kinderen in armoede.
- Zoveel mogelijk jongeren op een passende plek (onderwijs, werk, een combi of dagbesteding), liefst met een startkwalificatie.
- Beter bereiken van jongeren door ervaringsdeskundigheid van jongeren in te zetten.

Deze maatregel is gerealiseerd.

12. Betrekken maatschappelijke partners en inwoners
- Armoede en schuldenproblematiek wordt uit de schaamte en taboesfeer gehaald.
- Netwerk rondom armoede versterken zodat zij elkaar beter weten te vinden.
- Inwoners krijgen de mogelijkheid om direct hun ervaringen en suggesties te delen.

Deze maatregel is gerealiseerd.

13. Instellen subsidiebudget
Ondersteunen van maatschappelijke initiatieven die bijdragen aan de ambitie van de gemeente Teylingen om armoede en sociale uitsluiting (als gevolg van armoede en schulden) te voorkomen. Deze maatregel is gerealiseerd.

14. Stimuleren samenwerking noodfondsen

Noodfondsen zijn op de hoogte van elkaars (on)mogelijkheden en er wordt waar mogelijk samengewerkt om een zo groot mogelijke doelgroep te bereiken. Deze maatregel is deels gerealiseerd.

In de tussenrapportage is per maatregel de voortgang beschreven en geformuleerd welke acties in de periode oktober 2020 tot en met december 2021 nog worden uitgevoerd. Samenvattend is te lezen in de tussenrapportage dat negen van de 14 maatregelen zijn gerealiseerd en dat met de meeste van de overige maatregelen een goede start is gemaakt. De verwachting is dat alle maatregelen kunnen worden uitgevoerd binnen de looptijd van het beleid.

Bijlagen: Tussenrapportage Armoedebeleid Teylingen 2018-2021

gemeente TEYLINGEN

RAADsAgenda Planning (RAP) 2022

versie 27-9-2022

		Doel			Proces								
		Besluitvormend	Opiniërend	Informerend	Bespreekstuk	Hamerstuk	RAAD	Commissie					
Onderwerp	**Toelichting**	**B**	**O**	**I**	**B**	**H**	**R**	**C**	**Portefeuillehouder**	**Domein**	**Contactpersoon**	**Participatie**	**Programma begroting**
RAAD/commissies 29 september 2022													
Ruimte													
Presentatie vervolg van het project Mobiliteitsmaatregelen Noordelijke Duin- en Bollenstreek	Op verzoek van wethouder Volten wordt de commissie (op 6 september) meegenomen in het vervolgtraject van het project Mobiliteitsmaatregelen Noordelijke Duin- en Bollenstreek			X				X	Marlies Volten	Ruimtelijke Ontwikkeling	Peter Snoeren / Greetje Heck	nvt	
Verordening speelautomatenhallen Teylingen 2022	Deze actuele verordening bevat regels over het exploiteren van speelautomatenhallen in de gemeente Teylingen conform geldende wet- en regelgeving en jurisprudentie.	X					X	X	Carla Breuer	Buitenruimte	Roxanne de Moor		Programma 1 | Prettig wonen voor iedereen
Besluit 12e wijziging van de gemeenschappelijke regeling van de ODWH	De ODWH vraagt om een besluit over de voorgestelde wijziging, die stelt om conform de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht te handelen, er geen raadsleden deel kunnen uitmaken van het AB.	X					X		Heleen Hooij	Ruimtelijke Ontwikkeling	Rob de Mooij		Programma 1 | Prettig wonen voor iedereen
DEB *(Duurzaamheid, Economie en Bestuur)*													
Rekenkameronderzoek van Wob naar Woo	De rekenkamercommissie (rkc) Teylingen heeft deelgenomen aan een onderzoek van de NVRR naar de praktijk van de Wob bij decentrale overheden. In samenwerking met de rkc Hillegom en Lisse is een rapport opgesteld met conclusies en aanbevelingen.	X			X		X				Klaas Overbeek		Programma 5 | Modern bestuur, invloedrijke inwoners
Regionaal Risicoprofiel Veiligheidsregio Hollands Midden 2023 - 2026	Veiligheidsregio Hollands Midden heeft een concept Regionaal Risicoprofiel Veiligheidsregio Hollands Midden 2023-2026 opgesteld. Het Regionaal Risicoprofiel heeft tot doel inzicht te krijgen in de risico's die binnen de veiligheidsregio bestaan. Aan de raad wordt gevraagd aan te geven waar zij vindt dat de veiligheidsregio zich de komende jaren op moet richten. Deze wensen worden meegenomen in het Regionaal Beleidsplan van de veiligheidsregio. Op dinsdag 30 augustus en maandag 5 september zal de VRHM digitaal een presentatie verzorgen voor de raadsleden over het Regionaal Risicoprofiel 2023-2026.	X					X		Carla Breuer	Buitenruimte	Jane Schalker		Programma 1 | Prettig wonen voor iedereen
Welzijn													
RAAD/commissies 3 november 2022													
Ruimte													
Reclamebeleid	Als gevolg van de coronacrisis hebben de interviews met stakeholders vertraging opgelopen. Daarnaast kostte de uitwerking van de manier waarop de gemeente reclame uitingen kan/wil faciliteren meer tijd. Om te komen tot een gedragen beleid is een extra stap in gebouwd om de gekozen lijn te toetsen bij de ondernemers. Uit deze toets bij de ondernemers is naar voren gekomen dat verdere gesprekken noodzakelijk zijn om de gevolgen van het beleid in beeld te brengen. - Als gevolg van de coronacrisis heeft het participatieproces vertraging opgelopen. Er zijn verdere gesprekken ondernemersvertegenwoordigingen noodzakelijk zijn om de gevolgen van het beleid in beeld te brengen. Een van de belangrijke gesprekspunten is het moment van invoering en de overgangsperiode. Dit in relatie tot het herstel na de coronaperiode. - Afstemming met het in ontwikkeling zijnde beeldkwaliteitsplan vanuit de Centrumvisie en het afstemmen met stakeholders (na het opheffen van de coronamaatregelen) kost meer tijd. Behandeling van de raad op 7/7 verplaatst naar de raad van 29/9. Is verzet naar november.	X							Elsbeth Koek	Ruimtelijke Ontwikkeling	Fred Wulp	Interviews met stakeholders en vragenlijst burgerpanel. Als gevolg van de coronacrisis hebben de interviews met stakeholders vertraging opgelopen. Daarnaast kost de uitwerking van de manier waarop de gemeente reclame uitingen kan/wil faciliteren meer tijd.	Programma 3 | Ondernemend en bruisend Teylingen
Kennis nemen van haalbaarheidsstudie parkeergarage Hortusplein en besluit vaststelling parkeervariant Hortusplein.	Op 26 april 2021 heeft de raad besloten parkeervariant 3 vast te stellen als voorkeursvariant voor de planontwikkeling van het Hortusplein. Naar deze variant is breed haalbaarheidsonderzoek uitgevoerd als basis voor verdere besluitvorming. De voorbereiding van het raadsvoorstel vraagt vanwege de complexiteit van het onderwerp meer tijd dan eerder voorzien. Hierom verschuift dit naar 3 november.	X					X	X	Marlies Volten	Ruimtelijke Ontwikkeling	Jan Zandstra	Participatie vindt plaats bij planologische procedure	Programma 1 | Prettig wonen voor iedereen
Economische samenwerking Duin- en Bollenstreek 2023 en verder	Er is een nieuwe economische uitvoeringsagenda 2023 en verder toegezegd in de raad voor de 5 gemeenten in de Duin- en Bollenstreek. De huidige uitvoeringsorganisatie (stichting EBDB) zal voor 1 juli 2022 duidelijkheid moeten krijgen of en zo ja, welke rol zij daarbij krijgt in 2023 en verder. Verplaatst van raad juli naar raad september. Reden: opstellen van de economische agenda is pas in week 29 maart gegund aan extern bureau. Verschoven naar november.	X			X		X	X	Elsbeth Koek	Ruimtelijke Ontwikkeling	Isil Ersintepe	Loopt gedeeltelijk via Economic Board Duin- en Bollenstreek.	Programma 3 | Ondernemend en bruisend Teylingen
Vaststelling bestemmingsplan Groot Seminarie Warmond	Nadat de gemeenteraad op 3 juni 2021 het Integrale Plan Groot Seminarie Warmond heeft vastgesteld, is de Initiatiefnemer begonnen met opstellen van het bestemmingsplan 'Groot Seminarie Warmond'. In het nieuwe bestemmingsplan wordt dit Integraal Plan juridisch vastgelegd. De gemeente is hier nauw bij betrokken. Voor dit bestemmingsplan moeten diverse onderzoeken worden uitgevoerd of geactualiseerd. Deze worden verwerkt in rapporten, die als bijlage bij het bestemmingsplan worden gevoegd. De verwachting is dat in het 1e kwartaal van 2022 het ontwerpbestemmingsplan ter inzage wordt gelegd. Een ieder kan hiertegen een zienswijze indienen bij de gemeenteraad van Teylingen. De ter inzagelegging van het ontwerpbestemmingsplan wordt t.z.t. aangekondigd in de Gemeenteberichten in De Teylinger, op de gemeentelijke website en in de gemeentelijke nieuwsbrief Groot Seminarie Warmond. Verschoven naar november. Het ontwerpbestemmingsplan heeft later ter inzage gelegen dan de verwachting was.								Marlies Volten	Ruimtelijke Ontwikkeling	Richard Rietveld, Koos van Kampen	Tijdens de procedure om te komen tot besluitvorming van het Integraal Plan Groot Seminarie Warmond. De gebruikelijke informatieavond bij ter inzaggelegging van ontwerpbestemmingsplan Groot Seminarie Warmond.	Programma 1 | Prettig wonen voor iedereen

gemeente TEYLINGEN

RAADsAgenda Planning (RAP) 2022

versie 27-9-2022

Onderwerp	Toelichting	Doel: Besluitvormend (B)	Doel: Opinierend (O)	Doel: Informerend (I)	Proces: Bespreekstuk (B)	Proces: Hamerstuk (H)	Proces: RAAD (R)	Proces: Commissie (C)	Portefeuillehouder	Domein	Contactpersoon	Participatie	Programma begroting
Kredietaanvraag duurzaam herstel park Molentocht	Dit voorjaar is met succes een gazon en nagenoeg alle plantvakken bewerkt om het structurele probleem van wateroverlast te verhelpen. Om dit voor alle gazons en plantvakken in 2022 te realiseren inclusief aanplant van heesters, dient krediet door de raad beschikbaar te worden gesteld.	x							Heleen Hooij	Buitenruimte	Pieter Mulder	n.v.t.	
Consultatie Regionaal beleidsplan coalitie voor veiligheid 2023 - 2026	Het Regionaal Samenwerkingsverband Integrale Veiligheid (RSIV) vraagt de gemeente om hun zienswijze op het regionaal beleidsplan van de eenheid Den Haag 'coalitie voor veiligheid 2023 - 2026'. In het beleidsplan stellen de burgemeesters, politiechef en hoofdofficier de prioriteiten vas voor de gezamelijk inzet voor de komende 4 jaren. Het gaat hierbij om onderwerpen die de grenzen van gemeenten overstijgen, waar wordt samengewerkt in regionaal verband en waar bovenlokale aanpak effectiever en efficienter is.	X					X	X	Carla Breuer	Buitenruimte	Jane Schalker		Programma 1 | Prettig wonen voor iedereen
Uitvoeringsprogramma Vergroening Teylingen met bomen en groene groeiplaatsen	In het amendement Boembeleid - Behoud en toename aantal bomen van 16 december 2021 is gesteld dat het college meerdere scenario's uitwerkt voor 'substantieel meer bomen en groen in wijken, buurten, langs doorgaande wegen en bedrijfsterreinen om hitte-stress te verminderen'. Deze scenario's worden nu aan de raad ter besluitvorming voorgelegd.	X					X	X	Heleen Hooij	Buitenruimte	Paul Wolvers		
DEB *(Duurzaamheid, Economie en Bestuur)*													
Uitvoeringsprogramma Biodiversiteit	Het programma wordt besproken in de Commissie DEB op 12 oktober	x							Heleen Hooij	Buitenruimte	Ivonne Schep & Remko van Eeten		
Welzijn													
Begrotingswijziging ISD Bollenstreek 2022-II	n.a.v. de halfjaarcijfers en nieuwe uitvoeringstaken t.a.v. energietoeslag en Oekraïners heeft de ISD een begrotingswijziging voor het jaar 2022 ingediend.	x			x		x	x	Elsbeth Koek	Maatschappelijke Ontwikkeling	Esther Loos	nvt	
Afstemmingsverordening participatiewet IOAW en IOAZ ISD Bollenstreek 2022	Vanwege een wetswijziging en jurisprudentie is een aanpassing van de Afstemmingsverordening Participatiewet, IOAW en IOAZ ISD Bollenstreek 2017 op enkele punten noodzakelijk. Gelijktijdig is van de gelegenheid gebruik gemaakt om deze afstemmingsverordening te evalueren. Is verzet naar november.	X					X	X	Elsbeth Koek	Maatschappelijke Ontwikkeling	Geert Rijken	nvt	Programma 2 | Energiek en sociaal Teylingen
BEGROTING 10 november 2022													
RAAD/commissies 15 december 2022													
Ruimte													
Uitvoeringsprogramma Biodiversiteit	Het uitvoeringsprogramma wordt door het college aan de raad voorgelegd als integrale afweging kadernota 2024.	X					X		Heleen Hooij	Buitenruimte	Ivonne Schep & Remko van Eeten		
Vaststelling Bestemmingsplan Vinkenbaan 2-4 Warmond	Ingezet wordt op het ter inzage leggen van een voorontwerp- en ontwerpbestemmingsplan na de zomer (i.p.v. voor 1 juli 2022). Initiatiefnemer heeft (meer) tijd nodig om een gedegen vobp in te richten inclusief het opstellen van de daarbij behorende onderzoeken. Het plan voorziet in het omvormen van het glastuinbouwbedrijf naar 3 GOM woningen in een landschappelijk setting en het omzetten van de bedrijfswoning naar burgerwoning. De datum is aangepast naar 15-12-2022.	X					X		Marlies Volten	Ruimtelijke Ontwikkeling	Ron van der Geest	De initiatiefnemer heeft de directe omgeving geinformeerd over het planvoornemen. Na besluit van het college om het voorontwerp ter inmzage te leggen zal de initiatiefnemer actief de direct omgeving informeren over het plan. Tijdens de procedure is inspraak op voorontwerp, zienswijze op ontwerp en inspreken tijdens de behandeling van het plan door de commisie Ruimte mogelijk.	Programma 1 | Prettig wonen voor iedereen
Vaststelling bestemmingsplan 3e Partiële herziening Buitengebied Teylingen, Faljeril 3, Warmond	De 3e partiële herziening van het bestemmingsplan Buitengebied Teylingen voorziet in het verplaatsen van de ligplaats van een woonboot (met adresaanduiding Faljeril 3, Warmond). De ligplaats wordt met woonbootlengte verplaatst.	X			X		X		Marlies Volten	Ruimtelijke Ontwikkeling	Ron van der Geest	Woonbooteigenaar heeft eigenaren binnen het eiland geinformeerd. Tijdens de procedure is er mogelijkheid tot inspraak en zienswijzen. Inspreken kan tijdens de commissie Ruimte	Programma 1 | Prettig wonen voor iedereen
Wijziging Algemene Plaatselijke Verordening	In verband met de inwerkingtreding van de Omgevingswet is de APV technisch aangepast	X					X		Carla Breuer	Buitenruimte	Karin Hoek		Programma 5 | Modern bestuur, invloedrijke inwoners
Zienswijze werkprogramma Holland Rijnland 2022-2026	HR heeft in de brief van 7 juli 2022 aan de Teylingse raad het aanbod gedaan langs te komen bij de raad om het werkprogramma en de strategische documenten toe te lichten en vragen te beantwoorden, opmerkingen te adresseren en het gesprek te voeren over de prioriteiten voor regionale samenwerking en de ambities over de komende bestuursperiode. De zienswijze kan worden ingediend tot uiterlijk 14 november 2022. De raadsvergadering is op 15 december 2022, na de termijn die Holland Rijnland aangeeft. Daarom wordt voorgesteldl een voorlopige zienswijze in te dienen voor 14 november 2022 en de definitieve zienswijze na te zenden (na 15 december). De mondelinge inbreng loopt via de Teylingse AB-vertegenwoordigers tijdens de AB vergadering van 21 december 2022 waarin de definitieve besluitvorming plaatsvindt over het werkprogramma 2022-2026.	X					X	X	Marlies Volten	RO, MO en BV	Jos Augustinus (algehele coordinatie)		

gemeente TEYLINGEN

RAADsAgenda Planning (RAP) 2022

versie 27-9-2022

Onderwerp	Toelichting	Doel: Besluitvormend (B)	Opinierend (O)	Informerend (I)	Proces: Bespreekstuk (B)	Hamerstuk (H)	RAAD (R)	Commissie (C)	Portefeuillehouder	Domein	Contactpersoon	Participatie	Programma begroting
STV en verkavelingsstudie woningbouwlocatie Langeveld	Op 22 april 2021 heeft uw gemeenteraad de mogelijkheden van realisatie van fase 2 voor (uitbreiding van) tennisvereniging STV besproken. U heeft besloten eerst een stedenbouwkundige verkenning (met meerdere scenario's, met en zonder tennisbanen) te willen hebben voor woningbouwlocatie Langeveld met daarbij kostenbatenanalyse zodat een finale afweging gemaakt kan worden voor fase 2 STV. Naar aanleiding daarvan is door stedenbouwkundig bureau Wissing een verkavelingsstudie met een woonprogrammamix uitgevoerd. Sinds eind vorig jaar vonden opnieuw gesprekken plaats over een mogelijke grondruil in de Roodemolenpolder i.v.m. de voltooiing van STV. Dit proces wordt nu afgehecht. Besluitvorming over zowel STV als Langeveld staat nu gepland voor december 2022". Verzet van november naar december. Tekst is aangepast.	X					X	X	Marlies Volten	Ruimtelijke Ontwikkeling	Thinka Bor		Programma 1 | Prettig wonen voor iedereen
Extra onderhoudsbudget voor herstelwerkzaamheden rijbaan spoorviaduct Warmond	Uit recent onderzoek blijkt dat er herstelwerkzaamheden aan de rijbaan van de Spoorviaduct nodig zijn die niet waren voorzien. Omdat hiervoor geen budget is wordt een aanvullend onderhoudsbudget gevraagd.	X					X	X	Reny Wietsma	Buitenruimte	Tom Melman		
DEB *(Duurzaamheid, Economie en Bestuur)*													
Belastingverordeningen 2023		X					X	X	Marlies Volten	Bedrijfsvoering	Paul Schaddé van Dooren		Programma 5 | Modern bestuur, invloedrijke inwoners
Welzijn													
RAAD/commissies 2023													
Ruimte													
feb. 2023 |Zienswijze Herziening Regionale Woon Agenda (RWA)	De mogelijkheid om de zienswijze in te dienen voor de nieuwe Regionale Woonagenda van Holland Rijnland. Verschuiving naar de raadscyclus van februari 2023. Uiterste raadsbehandeling op 20 maart. De periode van ter inzage legging van de RWA Holland Rijnland is verschoven naar 15-12-2022 t/m 21-3-2023.	X					X	X	Marlies Volten	Ruimte	Thea Aandewiel		Programma 1 | Prettig wonen voor iedereen
feb. 2023 |Zienswijze Herziening Regionale huisvestingsverordening	De mogelijkheid om de zienswijze in te dienen voor de herziening van de regionale huisvestingsverordening Holland Rijnland. Verschuiving naar de raadscyclus van februari 2023. Uiterste raadsbehandeling op 20 maart. De periode van ter inzage legging van de huisvestingsverordening Holland Rijnland is verschoven naar 15-12-2022 t/m 21-3-2023.	X					X	X	Marlies Volten	Ruimte	Thea Aandewiel		Programma 1 | Prettig wonen voor iedereen
Q1 | Ontwikkeling van de stationslocatie in Voorhout	Op deze locatie is woningbouw gepland. De eerste schetstekeningen zijn gemaakt. De raad is op 20 juni jl. over de ontwikkeling geïnformeerd in een beeldvormende raadsvergadering. Er wordt een technische (vervolg)sessie met de raad voorbereid. Die sessie vindt naar verwachting in oktober 2022 plaats. Verzet naar Q1 2023; Besluitvorming in het najaar is niet reeel, er vindt in oktober eerst een technische sessie plaats met de raad.			x					Marlies Volten	Ruimte	Diana Winkelhuijzen	de stakeholderanalyse is gereed. Een participatie- en communicatieplan wordt voorbereid.	
DEB *(Duurzaamheid, Economie en Bestuur)*													
Welzijn													